

การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
ในกรุงเทพมหานคร

นายจรัญ ศรีบัวนำ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

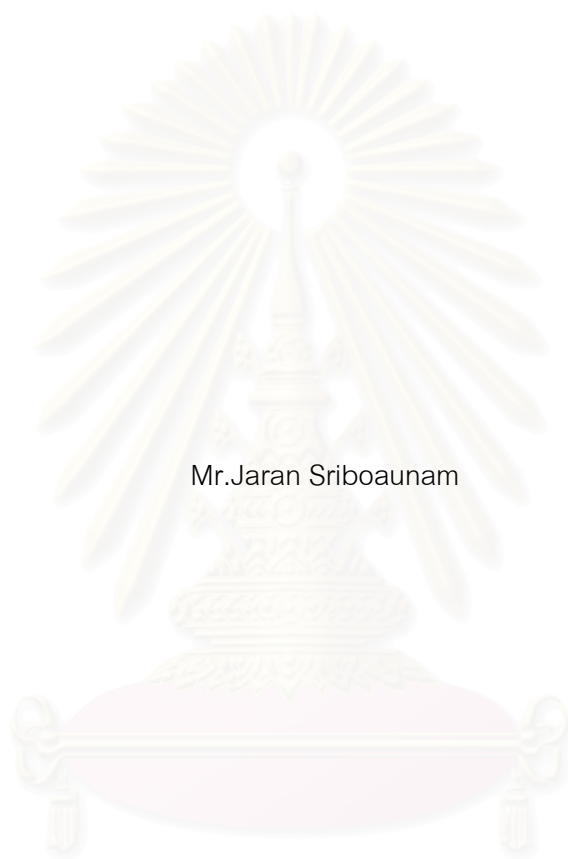
สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2550

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

DEVELOPMENT OF A CAUSAL MODEL OF FACTORS EFFECTING VIRTUE OF LOWER
SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN BANGKOK METROPOLIS

Mr.Jaran Sriboanum

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Educational Research

Department of Educational Research and Psychology

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2007

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรม
ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

โดย

นายจรัญ ศรีบัวนา

สาขาวิชา

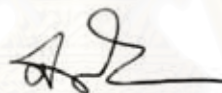
วิจัยการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร.อวยพร เรืองตระกูล

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.อวยพร เรืองตระกูล)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ดร.วิษณุ ทรัพย์สมบัติ)

จรัญ ศรีบัวนำ:การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร (DEVELOPMENT OF A CAUSAL MODEL OF FACTORS EFFECTING VIRTUE OF LOWER SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN BANGKOK METROPOLIS) อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รศ.ดร.อวยพร เรืองตระกูล, 190 หน้า.

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับคุณธรรมและระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร และ3) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร จำนวน 800 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามคุณธรรม 8 ด้าน ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ความมีระเบียบวินัย ความอดทน ความกตัญญูต่เวที ความประหยัด และความเสียสละ มีค่าความเที่ยงระหว่าง 0.7926 ถึง 0.8824 และปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร 6 ด้าน ได้แก่ คุณลักษณะส่วนตัวของนักเรียน สิ่งแวดล้อมภายในบ้าน สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน การปฏิบัติทางศาสนา สิ่งแวดล้อมภายในชุมชน และการรับรู้สื่อ มีค่าความเที่ยงระหว่าง 0.8466 ถึง 0.9411 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติภาคบรรยาย การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ด้วยโปรแกรม SPSS for Window และการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้นด้วยโปรแกรมลิสเรล

ผลการวิจัยพบว่า

1) นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครมีระดับคุณธรรมอยู่ในระดับมากทุกด้านและมีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับการยึดอุดมคติสากล (ระดับที่ 6) ทุกด้าน ยกเว้นความมีระเบียบวินัยมีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับการทำหน้าที่ทางสังคม (ระดับที่ 4)

2) โมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ คุณลักษณะส่วนตัวของนักเรียน สิ่งแวดล้อมภายในบ้าน สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน การปฏิบัติทางศาสนา สิ่งแวดล้อมภายในชุมชน และการรับรู้สื่อ

3) โมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (ค่าไค-สแควร์ = 188.07, df = 189, p = 0.50550, RMSEA = 0.000, RMR = 0.024, GFI = 0.983, AGFI = 0.966) ตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของระดับคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครได้ร้อยละ 51

ภาควิชา.....วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา.....ลายมือชื่อนิสิต.....จรัญ ศรีบัวนำ.....
สาขาวิชา.....วิจัยการศึกษา.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
ปีการศึกษา.....2550.....

##4983663727: MAJOR EDUCATIONAL RESEARCH

KEY WORD: CAUSAL MODEL / FACTORS EFFECTING VIRTUE OF LOWER SECONDARY STUDENTS IN BANGKOK METROPOLIS

JARAN SRIBOANAM: DEVELOPMENT OF A CAUSAL MODEL OF FACTORS EFFECTING VIRTUE OF LOWER SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN BANGKOK METROPOLIS. THESIS PRINCIPAL ADVISOR: ASSOC.PROF. AUYPORN RUENGTRAGUL, Ph.D., 190 pp.

The purposes of this research were 1) to study the virtue level and a moral reasoning level of lower secondary school students in Bangkok metropolis, 2) to develop a causal model of factors effecting virtue of lower secondary school students in Bangkok metropolis, and 3) to validate a model with empirical data. The participants of this research were 800 students of lower secondary school in Bangkok metropolis. The research instruments were a virtue 8 aspects included, honesty, responsibility, sedulity, discipline, endurance, gratefulness, saving and sacrifice, which had the reliability coefficients 0.7926 to 0.8824 and a questionnaire of factors effecting virtue of lower secondary school students were 6 aspects included, student's characteristic, environment in family, environment in school, religious activity and media perception, which had the reliability coefficients 0.8466 to 0.9411. The research data were analyzed by employing SPSS for Window for descriptive statistics, Pearson's Product Moment correlation coefficient, and linear structural equation model (LISREL) analysis.

The research findings were as follows:

1) Students of lower secondary school in Bangkok metropolis had high virtue level in all aspects and a moral reasoning was in level of the universal ethical principle orientation (level 6) in all aspects except the discipline that had the level of moral reasoning in the law and order orientation (level 4).

2) A causal model of factors effecting virtue of lower secondary school students in Bangkok metropolis were 6 aspects included, student's characteristic, environment in family, environment in school, religious activity and media perception.

3) A causal model of factors effecting virtue of lower secondary school students in Bangkok metropolis was fitted to the empirical data ($\chi^2 = 188.07$, $df = 189$, $p = 0.50550$, $RMSEA = 0.000$, $RMR = 0.024$, $GFI = 0.983$, $AGFI = 0.966$). The variables in the model accounted for 51% of virtue level of lower secondary school students in Bangkok metropolis.

Department: ... Educational Research and Psychology.....Student's Signature *Jaran Sriboanam*
Field of Study:Educational Research.....Principal Advisor's Signature *[Signature]*
Academic Year:2007.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความเมตตากรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.อวยพร เรืองตระกูล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งเป็นกัลยาณมิตรต่อศิษย์ เสมอมา คอยให้คำปรึกษาแนะนำ ให้กำลังใจ และตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆทำให้วิทยานิพนธ์ ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ข้าพเจ้ารู้สึกซาบซึ้งและกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์มา ณ โอกาสนี้

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี ประธานสอบ วิทยานิพนธ์ และ ดร.วิษณุ ทรัพย์สมบัติ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำชี้แนะ ตรวจทานและแก้ไข วิทยานิพนธ์เล่มนี้

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงเชี่ยวชาญทุกท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ อมรา รอดดารา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐสุภรณ์ หลาวทอง อาจารย์ ดร.กมลวรรณ ตังธนากานนท์ อาจารย์ ดร.รุ่งนภา ตั้งจิตเรณูกุล และพระมหาจำลอง กตธมโม ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงให้เครื่องมือ วิจัยมีความสมบูรณ์ที่สุด

ข้าพเจ้ากราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

ข้าพเจ้ารู้สึกซาบซึ้งและขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ของ ผู้บริหาร คุณครู และ นักเรียนทุกท่านที่ให้ข้อมูลที่มีคุณค่าต่อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอขอบคุณพี่นักวิจัยเครือข่ายวิจัย ปฏิบัติการในชั้นเรียน พี่จตุภูมิ เขตจัตุรัส พี่ลำพอง กลมกุล พี่พัชร พิพิธกุล พี่เทวิล ศรีสองเมือง และ พี่ลลิตชัช ชมพูพาทย์ ที่ให้ความช่วยเหลือและกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ของข้าพเจ้า ขอขอบคุณ เพื่อนสนิทมิตรสหาย กัลยาณมิตรทางวิชาการทั้งหลายที่ให้กำลังใจกับข้าพเจ้าเสมอมา

ท้ายนี้ข้าพเจ้ากราบขอบพระคุณคุณพ่ออนัน ศรีบัวนำ คุณแม่หน้อย ศรีบุญเรือง ของข้าพเจ้า ตลอดจนญาติมิตรทั้งหลายที่คอยสนับสนุนและคอยเป็นกำลังใจให้กับข้าพเจ้าจนสำเร็จ การศึกษาครั้งนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญแผนภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
ตอนที่ 1 ความหมายและความสัมพันธ์ของคุณธรรมและจริยธรรม ความสำคัญของ คุณธรรม.....	10
ตอนที่ 2 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม.....	14
ตอนที่ 3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวบ่งชี้คุณธรรมและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ คุณธรรม.....	18
ตอนที่ 4 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	50
ตอนที่ 5 หลักการวิเคราะห์ด้วยโมเดลลิสเรล.....	56
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	67
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย.....	67
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	70
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ.....	72
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	80
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	82

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
	ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง.....	84
	ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	90
5	สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ.....	109
	สรุปผลการวิจัย.....	110
	อภิปรายผลการวิจัย.....	112
	ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	115
	ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	116
	รายการอ้างอิง.....	117
	ภาคผนวก.....	122
	ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงเชี่ยวชาญ.....	123
	ภาคผนวก ข ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	125
	ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	128
	ภาคผนวก ง หนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย.....	143
	ภาคผนวก จ ตารางแสดงค่า IOC.....	151
	ภาคผนวก ฉ ตัวอย่างผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ คุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร ด้วยโปรแกรมลิสรัด.....	157
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	190

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	เหตุผลเชิงจริยธรรมตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมตาม แนวคิดของ Kohlberg..	16
2.2	การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	29
2.3	การสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรมจริยธรรมจากเอกสารและงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง.....	46
2.4	การเปรียบเทียบลักษณะของการวิเคราะห์สาเหตุแบบเดิมกับโมเดลลิสเรล.....	56
3.1	รายชื่อโรงเรียนและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเขตพื้นที่.....	69
3.2	ข้อคำถามที่ได้รับการปรับปรุงเพิ่มเติมจากคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ.....	73
3.3	จำนวนข้อคำถามด้านคุณธรรมและปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษา ตอนต้นในแต่ละด้าน.....	75
3.4	ค่าสถิติทดสอบ (t) และค่า (p) ของแบบสอบถามคุณธรรม.....	76
3.5	ค่าสถิติทดสอบ (t) และค่า (p) ของแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม.....	77
3.6	ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม.....	78
3.7	จำนวนและร้อยละการตอบกลับของแบบสอบถาม.....	81
4.1	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างและอัตราการตอบกลับของแบบสอบถาม.....	85
4.2	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิภาค.....	87
4.3	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้และค่าความโด่งของตัวแปร สังเกตได้.....	89
4.4	ค่าเฉลี่ยระดับคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น.....	91
4.5	ค่าเฉลี่ยระดับคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจำแนกตามเพศ.....	91
4.6	ค่าเฉลี่ยระดับคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจำแนกตามระดับชั้น.....	93
4.7	ค่าเฉลี่ยระดับคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจำแนกตามสังกัด.....	94
4.8	ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น.....	95
4.9	ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจำแนกตามเพศ.....	96
4.10	ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจำแนกตามระดับชั้น.....	98
4.11	ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจำแนกตามสังกัด.....	100
4.12	ระดับคุณธรรม ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม และการทดสอบความแตกต่างของระดับ คุณธรรม และระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม.....	102

- 4.13 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ของตัวบ่งชี้ของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร..... 105
- 4.14 ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร..... 107

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

		หน้า
แผนภาพที่		
1	โมเดลกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	55
2	ขั้นตอนการวิเคราะห์โมเดลลิสมัล.....	60
3	โมเดลใหญ่ในโปรแกรมลิสมัล.....	61
4	วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง.....	79
5	โมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษา ตอนต้นในกรุงเทพมหานคร.....	108

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยในยุคโลกาภิวัตน์มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านเทคโนโลยี สภาพแวดล้อม การหลั่งไหลของวัฒนธรรมตะวันตก มีความเจริญทางด้านวัตถุมากขึ้น การพัฒนาประเทศโดยมุ่งความเจริญทางเศรษฐกิจและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว โดยขาดความสมดุลกับการพัฒนาทางด้านจิตใจ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ได้ก่อให้เกิดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนในประเทศจำนวนมาก (ทิสนา แคมมณี, 2546) ผลของความเจริญทางด้านวัตถุที่ขาดการพัฒนาทางจิตใจ เป็นที่มาของปัญหาสังคมที่ดูเหมือนจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาบริโภคนิยม ปัญหายาเสพติด ปัญหาแหล่งอบายมุข ปัญหาการขาดระเบียบวินัยและความรับผิดชอบ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ปัญหาความสมานฉันท์ของคนในชาติ เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้ล้วนสร้างความไม่สงบสุขในสังคม สร้างความเดือดร้อนให้กับทุกฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเยาวชนผู้ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในอนาคตที่จะพัฒนาประเทศให้เกิดความเจริญก้าวหน้านั้นจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของเยาวชนทุกคนในชาติให้เกิดความตระหนักและมีสำนึกในคุณธรรมจริยธรรมอย่างเร่งด่วน

สภาพปัญหาของสังคมไทยในปัจจุบันมีปัญหาที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนหลายประการ เช่น เยาวชนประพฤติตนเป็นอันธพาล หนีเรียน ทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกาย ติดสิ่งเสพติด ทำผิดกฎหมายอาญา เบี่ยงเบนทางเพศและหลงผิดทางเพศ ขาดระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบต่อ เป็นต้น ปัญหาต่างๆเหล่านี้เริ่มทวีความรุนแรงมากขึ้น (ธรรมรัตน์ อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2547) วิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนว่ามาจากหลายสาเหตุ ได้แก่ สาเหตุจากครอบครัว เช่น ผู้ปกครองมุ่งหารายได้ ไม่มีเวลาอบรม ดูแลเท่าที่ควร ครอบครัวไม่ปกติสุข ขาดความอบอุ่นทางจิตใจ ถูกทำร้ายด้านจิตใจจากบุคคลภายในครอบครัว การครองชีพผิดเคือง สาเหตุจากสถานศึกษา เช่น ครูอาจารย์ ประพฤติตนไม่เป็นที่น่าเชื่อถือ รัศฐา ครูอาจารย์ มีเวลาดูแลเอาใจใส่น้อย เกิดความเครียดเพราะมีการแข่งขันในการเรียนสูง ขาดเพื่อนที่สนิทจริงใจ เพื่อนชักจูงไปในทางที่เสื่อมเสีย สาเหตุจากสภาพสังคม เช่น อารยธรรมต่างชาติ หลั่งไหลเข้ามาทำลายวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิม แหล่งอบายมุข สถานบันเทิงมีมาก สื่อมวลชนแพร่ความคิดให้คั่งไคล้ใฝ่บริโภค ความสุขจอมปลอม และหลงผิด ยาเสพติดระบาด ผู้หลักผู้ใหญ่ไม่ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และสาเหตุจากค่านิยมในหมู่นักเรียนนักศึกษา ได้แก่ การหลงใหลในวัตถุนิยม บริโภคนิยม ชอบความสะดวกสบาย ความฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย การยึดถือความ

เป็นอิสระเสรีในการใช้ชีวิตโดยขาดความไต่ตรอง การเห็นคุณค่าของเงินตรามากกว่าคุณงามความดี การคบหาสมาคมกับเพื่อนต่างเพศ นอกจากนี้ (อัญชลี พุกชาญคำ, 2547) ได้สรุปปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่ผ่านมามีสาเหตุมาจากปัญหาครอบครัวของเด็ก ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของการพัฒนา ขาดการส่งเสริมสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ขาดการประสานงานที่ดีระหว่างบุคลากรในโรงเรียน ขาดความร่วมมือร่วมใจ ขาดงบประมาณในการดำเนินการ รวมทั้งครูอาจารย์ขาดความจริงจัง จริงใจที่จะส่งเสริมร่วมมือพัฒนา บางครั้งละเลยที่จะเสริมสร้างคุณธรรม สำหรับปัญหาที่เกิดจากนักเรียน คือ นักเรียนไม่เห็นคุณค่าของคุณธรรม ไม่เอาใจใส่ รวมทั้งสื่อต่างๆไม่นำเสนอหรือสอนให้เป็นคนมีคุณธรรมเท่าที่ควร นอกจากนั้นปัญหายังเกิดจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี เกิดสื่อต่างๆ

สำหรับกลุ่มเยาวชนที่เป็นเป้าหมายของการพัฒนานั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เป็นช่วงรอยต่อระหว่างเด็กและวัยรุ่น จึงมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และพฤติกรรม ดังนั้นการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กวัยนี้จึงต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยอาจทำความเข้าใจจากทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg (1979) ที่ได้อธิบายถึงการพัฒนาจริยธรรมของมนุษย์นั้นจะเป็นไปตามขั้นและขึ้นกับวัย โดยแบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ แต่ละระดับแบ่งออกเป็น 2 ขั้น รวมเป็น 6 ขั้น ในเด็กวัย 10-16 ปี นั้นจะอยู่ในระดับที่ 2 คือ ระดับตามเกณฑ์ (Conventional Level) ระดับนี้บุคคลจะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม ระเบียบ ประเพณี กฎหมาย ศาสนา มีการเลียนแบบและทำตามเพื่อให้ผู้อื่นเห็นชอบ ต่อมาจึงคำนึงถึงบทบาทหน้าที่ของตนในสังคม ดังนั้นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จึงน่าจะเป็นกลุ่มเป้าหมายที่เหมาะสมในการนำมาศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม

โรงเรียนมัธยมศึกษาซึ่งเป็นสถาบันหนึ่งที่ปฏิบัติหน้าที่ในการสอนวิทยาการต่างๆและยังทำหน้าที่ในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่สมาชิกในสังคมด้วย เด็กนักเรียนที่เข้ารับการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาจะมีอายุอยู่ในช่วง 12 – 18 ปี ซึ่งกำลังอยู่ในวัยรุ่น ที่มีลักษณะพัฒนาการทางอารมณ์ สังคม แตกต่างจากวัยเด็กและวัยผู้ใหญ่ ได้แก่ ความต้องการเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง ต้องการความรู้สึกมั่นคงอบอุ่น ปลอดภัย ต้องการให้ผู้อื่นชื่นชม ต้องการความเด่นในหมู่เพื่อน การเลียนแบบผู้อื่น ต้องการแสวงหาประสบการณ์แปลกใหม่ ต้องการคบเพื่อนต่างเพศ (ศรีเรือน แก้วกังวาน, 2538) วัยรุ่นเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อแห่งการปรับตัว เป็นช่วงวิกฤติของบุคคล ในแง่การเลือกในการวางแผนเป้าหมาย และอุดมคติ ทั้งที่เกี่ยวกับการศึกษา อาชีพ ครอบครัว คุณธรรมจริยธรรม จึงมีผลต่อการตัดสินใจ ถ้าเด็กในวัยนี้ไม่รู้จักเลือกสิ่งที่เหมาะสมให้กับตนเองแล้ว ก็จะเป็นปัญหาในการดำเนินชีวิตตลอดไป (อารี การ์มี, 2543) ฉะนั้นโรงเรียนมัธยมศึกษาจึงเป็นสถาบันที่มีอิทธิพลต่อเด็กวัยรุ่นโดยตรงและมีความสำคัญต่อการปลูกฝังและพัฒนาคุณธรรมเป็นอย่างยิ่ง

สำหรับกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นศูนย์กลางความเจริญก้าวหน้าด้านต่างๆ ดังที่ สิทธิชัย ภูตานิติ (2524) ได้กล่าวถึงความสำคัญของกรุงเทพมหานครว่า เป็นเมืองเอกนคร (Primate city) เป็นศูนย์กลางความเจริญขั้นสุดยอดของประเทศ เป็นที่รวมอำนาจของการปกครอง เศรษฐกิจ การศึกษาและศิลปะวิทยาการต่างๆ ทำให้กรุงเทพมหานคร กลายเป็นจุดหมายปลายทางที่ชาวชนบทต่างหลั่งไหลเข้ามา ทำให้อัตราการเพิ่มของประชากรเป็นไปอย่างหนาแน่น และรวดเร็ว และส่งผลกระทบต่อสังคมทุกๆ ด้าน นอกจากนี้ความแตกต่างในด้านอาชีพ รายได้ ฐานะความเป็นอยู่ การศึกษาและวัฒนธรรมได้ก่อให้เกิดการแบ่งชั้นอย่างเห็นได้ชัด จึงเป็นเหตุให้สังคมเมืองไม่ผูกพันกันแน่นแฟ้น ต่างคนต่างถือประโยชน์ของตนเองเป็นใหญ่ ด้วยความจำเป็นและความบีบคั้นทางเศรษฐกิจ ผู้คนในสังคมจึงร้อนรน ความผูกพันไม่ค่อยมี ต่างคนต่างอยู่ มีการแข่งขันกันตลอดเวลา ซึ่งก่อให้เกิดการชิงดีชิงเด่นทำให้เป็นคนใจแคบและเห็นแก่ตัว และจากการติดตามข่าวในหนังสือพิมพ์ วิทยุ หรือโทรทัศน์ ก็พบว่าปัญหาของกรุงเทพมหานครมีมากมาย เช่น ปัญหาการจราจร ปัญหามลภาวะเป็นพิษ ปัญหาขยะมูลฝอย ปัญหาอาชญากรรม เช่น ปล้น 搶 ฆ่า ชิงทรัพย์ นักเรียนยกพวกตีกัน เป็นต้น นับว่าเป็นปัญหาที่มีความรุนแรงซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากสังคมของจังหวัดอื่นๆ ในประเทศไทยอย่างเห็นได้ชัด และการที่เด็กเติบโตมาท่ามกลางสภาพดังกล่าวย่อมได้รับผลกระทบ เพราะสภาพแวดล้อมของเมืองที่มีสิ่งยั่วยุมาก ส่งผลกระทบต่อความคิดจิตใจของเด็กสูง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมด้านต่างๆ ให้แก่เด็กนักเรียนอย่างจริงจัง

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาคุณธรรมโดยใช้แนวทางของการศึกษาเหตุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ด้วยหวังว่าผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลที่จะสะท้อนถึงสภาพของคุณธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานำผลการวิจัยไปใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมให้กับนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำถามวิจัย

1. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร มีคุณธรรมอยู่ในระดับใด และมีเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับใด
2. มีปัจจัยอะไรบ้างที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร
3. โมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร ที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณธรรมและระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สมมติฐานของการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรคุณธรรม (นางลักษณี วิรัชชัย และคณะ, 2550; กระทรวงศึกษาธิการ, 2550; อัญชลี พุกชาญคำ, 2547; อนุศักดิ์ จินดา, 2548; ไกรยุทธ์ ธีรตยาคีนันท์, 2531; สุมาลี ภูผาลา, 2547; สุมาลี วงษ์สุวรรณ, 2546; สุวิมล ว่องวานิช และคณะ, 2549; จตุพร ศิลาเดช, 2543; อภิญา มานะโรจน์, 2539; พรรตณฤน เพชรวิวรรธน์, 2545; สถาบันพัฒนาข้าราชการ สำนักงานข้าราชการพลเรือน, 2542; อุ่น พูนทวี, 2539; โกเมท เทือกสุบรรณ, 2538) พบว่า ส่วนใหญ่ได้ศึกษาตัวแปรคุณธรรมที่คล้ายกัน ผู้วิจัยจึงได้ทำการสังเคราะห์ตัวแปรคุณธรรมจากผู้ที่ศึกษาดังกล่าวได้จำนวน 8 ด้าน ได้แก่ (1) ความซื่อสัตย์สุจริต (2) ความรับผิดชอบ (3) ความขยันหมั่นเพียร (4) ความมีระเบียบวินัย (5) ความอดทน (6) ความกตัญญู กตเวทิตา (7) ความประหยัด (8) ความเสียสละ และพบว่าตัวแปรคุณธรรมที่สังเคราะห์ได้สอดคล้องกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการที่ควรเน้นให้เกิดขึ้นกับนักเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม (Socket, 1996; Adalbjarnardottri และ Selman, 1997; Buteau, 1998; Joan และ Robert, 2007; ข้าหลวงวุฒิจันทร์, 2524; อภิญา มานะโรจน์, 2539; การประชุมสมัชชาคุณธรรมแห่งชาติครั้งที่ 1 ของศูนย์คุณธรรม, 2548; จิตติวรรณ สุกใส, 2541; จตุพร ศิลาเดช, 2543; สุวิมล ว่องวานิช และนางลักษณี วิรัชชัย, 2543; สถาบันพัฒนาข้าราชการ สำนักงานข้าราชการพลเรือน, 2542; นริศรา ริชาร์ดสัน, 2546; พิทักษ์ วงแหวน, 2546; พระมหาเสรี ยีพระบาง, 2547; สุวารินทร์ โรจน์ขจรนภาลัย, 2547; สุมาลี วงษ์สุวรรณ, 2546; สุมาลี ภูผาลา, 2547; พระมหาพะเต็ด ชุ่มเพ็งพันธ์, 2548; อนุศักดิ์ จินดา, 2548; และเจือจันทร์ จงสถิตอยู่และรุ่งเรือง สุขากิริมย์, 2550) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรมประกอบด้วย 6 ปัจจัย ได้แก่ ด้านคุณลักษณะส่วนตัวของนักเรียน ด้านสิ่งแวดล้อมภายในบ้าน ด้านสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน ด้านการปฏิบัติทางศาสนา ด้านสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน และด้านการรับรู้สื่อ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดสมมติฐานครั้งนี้ว่า ปัจจัยทั้ง 6 ด้านส่งผลโดยตรงต่อคุณธรรมทั้ง 8 ด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 191, 445 คน (กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2550) สาเหตุที่เลือกนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มาจากทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kolhberg) ที่ได้แบ่งระดับทางจริยธรรมเป็น 3 ระดับ แต่ละระดับแบ่งออกเป็น 2 ชั้น รวมเป็น 6 ชั้น ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษาระดับที่ 2 คือ ระดับตามเกณฑ์ ในชั้นที่ 4 (อายุ 13 – 16 ปี) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพราะว่าเด็กชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จะเป็นช่วงที่เป็นรอยต่อของวัยเด็กและก้าวเข้าสู่วัยรุ่น ธรรมชาติของเด็กในวัยนี้มีความแปรเปลี่ยนในการกระทำมาก ทั้งด้านร่างกาย และพฤติกรรม บางครั้งก็ควบคุมตนเองได้ บางครั้งก็ควบคุมไม่ได้สลับกันไป ดังนั้นจึงได้เลือกศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2. ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปร ดังต่อไปนี้

2.1 ตัวแปรตาม คือ คุณธรรม ได้จากการสังเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัย ซึ่งเป็นตัวแปรแฝง วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้จำนวน 8 ตัวแปร ได้แก่ (1) ความซื่อสัตย์สุจริต (2) ความรับผิดชอบ (3) ความขยันหมั่นเพียร (4) ความมีระเบียบวินัย (5) ความอดทน (6) ความกตัญญูตักเวทิต (7) ความประหยัด และ (8) ความเสียสละ

2.2 ตัวแปรต้น ซึ่งเป็นตัวแปรแฝงภายใน จำนวน 6 ตัวแปร ได้แก่

(1) ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนตัวของนักเรียน วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร ได้แก่ ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความใฝ่รู้ จิตอาสา และลักษณะมุ่งอนาคต

(2) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายในบ้าน วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และการถ่ายทอดศีลธรรมจากครอบครัว

(3) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร ได้แก่ กิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร การดูแลเอาใจใส่ของครู ความสัมพันธ์กับเพื่อน และการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

(4) ปัจจัยด้านการปฏิบัติทางศาสนา วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร ได้แก่ การร่วมกิจกรรมทางศาสนา และการนำหลักธรรมทางศาสนามาใช้

(5) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร ได้แก่ การร่วมกิจกรรมกับชุมชน และการจัดสภาพแวดล้อมในชุมชน

(6) ปัจจัยด้านการรับรู้สื่อ วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร ได้แก่ การรับข่าวสารจากสื่อมวลชน และความสนใจพัฒนาปรับปรุงตนเองโดยอาศัยอิทธิพลจากสื่อ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

โมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรม หมายถึง แบบจำลองของความสัมพันธเชิงสาเหตุที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากตัวแปร ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนตัวของนักเรียน ด้านสิ่งแวดล้อมภายในบ้าน ด้านสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน ด้านการปฏิบัติตามหลักศาสนา ด้านสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน และด้านการเสนอเนื้อหาของสื่อ เพื่อใช้ในการอธิบายการมีคุณธรรมของนักเรียน

คุณธรรม หมายถึง คุณงามความดีที่บุคคลยึดเป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติตน ซึ่งจะก่อให้เกิดความสุขทั้งต่อตนเองและส่วนรวม ประกอบด้วย 8 ด้าน ได้แก่

ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง ระดับการประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสมและตรงต่อความเป็นจริง ประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมาทั้งกาย วาจา ใจ ทั้งต่อตนเองและผู้อื่นตามการรับรู้ของนักเรียน วัดจากคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 5 ข้อ

ความรับผิดชอบ หมายถึง ระดับความมุ่งมั่นตั้งใจจะกระทำการหรือปฏิบัติหน้าที่ด้วยความพากเพียรและความละเอียดรอบคอบ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายตามการรับรู้ของนักเรียน วัดจากคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 5 ข้อ

ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง ระดับการปฏิบัติหน้าที่ การทำงานอย่างกระตือรือร้น ตั้งใจจริงในการทำงานด้วยความอดทน มุ่งมั่นทำงานในหน้าที่ของตนให้สำเร็จโดยเร็วตามการรับรู้ของนักเรียน วัดจากคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 5 ข้อ

ความมีระเบียบวินัย หมายถึง ระดับการควบคุมความประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องและเหมาะสมกับจรรยาบรรณ ข้อบังคับ ข้อตกลงตามการรับรู้ของนักเรียน วัดจากคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 5 ข้อ

ความอดทน หมายถึง ระดับความสามารถในการเผชิญต่อความยากลำบากในการทำงานอย่างไม่ย่อท้อ มีความมุ่งมั่นที่จะทำงานจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี รู้จักควบคุมอารมณ์อดกลั้นต่อสิ่งยั่วยุตามการรับรู้ของนักเรียน วัดจากคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 5 ข้อ

ความกตัญญูกตเวที หมายถึง ระดับการเป็นบุคคลที่มีความสำนึกในบุญคุณและหาทางตอบแทนต่อบุคคลผู้มีพระคุณเมื่อมีโอกาสตามการรับรู้ของนักเรียน วัดจากคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 5 ข้อ

ความประหยัด หมายถึง ระดับการรู้จักใช้ทรัพย์สินตามความจำเป็นโดยให้เกิดประโยชน์ และคุ้มค่ามากที่สุด รวมทั้งรู้จักอดออม รู้จักการดำรงชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพและฐานะตามการรับรู้ของนักเรียน วัดจากคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 5 ข้อ

ความเสียสละ หมายถึง ระดับการละความเห็นแก่ตัว การแบ่งปันสิ่งของให้แก่คนที่ควรให้ ด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังสติปัญญาตามการรับรู้ของนักเรียน วัดจากคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 5 ข้อ

ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนตัวของนักเรียน หมายถึง ลักษณะเกี่ยวกับนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณธรรม ได้แก่ ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต จิตอาสา และความใฝ่รู้

ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว หมายถึง การที่นักเรียนให้ความสนใจเรื่องการพัฒนาคุณธรรมในตนเอง เช่น การทำบุญทำทาน การเข้าวัดฟังเทศน์ ฟังธรรม การอ่านหรือฟังธรรมะ เป็นต้น วัดจากคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 3 ข้อ

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความปรารถนาของนักเรียนที่ต้องการประสบความสำเร็จในการทำงาน มีความมุ่งมั่นในการทำงานให้เกิดความสำเร็จ วัดจากคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 3 ข้อ

ความใฝ่รู้ หมายถึง การที่นักเรียนมีการกระทำหรือมีการแสดงออกถึงความกระตือรือร้นสนใจเรียนรู้อะไรจากแหล่งต่างๆ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้ วัดจากคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 3 ข้อ

ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ไกล เกี่ยวกับการศึกษาและการประกอบอาชีพของนักเรียน สามารถตัดสินใจเลือกกระทำได้อย่างเหมาะสม และรู้จักวางแผนการเพื่อเป้าหมายด้านการศึกษาและการประกอบอาชีพ วัดจากคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 3 ข้อ

จิตอาสา หมายถึง การสละเวลา ทั้งร่างกาย สติปัญญา เพื่อสาธารณประโยชน์ วัดจากคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 3 ข้อ

ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายในครอบครัว หมายถึง ลักษณะทางด้านครอบครัวที่ส่งผลต่อคุณธรรม ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และการถ่ายทอดศีลธรรมจากครอบครัว

การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง วิธีการที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองได้ปฏิบัติต่อบุตรทั้งวาจา และการกระทำในลักษณะของการอบรมสั่งสอน การดูแล เอาใจใส่ แนะนำ วัตถุประสงค์และแนวที่ได้จากแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 3 ข้อ

ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว หมายถึง ความเกี่ยวข้องผูกพัน การรักใคร่ปรองดองกัน ระหว่างสมาชิกในครอบครัว โดยแสดงออกทางพฤติกรรม วัตถุประสงค์และแนวที่ได้จากแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 3 ข้อ

การถ่ายทอดศีลธรรมจากครอบครัว หมายถึง การปฏิบัติของบิดามารดาในเรื่องของการถ่ายทอดด้านความเชื่อ การถ่ายทอดด้านการปฏิบัติ และการถ่ายทอดด้านวิถีชีวิต วัตถุประสงค์และแนวที่ได้จากแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 3 ข้อ

ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน หมายถึง ลักษณะทางด้านโรงเรียนที่ส่งผลต่อคุณธรรม ได้แก่ กิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร การดูแลเอาใจใส่ของครู ความสัมพันธ์กับเพื่อน และการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาคุณธรรมแก่นักเรียน วัตถุประสงค์และแนวที่ได้จากแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 3 ข้อ

กิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง การทำกิจกรรมที่นอกเหนือจากกิจกรรมการเรียนการสอนภายในห้องเรียนของครูเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาคุณธรรมแก่นักเรียน วัตถุประสงค์และแนวที่ได้จากแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 3 ข้อ

การดูแลเอาใจใส่ของครู หมายถึง พฤติกรรมที่ครูให้การ ดูแล การเอาใจใส่ ให้ความช่วยเหลือ รวมถึงการตักเตือนเพื่อปรับปรุงพฤติกรรมของนักเรียน วัตถุประสงค์และแนวที่ได้จากแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 3 ข้อ

ความสัมพันธ์กับเพื่อน หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนและเพื่อนปฏิบัติต่อกันทั้งในและนอกห้องเรียน และในด้านส่วนตัวเพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ได้แก่ ความช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ทั้งด้านการเรียน และเรื่องส่วนตัว มีความห่วงใยซึ่งกันและกัน วัตถุประสงค์และแนวที่ได้จากแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 3 ข้อ

การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน หมายถึง การจัดบรรยากาศภายในโรงเรียนและห้องเรียนของครูให้เอื้อต่อการกล่อมเกลา ส่งเสริม และปลูกฝังคุณธรรม วัตถุประสงค์และแนวที่ได้จากแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 3 ข้อ

ปัจจัยด้านการปฏิบัติทางศาสนา หมายถึง ลักษณะของนักเรียนทางด้านศาสนา ที่ส่งผลต่อคุณธรรม ได้แก่ การร่วมกิจกรรมทางศาสนา และการนำหลักธรรมทางศาสนามาใช้

การร่วมกิจกรรมทางศาสนา หมายถึง การเข้าร่วมทำกิจกรรมทางศาสนา เมื่อถึงวันสำคัญๆ ทางศาสนา หรือเมื่อมีการจัดกิจกรรมทางศาสนาขึ้น วัดจากคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 3 ข้อ

การนำหลักธรรมทางศาสนามาใช้ หมายถึง การปฏิบัติในสิ่งที่ดีงาม โดยการนำหลักธรรมทางศาสนาเข้ามาเป็นหลักยึดในการประพฤติปฏิบัติตน วัดจากคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 3 ข้อ

ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน หมายถึง ลักษณะของนักเรียนทางด้านชุมชน ที่ส่งผลต่อคุณธรรม ได้แก่ การทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน และการจัดสภาพแวดล้อมภายในชุมชน

การทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน หมายถึง การเข้าร่วมทำกิจกรรมกับชุมชนเมื่อชุมชนมีการจัดงานหรือจัดกิจกรรมขึ้น วัดจากคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 3 ข้อ

การจัดสภาพแวดล้อมภายในชุมชน หมายถึง การจัดบรรยากาศภายในของชุมชน ของนักเรียนให้เอื้อต่อการกลมเกลียว ส่งเสริม และปลูกฝังคุณธรรม วัดจากคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 3 ข้อ

ปัจจัยด้านการรับรู้สื่อ หมายถึง ลักษณะของนักเรียนทางด้านสื่อมวลชน ที่ส่งผลต่อคุณธรรมได้แก่ การรับข่าวสารจากสื่อมวลชน และความสนใจพัฒนาปรับปรุงตนเองโดยอาศัยอิทธิพลจากสื่อ

การรับข่าวสารจากสื่อมวลชน หมายถึง พฤติกรรมในการรับข่าวสารจากสื่อมวลชนทั้งโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ต่างๆ ของนักเรียน วัดจากคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 3 ข้อ

ความสนใจพัฒนาปรับปรุงตนเองโดยอาศัยอิทธิพลจากสื่อ หมายถึง การนำแบบพฤติกรรมที่ปรากฏตามสื่อต่างๆ เข้ามาใช้ในการปรับปรุงตนเองและพัฒนาพฤติกรรมของตนเอง วัดจากคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 3 ข้อ

ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

ผลการวิจัยทำให้ได้ข้อค้นพบเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งทำให้เกิดประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. ได้สารสนเทศเกี่ยวกับระดับคุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับโรงเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผน พัฒนา ส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่องโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดในพัฒนาคุณธรรม ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมของนักเรียน ผู้วิจัยขอเสนอเป็น 5 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม ความสัมพันธ์ของคุณธรรมจริยธรรม และความสำคัญของคุณธรรม ตอนที่ 2 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ตอนที่ 3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวบ่งชี้คุณธรรมและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม ตอนที่ 4 กรอบแนวคิดในการวิจัย และตอนที่ 5 หลักการวิเคราะห์ด้วยโมเดลลิสเรล

ตอนที่ 1 ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม ความสัมพันธ์ของคุณธรรมจริยธรรม และความสำคัญของคุณธรรม

1.1 ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม

ในตอนแรก เป็นความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ประกอบด้วยสาระสำคัญ ได้แก่ ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม ความสัมพันธ์ของคุณธรรมจริยธรรม และ ความสำคัญของคุณธรรม

คำว่า “คุณธรรม” ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า “VIRTUE” ได้มีผู้ให้ความหมายของคุณธรรมไว้ดังนี้

จากการศึกษาความหมายของ คุณธรรม (VIRTUE) จาก WEBSTER'S NINTH COLLEGIATE DICTIONARY (Webster, 1991) และ Fieser (2004) ได้ให้ความหมายว่า คุณธรรม (VIRTUE) คือ สภาวะ ลักษณะ หรือคุณสมบัติที่แสดงออกถึงความดีงาม

Porter (1980) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมว่า เป็นปัจจัยในการดำรงชีวิตของบุคคลในสังคม คนส่วนใหญ่ดำรงชีวิตในสังคมนั้นไม่ใช่เพียงแต่การมีชีวิตอยู่ไปเท่านั้น แต่ต้องประเมินและเลือกวิถีชีวิตที่แต่ละคนคิดว่าน่าจะดีกว่าหรือควรจะทำดีกว่า ปัจจัยในการเลือกย่อมมีผลกระทบต่อบุคคลด้วย อย่างไรก็ตามคุณธรรมในสังคมหนึ่งไม่จำเป็นจะต้องดีหรือเป็นสิ่งที่ถูกต้องในอีกสังคมหนึ่งก็ได้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542) ให้ความหมายของคุณธรรมว่า คุณธรรม หมายถึง สภาวะคุณงามความดี

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) (2543) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมว่า คุณธรรมคือ ธรรมที่เป็นคุณความดีงาม สภาพที่เกื้อกูล

นิตย จารุศร (2547) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมว่า คุณธรรม คือ ธรรมที่เป็นคุณความดีงาม สภาพที่เกื้อกูล

ทิตนา แชมณี (2546) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมว่า คุณธรรม คือ คุณลักษณะหรือสภาวะในจิตใจของมนุษย์ที่เป็นไปในทางถูกต้อง ดีงาม ซึ่งเป็นภาวะนามอยู่ในจิตใจ

ยนต์ ชุ่มจิต (2544) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมว่า คุณสมบัติที่เป็นคุณความดีงาม ความถูกต้อง ซึ่งมีอยู่ภายในจิตใจของบุคคล ทำให้บุคคลนั้นพร้อมที่จะกระทำสิ่งต่างๆอันเป็นประโยชน์ต่อตนเองโดยไม่เบียดเบียนผู้อื่นหรือทำประโยชน์แก่ผู้อื่นโดยไม่เบียดเบียนตนเอง หรือทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ทั้งตนเองและผู้อื่น

ดวงเดือน พันธมนาวิน (2543) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมว่า เป็นสิ่งที่บุคคลยอมรับว่าเป็นสิ่งดีงาม มีประโยชน์มากและมีโทษน้อย

พรตนาถน เพชรวิวรรณ์ (2545) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมว่า คุณงามความดีที่บุคคลยึดมั่นเป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติตนซึ่งก่อให้เกิดความสุขต่อตนเองและส่วนรวม

ภัทร ยันตรกร (2543) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมว่า ความดีสูงสุด อันเป็นแนวทางการประพฤติปฏิบัติตนที่ถูกต้องดีงาม เหมาะสมกับหลัก กฎระเบียบของสังคม เป็นเครื่องควบคุมการแสดงออกความปรารถนาของสังคม เพื่อให้สังคมสงบเรียบร้อยและร่มเย็น

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น จึงสรุปได้ว่า คุณธรรม หมายถึง คุณงามความดีที่บุคคลยึดเป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติตน ซึ่งจะก่อให้เกิดความสุขทั้งต่อตนเองและส่วนรวม

ความหมายของ "จริยธรรม"

จริยธรรมเป็นคำศัพท์ที่บัญญัติขึ้นใหม่ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Ethics หมายถึง ความประพฤติที่แสดงออกภายนอกที่เป็นความสัมพันธ์ของหมู่มนุษย์ ไม่นับด้านจิตใจ ดังนั้นจะไม่คลุมหลักศาสนาที่เน้นด้านจิตใจ ซึ่งได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน(2542) ให้ความหมายของจริยธรรมว่า จริยธรรม หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อปฏิบัติ ศีลธรรม กฎศีลธรรม

ทิตนา แชมณี (2546) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า เป็นการแสดงออกทางการประพฤติปฏิบัติ ซึ่งสะท้อนคุณธรรมภายในให้เห็นเป็นรูปธรรม

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า การพิจารณาตัดสินใจประพฤติหรือกระทำ โดยอาศัยหลักของค่านิยมและหลักของศีลธรรม เมื่อพบกับสถานการณ์หนึ่งสถานการณ์ใด จริยธรรมเป็นการแสดงพฤติกรรมของคนเมื่อพบกับสถานการณ์หนึ่ง

พระเมธีธรรมมาภรณ์ (2544) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า แนวทางของการประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นคนดี เพื่อประโยชน์สุขของตนเองและส่วนรวม

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) (2543) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า การปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับกฎธรรมชาติ ดำเนินไปในทางที่เกื้อกูลต่อประโยชน์แก่ชีวิต จริยธรรมกับศีลธรรมเป็นสิ่งเชื่อมโยงกัน โดยจริยธรรมนั้นต้องอาศัยศีลธรรมเป็นพื้นฐาน ศีลธรรมเป็นความรู้ ส่วนจริยธรรมเป็นการปฏิบัติ สิ่งที่เชื่อมโยงระหว่างศีลธรรมและจริยธรรม คือ “ปัญญา” ชีวิตจะสมบูรณ์ได้จึงต้องเกิดจากการรวมตัวกันของปัญญาที่รู้ศีลธรรม จริยธรรมที่เป็นการปฏิบัติตามศีลธรรมโดยถูกต้อง สมบูรณ์และความสุขหรือภาวะไร้ทุกข์ที่แก้ปัญหาได้

วัลลภา จันทรพิชญ์ (2544) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า การกระทำหรือการแสดงออกทั้งทาง กาย วาจา และใจ ที่ถูกต้องดีงามตามกฎเกณฑ์ของสังคมนั้นอันก่อให้เกิดประโยชน์และความสุขต่อตนเอง ผู้อื่นและสังคม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2538) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า ลักษณะทางสังคมหลายลักษณะของมนุษย์อันรวมถึงการกระทำของมนุษย์ด้วย ผู้มีจริยธรรมสูงคือ ผู้ที่มีลักษณะและการกระทำที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อคนอื่นเป็นสำคัญ

เสฐียรพงษ์ วรรณปก (2537) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า เป็นความดีงาม สิ่งไม่ควรประพฤติ (ไม่รวมความชั่วที่ไม่ควรปฏิบัติ) เป็นหลักสำคัญให้คนเรายึดถือในการปฏิบัติตน จริยธรรมตัดสินให้เราเป็นคนดี มีความประพฤติดี และเว้นชั่ว เมตตากุณาและขันติ

Kohlberg (1979) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่า จริยธรรมมีพื้นฐานของความยุติธรรม ถือเอาการกระจายสิทธิและหน้าที่อย่างเท่าเทียมกัน โดยมีได้หมายถึงกฎเกณฑ์ที่บังคับทั่วไป แต่เป็นกฎเกณฑ์ที่มีความเป็นสากลที่คนส่วนใหญ่รับไว้ในทุกสถานการณ์ ไม่มีการขัดแย้งเป็นอุดมคติ ดังนั้น พันธะทางจริยธรรมจึงเป็นการเคารพต่อสิทธิข้อเรียกร้องของบุคคลอย่างเสมอภาคกัน

Jame (1977) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่า เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับหลักความยุติธรรม ในขณะที่มีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมโดยไม่เกี่ยวข้องกับคุณค่าหรือความรู้สึกส่วนตัวของแต่ละคน

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น จึงสรุปได้ว่า จริยธรรม หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมของบุคคลที่เป็นสิ่งที่ดีงาม ถูกต้องเป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น

จากความหมายที่ได้มีผู้ให้ไว้เกี่ยวกับ “คุณธรรม” และ “จริยธรรม” เห็นได้ว่าทั้งสองคำนี้มีความหมายแตกต่างกัน แต่พบว่าคุณธรรมและจริยธรรมมักจะใช้ปนกันในความหมายที่คล้ายกัน โดยที่ “คุณธรรม” จะมีความหมายไปในลักษณะที่เป็นนามธรรม กล่าวคือ เป็นเรื่องเกี่ยวกับสภาพหรือสภาวะของคุณงามความดีที่อยู่ในจิตใจหรือข้อประพฤติปฏิบัติที่ตั้งอยู่บนแนวทางแห่งความดีและความถูกต้อง ส่วน “จริยธรรม” จะมีความหมายไปในลักษณะที่เป็นรูปธรรม กล่าวคือ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการประพฤติ ปฏิบัติ

การกล่าวถึงสิ่งที่ควรประพฤติมักมีการใช้คำสองคำนี้คู่กันเป็นคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้คำว่าคุณธรรมและใช้ในความหมายถึง คุณความดี สภาวะภายในจิตใจของมนุษย์ที่เป็นไปในทางที่ถูกต้องดีงาม สะท้อนออกมาในรูปของพฤติกรรมที่ถูกต้องตามหลักศีลธรรมหรือจริยธรรม เพื่อต้องการเน้นถึงคุณความดีที่มีอยู่ในตัวของนักเรียนที่ติดตัวตลอดไป

1.2 ความสัมพันธ์ของคุณธรรมและจริยธรรม

อังคณา กลินันท์ (2539 อ้างถึงใน พรรตณฤน เพชรวิวรรธน์, 2545) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของคุณธรรมและจริยธรรมว่า ผู้มีจริยธรรม คือมีความประพฤติงามอย่างแท้จริง ย่อมหมายถึง ผู้มีความรู้สึกในด้านดี คือ มีคุณธรรมอยู่ในจิตใจนั่นเอง

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต อ้างถึงใน จิตจางง รัตนสกุล, 2538) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับคุณธรรมไว้ว่า คุณธรรมเป็นสมบัติของจิตใจ คือเป็นสภาพจิตที่ตั้งงามที่อยู่ในจิตใจ ส่วนจริยธรรมจะมองในแง่ของการแสดงออกภายนอก พวกพฤติกรรม ซึ่งการตัดสินคุณค่าของคุณธรรมนั้นให้ดูจากสิ่งที่เขาแสดงออกหรือพฤติกรรม นั้นหมายถึง ดูจากจริยธรรมที่เป็นเครื่องสื่อแสดงถึงคุณธรรมนั่นเอง

นิตา ชูโต (2540) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของคุณธรรมและจริยธรรมไว้ว่า เรามักใช้คำว่าจริยธรรมและคุณธรรม ควบคู่กันจนเสมือนกับเป็นสิ่งที่มีความหมายอย่างเดียวกันและปฏิบัติคู่กันไป คำว่า จริยธรรมหรือ ETHICS มาจากรากศัพท์กรีกว่า ETHOS ซึ่งหมายถึง อุปนิสัยหรือธรรมชาติของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม อันเป็นเรื่องเกี่ยวกับความถูกต้องผิชอบชั่วดีในการกระทำด้วยความสมัครใจของตนเอง หรือเป็นอุปนิสัยในการกระทำนั้นๆ ส่วนคำว่าคุณธรรมหรือ VIRTUE ซึ่งหมายถึง ขนบธรรมเนียมประเพณี วิธีการ มารยาท อันเป็นอุปนิสัย ดังนั้น ความหมายของคุณธรรมและจริยธรรม ย่อมหมายถึง ความประพฤติ การปฏิบัติ ซึ่งเป็นปกติวิสัยของบุคคล

ดังนั้นคุณธรรมและจริยธรรมจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกันโดยตรงคนที่มีคุณธรรมสูง คือ จิตใจทรงคุณธรรมจะประพฤติปฏิบัติสิ่งใดๆในลักษณะของการมีจริยธรรมสูงด้วย และในทางตรงกันข้าม คนที่ประพฤติชั่ว มักจะปฏิบัติหรือแสดงออกในทางที่เบียดเบียนตนเองหรือผู้อื่น อันเป็นแบบอย่างของคนมีจริยธรรมต่ำ ย่อมแสดงว่าผู้นั้นในจิตใจขาดคุณธรรมด้วย หรือมีคุณธรรมต่ำด้วย

1.3 ความสำคัญของคุณธรรม

สุขุมาล เกษมสุข(2548) ได้กล่าวถึงคุณธรรมว่ามีความสำคัญแก่ตนเองและสังคม สรุปได้ดังนี้ ความสำคัญต่อบุคคล บุคคลที่มีคุณธรรมนั้นจะมีความสุขทั้งกายและใจ มีเครื่องเหนี่ยวรั้งจิตใจไม่ให้กระทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ดำเนินชีวิตอยู่อย่างความมั่นใจ มีความเจริญก้าวหน้าในชีวิต ช่วยให้ชีวิตของบุคคลเป็นชีวิตที่มีคุณค่าสมกับที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์

ความสำคัญต่อสังคม ถ้าสมาชิกในสังคมเป็นผู้มีคุณธรรมย่อมทำให้สังคมสงบสุข แต่ละคนเป็นผู้มีความสุข รู้จักความพอดีและรู้จักยับยั้งชั่งใจ เหนี่ยวรั้งตนไม่ให้กระทำ ความชั่ว ไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือกัน เห็นอกเห็นใจ ไม่เอาเปรียบคนในสังคม รู้ผิด รู้ชอบ รู้จักปรับตัวเข้าหากัน รู้จักดำเนินชีวิตด้วยความดี สังคมก็จะมีแต่ความสงบสุขเป็นระเบียบเรียบร้อย คนในสังคมมีความสามัคคีช่วยให้สังคมมีความเจริญก้าวหน้า

ประวีณ ณ นคร (อ้างถึงในสถาบันข้าราชการพลเรือน, 2546) กล่าวว่า คุณธรรมมีความสำคัญต่อบุคคลคือคุณธรรมเป็นเครื่องธำรงค์ดีศรีของมนุษย์ เป็นเครื่องเสริมสร้างบุคลิกภาพ มีหลักมั่นคงในการตัดสินใจ เป็นเครื่องเสริมมิตรภาพที่เป็นที่น่าเชื่อถือจากผู้อื่นทำให้ความสัมพันธ์อันดีเกิดขึ้น คุณธรรมเป็นเครื่องสร้างความสบายใจ ไม่ต้องระแวงในอันตรายเป็นเครื่องเสริมสร้างความสำเร็จและความมั่นคงปลอดภัยในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตและต่อส่วนรวม และคุณธรรมมีประโยชน์ต่อส่วนรวมได้แก่ คุณธรรมจะเสริมสร้างความสงบสุขและความเจริญให้แก่ประเทศชาติ เพราะความไม่เบียดเบียนกัน ไม่เอาวัดเอาเปรียบไม่ใช้สิทธิเสรีภาพจนล่วงล้ำสิทธิและเสรีภาพผู้อื่น ความเจริญของประเทศมีได้จากคนของประเทศร่วมมือร่วมใจกันมุ่งมั่นสร้างและพัฒนาประเทศ เสียสละเพื่อส่วนรวม

สรุปได้ว่า คุณธรรมมีความสำคัญทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ความสำคัญต่อตนเอง คือ ช่วยให้ดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขและมีความเจริญก้าวหน้าในชีวิต ความสำคัญต่อส่วนรวม คือ ช่วยทำให้สังคมหรือประเทศชาติเกิดความสงบสุข

ตอนที่ 2 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม

2.1 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม

2.2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม

เรามักจะได้ยินคำว่าคุณธรรมและจริยธรรมควบคู่กันเสมอ เพราะทั้งสองอย่างนี้เป็นสิ่งเกี่ยวเนื่องกัน คุณธรรมเป็นลักษณะที่พึงงามความถูกต้องซึ่งมีอยู่ภายในจิตใจของบุคคล ส่วนจริยธรรมเป็นการประพฤติการแสดงออกถึงความมีคุณธรรมของบุคคลนั้นๆ (ยนต์ ชุ่มจิต, 2544)

เพื่อให้เห็นแนวคิดที่หลากหลายในการพัฒนาคุณธรรม และเห็นแนวทางในการประยุกต์ใช้แนวคิดต่างๆในการพัฒนาคุณธรรม ซึ่งมีการพัฒนาคุณธรรม ตามทฤษฎีต่างๆ ดังนี้

การพัฒนาคุณธรรมโดยอาศัยการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม (Moral Development Theory)

ทิสนา แคมณี (2546) ได้สรุปสาระสำคัญไว้ว่า การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม โดยการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม (Moral Development Theory) นี้เพียเจต์ (Piaget) อธิบายว่า การพัฒนาจริยธรรมของมนุษย์เป็นไปตามขั้นและขึ้นกับวัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นใหญ่ๆ คือ ขั้นแรก อายุระหว่าง 5-8 ปี เป็นการยอมรับกฎกติกาจากผู้มีอำนาจเหนือตน (Heteronomous) เช่น บิดา มารดา ครู และเด็กที่โตกว่า เด็กจะปฏิบัติเคร่งครัดและเชื่อว่ากฎเกณฑ์เปลี่ยนแปลงไม่ได้ ขั้นที่สอง เป็นขั้นการยอมรับการเปลี่ยนแปลงของกฎเกณฑ์ (Autonomous) อายุตั้งแต่ 9 ปีขึ้นไป เด็กจะเริ่มมีความคิดว่า กฎเกณฑ์คือข้อตกลงระหว่างบุคคล และผู้ที่ใช้กฎเกณฑ์จะต้องร่วมมือกันช่วยเหลือซึ่งกันและกันและกฎเกณฑ์อาจเปลี่ยนแปลงได้ ต่อมา โคลเบอร์ก (Kolhberg) ได้พัฒนาแนวคิดต่อเนื่องจาก Piaget โดยแบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ แต่ละระดับแบ่งออกเป็น 2 ขั้น รวมเป็น 6 ขั้น ได้แก่

ระดับที่ 1 ระดับก่อนเกณฑ์ (Preconventional Level) ระดับนี้บุคคลจะเลือกตัดสินใจกระทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้อื่น มักพบในเด็กอายุ 2-10 ปี ในระดับนี้แบ่งเป็น 2 ขั้น ได้แก่

ขั้นที่ 1 ขั้นการหลบหลีกการลงโทษ (อายุ 2-7 ปี) คือ การตัดสินใจโดยมุ่งหมายที่จะหลบหลีกไม่ให้ตนเองถูกลงโทษ

ขั้นที่ 2 ขั้นการแสวงหารางวัล (อายุ 7-10 ปี) คือ การตัดสินใจโดยมุ่งหมายที่จะได้รับผลตอบแทนที่ตนพอใจหรือต้องการ

ระดับที่ 2 ระดับตามเกณฑ์ (Conventional Level) ระดับนี้บุคคลจะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม ระเบียบ ประเพณี กฎหมาย ศาสนา มีการเลียนแบบและทำตามเพื่อให้ผู้อื่นเห็นชอบ ต่อมาจึงคำนึงถึงบทบาทหน้าที่ของตนในสังคม มักพบในช่วงอายุ 10-16 ปี ในระดับนี้แบ่งเป็น 2 ขั้น ได้แก่

ขั้นที่ 3 ขั้นการทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ (อายุ 10-13 ปี) คือ การตัดสินใจโดยการคล้อยตามความเห็นชอบหรือการชักจูงผู้อื่น โดยเฉพาะเพื่อน

ขั้นที่ 4 ขั้นการทำหน้าที่ทางสังคม (อายุ 13-16 ปี) คือ การตัดสินใจโดยถือว่าตนมีหน้าที่ที่จะทำสิ่งนั้นในฐานะที่ตนเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมนั้น และสังคมนั้นคาดหวังที่จะกระทำตนในหน้าที่ตามกฎเกณฑ์ต่างๆ

ระดับที่ 3 ระดับเหนือเกณฑ์ (Post Conventional Autonomous or Principle Level) เป็นระดับที่มีจริยธรรมขั้นสูงสุด มีการตัดสินใจขัดแย้งต่างๆ ด้วยการนำมาคิดไตร่ตรองแล้วตัดสินใจตามแต่จะเห็นสิ่งใดสำคัญกว่ากันพบในช่วงอายุ 16 ปีขึ้นไป ระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ชั้น ได้แก่

ชั้นที่ 5 ชั้นการทำตามคำมั่นสัญญา (อายุ 16 ปีขึ้นไป) คือ การตัดสินใจโดยเห็นแก่ประโยชน์ของคนหมู่มาก ไม่ทำตนให้ขัดต่อสิทธิอันพึงมีพึงได้ของผู้อื่น บุคคลที่มีจริยธรรมในขั้นนี้ จะสามารถควบคุมบังคับใจตนเองได้

ชั้นที่ 6 ชั้นการยึดอุดมคติสากล (ผู้ใหญ่) คือ การตัดสินใจเพื่ออุดมคติอันยิ่งใหญ่ที่เป็นหลักประจำใจของตน บุคคลที่มีจริยธรรมในขั้นนี้นับว่าเป็นผู้มีจริยธรรมในขั้นสูงสุด

ตารางที่ 2.1 เหตุผลเชิงจริยธรรมตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมตามแนวคิดของ Kohlberg

ชั้นในการใช้เหตุผลทางจริยธรรม	ระดับของจริยธรรม
ชั้นที่ 1 ชั้นการหลบหลีกการลงโทษ (อายุ 2-7 ปี)	ระดับที่ 1 ระดับก่อนเกณฑ์ (2 -10 ปี)
ชั้นที่ 2 ชั้นการแสวงหารางวัล (อายุ 7-10 ปี)	
ชั้นที่ 3 ชั้นการทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ (อายุ 10-13 ปี)	ระดับที่ 2 ระดับตามเกณฑ์ (10 – 16 ปี)
ชั้นที่ 4 ชั้นการทำหน้าที่ทางสังคม (อายุ 13-16 ปี)	
ชั้นที่ 5 ชั้นการทำตามคำมั่นสัญญา (อายุ 16 ปีขึ้นไป)	ระดับที่ 3 ระดับเหนือเกณฑ์ (16 ปีขึ้นไป)
ชั้นที่ 6 ชั้นการยึดอุดมคติสากล (ผู้ใหญ่)	

การพัฒนาคุณธรรมโดยสังเกตตัวแบบตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาเชิงสังคม (Social Cognitive Theory)

ทิตนา แคมณี (2546) ได้สรุปสาระสำคัญไว้ว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาเชิงสังคมพัฒนาโดยนักจิตวิทยาแคนาดาชื่อ อัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura) แบนดูรา เชื่อว่า การเรียนรู้ส่วนใหญ่ของคนเกิดจากการสังเกตจากตัวแบบ ซึ่งสามารถถ่ายทอดทั้งความคิดและการแสดงออกพร้อมๆ กัน ตัวแบบนี้จะทำหน้าที่ 3 ลักษณะ คือ อาจทำหน้าที่ส่งเสริมหรือยับยั้งการเกิดของพฤติกรรมหรือช่วยให้พฤติกรรมนั้นคงอยู่ โดยตัวแบบนี้เป็นบุคคลจริงๆ (Live Model) หรือตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic Model) ได้แก่ ตัวแบบที่เสนอผ่านสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ การ์ตูน หรือหนังสือนิยาย การเรียนรู้ตัวแบบนี้ประกอบด้วยกระบวนการ 4 กระบวนการ คือ กระบวนการตั้งใจ (Attention Process) กระบวนการเก็บจำ (Retention Process) กระบวนการกระทำ (Production Process) และกระบวนการจูงใจ (Motivational Process) การเรียนรู้ในแต่ละกระบวนการจะเป็นไปอย่างไรขึ้นอยู่กับปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยสภาพแวดล้อมและปัจจัยทางพฤติกรรม

วิธีการในการสอนหรือพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมต่างๆ โดยใช้การสังเกตตัวแบบควรดำเนินการ 5 ขั้นตอน คือ

- 1) กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความใส่ใจและตั้งใจสังเกตตัวแบบ
 - 2) ตัวแบบที่ใช้ต้องเด่นชัดไม่สลับซับซ้อน สามารถดึงดูดความสนใจและทำให้ผู้สังเกตพึงพอใจ
 - 3) การช่วยให้ผู้เรียนเก็บจำตัวแบบโดยใช้วิธีการต่างๆ เช่น การจัดทำรหัส หรือโครงสร้างที่จำได้ง่าย การชักชวนด้วยการกระทำ
 - 4) การจูงใจให้ผู้เรียนได้รับรู้ เห็นคุณค่า เห็นผลที่น่าพึงพอใจของการปฏิบัติ การช่วยให้ผู้เรียนได้รับรู้ความสามารถของตนและเรียนรู้วิธีการกำกับตนเอง
 - 5) การลงมือปฏิบัติ ให้ผู้เรียนเทียบเคียงการกระทำของตนกับภาพตัวแบบในความคิด
- จากทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาเชิงสังคม (Social Cognitive Theory) สรุปได้ว่าสถาบันหรือกลุ่มสังคมมีอิทธิพลต่อการปลูกฝังและเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม

การพัฒนาคุณธรรมโดยใช้วิธีการทำความเข้าใจค่านิยม (The Theory of Values Clarification)

ผู้ที่เสนอทฤษฎีนี้คือ Rath, Harmin and Simon โดยใช้แนวคิดของทฤษฎีสัมพัทธนิยม (Relativism) ที่มีหลักการว่า ความถูกต้องที่ตีงามมิได้ขึ้นอยู่กับหลักการที่แน่นอนแต่จะผันแปรตามบุคคลและสภาพการณ์ต่างๆ ในหลักการของทฤษฎีกระจ่างค่านิยมจะไม่กำหนดจริยธรรมที่จะปลูกฝัง มีการยอมรับการตัดสินใจ ความรู้สึก และค่านิยมที่เลือกแล้วของผู้เรียนอย่างไม่มีเงื่อนไข โดยครูมีหน้าที่ในการปลูกฝังค่านิยม คือ การชี้แนะ หรือการจัดการให้มีการชี้แนะโดยการตั้งคำถามเพื่อให้นักเรียนเกิดการขบคิดขึ้นมาว่า ความเชื่อ ทศนคติ พฤติกรรมและความรู้สึกของตนที่มีต่อสิ่งหนึ่งๆ นั้นเป็นไปตามเกณฑ์ 7 ประการของกระบวนการของค่านิยมหรือไม่ กล่าวคือ

1. เกิดจากการเลือกอย่างอิสระของตนเองหรือเปล่า
2. ได้พิจารณาทางเลือกอื่นๆ หรือเปล่า
3. ได้พิจารณาผลของการเลือกทางต่างๆ หรือเปล่า
4. มีความภูมิใจหรือยินดีในสิ่งที่ตนเลือกหรือเปล่า
5. จะยืนยันการตัดสินใจของตนอย่างเปิดเผยหรือไม่
6. จะทำตามที่ตนตัดสินใจเลือกหรือไม่
7. จะกระทำซ้ำหรือไม่

ทฤษฎีการกระจ่างค่านิยม (The Theory of Values Clarification) สรุปได้ว่า เราไม่ควรกำหนดตัวคุณธรรมให้ แต่ควรใช้คำพูด คำถาม เพื่อกระตุ้นให้บุคคลเกิดความคิดใคร่ครวญ และตัดสินใจที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นๆ ด้วยตัวของเขาเอง โดยไม่มีการชักจูง

จากการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม พบว่า การพัฒนาคุณธรรมของบุคคลนั้น ได้รับการปลูกฝังมาจากบุคคลใกล้ชิดตั้งแต่เด็กโดยผ่านการอบรมเลี้ยงดู และพัฒนาการทางคุณธรรม นั้นจะเป็นจะไปไปตามขั้นและขึ้นกับวัย โดยมีสถาบันหรือกลุ่มทางสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในปลูกฝัง และพัฒนาคุณธรรมโดยมีการใช้ตัวแบบมาช่วยในการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรม เช่น ตัวแบบที่เป็น บุคคลจริง หรือตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ ได้แก่ โททศน์ วิทย์ หนังสือนิยาย หรือการ์ตูน เป็นต้น

ตอนที่ 3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวบ่งชี้คุณธรรมและปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม

ในส่วนนี้ผู้วิจัยขอเสนอเอกสารและงานวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ 3.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวบ่งชี้ด้านคุณธรรม และ 3.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวบ่งชี้ด้านคุณธรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวบ่งชี้ด้านคุณธรรมแล้วนำมาสังเคราะห์ เพื่อให้ได้ตัวบ่งชี้ด้านคุณธรรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดย ซึ่งเอกสารและงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ ประกอบด้วย Schulze (1987) นงลักษณ์ วิรัชชัย และคณะ (2550) กระทรวงศึกษาธิการ (2550) อัญชลี พุกชาญคำ (2547) อนุศักดิ์ จินดา (2548) ไกรยุทธ ธีรตยาสินนท์ (2531) สุมาลี ภูพาลา (2547) สุมาลี วงษ์สุวรรณ (2546) สุวิมล ว่องวานิช และคณะ (2549) จตุพร ศิลาเดช (2543) อภิญญา มานะโรจน์ (2539) พรรตณฤณ เพชรวิวรรณ์ (2545) สถาบันพัฒนาข้าราชการ สำนักงานข้าราชการพลเรือน (2542) อรุณ พูนทวี (2539) โกเมท เทือกสุบรรณ (2538) สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550) และจากรายงานการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมของต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศแคนาดา ประเทศเกาหลี ประเทศสวิสเซอร์แลนด์ ประเทศอินเดีย และประเทศเวียดนามของ เจือจันท์ จงสถิตอยู่ และรุ่งเรือง สุชาภิรมย์ (2550)

โดยมีรายละเอียดของผู้ศึกษาเกี่ยวกับตัวบ่งชี้คุณธรรม ดังนี้

Schulze (1987) ได้ทำการศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบและวิธีสอนที่มีต่อพฤติกรรม ความซื่อสัตย์ของนักเรียนของนักเรียนอนุบาลและนักเรียนเกรด 2 ของโรงเรียนในเมืองเบนติมอร์ โดยมีนักเรียนกลุ่มละ 60 คน รวม 120 คน โดยใช้วิธีการศึกษา 4 วิธีคือ วิธีที่ 1 ให้เพื่อนเป็นตัวแบบและให้ครูอธิบายตามตัวแบบ วิธีที่ 2 ใช้หุ่นเชิดเป็นตัวแบบและครูอธิบายตามตัวแบบ วิธีที่ 3 ให้เพื่อนแสดงแบบและครูสอนโดยตรง และวิธีที่ 4 ใช้หุ่นเชิดเป็นตัวแบบและครูสอนโดยตรง ผลการศึกษาพบว่า

นักเรียนกลุ่มที่ครูสอนโดยตรงมีความซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ครูอธิบายตามตัวแบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนกลุ่มที่ใช้หุ่นเชิดมีความซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ให้เพื่อนแสดงแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นางลักษณะ วิรัชชัย และ คณะ (2550) ได้พัฒนาตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรม: การพัฒนาและพัฒนาการ โดยดำเนินการวิจัยในรูปชุดโครงการรวม 4 โครงการ โครงการที่ 1 เป็นการวิจัยเอกสารทั้งของไทยและต่างประเทศกว่า 80 รายการ เมื่อสังเคราะห์ได้ตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรม จากนั้นจึงนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ และนำตัวบ่งชี้ไปจัดลำดับความสำคัญ โดยใช้ความคิดเห็นของคนไทย 586 คน โครงการที่ 2 เป็นการวิจัยและพัฒนา เริ่มจากสร้างเครื่องมือวัดตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรม รวม 14 ตัวบ่งชี้ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 12,931 คน ใน 13 กลุ่มอาชีพ จาก 25 จังหวัด โครงการที่ 3 เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ ศึกษาพัฒนาการด้านคุณธรรมจริยธรรมของคนไทยที่คัดสรรจำนวน 7 ตัวบ่งชี้ โดยศึกษาความเปลี่ยนแปลงตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมจากการเก็บรวบรวมข้อมูลระยะยาว 5 ช่วงเวลา จากกลุ่มตัวอย่าง 5,250 ใน 15 กลุ่มอาชีพ จาก 5 จังหวัด และโครงการที่ 4 เป็นการวิจัยเชิงทดลองนำร่องในการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในกระบวนการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมที่คัดสรรจำนวน 10 ตัวบ่งชี้ โดยทำการทดลองกับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2-3 จำนวน 521 คน จาก 4 จังหวัด ผลสรุปจากโครงการที่ 1 ผลการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณธรรมและจริยธรรมที่ได้ประกอบด้วย (1) ความซื่อสัตย์สุจริต (2) ความรับผิดชอบ (3) ความมีสติสัมปชัญญะ (4) ความขยันหมั่นเพียร (5) ความมีวินัย (6) ความอดทน (7) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (8) ความยุติธรรม (9) ความเป็นกัลยาณมิตร (10) ความสามัคคี (11) ความกตัญญูกตเวทิต์ (12) ฉันทะ (13) ความประหยัด และ (14) ความเป็นอิสระ โดยที่ตัวบ่งชี้ 5 ตัวแรก เป็นตัวบ่งชี้ที่จำเป็นเร่งด่วนสำหรับการเฝ้าระวังระดับคุณธรรมจริยธรรม (Moral Watch) ในสังคมไทย สรุปผลจากโครงการที่ 2 ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวัดตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมของคนไทย 13 กลุ่มอาชีพ พบว่าในภาพรวม คุณธรรมจริยธรรมที่มีความสำคัญต่อทุกกลุ่มอาชีพเป็นลำดับแรก คือ การมุ่งสัมฤทธิ์ ความขยันหมั่นเพียร ความซื่อสัตย์สุจริต และความมีวินัย คุณธรรมจริยธรรมที่มีความสำคัญต่อทุกกลุ่มอาชีพเป็นลำดับที่สอง คือ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเป็นกัลยาณมิตร และความกตัญญูกตเวทิต์ สรุปผลจากโครงการที่ 3 ผลการวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงและผลการวิเคราะห์โมเดลโค้งพัฒนาการคุณธรรมจริยธรรม 7 ตัว ระหว่าง 5 ช่วงเวลา คือ เดือนสิงหาคม และเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2549 เดือนกุมภาพันธ์ เดือนพฤษภาคม และเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2550 ผลการวิเคราะห์พหุระดับ พบว่าค่าเฉลี่ยตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมทั้ง 7 ตัว มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มอาชีพ แต่ไม่พบความแตกต่างระหว่างจังหวัด ผลการวิจัยยังพบว่ากลุ่มเสี่ยงที่ควรเร่งรัดพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่ควรเฝ้าระวัง ได้แก่ กลุ่มนักเรียน/นิสิต/นักศึกษา

กลุ่มกรรมกร/ ผู้ใช้แรงงาน/ ลูกจ้าง กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มคนว่างงาน สรุปผลจากโครงการที่ 4 ผลการวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรอิสระ 2 ตัว กับตัวแปรตาม คือตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมที่คัดสรร 10 ตัวบ่งชี้ พบว่านักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมในระดับดีทั้งจากการประเมินตนเองและการประเมินโดยผู้ปกครอง ในภาพรวมมีนักเรียนร้อยละ 23.8 - 34.93 ที่มีการเปลี่ยนแปลงคุณธรรมจริยธรรมตั้งแต่ร้อยละ 10 ขึ้นไป ตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด คือ ความประหยัด รองลงมาคือ ความขยันหมั่นเพียรและความอดทน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ได้กล่าวถึงคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการที่ควรเน้นให้เกิดขึ้นกับนักเรียนตามนโยบายของรัฐบาลชุดนี้ ได้แก่

(1) ขยัน ได้แก่ ผู้ที่มีความตั้งใจเพียรพยายามทำหน้าที่การงานอย่างจริงจังและต่อเนื่องในเรื่องที่ถูกต้องควร ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีความพยายาม ไม่ท้อถอย กล้าเผชิญอุปสรรค รักรงานที่ทำ ตั้งใจทำหน้าที่อย่างจริงจัง

(2) ประหยัด ได้แก่ ผู้ที่ดำเนินชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย รู้จักฐานะการเงินของตนเอง คิดก่อนใช้ คิดก่อนซื้อ เก็บออมถนอมใช้ทรัพย์สินสิ่งของอย่างคุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย ฟุ้งเฟ้อ รู้จักทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเองอยู่เสมอ

(3) ซื่อสัตย์ ได้แก่ ผู้ที่มีความประพฤติตรงทั้งต่อเวลา และหน้าที่และต่อวิชาชีพ มีความจริงจัง ปลอดจากความรู้สึกลำเอียง หรืออคติ ไม่ใช่เล่นหักคดโกงทั้งทางตรงและทางอ้อม รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง ปฏิบัติอย่างเต็มที่และถูกต้อง

(4) มีวินัย ได้แก่ ผู้ที่ปฏิบัติตนในขอบเขต กฎ ระเบียบ ของสถานศึกษา สถาบัน องค์กร สังคมและประเทศ โดยที่ตนเองยินดีปฏิบัติตามอย่างเต็มที่และตั้งใจ ยึดมั่นในระเบียบแบบแผน ข้อบังคับและข้อปฏิบัติ รวมทั้งการมีวินัยทั้งต่อตนเองและสังคม

(5) สุขภาพ ได้แก่ ผู้ที่มีความอ่อนน้อมถ่อมตนตามสถานภาพและกาลเทศะ มีสัมมาคารวะ เรียบร้อย ไม่ก้าวร้าว รุนแรง หรือวางอำนาจข่มผู้อื่นทั้งโดยวาจาและท่าทาง เป็นผู้ที่มีการยาทตั้งามวางตนเหมาะสมตามวัฒนธรรมไทย

(6) สะอาด ได้แก่ ผู้ที่รักษาร่างกาย ที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้องตามสุขลักษณะ ฝึกฝนจิตใจมิให้ขุ่นมัว มีความแจ่มใสอยู่เสมอ ปราศจากความมัวหมองทั้งกาย ใจ และสภาพแวดล้อม มีความผ่องใสเป็นที่เจริญตา ทำให้เกิดความสบายใจแก่ผู้พบเห็น

(7) สามัคคี ได้แก่ ผู้ที่เปิดใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รับผิดชอบต่อตนทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความมุ่งมั่นต่อการรวมพลัง ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้การงานสำเร็จลุล่วง สามารถแก้ปัญหาและขจัดความขัดแย้งได้ เป็นผู้มีเหตุผล ยอมรับความแตกต่าง ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อ พร้อมทั้งจะปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติและสมานฉันท์

(8) มีน้ำใจ ได้แก่ ผู้ให้และผู้อาสาช่วยเหลือสังคม รู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตน เพื่อทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น เห็นอก เห็นใจ และเห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์และผู้ที่มีความเดือดร้อน มีความเอื้ออาทรเอาใจใส่ อาสาช่วยเหลือสังคมด้วยแรงกายและสติปัญญา ลงมือปฏิบัติการเพื่อบรรเทาปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดขึ้นในชุมชน

สุวิมล ว่องวานิช และคณะ (2549) ได้ทำการศึกษาวิจัย โครงการเร่งสร้างคุณลักษณะที่ดีของเด็กและเยาวชนไทย ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่ดีของเด็กและเยาวชนไทย การวิจัยนี้ใช้วิธีวิจัยแบบวิจัยและพัฒนา ศึกษาที่โรงเรียนนำร่องในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2548 จำนวน 25 โรงเรียน นักเรียนที่อยู่ในโครงการมีจำนวน 10,490 คน ผู้บริหารและครู จำนวน 319 คน นักวิจัยในโครงการ จำนวน 28 คน ผู้บริหารจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 103 เขต ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 31 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามวัดระดับคุณลักษณะ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ทั้งวิธีการวิเคราะห์ทางสถิติและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการสังเคราะห์คุณลักษณะที่ดีของคนไทยที่พึงประสงค์ประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ด้าน ได้แก่ (1) คุณลักษณะด้านคุณธรรม ประกอบด้วย (1.1) คุณธรรมที่เป็นปัจจัยแรงผลักดัน ได้แก่ ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน ความสามารถพึ่งตนเอง และความมีวินัย (1.2) คุณธรรมที่เป็นปัจจัยหล่อเลี้ยง ได้แก่ ความมีฉันทะ ความมีสัจจะ ความรับผิดชอบ/สำนึกในหน้าที่ ความกตัญญู (1.3) คุณธรรมที่เป็นปัจจัยเหนี่ยวรั้ง ได้แก่ ความมีสติและรอบคอบ ความตั้งใจให้ดี และ (1.4) คุณธรรมที่เป็นปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ ความเมตตาปราณีต่อกัน เอื้อเฟื้อต่อกัน ความไม่เห็นแก่ตัว อะลุ่มอล่วย ถ้อยทีถ้อยอาศัย ส่วนคุณธรรมด้านอื่นๆ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความประหยัด และการมีจิตอาสา (2) คุณลักษณะด้านสังคม เช่น ความมีกิจกรรมรยาทไทย การปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ ความสามารถในการสื่อสาร การทำงานเป็นทีม การแต่งกายที่เหมาะสม เป็นต้น และ (3) คุณลักษณะด้านการเรียนรู้ เช่น ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน รักการอ่าน ทักษะการทำงาน/การค้นคว้า เป็นต้น

อนุศักดิ์ จินดา (2548) ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดสระบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดสระบุรี จำนวน 620 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามพฤติกรรมเชิงจริยธรรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม LISREL ซึ่งได้ทำการศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรม 7 ด้าน ได้แก่ (1) ความรับผิดชอบ (2) ความซื่อสัตย์ (3) ความมีเหตุผล (4) ความกตัญญูตเวที (5) การรักษาระเบียบวินัย (6) ความเสียสละ และ (7) การประหยัด พฤติกรรมเชิงจริยธรรมทั้ง 7 ด้าน วัดด้วยแบบสอบถามที่เป็นลักษณะมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

อัญชลี พุกชาญคำ (2547) ศึกษารูปแบบและวิธีการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 119 โรงเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า คุณธรรมที่โรงเรียนควรมุ่งเน้นให้เกิดกับนักเรียนมากที่สุด คือ (1) ความซื่อสัตย์สุจริต (2) ความรู้จักรับผิดชอบ (3) ความตรงต่อเวลา (4) ความกตัญญู (5) ความขยัน (6) ความมีเหตุผล (7) ความสำนึกในหน้าที่ (8) ความเสียสละ (9) ความอดทน และ (10) การประหยัด

สุมาลี ภูผาลา (2547) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัดธาตุทอง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนในชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัดธาตุทอง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร จำนวน 235 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ปัจจัยที่ส่งผลต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ สำหรับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการคิดหาเหตุผลเพื่อเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่กำหนดให้ ในด้านการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ได้แก่การยึดหลักการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมตามทฤษฎีของโคลเบอร์ก (Kohlberg) 6 ชั้น

สุมาลี วงษ์สุวรรณ (2546) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนกุหลาบวัฒนา เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนกุหลาบวัฒนา เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร จำนวน 250 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดย การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ สำหรับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อ หมายถึง การที่นักเรียนให้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ การแสดงออกถึงการมีน้ำใจ การให้ความช่วยเหลือและการเสียสละเพื่อให้ผู้อื่น ได้รับความสุขหรือพ้นจากความลำบากไม่ว่าจะเป็นทั้งทางกายหรือทางใจ การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อของนักเรียนจะเป็นเครื่องแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนคนนั้นๆ โดยแบ่งเป็น 6 ระดับ ตามทฤษฎีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg)

จตุพร ศิลาเดช (2543) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสารภี อำเภอพร้าว และอำเภอเมือง จำนวน 300 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบวัดคุณธรรมพื้นฐาน และแบบสอบถามเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมภายในบ้าน โรงเรียน และสังคม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และการถดถอยพหุคูณโดยวิธีสเต็ปไวส์ (Stepwise) โดยคุณธรรมพื้นฐานที่ศึกษามี 13 ประการ ได้แก่ (1) ความใฝ่รู้ (2) ความขยันหมั่นเพียร (3) ความอดทน (4) ความประหยัด (5) ความซื่อสัตย์สุจริต (6) ความมีระเบียบวินัย (7) การตรงต่อเวลา (8) ความสามัคคี (9) ความเสียสละ (10) ความเมตตา กรุณา (11) ความกตัญญู กตเวทิตา (12) ความยุติธรรม และ (13) ความเป็นผู้มีวิถึคุณธรรมและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี

อภิญา มานะโรจน์ (2539) ศึกษากระบวนการปลูกฝังคุณธรรมแก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอน 246 คน ผู้บริหาร 17 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ 26 คน อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนิสิต 152 คน และนิสิตในคณะต่างๆ 660 คน รวมทั้งสิ้น 1,101 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสำรวจ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ผู้สอนได้ปฏิบัติหน้าที่ในการปลูกฝังคุณธรรมทั้ง 9 ด้าน ตามปณิธานของมหาวิทยาลัยให้แก่นิสิต ได้แก่ (1) การรู้จักตนเอง (2) ด้านการใฝ่รู้ (3) ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (4) ความรอบคอบ (5) การไตร่ตรองเหตุผล (6) ความรับผิดชอบ (7) มองเห็นการณ์ไกล (8) มีศีลธรรม และ (9) เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

พรรัตนถน เพชรวิวรรณ์ (2545) ศึกษาการปลูกฝังคุณธรรมให้แก่นักเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร 267 คน ครู 534 คน และนักเรียน 801 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินประกอบการสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบศึกษาเอกสาร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่า ได้รับการปลูกฝังคุณธรรมจากโรงเรียนในระดับมาก ซึ่งวิธีการที่ครูส่วนใหญ่ใช้ในการปลูกฝังคือ การอบรมสั่งสอนด้วยคำพูด และการปลูกฝังคุณธรรมควรกระทำโดยการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี คุณธรรมที่นักเรียนได้รับการปลูกฝังมากที่สุด คือ ด้านความมีระเบียบวินัย และด้านที่น้อยที่สุดคือ ความเป็นผู้มีวิถึคุณธรรมและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี

สถาบันพัฒนาข้าราชการ สำนักงานข้าราชการพลเรือน (2542) ศึกษารูปแบบและวิธีการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบการพัฒนาคุณธรรมและ

จริยธรรมโดยตรงจากหน่วยงานต่างๆ จำนวน 252 หน่วยงาน โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 เป็นส่วนราชการที่เป็นกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ จำนวน 141 ส่วนราชการ กลุ่มที่ 2 ส่วนจังหวัด มีจำนวน 76 จังหวัด และกลุ่มที่ 3 เป็นสถาบันการศึกษาจำนวน 35 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS ผลการวิจัยพบว่า ข้อคุณธรรมที่มีความสำคัญและควรมุ่งเน้นการพัฒนามากที่สุด ได้แก่ (1) ความรับผิดชอบ (2) ความซื่อสัตย์ (3) ความลึกซึ้งในหน้าที่ (4) เสียสละอุทิศตน (5) สุจริต (6) มีเหตุผล (7) ความสามัคคี (8) มนุษยสัมพันธ์ (9) ชยันหมั่นเพียร (10) ความยุติธรรมและเสมอภาค

โกเมท เทือกสุบรรณ (2538) ศึกษาการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครูในวิทยาลัยครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร ซึ่งเป็นหัวหน้าคณะวิชาครุศาสตร์ 8 คน อาจารย์ 294 คน และนักศึกษาครู 363 คน รวมทั้งสิ้น 685 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และเอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดย การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครู ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ประกอบด้วยคุณธรรม 9 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านความมีเมตตา (2) มีความยุติธรรม (3) มีความรับผิดชอบ (4) มีวินัย (5) มีความขยัน (6) มีความอดทน (7) มีความประหยัด (8) มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู และ (9) มีความเป็นประชาธิปไตยในการปฏิบัติงานและการดำรงชีวิต

อรุณ พูลทวี (2539) ศึกษาบทบาทของครอบครัวในการส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 1 ตัวอย่างประชากรคือ ครอบครัวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 1 ปีการศึกษา 2537 จำนวน 210 ครอบครัว เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์นักเรียนและแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละและการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ผลการวิจัยพบว่าคุณธรรมที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ (1) ความซื่อสัตย์ (2) ความขยัน (3) ความอดทน (4) การตรงต่อเวลา (5) ความมีระเบียบวินัย (6) การประหยัด และ (7) ด้านการใฝ่รู้

คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550) ได้สรุปปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ว่ามีหลักการพิจารณาอยู่ด้วยกัน 5 ส่วน ดังนี้ (1) กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นกรอบโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤต เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืน

ของการพัฒนา (2) คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน (3) คำนิยามความพอเพียงจะประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ พร้อมๆ กันดังนี้ ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล (4) เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ ส่วนเงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่โลภ และไม่ตระหนี่ และ (5) แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

ไกรยทุธ ฉิตยาคีนันท์ (2531) ได้วิเคราะห์คุณธรรมตามกรอบแนวพระราชดำริด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ที่เน้น “การพัฒนาตนเองโดยมุ่งประโยชน์ส่วนรวม” เป็นพื้นฐาน โดยคุณธรรมระดับบุคคลเพื่อความสำเร็ของส่วนรวมแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1) คุณธรรมที่เป็นปัจจัยแรงผลักดัน ประกอบด้วย

ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง ความพากเพียร หมั่นทำสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็งอดทน ไม่ทอดทิ้ง ไม่ท้อถอย

ความอดทน หมายถึง ความอดทนต่องานที่ตรากตรำ อดทนต่อความเหนื่อยยาก ถึงจะลำบากกาย นำเบื่อน่ายสัก็เพียงใดก็ไม่ท้อถอย ไม่ยอมละทิ้งกรณีไม่หวั่นไหว

ความสามารถพึ่งตนเอง หมายถึง การที่บุคคลปฏิบัติตนโดยใช้ความสามารถของตนเองโดยไม่พึ่งพาผู้อื่น ทั้งด้านความคิดหรือการปฏิบัติ

การมีวินัย หมายถึง การทำตัวให้อยู่ในกรอบข้อบังคับของกฎเกณฑ์ที่มีการกำหนดขึ้นหรือมีพฤติกรรมที่จำเป็นสำหรับภารกิจนั้น เพื่อภารกิจนั้นนำสัมฤทธิ์ผลมาสู่งาน

2) คุณธรรมที่เป็นปัจจัยหล่อเลี้ยง ประกอบด้วย

ฉันทะ หมายถึง การมีใจรัก พอใจที่จะทำสิ่งนั้นด้วยการให้เป็นผลสำเร็จอย่างดี มีใจพอทำให้เสร็จหรือหวังผลกำไร เป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่ทำดี ใฝ่ศึกษา ใฝ่สู้ ใฝ่สร้างสรรค์

สัจจะ หมายถึง ดำรงตนมั่นในความจริงที่รู้ชัด เห็นชัดด้วยปัญญา จริงในหลักการ จริงในการปฏิบัติ ใจต่องาน ใจต่อเพื่อนร่วมงานจะทำอะไรก็เป็นที่น่าเชื่อถือไว้วางใจ

ความรับผิดชอบ ความสำนึกในหน้าที่ หมายถึง การที่บุคคลทำงานที่ตนเองได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่ ไม่ละทิ้งงาน ปฏิบัติภารกิจจนสำเร็จลุล่วง

ความกตัญญู หมายถึง สภาพจิตใจที่รับรู้ด้วยความดี และยินดีที่จะทำความดี โดยศรัทธามั่นใจ ไม่บ่นล้างทำความดี ลบหลู่ผู้ที่ได้ทำดีมาก่อน ความรู้สึกที่จะทดแทนบุญคุณของผู้มีพระคุณ

3) คุณธรรมที่เป็นปัจจัยเหนี่ยวรั้ง ประกอบด้วย

ความมีสติและรอบคอบ หมายถึง ตั้งใจมั่น จิตใจแน่วแน่อยู่กับสิ่งที่กำหนดเป็นหนึ่งเดียวอยู่กับจิตใจ ไม่วอกแวก ฟุ้งซ่าน รู้จักกำหนดจดจำ ระลึกการทำ คำพูดที่ดี กิจที่ทำแล้วและที่จะต้องทำต่อไป จะทำอะไรก็รอบคอบ ไม่ผลีผลาม ไม่เดินเล่น ไม่เลื่อนลอย ไม่ประมาท

การตั้งจิตใจให้ดี หมายถึง ทำจิตใจให้สงบหนักแน่น ไม่วุ่นวาย ไม่ปล่อยให้อคติต่างๆเข้าครอบงำ ผีกัดพิจารณาเรื่องราวและปัญหา ทั้งประดับประคองด้วยความรอบคอบและด้วยใจบริสุทธิ์ ช่วยให้เกิดปัญญา สามารถวินิจฉัยได้ โดยกระจ่างแจ้ง และปฏิบัติแก้ไขได้ถูกต้อง เพียงตรงในการวินิจฉัย

4) คุณธรรมที่เป็นปัจจัยสนับสนุน ประกอบด้วย

ความเมตตา ความปรารถนาดีต่อกัน ความเอื้อเฟื้อต่อกัน หมายถึง ความรักความปรารถนาดี และแสดงไมตรี ห่วงดีต่อเพื่อนร่วมงาน ต้องการช่วยเหลือทุกคนให้ประสบความสำเร็จ

ความไม่เห็นแก่ตัว ความไม่เอาวัดเอาเปรียบผู้อื่น และความอะลุ่มอล่วยถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน หมายถึง ความไม่เอาวัดเอาเปรียบผู้อื่น และความอะลุ่มอล่วยถ้อยทีถ้อยอาศัยกันไม่เอาแต่ใจตนเอง

สรุปได้ว่า คุณธรรมตามกรอบแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช แบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่ม คือ 1) คุณธรรมที่เป็นปัจจัยแรงผลักดัน 2) คุณธรรมที่เป็นปัจจัยหล่อเลี้ยง 3) คุณธรรมที่เป็นปัจจัยเหนี่ยวรั้ง และ 4) คุณธรรมที่เป็นปัจจัยสนับสนุน

จากการสังเคราะห์เกี่ยวกับคุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในต่างประเทศของ (เจ็อจันท์ จงสถิตอยู่และรุ่งเรือง สุขาภิรมย์, 2550) พบว่า คุณลักษณะของคนในประเทศประเทศแคนาดา เกาหลี สวิสเซอร์แลนด์ อินเดีย และเวียดนาม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประเทศแคนาดา

คุณลักษณะที่เป็นลักษณะเด่นของชาวแคนาดา คือ ความมีระเบียบวินัย เป็นคนมีเหตุมีผล มีจิตใจที่เข้มแข็ง รักสันติ ความสงบสุข มีความอดทนอดกลั้น ไม่นิยมการใช้ความรุนแรง ให้เกียรติ

เพื่อนมนุษย์ปฏิบัติต่อทุกคนอย่างมีศักดิ์ศรีเสมอกัน ไม่กีดกันทางเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม เพศ และวัย มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆอย่างจริงจัง นับถือคนที่ความดี ความสามารถ นอกจากนั้นชาวแคนาดาที่มีจิตสำนึกที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ลักษณะเด่นสำคัญอีกประการหนึ่งคือ การเป็นคนใฝ่รู้ รักการอ่าน เห็นคุณค่าของการมีสุขภาพดี นิยมการออกกำลังกาย สัตว์ลักษณะสำคัญอย่างหนึ่งของประเทศแคนาดาคือ ความเป็นกลาง ไม่เข้าร่วมหรือฝักใฝ่ฝ่ายใด แต่จะทำหน้าที่เป็นผู้ไกลเกลี่ย ประสานไมตรี เป็นภาพสะท้อนคุณลักษณะเด่นของชาวแคนาดาได้เป็นอย่างดี

ประเทศเกาหลี

คนเกาหลีมีคุณลักษณะเด่นคือ การลำดับรุ่นอาวุโส คนเกาหลีให้ความสำคัญต่อลำดับอาวุโสอย่างเคร่งครัด มีความรักในสถาบันการศึกษาและความสัมพันธ์ระหว่างครูอาจารย์กับศิษย์ มีความรักในสถานประกอบการ คนเกาหลีจะรักกตัญญูและจงรักภักดีต่อบริษัทอย่างยิ่งเพราะถือว่าบริษัทคือผู้ที่ทำให้พวกเขามีความสุขสบาย มีชีวิตที่อุดมสมบูรณ์ ดังนั้นคนเกาหลีทุกคนจะทำงานด้วยความทุ่มเทให้แก่งานในหน้าที่ มีความมุ่งมั่น ตั้งใจ ทำให้งานสำเร็จ นอกจากนี้ยังชอบความเป็นหมู่เหล่า ความเป็นชาตินิยมและความรักชาติ มีวินัยในตนเอง และสร้างความแข็งแกร่งในครอบครัว มีความขยันและไม่ย่อท้อต่องานหนัก รู้จักหน้าที่ของตนเองและปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างเข้มแข็ง

ประเทศสวิสเซอร์แลนด์

เอกลักษณ์และลักษณะเด่นด้านคุณธรรมจริยธรรมที่ทั่วโลกได้รับรู้และเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของคนสวิสเซอร์แลนด์ คือ ความตรงต่อเวลา ที่มีผลตามมาคือความน่าเชื่อถือ คนที่ไม่ตรงต่อเวลาจะมีความลำบากในการใช้ชีวิตและไม่ได้รับความเชื่อถือ คุณลักษณะเด่นที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ความซื่อสัตย์สุจริตและความรับผิดชอบ ส่งผลทำให้เกิดอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ นอกจากนั้นความเอาใจใส่ ความพิถีพิถัน ถือว่าเป็นลักษณะเด่นเช่นกัน และที่ได้รับการยกย่องอีกประการหนึ่งคือ การมีใจบริการ (Service mind) นอกจากนั้นคุณลักษณะเด่นที่สำคัญอีกประการคือ ความเป็นตัวของตัวเอง ชาวสวิสจะเรียนรู้การช่วยเหลือตนเองให้มากที่สุดตั้งแต่เด็ก สามารถออกไปเผชิญชีวิตตามลำพังได้ในช่วงอายุที่เหมาะสม

ประเทศอินเดีย

คุณลักษณะเด่นของคนอินเดียคือ การรู้จักแยกแยะรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มใจและเคารพในกฎระเบียบที่ต้องปฏิบัติตาม ขยันอ่านหนังสือและค้นคว้าหาความรู้ แต่คนอินเดียจะเป็นคนไม่ตรงต่อเวลา ชอบความเรียบง่ายและความสะดวก รู้จักประหยัด อดออม และรู้คุณค่าของเงิน ไม่ซื้อของฟุ่มเฟือย ใช้จ่ายเงินอย่างรอบคอบ มีจิตใจอ่อนโยนและไม่

เบียดเบียนซึ่งกันและกัน เครื่องวัดในศาสนาและวัฒนธรรมประเพณี คนอินเดียรู้จริงแต่ว่าพูดมาก มีความขยันและอดทน และกล้าออกไปเผชิญโชคในต่างแดนหรือต่างถิ่น

ประเทศเวียดนาม

คนเวียดนามมีเอกลักษณ์และบุคลิกลักษณะเด่นดังนี้ คนเวียดนามเป็นคนมีความขยันและรู้จักความอดทน มีความรักชาติ รักการศึกษาเล่าเรียน และยึดถือเรื่องความกตัญญูเป็นสิ่งสำคัญ

ผลการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณธรรมจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รายละเอียดดังตารางที่ 2.2

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2.2 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณธรรมจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คุณธรรม	นงลักษณ์และคณะ(2550)	กระทรวงศึกษาธิการ (2550)	อัญชลี (2547)	อนุศักดิ์ (2548)	ไกรยุทธ (2531)	สุมาลี (2547)	สุมาลี (2546)	สุวิมลและคณะ (2549)	จุฑพร (2543)	อภิญา (2539)	พรพรรณ (2545)	สำนักงานก.พ.(2542)	จุ่น (2539)	โกเมท (2538)	สำนักงานเศรษฐกิจ (2550)	ประเทศแคนาดา(2550)	ประเทศเกาหลี(2550)	ประเทศสวีเดน(2550)	ประเทศอินเดีย(2550)	ประเทศไทยดาม (2550)	Schulze (1987)
ซื่อสัตย์สุจริต**	X	X	X	X		X		X	X			X	X	X	X			X			X
รับผิดชอบ**	X		X	X	X			X		X		X		X				X	X		
มีสติสัมปชัญญะ	X				X			X							X						
ขยันหมั่นเพียร**	X	X	X		X			X	X			X	X		X		X		X	X	
มีวินัย**	X	X		X	X			X	X		X		X	X		X	X				
อดทน**	X		X		X			X	X			X	X	X		X			X	X	
การมุ่งผลสัมฤทธิ์	X																				
ความยุติธรรม	X								X			X		X							
ความเป็นกัลยาณมิตร	X																				
ความสามัคคี	X	X							X			X									
กตัญญูกตเวทิตี**	X		X	X	X			X	X												X
ฉันทะ	X				X			X													
ประหยัด**	X	X	X	X				X	X			X	X	X					X		
ความเป็นอิสระ	X																				
ตรงต่อเวลา			X															X			

คุณธรรม	นงลักษณ์และคณะ(2550)	กระทรวงศึกษาธิการ (2550)	ฉัตรดี (2547)	อนุศักดิ์ (2548)	ไกรยุทธ (2531)	สุมาลี (2547)	สุมาลี (2546)	สุริยมและคณะ (2549)	จตุพร (2543)	อภิญา (2539)	พรรณมาณี (2545)	สำนักงานภ.พ.(2542)	อรุณ (2539)	โกเมศ (2538)	สำนักงานเศรษฐกิจ (2550)	ประเทศแคนาดา(2550)	ประเทศเกาหลี(2550)	ประเทศสวีเดน(2550)	ประเทศอินเดีย(2550)	ประเทศเวียดนาม (2550)	Schulze (1987)
เสียสละ**			X	X					X	X		X			X						
มีเหตุผล			X	X						X		X									
สำนึกในหน้าที่			X		X			X			X										
การพึ่งตนเอง					X			X													
ความรอบคอบ					X			X		X											
ความศรัทธา					X																
สัจจะ					X			X													
ความเมตตา					X				X					X							
ความปรารถนาดีต่อกัน					X			X													
ความเอื้อเฟื้อ					X		X	X													
ไม่เห็นแก่ตัว					X			X													
ไม่เอาเปรียบ					X																
ถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน					X			X													
ความตั้งใจให้ดี					X			X													
จิตอาสา								X								X					
สะอาด		X																			

คุณธรรม	นงลักษณ์และคณะ(2550)	กระทรวงศึกษาธิการ (2550)	ชัยสิทธิ์ (2547)	อนุศักดิ์ (2548)	ไกรยุทธ (2531)	สุมาลี (2547)	สุมาลี (2546)	สุริยมและคณะ (2549)	จตุพร (2543)	อภิญา (2539)	พรพรรณ (2545)	สำนักงานภ.พ.(2542)	อรุณ (2539)	โกเมศ (2538)	สำนักงานเศรษฐกิจ (2550)	ประเทศแคนาดา(2550)	ประเทศเกาหลี(2550)	ประเทศสวีเดน(2550)	ประเทศอินเดีย(2550)	ประเทศเวียดนาม (2550)	Schulze (1987)
มีน้ำใจ		X																			
สุขภาพ		X																			
ใฝ่เรียนรู้		X							X	X			X								
ตรงต่อเวลา									X				X								
มีวัฒนธรรมและปฏิบัติตาม ขนบธรรมเนียม									X		X										
รู้จักตนเอง										X											
ความริเริ่มสร้างสรรค์										X											
มองการณ์ไกล										X											
มีศีลธรรม										X											
มนุษยสัมพันธ์												X									

**หมายเหตุ ตัวบ่งชี้ที่ผู้วิจัยนำมาศึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกตัวบ่งชี้คุณธรรมจากเอกสารและงานวิจัยโดยพิจารณาจากจำนวนผู้ศึกษาตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป ดังนั้นจากการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้คุณธรรม พบว่า ตัวบ่งชี้คุณธรรมที่คัดเลือกได้ ประกอบด้วย (1) ความซื่อสัตย์สุจริต (2) ความรับผิดชอบ (3) ความขยันหมั่นเพียร (4) ความมีระเบียบวินัย (5) ความอดทน (6) ความกตัญญูกตเวทิตา (7) ความประหยัด (8) ความเสียสละ

3.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรมแล้วนำมาสังเคราะห์เพื่อให้ได้ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเอกสารและงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ ประกอบด้วย Sockett (1996) Adalbjarnardottri และ Selman (1997) Buteau (1998) Joan และ Robert (2007) ชำเลียง วุฒิจันทร์ (2524) อภิญา มานะโรจน์ (2539) การประชุมสมัชชาคุณธรรมแห่งชาติครั้งที่ 1 ของศูนย์คุณธรรม (2548) ลีตีวรรณ สุกใส (2541) จตุพร ศิลาเดช (2543) สุวิมล ว่องวานิช และนางลักษณะ วิรัชชัย (2543) สถาบันพัฒนาข้าราชการ สำนักงานข้าราชการพลเรือน (2542) นริศรา ริชาร์ดสัน (2546) พิทักษ์ วงแหวน (2546) พระมหาเสรี ยี่พระบาง (2547) สุวารินทร์ โรจน์ขจรนภาลัย (2547) สุมาลี วงษ์สุวรรณ (2546) สุมาลี ภูผาลา (2547) พระมหาพะเด็ด ชุ่มเพ็งพันธ์ (2548) อนุศักดิ์ จินดา (2548) และเจือจันทร์ จงสถิตอยู่ และรุ่งเรือง สุขากิรมย์ (2550)

โดยมีรายละเอียดของผู้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม ดังนี้

Sockett (1996) ทำการศึกษาเกี่ยวกับการสอนให้นักเรียนเกิดคุณธรรม ประเด็นที่ต้องคำนึงถึงคือ (1) ลักษณะของชีวิตที่มีศีลธรรม ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจในศีลธรรม สามารถถ่ายทอดศีลธรรมที่เข้าใจยากแก่นักเรียน ให้นำศีลธรรมมาใช้ในชีวิตจริงได้ (2) สภาวะของเด็กครูต้องสอนให้นักเรียนรู้เท่าทันสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงทั้งในและนอกโรงเรียนได้ (3) หลักสูตรสถานศึกษาต้องเหมาะสมกับวัยของนักเรียน เนื้อหาเข้าใจง่ายไม่ซับซ้อน และมีการสอดแทรกคุณธรรมในกิจกรรมการเรียนการสอน

Adalbjarnardottri และ Selman (1997) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูในการส่งเสริมความสามารถและทักษะในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของนักเรียนระดับประถมศึกษา มีลักษณะเป็นการส่งเสริมจริยธรรมทางสังคมให้กับเด็ก โดยจัดทำเป็นโปรแกรมให้กับครูในการพัฒนาตนเองในการสอน ด้วยการลดการใช้อำนาจ รับฟังเด็ก ให้ความร่วมมือและเป็นมิตรกับเด็ก ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการสอนของครูที่มีการปรับปรุงตนเองมีผลต่อการพัฒนาอารมณ์และจริยธรรมของนักเรียนในทิศทางที่สูงขึ้น

Buteau (1998) ได้ทำการศึกษาว่า สภาพการณ์ใดจะมีความเหมาะสมที่สุดในการสนทนาอภิปรายเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม โดยมีนักเรียนเกรด 3 เป็นตัวอย่างประชากร และเก็บข้อมูลโดยการบันทึกภาคสนามและใช้กล้องวีดีทัศน์บันทึกภาพการแสดงร่วมด้วย ใช้เวลาในการเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 3 เดือน ผลการศึกษาพบว่า หากมีการจัดเตรียมหัวข้อคุณธรรมที่ต้องการปลูกฝังให้ทั้งครูและผู้ปกครองรวมทั้งมีบทความเกี่ยวกับคุณธรรมที่สำคัญและน่าสนใจมาสนับสนุนด้วย เด็กจะสามารถพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมได้เป็นอย่างมาก

Joan และ Robert (2007) ทำการศึกษาผลของความเข้มข้นทางศีลธรรมบนการตัดสินใจเชิงจริยธรรม โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 วิธี คือ วิธีที่ 1 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม ส่วนวิธีที่ 2 ศึกษาความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม โดยทั้งสองวิธี มีตัวแปรต้นคือ อายุ เพศ สาขาที่เรียน สำหรับการวัดตัวแปรต้นนั้นใช้แบบวัดที่มี 12 ข้อที่เรียกว่า Perceived Moral Intensity Scale (PMIS) ซึ่งได้ปรับมาจาก Singhapakdi (1996) และ Frey (2000) เป็นแบบมาตราประมาณค่า 7 ระดับ ส่วนตัวแปรตามคือ การตัดสินใจเชิงจริยธรรมที่มีลักษณะการสร้างเหมือนเป็นบทบาทยนตร์ ใช้แบบวัดของ Reidenbach (1998) และ Robin's (1990) มี 8 ข้อ เป็นมาตราประมาณค่า 7 ระดับ ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์การถดถอยของการตัดสินใจเชิงจริยธรรมตัวแปรมีความสำคัญร้อยละ 24 ของความแปรปรวนในการตัดสินใจเชิงจริยธรรม และมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายเท่ากับ 0.002 แสดงว่าตัวแปรไม่มีนัยสำคัญ ผลการวิจัยทั้ง 2 วิธีสรุปได้ว่า การถดถอยของ เพศ, อายุ, และสาขาที่เรียน และการเข้าใจเกี่ยวกับความเข้มข้นทางศีลธรรมทั้ง 3 แบบ มีความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม แต่ไม่มีความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม

การที่คนคนหนึ่งจะเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่นั้นย่อมได้รับการปลูกฝังคุณธรรมต่างๆ ทั้งโดยตรงและทางอ้อม ทั้งโดยไม่ได้ตั้งใจและด้วยความตั้งใจจากหลายบุคคล หลายด้าน ซึ่งล้วนมีอิทธิพลต่อความคิด จิตใจของบุคคลทั้งสิ้น ข้าเลื่อง วุฒิจันทร์ (2524) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนา/ส่งเสริมคุณธรรมไว้ดังนี้

1) ครอบครัว ได้แก่ บิดา มารดา ผู้ปกครอง ญาติผู้ใหญ่ ตลอดจนสมาชิกอื่นๆในครอบครัว จะเป็นแหล่งที่ทำหน้าที่ปลูกฝังและถ่ายทอดคุณลักษณะทางจริยธรรมให้แก่เด็ก มีงานวิจัยจำนวนมากที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับลักษณะทางจริยธรรมของเด็ก ซึ่งส่วนใหญ่ปรากฏผลว่า เด็กที่ได้รับความรักการจากการอบรมเลี้ยงดูมาก มีลักษณะความรับผิดชอบ มีวินัยทางสังคมและความเชื่อเพื่อสูงกว่าเด็กที่ได้รับความรักน้อย เด็กที่ถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมมากจะมีลักษณะเชื่อฟัง สุภาพ เชื่อเพื่อ แต่มีลักษณะขี้อาย เก็บตัว ใจน้อยและชอบพึ่งพาผู้ใหญ่ ส่วนเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย จะไม่เชื่อฟัง ไม่มีความรับผิดชอบและ

ขาดสมาธิ ในขณะที่เด็ก ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลจะเป็นเด็กที่ไม่ก้าวร้าว รู้จักผิดชอบชั่วดีและรู้สึกละเอียดใจเมื่อทำผิด

2) กลุ่มเพื่อน เป็นผู้ที่มึบบทบาทสำคัญไม่น้อยในการสร้างค่านิยมและลักษณะทางจริยธรรมทั้งที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก โดยเฉพาะในเด็กที่เข้าสู่วัยรุ่น กลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลมาก ดังที่ เพียเจต์ กล่าวถึง “ขั้นยึดหลักแห่งตน” ในทฤษฎี พัฒนาการทางจริยธรรม ซึ่งตรงกับเด็กที่มีช่วงอายุระหว่าง 11-15 ปี ในขั้นนี้การพัฒนาทางสติปัญญาและประสบการณ์จากการมีบทบาทในกลุ่มเพื่อน จะทำให้เด็กรู้จักคิดก่อนตัดสินใจและรู้จักตั้งกฎเกณฑ์เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ ส่วนโคลเบอร์ก ก็ได้กล่าวไว้ในขั้นที่ 3 ของ “จริยธรรมระดับกฎเกณฑ์” ซึ่งเกิดขึ้นในช่วงที่คนเรามีอายุประมาณ 10-13 ปี แรงจูงใจที่มีต่อพฤติกรรมของคนในขั้นนี้ก็คือ การได้เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น โดยเฉพาะกลุ่มคนที่ตนเองเกี่ยวข้องกับ และกลุ่มคนที่คนในวัยนี้เกี่ยวข้องกับมากที่สุดก็ได้แก่กลุ่มเพื่อนนั่นเอง ซึ่งรวมทั้งเพื่อนในโรงเรียนและเพื่อนนอกโรงเรียนด้วย

3) สถาบันศาสนา ได้แก่ พระสงฆ์ หรือผู้นำศาสนา ด้วยเหตุที่เป็นที่เคารพนับถือของผู้ใหญ่ในสังคม และได้รับมอบหมายให้เป็นผู้อบรมสั่งสอนด้านคุณธรรมจริยธรรมแก่ประชาชนทุกวัย การปฏิบัติดีปฏิบัติชอบของพระสงฆ์หรือผู้นำทางศาสนาในท้องถิ่น จึงมีอิทธิพลต่อการปลูกฝังและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่เด็ก ๆ ด้วย

4) สื่อสารมวลชน หรือสื่อมวลชนทุกรูปแบบ อาทิ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ บทเพลง หนังสือพิมพ์ ตลอดจนสิ่งพิมพ์ประเภทอื่น ๆ ล้วนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนในสังคม โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนมาก ซึ่งหากจะอธิบายตามทฤษฎี การเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา สื่อมวลชนจะมีบทบาทในการสร้างเสริมลักษณะทางจริยธรรมให้กับคนเราด้วยการ ให้เรียนรู้ผ่านตัวแบบใน 2 ประเภท คือ ตัวแบบสัญลักษณ์ จากภาพยนตร์และโทรทัศน์ และตัวแบบที่ปรากฏในสิ่งพิมพ์ประเภทต่างๆ ซึ่งนอกจากจะช่วยปลูกฝังและส่งเสริมแล้ว ยังอาจเป็นเครื่องทำลายหรือขวางกั้นการปลูกฝังและส่งเสริมจริยธรรมอย่างมากด้วย

5) โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา ซึ่งหมายรวมถึงสภาพแวดล้อม การบริหารและการให้บริการต่างๆ ในสถานศึกษา การเป็นตัวอย่างที่ดีงามของครูอาจารย์ การเรียนการสอนรายวิชาต่างๆ และโดยเฉพาะวิชาจริยศึกษา ซึ่งจะต้องเน้นทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติควบคู่กันไป รวมถึงการจัดกิจกรรมต่างๆ ในสถานศึกษาด้วย

อภิญา มานะโรจน์ (2539) ศึกษากระบวนการปลูกฝังคุณธรรมแก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอน 246 คน ผู้บริหาร 17 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ 26 คน อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนิสิต 152 คนและนิสิตในคณะต่างๆ 660 คน รวมทั้งสิ้น 1,101 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสำรวจ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ผลการวิจัยพบว่าวิธีการปลูกฝังคุณธรรมนิสิตมีดังนี้

1. ต้องสร้างศรัทธาให้เกิดแก่คุณธรรม จริยธรรมนั้นๆ จัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับการปลูกฝังคุณธรรม ทำตัวให้เป็นแบบอย่างที่ดี การปลูกฝังคุณธรรมต้องคำนึงถึงวัยและขั้นตอนการพัฒนาจริยธรรม

2. วิธีการสอนเพื่อปลูกฝังคุณธรรม วิธีสอนประเภทให้ครูเป็นศูนย์กลาง ครูเป็นผู้มีหน้าที่บรรยาย ถามตอบ มอบงาน วิธีการสอนประเภทให้นิสิตเป็นศูนย์กลาง การสอนอภิปราย การสาธิต ศึกษาค้นคว้ารายงาน

3. ด้านนโยบายและแผนในการปลูกฝังคุณธรรม มหาวิทยาลัยมีการกำหนดนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจน มีการปรับปรุงหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมส่งเสริมในด้านต่างๆเพื่อปลูกฝังคุณธรรม โดยมีเป้าหมายคือ ผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางวิชาการและเป็นผู้มีคุณธรรม มีจรรยาบรรณ

4. คุณธรรมที่นิสิตได้รับการปลูกฝังจากมหาวิทยาลัยนิสิตได้รับการปลูกฝังคุณธรรมด้านความรับผิดชอบมากที่สุด นอกจากนั้นก็มียุทธธรรมการรู้จักตนเอง ใฝ่รู้อยู่เสมอ ใฝ่ตรงเหตุผล รับผิดชอบและเสียสละเพื่อส่วนรวม

5. ปัจจัยที่มีส่วนในการพัฒนาคุณธรรมนิสิต ทุกกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนมีส่วนในการปลูกฝังคุณธรรมนิสิตมากที่สุด อาจารย์ที่ปรึกษามีส่วนในการพัฒนาคุณธรรมมากที่สุด กลุ่มนิสิตเห็นว่าเพื่อนมีส่วนในการปลูกฝังคุณธรรม นอกจากนี้สภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยก็มีส่วนในการปลูกฝังคุณธรรมนิสิต

6. ผลการวิเคราะห์หลักสูตร พบว่าการปลูกฝังคุณธรรมของมหาวิทยาลัยด้านหลักสูตรจะจัดให้นิสิตปริญญาตรีทุกคน หลักสูตรแบ่งเป็น 2 หมวด คือ หมวดการศึกษาทั่วไป และหมวดวิชาเฉพาะ เน้นหาวิชาเน้นคำว่า คุณธรรม จริยธรรมและความรับผิดชอบ

7. การจัดการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนได้ปฏิบัติหน้าที่ในการปลูกฝังคุณธรรม 9 ประการในระดับมากทุกประเด็น

8. การจัดกิจกรรมนิสิต อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมได้ปฏิบัติหน้าที่ในการปลูกฝังคุณธรรม 9 ประการ ในระดับมากทุกประเด็น

จากการประชุมสมัชชาคุณธรรมแห่งชาติครั้งที่ 1 ของศูนย์คุณธรรม (2548) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาคุณธรรม จากข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะสามารถประมวลออกมาเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาคุณธรรมให้เกิดพลังในระดับสังคมได้ 9 องค์ประกอบ

ได้แก่ (1) *เรื่องของจิตอาสา* คือ การพร้อมที่จะสละทั้งเวลา แรงกาย และสติปัญญาเพื่อสาธารณประโยชน์ เป็นจิตที่มีความสุขเมื่อได้ทำความดี (2) *ครอบครัว* ครอบครัวมีบทบาทต่อการพัฒนาคุณธรรมแก่สมาชิก และโครงสร้างของครอบครัวนับว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับคุณภาพในการทำหน้าที่ปลูกฝังคุณธรรมแก่เด็กและเยาวชนด้วย (3) *สื่อ* ในส่วนของสื่อมวลชน โทรทัศน์เป็นสื่อที่มีอิทธิพลอย่างสูง ในส่วนของ เทคโนโลยีสารสนเทศ ในรูปของอินเทอร์เน็ต ได้ทวีบทบาทอย่างสูงต่อการรับรู้และปลูกฝังค่านิยมของคนในสังคม ส่วนสื่ออื่นๆ เช่น ของเล่น การละเล่น และนิทานพื้นบ้าน มีศักยภาพในการปลูกฝังและพัฒนาคุณธรรมแก่เด็กและเยาวชน (4) *เครือข่ายชุมชน* ลักษณะของชุมชนที่เอื้อให้สมาชิกมีคุณธรรมนั้น ต้องเป็นชุมชนที่มีลักษณะแนวราบมากกว่า แนวตั้ง มีลักษณะเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่ตั้งอยู่บนหลักของประชาธิปไตย มีความเป็นกัลยาณมิตร มีการติดต่อสื่อสารกันในชุมชน (5) *ระบบการเมือง ราชการ และการปกครองส่วนท้องถิ่น* การสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดความเข้มแข็งในการเข้ามามีบทบาทต่อการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีศักยภาพ โดยให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมอย่างมากในการตัดสินใจและการจัดบริการสาธารณะ (6) *การศึกษา* แนวทางในการพัฒนาคุณธรรมผ่านระบบการศึกษา คือ ปรับนโยบายการศึกษาของชาติ สร้างคุณธรรมควบคู่ความเก่ง และ การจัดการอย่างต่อเนื่องจากระดับโรงเรียนถึงอุดมศึกษา (7) *ศาสนา* ส่งเสริมและสนับสนุนศาสนศึกษา และศานตทายาทเพื่อเผยแพร่ศาสนา รวมทั้งสนับสนุนให้มีการพัฒนาศาสนสถานให้สะอาดร่มเย็น สงบสุข เพื่อให้เป็นประโยชน์ด้านจิตใจต่อชุมชน สนับสนุนให้เด็กและเยาวชนได้ศึกษาศาสนธรรม และร่วมประกอบพิธีกรรมทางศาสนามากขึ้น โดยเฉพาะกับสมาชิกในครอบครัว และการเอื้อให้ศาสนิกชนต่างศาสนาร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม เพื่อความสามัคคีกันและเพื่อสันติธรรมในสังคม (8) *ธุรกิจเพื่อสังคม* การดึงภาคธุรกิจเอกชนที่มีจิตใจเป็นกุศลและมีความพร้อมเข้าร่วมพัฒนาชนบทตามโครงการธุรกิจเพื่อสังคม ให้มีประสิทธิภาพในการดำเนินการเพื่อพัฒนาสังคม และ (9) *กลไกทางสังคม* เช่น กลไกเพื่อส่งเสริมคุณธรรมของรัฐ กลไกเพื่อส่งเสริมคุณธรรมของธุรกิจ กลไกเพื่อส่งเสริมคุณธรรมในระบบสื่อสารมวลชน กลไกเพื่อส่งเสริมด้านคุณธรรมของประชาชน กลไกการสนับสนุนงานจิตอาสา เป็นต้น

ฐิติวรรณ สุกใส (2541) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีพฤติกรรมคุณธรรมทางพระพุทธศาสนาของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในโรงเรียน 4 แห่ง จำนวน 404 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ การวิเคราะห์ความแปรปรวน และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุ ผลการวิจัยพบว่า การถ่ายทอดการปฏิบัติตามแนวพุทธ การเลี้ยงดูแบบพึ่งตนเอง การถ่ายทอดวิถีชีวิตตามแนวพุทธ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีพฤติกรรมคุณธรรมนักเรียน นักเรียนในโรงเรียนภาครัฐมีพฤติกรรมคุณธรรมทางศาสนาต่ำ

กว่าโรงเรียนภาคเอกชน นักเรียนเพศหญิงมีพฤติกรรมคุณธรรมสูงกว่าเพศชาย พ่อแม่เป็นแบบอย่างที่ดีทางพุทธมากเท่าใดเด็กจะได้รับการถ่ายทอดจากบิดามารดามากเท่านั้น ครอบครัวมีรายได้มากถ่ายทอดได้มากกว่าผู้มีรายได้ต่ำ

จตุพร ศิลาเดช (2543) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนชั้นระดับประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสารภี อำเภอพร้าว และอำเภอเมือง จำนวน 300 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบวัดคุณธรรมพื้นฐาน และแบบสอบถามเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมภายในบ้าน โรงเรียน และสังคม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และการถดถอยพหุคูณโดยวิธีสเต็ปไวส์ (Stepwise) ผลการวิจัยพบว่า สิ่งแวดล้อมภายในบ้าน และสิ่งแวดล้อมทางสังคมคือ การอบรมเลี้ยงดู และความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และสิ่งแวดล้อมทางสังคม ที่สามารถใช้เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์คุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน มีดังนี้ 1) พยากรณ์ด้านความใฝ่รู้ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด ความสัมพันธ์กับเพื่อน และการรับข่าวสารจากสื่อมวลชน 2) พยากรณ์ด้านความขยันหมั่นเพียร คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยร่วมกับเข้มงวดกวดขัน ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว 3) พยากรณ์ด้านความอดทน คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย 4) พยากรณ์ด้านความประหยัด คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยร่วมกับเข้มงวดกวดขัน ความสัมพันธ์กับเพื่อน และการรับข่าวสารจากสื่อมวลชน 5) พยากรณ์ด้านความมีระเบียบวินัย คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยร่วมกับปล่อยปละละเลย 6) พยากรณ์ด้านความสามัคคี คือ ความสัมพันธ์กับเพื่อน 7) พยากรณ์ด้านความเสียสละ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยร่วมกับเข้มงวดกวดขัน 8) พยากรณ์ด้านความเมตตากรุณา คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน แบบร่วมกันทั้งประชาธิปไตย เข้มงวดกวดขันและปล่อยปละละเลย ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว 9) พยากรณ์ด้านความกตัญญูกตเวทีและด้านความยุติธรรม คือ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว 10) พยากรณ์ด้านความเป็นผู้มีวิถึธรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณี คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

สุวิมล ว่องวานิช และนางลัดดา วัชรชัย (2543) ศึกษาปัจจัยและกระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมเพื่อมุ่งความสำเร็จของส่วนรวม ในการศึกษาด้วยวิธีเชิงสำรวจ ใช้กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยกลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 4 ในมหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 3,011 คน กลุ่มที่ 2 เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน 8 แห่งเท่ากัน จำนวน 933 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วยแบบวัดคุณธรรม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติภาคบรรยาย และสถิติสรุปอ้างอิง ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) การวิเคราะห์การ

ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และการวิเคราะห์ GLM Repeated measure ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่ใช้อธิบายระดับคุณธรรมของนิสิตนักศึกษาทั้ง 19 ตัว สามารถอธิบายความแปรปรวนของระดับคุณธรรมของนิสิตได้ร้อยละ 18.10 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .426 ตัวแปรที่มีสัมประสิทธิ์ถดถอยที่มีนัยสำคัญและมีค่าเป็นบวกมี 12 ตัว ได้แก่ การพยายามปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ (.145) การบำเพ็ญประโยชน์ (.128) การได้รับการเอาใจใส่จากครู(.087) การได้รับความอบอุ่นจากครอบครัว(.085) การฟังธรรมะ(.081) การได้รับการอบรมความเป็นคนดีจากพ่อแม่ (.078) การมีเพื่อนดี(.066) การทำบุญทำทาน(.064) การเข้าวัดฟังธรรม (.064) เพศ (.051) เกรดเฉลี่ยสะสม (.036) และจำนวนพี่น้อง(.033) สำหรับตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยที่มีนัยสำคัญและมีค่าเป็นลบ มี 4 ตัว ได้แก่ ภูมิปัญญา (-.091) สาขาวิชาที่ศึกษา (-.085) สังกัดของมหาวิทยาลัย (-.039) และสถานภาพของครอบครัว (-.034)

สถาบันพัฒนาข้าราชการ สำนักงานข้าราชการพลเรือน (2542) ทำการศึกษารูปแบบและวิธีการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมโดยตรงจากหน่วยงานต่างๆ จำนวน 252 หน่วยงาน โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 เป็นส่วนราชการที่เป็นกระทรวง ทบวง กรมต่างๆจำนวน 141 ส่วนราชการ กลุ่มที่ 2 ส่วนจังหวัด มีจำนวน 76 จังหวัด และกลุ่มที่ 3 เป็นสถานการศึกษาจำนวน 35 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS ผลการวิจัยพบว่า สื่อที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาคุณธรรมได้ดีและมีความเหมาะสมมากที่สุดคือ โทรทัศน์และวิทยุ รองลงมาได้แก่ เอกสารสิ่งพิมพ์ วารสารหรือหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง และอินเทอร์เน็ต

พรตณน เพชรวิรัตน์ (2545) ศึกษาการปลูกฝังคุณธรรมให้แก่นักเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร 267 คน ครู 534 คน และนักเรียน 801 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินประกอบการสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบศึกษาเอกสาร ผลการวิจัยพบว่า ทุกโรงเรียนมีแผนการดำเนินงานเพื่อปลูกฝังและส่งเสริมคุณธรรมแก่นักเรียน และมีการคัดเลือกครูที่จะสอนวิชาจริยศึกษาและครูประจำชั้นห้องที่เด็กมีปัญหาพฤติกรรม กิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดหลักให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ส่วนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ปลูกฝังคุณธรรมแก่นักเรียนได้ผลดีที่สุด คือ กิจกรรมการเข้าค่ายปฏิบัติธรรม ครูส่วนใหญ่มีการประพฤติปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ มีความเมตตากรุณา เอาใจใส่ต่อนักเรียนเป็นอย่างดี แต่ยังมีส่วนหนึ่งที่ไม่ได้ประพฤติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการปลูกฝังคุณธรรมจากโรงเรียนมากโดยวิธีการที่ครูส่วนใหญ่ใช้ปลูกฝังคือ การอบรม สั่งสอนด้วยคำพูด การสอนแบบแสดงบทบาทสมมติเป็นวิธีการปลูกฝังคุณธรรมได้ดีที่สุด คุณธรรมที่นักเรียนได้รับการ

ปลูกฝังมากที่สุด คือ ด้านความมีระเบียบวินัย และด้านที่น้อยที่สุดคือ ความเป็นผู้มีวัฒนธรรมและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี นักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกับการปลูกฝังคุณธรรมของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

สุมาลี วงษ์สุวรรณ (2546) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนกุหลาบวัฒนา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนกุหลาบวัฒนา เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร จำนวน 250 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดย การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้แก่ ค่าใช้จ่ายรายวัน สถานภาพการสมรสของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดามารดา ระดับรายได้ของบิดามารดา ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง และความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

นริศรา ริชาร์ดสัน (2546) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเสียสละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัดธาตุทอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ของโรงเรียนวัดธาตุทอง จำนวน 235 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเสียสละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย วิเคราะห์ข้อมูลโดย การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเสียสละของนักเรียนมี ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง การอบรมดูแลเอาใจใส่ของครู และความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

พิทักษ์ วงแหวน (2546) ศึกษาปัจจัยพระระดับที่ส่งผลต่อพฤติกรรมไม่เรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ จำนวน 824 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมไม่เรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์พระระดับด้วยโปรแกรม HLM ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะมุ่งอนาคตและแรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์ มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมไม่เรียนของนักเรียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง .402 ถึง .743 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พระมหาเสรี ยีพระบาง (2547) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความมีระเบียบวินัยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนวัดสระเกศ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนวัดสระเกศ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร จำนวน 265 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความมีระเบียบวินัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีระเบียบวินัยของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนวัดสะแกศ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง การอบรมดูแลเอาใจใส่ของครู และความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

สุวารินทร์ โจน์ขจรนภาลัย (2547) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนสารสาสน์พิทยา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนสารสาสน์พิทยา กรุงเทพมหานคร จำนวน 175 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนสารสาสน์พิทยา ได้แก่ การอบรมดูแลเอาใจใส่ของครู และความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

สุมาลี ภูผาลา (2547) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัดธาตุทอง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนในชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัดธาตุทอง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร จำนวน 235 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง การอบรมดูแลเอาใจใส่ของครู และความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

พระมหาพะเต็ด ชุ่มเพ็งพันธ์ (2548) ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพุทธจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร จำนวน 331 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพุทธจิตด้านการเรียนของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพุทธจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ นิสสัยทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง การอบรมดูแลเอาใจใส่ของครู และความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

อนุศักดิ์ จินดา (2548) ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดสระบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดสระบุรี จำนวน 620 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามพฤติกรรมเชิงจริยธรรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม LISREL ผลการศึกษาพบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีค่าไค-สแควร์เท่ากับ 3.086 องศาความเป็นอิสระเท่ากับ 2 ค่าความน่าจะเป็น .214 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน .998 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว .980 และดัชนีรากกำลังสองของค่าเฉลี่ยของความแตกต่างโดยประมาณ .000 โดยโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมเชิงจริยธรรมได้ร้อยละ 56.6 ตัวแปรสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมมากที่สุด คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รองลงมาคือ การอบรมเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ลักษณะมุ่งอนาคต แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการรับข่าวสารจากสื่อมวลชน

จากการสังเคราะห์เกี่ยวกับคุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในต่างประเทศของ เจือจันทร์ จงสถิตอยู่และรุ่งเรือง สุขากิริมย์ (2550) พบว่า ปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของประเทศประเทศแคนาดา เกาหลี สวิสเซอร์แลนด์ อินเดีย และเวียดนาม มีดังต่อไปนี้

ประเทศแคนาดา

คุณลักษณะทางคุณธรรมจริยธรรมของชาวแคนาดาไม่ได้เกิดขึ้นเองแต่ผ่านการขัดเกลาจากสังคมนับตั้งแต่ครอบครัว สถาบันการศึกษา พร้อมๆไปกับการสร้างระบบต่างๆที่เอื้อต่อการบ่มเพาะอย่างต่อเนื่องเชื่อมโยง ดังนี้ สถาบันครอบครัว แคนาดาให้ความสำคัญกับสถาบันครอบครัว เพราะถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาคุณลักษณะของคนแคนาดา คนกลุ่มนี้ต้องได้รับการดูแลและเลี้ยงดูให้มีชีวิตที่มีความสุข จึงมีโครงการต่างๆ ที่สนับสนุนให้ครอบครัวทำหน้าที่เลี้ยงดูอบรมปลูกฝังคุณลักษณะของชาวแคนาดา ส่วนสถาบันการศึกษาก็ให้ความสำคัญกับการศึกษา เพราะเชื่อว่าระบบการศึกษาที่ดี จะทำให้คนมีคุณภาพได้ จึงมีเป้าหมายที่จะให้การศึกษาเอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต เน้นการปลูกฝังให้คนเติบโตมาเพื่อทำหน้าที่ในสังคมและประเทศชาติ ด้านระบบการเมืองการปกครอง ก็ได้เปิดโอกาสให้ทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมของสังคม รัฐบาลได้มีการเสริมสร้างปัจจัยที่มีผลต่อความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน เพื่อเอื้อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการประชาธิปไตย การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมผ่านระบบกลไกที่เข้มแข็ง ส่วนชุมชน / องค์กร / อาสาสมัคร ทุกชุมชนจะมีศูนย์กิจกรรมชุมชน ที่ทำร่วมกับคนทุกกลุ่มอายุ และรัฐบาลได้มีการออกกฎระเบียบให้ประชาชนปฏิบัติอย่างเคร่งครัด โดยใช้มาตรการทางการศึกษาควบคู่ไปกับมาตรการทางกฎหมาย เพราะเชื่อว่าระบบทางกฎหมายเป็นเครื่องมือในการให้

การศึกษาแก่ประชาชน ส่วนระบบเศรษฐกิจ แคนาดาเป็นประเทศที่ดีเศรษฐกิจดี เป็นประเทศผู้นำในอุตสาหกรรมหลายด้าน และเป็นประเทศที่มีมาตรฐานในการดำรงชีวิตเป็นอันดับ 6 ของโลก แคนาดามีรูปแบบและแนวทางในการจัดเก็บภาษีที่หลากหลายและนำกลับมาใช้ในการจัดบริการและสวัสดิการแก่ประชาชนรวมถึงการพัฒนาเด็ก เยาวชนและครอบครัว แคนาดาส่งเสริมให้ประชาชนมีการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยการศึกษาทุกรูปแบบ โดยใช้สื่อทุกประเภท นอกจากนี้ยังมีความก้าวหน้าด้วยการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ ทางด้านประวัติศาสตร์ / ประสบการณ์จากอดีต แคนาดามีความเป็นเอกราช การได้มาซึ่งเอกราชจากสันติวิธีและค่อยเป็นค่อยไปเป็นแรงผลักดันให้แคนาดาที่มีความเป็นอิสระ ส่วนลักษณะเฉพาะของประเทศ แคนาดาเป็นประเทศที่มีขนาดใหญ่ ประชากรมาจากหลากหลายเชื้อชาติ ศาสนา จึงถือว่าเป็นดินแดนของผู้อพยพ และเป็นประเทศที่มีวัฒนธรรมหลากหลายที่สุดในโลก แคนาดาจึงสร้างความเป็นหนึ่งเดียวการวางรากฐานคุณธรรมจริยธรรมของประเทศอย่างเป็นระบบ ประชาชนจึงอยู่กันอย่างสงบสุข

ประเทศเกาหลี

ศาสนา ปรัชญา ความเชื่อ ขงจื้อสอนให้เป็นคนมีคุณธรรม มีความกตัญญู มีความซื่อสัตย์สุจริตและเป็นคนที่เอื้อเฟื้อต่อผู้อื่น ยึดความเมตตากรุณา การระลึกบุญคุณของบรรพบุรุษที่เสียสละ ซึ่งอิทธิพลคำสอนได้ถ่ายทอดผ่านสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา เป็นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่คนเกาหลีได้ปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ในส่วนสถาบันครอบครัว การที่ยึดต่อคำสอนของขงจื้อทำให้ครอบครัวของคนเกาหลีมีระเบียบแบบแผนและมีความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวแน่นแฟ้นและเคร่งครัด เด็กๆจะได้รับการสั่งสอนเรื่องวินัย การดูแลตัวเอง ช่วยเหลือตนเอง มีการอบรมปลูกฝังให้เด็กเกิดความรู้สึกละเอียดต่อการทำผิด ทางด้านการศึกษา ก็ได้มีการปฏิรูปการศึกษาควบคู่ไปกับการสร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรมและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาคนให้สมบูรณ์ทั้งชีวิตละจิตใจ ในระบบการศึกษาแบบใหม่เป็นการศึกษาแบบเปิดและตลอดชีวิต บทบาทภาครัฐ / ประวัติศาสตร์ การที่เกาหลีตกเป็นเมืองขึ้นมานาน แต่ด้วยนโยบายในการบริหารประเทศทำให้ก้าวสู่ความเป็นผู้นำและมีความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี ในการพัฒนาประเทศ ได้เสริมสร้างการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะที่เด่นให้คนเกาหลี และเน้นให้ประชาชนประหยัดจึงทำให้การเกิดการออมมากขึ้น กฎหมายในการปกครองของประเทศทุกฝ่ายจะมีหน้าที่ดูแลและรักษากฎหมาย ปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด ประชาชนจึงไม่กล้าทำผิดกฎหมาย ทำให้สังคมมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในด้านสื่อสารมวลชนนั้น มีบทบาทในด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้เห็นความสำคัญของการศึกษาที่บ้านว่าด้วยการบ่มเพาะคุณลักษณะที่ดีงาม การสร้างบุคลิกที่ดี ลดการเสนอข่าวอันก่อให้เกิดความรุนแรง รวมทั้งการยั่วยุให้เยาวชนหลงใหลไปกับสิ่งมอมเมาและยาเสพติด สังคมโดยส่วนรวมของคนเกาหลี คนเกาหลีเชื่อว่าผู้ใหญ่จะต้องทำตัวเป็นต้นแบบพฤติกรรมที่ดีงามเพื่อให้เยาวชนได้เลียนแบบ ผู้ใหญ่จะกล่าว

เด็กเดือนหากเห็นว่ากระทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เด็กจะเคารพผู้อาวุโสแม้จะไม่ใช้เครือญาติโดยตรง ด้านสภาพภูมิศาสตร์ก็มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมและวิถีชีวิตมากมีการแบ่งฤดูกาลย่อยๆ ถึง 24 ฤดูกาลจึงทำให้คนเกาหลีรู้จักขั้นตอนการทำงานด้านการเกษตร การประมง รู้ถึงความเปลี่ยนแปลงของดินฟ้าอากาศได้ดี จึงทำให้คนเกาหลีเป็นคนที่มีความอดทน

ประเทศสวิสเซอร์แลนด์

การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของชาวสวิส ได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบต่อเนื่องเชื่อมโยง นับตั้งแต่เกิดจนตาย ฝังรากลึกจนเกิดเป็นวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี ที่ปฏิบัติกันมาอย่างต่อเนื่อง ยาวนาน ด้วยปัจจัยต่างๆ และบทบาทของสถาบันที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ สถาบันครอบครัว เป็นสถาบันที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อความสำเร็จในการหล่อหลอมคุณธรรมจริยธรรมของชาวสวิส แม้จะมีบทบาท และมีความสำคัญอย่างมากในการปลูกฝังคุณธรรมละจริยธรรมให้ลูกด้วยวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ประจำวัน เด็กจะถูกปลูกฝังคุณธรรมตั้งแต่ชั้นอนุบาลด้วยการสั่งสอนอย่างใกล้ชิดจากพ่อแม่ ถ้าเด็กทำผิดจะมีการชี้แจงเหตุผล เด็กจึงกล้ายอมรับผิดและรู้จักการรับผิดชอบ ด้านสถาบันการศึกษา ก็ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษามาก แม้ว่าการศึกษาจะอยู่ในระดับดีแล้วก็ตาม เพราะว่าการระบบการศึกษาจะทำให้เด็กรู้ความถนัดและความชอบความต้องการของตน มีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเริ่มจากระดับอนุบาลจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในด้านบทบาทผู้นำ / บุคคลที่เป็นศูนย์รวมแห่งศรัทธานั้น Pestalozzi นักการศึกษาได้พยายามสั่งสอนเรื่องคุณธรรมจริยธรรมโดยมีความคิดว่า เป้าหมายของการศึกษาคือการสร้างคนให้มีคุณธรรมและเชื่อว่าพื้นฐานที่ดีต้องเริ่มจากการศึกษาที่บ้านและต่อยอดสืบเนื่องจากสถานศึกษา และไม่มีครูคนไหนจะแทนที่ความเป็นพ่อแม่ได้อย่างสมบูรณ์ ส่วนบทบาทภาครัฐและสังคม มีบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมให้กับประชาชน มีการออกกฎหมายที่เข้มงวดเพื่อให้ประชาชนได้ปฏิบัติอย่างจริงจัง และมีการใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าด้วยการนำกลับมาใช้ใหม่ ส่วนปัจจัยอื่นๆ เช่น การที่มีประชากรน้อยจึงทำให้สามารถดูแลประชาชนได้อย่างทั่วถึง การมีระบบประกันสังคมที่ดีและสภาพภูมิศาสตร์ของประเทศ ทำให้ชาวสวิสติดบในการผลิตสินค้าจึงทำให้เกิดระบบการนำกลับมาใช้ใหม่ (recycle) เป็นต้น

ประเทศอินเดีย

คุณลักษณะของคนอินเดียผ่านการกล่อมเกลாதาสังคมด้วยองค์ประกอบต่างๆ ดังนี้ ด้านศาสนา / ปรัชญา / ความเชื่อ การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเกิดขึ้นด้วยวิธีการที่ไม่เป็นทางการ ทุกคนได้รับการอบรมสั่งสอนให้รู้ว่าสิ่งไหนดีสิ่งไหนเลว สิ่งไหนผิดสิ่งไหนถูก โดยมีพื้นฐานการเรียนรู้มาจากศาสนาและคัมภีร์ที่สำคัญๆ บทบาทของสถาบันครอบครัว เด็กอินเดียจะมีความผูกพันกับครอบครัวมาก เด็กจะเรียนรู้ลำดับความสำคัญของบุคคลในครอบครัวและความอาวุโสของสมาชิกในครอบครัว คุณธรรมศีลธรรมนั้นได้รับการถ่ายทอดผ่านผู้อาวุโสในครอบครัว ส่วน

สถาบันการศึกษานั้น การที่อินเดียประกาศเป็น Secular state จึงทำให้ไม่มีการสอนศาสนาในโรงเรียน แต่ปัจจุบันก็ได้มีการจัดตั้งโรงเรียนที่ยึดเอาพื้นฐานทางศาสนาเป็นหลัก เช่น The Krisnamurti และ Ramakrishna Mission เป็นต้น ทางด้านสื่อมวลชนนั้น โทรทัศน์เป็นอีกองค์กรหนึ่งที่ช่วยปลูกฝังแนวคิดทางด้านจริยธรรมและศีลธรรมอันมีหลักคำสอนของศาสนาต่างๆมาเป็นเครื่องหล่อหลอมให้คนอินเดียเป็นคนคิดดีปฏิบัติชอบตามแรงศรัทธา และความเชื่อที่มีต่อศาสนาของตน ส่วนด้านสภาพดินฟ้าอากาศ ภัยธรรมชาติ และการคมนาคม ที่ยังล้ำหลังจึงมีผลต่อคุณลักษณะบางด้านของคนอินเดีย เช่น ความอดทน ความไม่ตรงต่อเวลา เป็นต้น

ประเทศเวียดนาม

การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของเวียดนามนั้นมีประวัติศาสตร์มายาวนานจากวัฒนธรรมดั้งเดิม ศาสนา ตลอดจนคำสอนของบุคคลที่เป็นศูนย์รวมของประเทศ มีองค์ประกอบและปัจจัยสำคัญๆ ดังนี้ ด้านผู้นำแห่งศาสนา / คำสอนของประธานาธิบดีโฮจิมินห์ นอกจากลัทธิขงจื้อแล้วคนเวียดนามยึดถือหลักคำสอนของลู่โฮ 5 ข้อได้แก่ 1) รักประเทศชาติ รักประชาชน 2) เรียบเก่งทำงานเก่ง 3) รักษาอนามัยดี 4) วินัยดี 5) ซื่อสัตย์ กล้าหาญ เป็นคำสอนที่มีส่วนสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของประชาชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ส่วนด้านสถาบันศาสนา / ลัทธิขงจื้อได้สอนเกี่ยวกับหน้าที่ 5 อย่างคือ รักและมีมนุษยธรรม การกระทำที่ถูกต้องในการแสดงออกซึ่งความรักและมนุษยธรรม พิธีกรรมหรือกฎต่างๆเกี่ยวกับพิธีกรรมและมารยาท หน้าที่ที่ต้องได้รับการศึกษา เชื่อมั่นในตนเอง และซื่อสัตย์ต่อคนอื่น ความเชื่อที่รับมาจากลัทธิขงจื้อช่วยปลูกฝังค่านิยมว่า คนที่มีความรู้คือคนที่มีคุณค่าต่อสังคม คนที่มีความรู้ควรได้รับการยกย่องแต่ไม่ได้เน้นความรู้อย่างเดียวเพราะความรู้ต้องคู่คุณธรรมด้วย สำหรับสถาบันครอบครัว ลัทธิขงจื้อเป็นพื้นฐานในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่สำคัญของเวียดนามเป็นระยะเวลายาวนาน ดังนั้นเยาวชนจะได้รับการสั่งสอนจากพ่อแม่ ปู่ย่าตายาย ถึงสิ่งสำคัญที่ทำให้เป็นเด็กดี ได้แก่ ความรักชาติ ความขยันหมั่นเพียร เรื่องการศึกษาเล่าเรียน และเรื่องความกตัญญูกตเวทีในแง่ของการพร่ำสอนจากผู้ใหญ่ พ่อแม่จะสอนลูกๆว่าต้องกตัญญู ถ้าไม่กตัญญูจะไม่มีความสำเร็จ ในส่วนของสถาบันการศึกษานั้น การจัดการศึกษาในเวียดนามได้รับความสำคัญเป็นอันดับสูงจากรัฐบาลมาเป็นระยะเวลายาวนาน ตั้งแต่เวียดนามเป็นอิสระภาพจากฝรั่งเศส จึงได้จัดการศึกษาที่มีลักษณะสำคัญ 3 ประการคือ ความเป็นชาติ ความเป็นวิทยาศาสตร์ และความเป็นมวลชน โดยในเวียดนามได้ยกย่องครูเพราะถือว่าเป็นอาชีพที่มีคุณค่าต่อสังคม ส่วนสื่ออื่นทุกแขนงจะอยู่ในความควบคุมของรัฐบาล รัฐบาลจะเป็นผู้กำหนดนโยบายทำให้สามารถควบคุมตลอดจนปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมแก่คนในชาติ นอกจากนี้สื่อโทรทัศน์มีเนื้อหาจำแนกตามความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายด้วย ส่วนสภาพบริบทและปัจจัยต่างๆ เช่น คนเวียดนามมีประวัติศาสตร์การต่อสู้มานาน ทำให้คนเวียดนามมีความกล้าหาญ เสียสละ และอดทนเพราะความรักชาติ ด้าน

ชนบทรรมนิยม วัฒนธรรมประเพณีและวรรณกรรม วัฒนธรรมของคนเวียดนามชอบการแข่งขันทางวิชาการ ยกย่องคนเก่ง ส่วนวรรณกรรมต่างๆก็มีเนื้อหาที่แฝงการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมมาตั้งแต่เด็ก เป็นต้น

จากการศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม ผู้วิจัยสรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรมได้จำนวน 6 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนตัวของนักเรียนนักเรียน 2) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายในบ้าน 3) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน 4) ปัจจัยด้านการปฏิบัติทางศาสนา 5) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน และ 6) ปัจจัยด้านการรับรู้สื่อ รายละเอียดดังตารางที่ 2.3

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2.3 การสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรมจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปัจจัย	สุวิมลและนงลักษณ์ (2543)	อนุศักดิ์ (2548)	สุมาลี (2547)	สุมาลี (2546)	จตุพร (2543)	ฐิติวรรณ (2541)	สำนักงาน ก.พ. (2542)	อภิญา (2539)	พรตณน (2545)	พิทักษ์ (2546)	สุวรินทร์ (2546)	นริศรา (2546)	พระมหาเสรี (2547)	พระมหาพะเว็ด (2548)	ศูนย์คุณธรรม (2548)	Joan and Robert (2007)	ประเทศแคนาดา (2550)	ประเทศเกาหลี (2550)	ประเทศสวีเดน (2550)	ประเทศอินเดีย (2550)	ประเทศเวียดนาม (2550)	Sookeet (1996)	Adalbjarnadotiri (1997)	Buteau (1998)
ด้านคุณลักษณะส่วนตัวของนักเรียน																								
เพศ	X		X			X										X								
อายุ				X												X								
ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว**	X*														X									
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน			X																					
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์**		X*								X*				X*										
ลักษณะมุ่งอนาคต**		X*								X*														
ความใฝ่รู้**					X*					X*														
จิตอาสา**	X*													X*										
บุคลิกภาพ			X																					
ค่าใช้จ่ายรายวัน				X																				
ด้านสิ่งแวดล้อมภายในบ้าน																								
การอบรมเลี้ยงดู**	X*	X*			X*	X*											X	X	X		X			
อาชีพของผู้ปกครอง			X			X																		
สถานภาพการสมรสของผู้ปกครอง			X	X																				

ปัจจัย	สุวิมลและนงลักษณ์ (2543)	อนุศักดิ์ (2548)	สุนภล (2547)	สุนภล (2546)	จตุพร (2543)	วิจิตรวรณ์ (2541)	สำนักงาน ก.พ. (2542)	อภิญญา (2539)	พรตมณ (2545)	พิทักษ์ (2546)	สุวรินทร์ (2546)	นริศรา (2546)	พระมหาเศวี (2547)	พระมหาพะเว็ด (2548)	คุณัญฉกรรณ (2548)	Joan and Robert (2007)	ประเทศแคนาดา (2550)	ประเทศเกาหลี (2550)	ประเทศสวีเดน (2550)	ประเทศอินเดีย (2550)	ประเทศเวียดนาม (2550)	Scokeet (1996)	Adalbjarnardottri (1997)	Buteau (1998)
	ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว**				X*	X*							X*	X*	X*	X		X	X			X		
ระดับการศึกษาของบิดามารดา				X																				
การถ่ายทอดลักษณะทางศีลธรรมจากครอบครัว**						X*									X		X	X		X	X			
ด้านสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน																								
การสัมผัสคุณธรรมจากปรัชญาโรงเรียน	X																							
การดูแลเอาใจใส่ของครูอาจารย์**	X*						X			X*	X*	X*	X*										X	
ความสัมพันธ์กับเพื่อน**	X*	X*	X*	X*	X*		X			X*	X*	X*	X*											
การจัดการเรียนการสอน**							X	X							X		X		X		X	X	X	X
การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร**							X	X							X		X		X		X			
การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน**							X		X*						X									
ด้านการรับรู้สื่อ																								
การรับข่าวสารจากสื่อมวลชน**		X*			X*		X								X		X			X				
ความสนใจพัฒนาตนเองโดยอาศัยอิทธิพลจากสื่อ**	X*														X									

ปัจจัย	สุวิมลและระลังกัน (2543)	อนุศักดิ์ (2548)	สมภลี (2547)	สมภลี (2546)	จตุพร (2543)	วิจิตรวรรณ (2541)	สำนักงาน ก.พ. (2542)	อภิญญา (2539)	พรรัตนกุล (2545)	พิทักษ์ (2546)	สุวรินทร์ (2546)	นริศรา (2546)	พระมหาเสวี (2547)	พระมหาพะเนียด (2548)	คุณัญฉัตรธรรม (2548)	Joan and Robert (2007)	ประเทศแคนาดา (2550)	ประเทศเกาหลี (2550)	ประเทศสวีเดน (2550)	ประเทศอินเดีย (2550)	ประเทศเวียดนาม (2550)	Sookeet (1996)	Adalbjarnardottir (1997)	Buteau (1998)	
ด้านการปฏิบัติทางศาสนา																									
การร่วมกิจกรรมทางศาสนา**									X						X										
การนำหลักธรรมทางศาสนามาใช้**															X		X		X	X					
ด้านสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน																									
การทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน**									X						X										
การจัดสภาพแวดล้อมในชุมชน**									X						X										

* มีนัยสำคัญทางสถิติ ตัวเลขในวงเล็บคือ ค่าขนาดอิทธิพล

**หมายเหตุ คือ ตัวบ่งชี้ที่ผู้วิจัยนำมาศึกษา

จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม ผู้วิจัยได้คัดเลือกตัวบ่งชี้ด้านปัจจัยจากจำนวนของผู้ศึกษา โดยพิจารณาตัวบ่งชี้ ที่มีผู้ศึกษาตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป และค่าขนาดอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่สำหรับตัวแปรบางตัวที่มีผู้ศึกษาแต่ผู้วิจัยไม่ได้นำมาศึกษาเพราะเป็นตัวแปรที่ไม่สามารถจะไปจัดกระทำได้ (Attribute Variable) หรือเปลี่ยนแปลงได้ เช่น ตัวแปรเพศ อายุ ค่าใช้จ่ายรายวัน รายได้ของบิดามารดา การศึกษาของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา เป็นต้น

ดังนั้นจากการวิเคราะห์ปัจจัย พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนมีจำนวนทั้งสิ้น 6 ด้าน 19 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

- (1) ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนตัวของนักเรียน วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร ได้แก่ ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความใฝ่รู้ จิตอาสา และลักษณะมุ่งอนาคต
- (2) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายในบ้าน วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และการถ่ายทอดศีลธรรมจากครอบครัว
- (3) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร ได้แก่ กิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร การดูแลเอาใจใส่ของครู ความสัมพันธ์กับเพื่อน และการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน
- (4) ปัจจัยปฏิบัติทางศาสนา วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร ได้แก่ การร่วมกิจกรรมทางศาสนา และการนำหลักธรรมทางศาสนามาใช้
- (5) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร ได้แก่ การร่วมกิจกรรมกับชุมชน และการจัดสภาพแวดล้อมในชุมชน
- (6) ปัจจัยด้านการรับรู้สื่อ วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร ได้แก่ การรับข่าวสารจากสื่อมวลชน และความสนใจพัฒนาปรับปรุงตนเองโดยอาศัยอิทธิพลจากสื่อ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม ทำให้ได้ตัวบ่งชี้คุณธรรม จำนวน 8 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) ความซื่อสัตย์สุจริต (2) ความรับผิดชอบ (3) ความขยันหมั่นเพียร (4) ความมีระเบียบวินัย (5) ความอดทน (6) ความกตัญญูกตเวที (7) ความประหยัด (8) ความเสียสละ และปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรมของนักเรียนจำนวน 6 ด้าน ประกอบด้วยตัวบ่งชี้จำนวน 19 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

(1) ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนตัวของนักเรียน วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร ได้แก่ ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความใฝ่รู้ จิตอาสา และลักษณะมุ่งอนาคต

(2) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายในบ้าน วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และการถ่ายทอดศีลธรรมจากครอบครัว

(3) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร ได้แก่ กิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร การดูแลเอาใจใส่ของครู ความสัมพันธ์กับเพื่อน และการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

(4) ปัจจัยด้านการปฏิบัติทางศาสนา วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร ได้แก่ การร่วมกิจกรรมทางศาสนา และการนำหลักธรรมทางศาสนามาใช้

(5) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร ได้แก่ การร่วมกิจกรรมกับชุมชน และการจัดสภาพแวดล้อมในชุมชน

(6) ปัจจัยด้านการรับรู้สื่อ วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร ได้แก่ การรับข่าวสารจากสื่อมวลชน และความสนใจพัฒนาปรับปรุงตนเองโดยอาศัยอิทธิพลจากสื่อ

โดยรายละเอียดเกี่ยวกับการคัดเลือกตัวแปร ในแต่ละปัจจัย มีดังนี้

ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนตัวของนักเรียน ประกอบด้วย ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความใฝ่รู้ จิตอาสา และลักษณะมุ่งอนาคต ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว จากการศึกษาเอกสารของศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม) (2548) และจากการศึกษางานวิจัยของ สุวิมล ว่องวาณิช และ นางลักษณ วิรัชชัย (2543) พบว่า ความสนใจเรื่องการพัฒนาคุณธรรม ซึ่งประกอบด้วย การทำบุญทำทาน การเข้าวัดฟังเทศน์ฟังธรรม การอ่านหรือฟังธรรมะ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัวส่งผลต่อคุณธรรม กล่าวคือ นักเรียนที่มีความสนใจเรื่องการพัฒนาคุณธรรม จะมีคุณธรรมสูงกว่านักเรียนที่ไม่สนใจเรื่องการพัฒนาคุณธรรม

2. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จากการศึกษางานวิจัยของ อนุศักดิ์ จินดา (2548) พระมหาพะเต็ด ชุ่มเพ็งพันธ์ (2548) และพิทักษ์ วงแหวน (2546) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ส่งผลต่อคุณธรรม กล่าวคือ นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมีคุณธรรมสูงกว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

3. ความใฝ่รู้ จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยของ สุวิมล ว่องวานิชและคณะ (2549) จตุพร ศิลาเดช (2543) และพิทักษ์ วงแหวน (2548) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ความใฝ่รู้ส่งผลต่อคุณธรรม กล่าวคือนักเรียนที่มีความใฝ่รู้จะสามารถพัฒนาตนเองในด้านคุณธรรมได้สูงกว่านักเรียนที่ไม่มีลักษณะของความใฝ่รู้ใฝ่เรียน

4. จิตอาสา จากการศึกษาเอกสารของศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม) (2548) และงานวิจัยของ สุวิมล ว่องวานิชและนางลักษณ วัชรชัย (2543) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า จิตอาสาส่งผลต่อคุณธรรม กล่าวคือ การที่นักเรียนมีจิตอาสา คือ การบำเพ็ญประโยชน์หรือการทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ให้แก่สังคมสามารถช่วยพัฒนาให้นักเรียนเกิดคุณธรรมได้

5. ลักษณะมุ่งอนาคต จากการศึกษางานวิจัยของ อนุศักดิ์ จินดา (2548) และพิทักษ์ วงแหวน (2546) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การมุ่งอนาคตส่งผลต่อคุณธรรม กล่าวคือ นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคต คือ มีความสามารถในการคาดการณ์ไกลเกี่ยวกับการศึกษา และการประกอบอาชีพ มีคุณธรรมได้สูงกว่านักเรียนที่ไม่มีลักษณะมุ่งอนาคต

ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายในบ้าน ประกอบด้วย การอบรมเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และการถ่ายทอดศีลธรรมจากครอบครัว ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

6. การอบรมเลี้ยงดู จากการศึกษาทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์(Freud) และ รายงานการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมของประเทศแคนาดา เกาหลี สวิสเซอร์แลนด์ และเวียดนาม ของเจ็อจันท์ จงสถิตอยู่ และรุ่งเรือง สุชาภิรมย์ (2550) และจากการศึกษางานวิจัยของ อนุศักดิ์ จินดา (2548) สุวิมล ว่องวานิช และ นางลักษณ วัชรชัย (2543) จตุพร ศิลาเดช (2543) วุฒิวรรณ สุโกไส (2541) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวส่งผลต่อคุณธรรม กล่าวคือ เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีเหตุผล ให้ความรักความอบอุ่น จะมีคุณธรรมมากกว่าเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน หรือปล่อยปละละเลย

7. ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว จากรายงานการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมของประเทศแคนาดา เกาหลี และเวียดนาม ของเจ็อจันท์ จงสถิตอยู่ และรุ่งเรือง สุชาภิรมย์ (2550) และจากการศึกษางานวิจัยของ พระมหาพะเต็ด ชุ่มเพ็ง

พันธ์ (2548) พระมหาเสรี ยีพระบาง (2547) สุมาลี วงษ์สุวรรณ (2546) นริศรา ริชาร์ดสัน(2546) จตุพร ศิลาเดช (2543) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวส่งต่อคุณธรรม กล่าวคือ ครอบครัวที่สมาชิกในครอบครัวมีสัมพันธภาพภายในครอบครัวที่ดีต่อกันส่งผลต่อคุณธรรมมากกว่าครอบครัวที่สมาชิกในครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวหรือ มีความสัมพันธ์ภายในครอบครัวต่ำ

8. การถ่ายทอดศีลธรรมจากครอบครัว จากรายงานการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมของประเทศแคนาดา เกาหลี อินเดียและเวียดนามของเจ็จันท์ จงสถิตอยู่ และรุ่งเรือง สุขากิรมย์ (2550) และจากการศึกษาของงานวิจัยของ จิตติวรรณ สุภาใส (2541) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การถ่ายทอดศีลธรรมจากครอบครัวส่งต่อคุณธรรม กล่าวคือ การปฏิบัติของบิดามารดาในเรื่องของการถ่ายทอดด้านความเชื่อ การถ่ายทอดด้านการปฏิบัติ และการถ่ายทอดด้านวิถีชีวิตที่แสดงออกถึงคุณลักษณะทางศีลธรรมมีผลต่อคุณธรรมของนักเรียน

ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน ประกอบด้วย กิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร การดูแลเอาใจใส่ของครู ความสัมพันธ์กับเพื่อน และการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

9. กิจกรรมการเรียนการสอน จากการศึกษาทฤษฎีการพัฒนาทางจริยธรรมของ เพียเจต์ (Piaget) ทฤษฎีกระจ่างค่านิยม (The Theory of Values Clarification) จากการศึกษาเอกสารของ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม) (2548) และจากการศึกษาของงานวิจัยของ Sockett (1996) Adalbjarnardottri และคณะ (1997) Buteau (1998) พรรตณฤน เพชรวิวรรณ์ (2545) จตุพร ศิลาเดช (2543) และ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนส่งต่อคุณธรรม กล่าวคือ การจัดการเรียนการสอนของครูมีผลต่อคุณธรรมของนักเรียน

10. กิจกรรมเสริมหลักสูตร จากการศึกษาทฤษฎีกระจ่างค่านิยม (The Theory of Values Clarification) จากการศึกษาเอกสารของศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม) (2548) และจากการศึกษาของงานวิจัยของ พรรตณฤน เพชรวิวรรณ์ (2545) จตุพร ศิลาเดช (2543) และอภิญา มานะโรจน์ (2539) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรส่งต่อคุณธรรม กล่าวคือ การจัดกิจกรรมที่นอกเหนือจากกิจกรรมการเรียนการสอนภายในห้องเรียนมีผลต่อคุณธรรมของผู้เรียน

11. การดูแลเอาใจใส่ของครู จากการศึกษาของงานวิจัยของ Adalbjarnardottri และคณะ (1997) สุวิมล ว่องวานิช และนงลักษณ์ (2543) และอภิญา มานะโรจน์ (2539) ซึ่งผลการวิจัย

พบว่า การอบรมดูแลเอาใจใส่ของครูส่งผลต่อคุณธรรม กล่าวคือ การที่ครูให้ความเอาใจใส่ดูแลต่อนักเรียนทั้งในด้านการเรียนการทำงานส่งผลต่อคุณธรรมของนักเรียน

12. ความสัมพันธ์กับเพื่อน จากทฤษฎีการพัฒนาทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kolhberg) จากการศึกษาเอกสารของศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม) (2548) และจากการศึกษางานวิจัยของ อนุศักดิ์ จินดา (2548) พระมหาพะเต็ด ชุ่มเพ็งพันธ์ (2548) พระมหาเสรี ยี่พระบาง (2547) สุวารินทร์ โรจน์ขจรนภาลัย (2546) นริศรา ริชาร์ดสัน (2546) สุวิมล ว่องวานิช และนางลักษณ วิรัชชัย (2543) จตุพร ศิลาเดช (2543) สุมาลี วงษ์สุวรรณ(2546) สุมาลี ภูผาลา (2547) อภิญญา มานะโรจน์ (2539) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์กับเพื่อนส่งผลต่อคุณธรรม กล่าวคือ การมีความสัมพันธ์กับเพื่อนมีผลต่อคุณธรรมมากกว่านักเรียนที่ไม่มี ความสัมพันธ์กับเพื่อนหรือมีความสัมพันธ์กับเพื่อนต่ำ

13. การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน จากการศึกษาเอกสารของศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม) (2548) จากการศึกษางานวิจัยของ พิทักษ์ วงแหวน (2546) และอภิญญา มานะโรจน์ (2539) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การจัดบรรยากาศในโรงเรียนส่งผลต่อคุณธรรม กล่าวคือ การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนก่อให้เกิดคุณธรรมกับนักเรียน

ปัจจัยด้านการปฏิบัติทางศาสนา ประกอบด้วย การร่วมกิจกรรมทางศาสนา และการนำหลักธรรมทางศาสนามาใช้ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

14. การร่วมกิจกรรมทางศาสนา จากการศึกษาเอกสารของศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม) (2548) และงานวิจัยของ และพรตฤณ เพชรวิวรรณ์ (2545) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนาส่งผลต่อคุณธรรม กล่าวคือ การที่นักเรียนร่วมทำกิจกรรมเมื่อถึงวันสำคัญทางศาสนาสามารถช่วยพัฒนาคุณธรรมให้แก่กันได้

15. การนำหลักธรรมทางศาสนามาใช้ จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยการสังเคราะห์เกี่ยวกับคุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมของประเทศ เกาหลี อินเดียนและเวียดนามของเจ็จันท์ จงสถิตอยู่ และรุ่งเรือง สุชาภิรมย์ (2550) และจากการศึกษาเอกสารของศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม) (2548) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตามคำสอนของศาสนาส่งผลต่อคุณธรรม กล่าวคือ การนำหลักธรรมหรือคำสอนของศาสนา นำมาประพฤติปฏิบัติในการดำเนินชีวิตช่วยให้นักเรียนเกิดคุณธรรมได้

ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของชุมชน และการจัดสภาพแวดล้อมในชุมชน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

16. การมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของชุมชน จากการศึกษาเอกสารของศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม) (2548) และงานวิจัยของพรตนถน เพชรวิวรรณ์ (2545) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนส่งผลต่อคุณธรรม กล่าวคือ การเข้าไปร่วมทำกิจกรรมกับชุมชนเมื่อชุมชนมีการจัดงานหรือกิจกรรมต่างๆขึ้นก่อให้เกิดคุณธรรมแก่นักเรียนได้

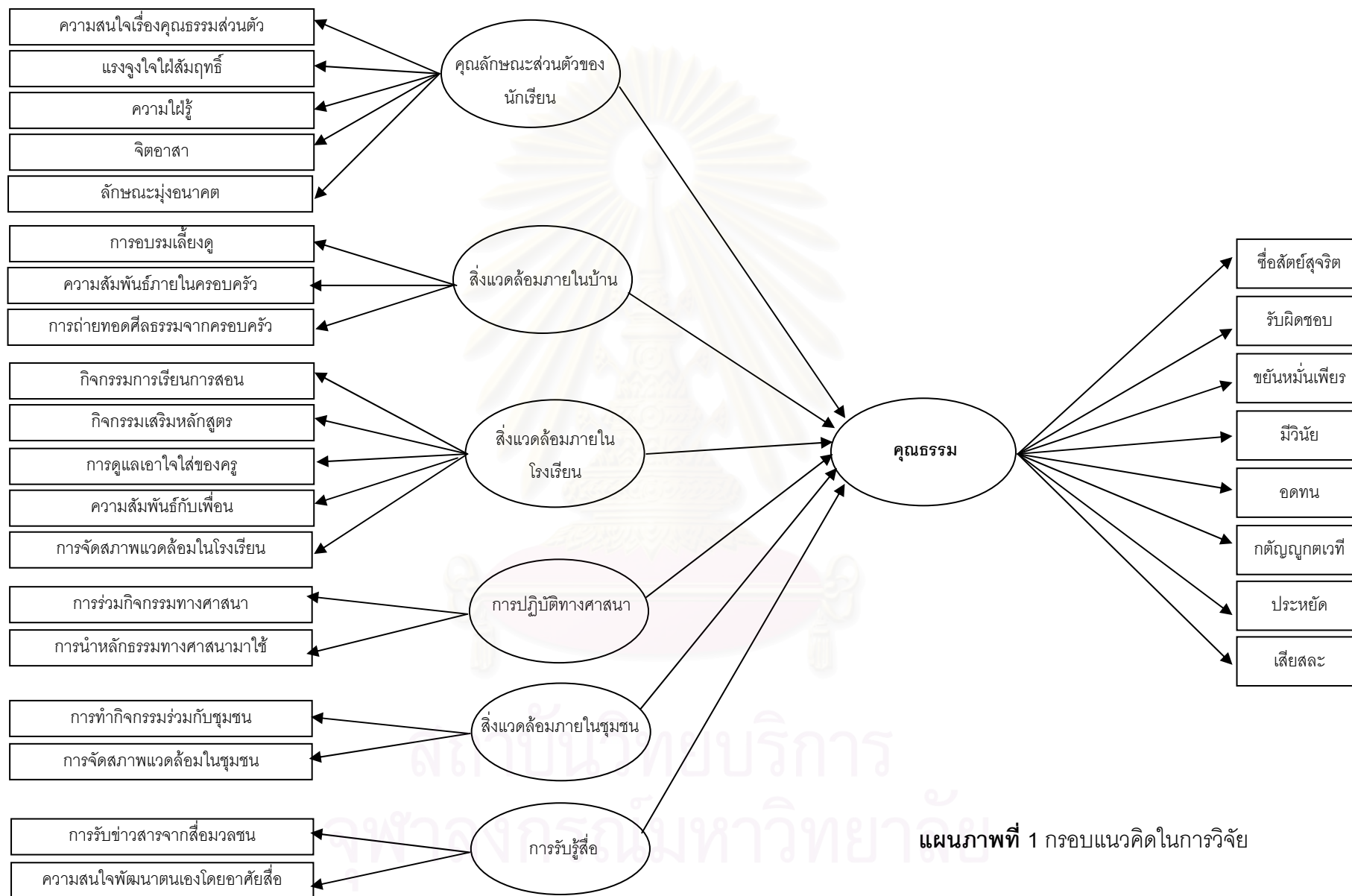
17. การจัดสภาพแวดล้อมในชุมชน จากการศึกษาเอกสารของศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม) (2548) และงานวิจัยของ พรตนถน เพชรวิวรรณ์ (2545) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การจัดบรรยากาศในชุมชนส่งผลต่อคุณธรรม กล่าวคือ สภาพแวดล้อมของชุมชนมีผลต่อคุณธรรมของนักเรียน

ปัจจัยด้านการรับรู้สื่อ ประกอบด้วย การรับข่าวสารจากสื่อมวลชน และความสนใจพัฒนาปรับปรุงตนเองโดยอาศัยอิทธิพลจากสื่อ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

18. การรับข่าวสารจากสื่อมวลชน จากการศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา (Bandura) รายงานการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมของประเทศแคนาดาและอินเดีย ของเจ็จันท์ จงสถิตอยู่ และรุ่งเรือง สุชาภิรมย์ (2550) และงานวิจัยของ (2548) สุวิมล ว่องวาณิช และนงลักษณ์ วิรัชชัย (2543) จตุพร ศิลาเดช (2543) สำนักงานข้าราชการพลเรือน (2542) และอนุศักดิ์ จินดา (2548) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การรับรู้ข่าวสารจากสื่อมวลชนส่งผลต่อคุณธรรม กล่าวคือ การรับข่าวสารจากสื่อมวลชนส่งผลต่อคุณธรรมนักเรียน

19. ความสนใจพัฒนาปรับปรุงตนเองโดยอาศัยอิทธิพลจากสื่อ จากการศึกษาเอกสารของศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม) (2548) และงานวิจัยของ และสุวิมล ว่องวาณิช และนงลักษณ์ วิรัชชัย (2543) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ความสนใจที่จะพัฒนาปรับปรุงตนเองโดยอาศัยอิทธิพลจากสื่อส่งผลต่อคุณธรรม กล่าวคือ การสนใจที่จะปรับปรุงพัฒนาตนเองด้านคุณธรรมโดยอาศัยอิทธิพลจากสื่อสามารถช่วยพัฒนาให้นักเรียนเกิดคุณธรรมได้

กรอบแนวคิดโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร มีรายละเอียดดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ด้วยโมเดลลิสเรล

5.1 โมเดลลิสเรล

LISREL เป็นชื่อโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปที่ Karl Jöreskog และ Dag Sörbom ได้พัฒนาขึ้น เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับโมเดลการวิจัยแบบโมเดลลิสเรล แบบโครงสร้างเชิงเส้นหรือโมเดลลิสเรล (linear structural relation or linear structural equation model) ทุกรูปแบบ ปัจจุบันนี้โปรแกรมลิสเรลได้รับการพัฒนามาจนถึงรุ่น (version) ที่ 8 เป็นโปรแกรมที่มีความสมบูรณ์และได้รับการยอมรับจากนักวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์อย่างกว้างขวางว่ามีความเหมาะสมในการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยที่มีโมเดลการวิจัยเชิงสาเหตุ หัวใจสำคัญของการวิเคราะห์โมเดลลิสเรลคือ การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมที่ได้จากข้อมูลเชิงประจักษ์กับเมทริกซ์ที่ได้จากการประมาณค่าพารามิเตอร์ตามโมเดลลิสเรลที่เป็นสมมุติฐานการวิจัย เพื่อตรวจสอบว่าโมเดลลิสเรลและข้อมูลเชิงประจักษ์มีความสอดคล้องกันมากเพียงไร (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) จากการศึกษาพบว่า การศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุโดยวิธีการวิเคราะห์แบบเดิม (Classical Path Analysis) กับการใช้โมเดลลิสเรล (LISREL model) มีคุณสมบัติบางประการที่เหมือนกันและแตกต่างกัน (อนุศักดิ์ จินดา, 2548: 44) รายละเอียดดังตารางที่ 2.4

ตารางที่ 2.4 การเปรียบเทียบลักษณะของการวิเคราะห์สาเหตุแบบเดิมกับโมเดลลิสเรล

การวิเคราะห์สาเหตุแบบเดิม	การวิเคราะห์สาเหตุด้วยโปรแกรมลิสเรล
<p>จุดเหมือน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความคลาดเคลื่อนมีค่าเป็นศูนย์และมีการกระจายคงที่ 2. ความแปรปรวนร่วมของเทอมความคลาดเคลื่อนกับตัวแปรสังเกตได้มีค่าเป็นศูนย์ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความคลาดเคลื่อนมีค่าเป็นศูนย์และมีการกระจายคงที่ 2. ความแปรปรวนร่วมของเทอมความคลาดเคลื่อนกับตัวแปรสังเกตได้มีค่าเป็นศูนย์
<p>จุดต่าง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal relationship) ทางเดียวแบบเส้นเชิงบวก (Linear additive) 2. ความแปรปรวนร่วมของเทอมความคลาดเคลื่อนค่าเป็นศูนย์ 3. ตัวแปรไม่มีความคลาดเคลื่อนในการวัด 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal relationship) ทางเดียวหรือสองทาง แบบเส้นเชิงบวก (Linear additive) 2. ความแปรปรวนร่วมของเทอมความคลาดเคลื่อนค่าไม่เป็นศูนย์ก็ได้ 3. ตัวแปรมีความคลาดเคลื่อนในการวัดได้

การวิเคราะห์สาเหตุแบบเดิม	การวิเคราะห์สาเหตุด้วยโปรแกรมลิสเรล
4. โมเดลมีเฉพาะตัวแปรที่สังเกตได้	4. โมเดลมีเฉพาะตัวแปรที่สังเกตได้และตัวแปรแฝง
5. ค่าการวัดของตัวแปรอยู่ในระดับอันตรายภาค	5. ค่าการวัดของตัวแปรอยู่ในระดับตั้งแต่นามบัญญัติขึ้นไป
6. วิเคราะห์ตามหลักการวิเคราะห์สาเหตุ (Path Analysis)	6. วิเคราะห์ตามหลักการวิเคราะห์สาเหตุ (Path Analysis) ร่วมกับการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis)
7. ต้องแยกคำนวณดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit)	7. คำนวณดัชนีวัดระดับความกลมกลืนในกระบวนการวิเคราะห์
8. การประมาณค่าใช้การประมาณค่าพารามิเตอร์กำลังสองน้อยที่สุด	8. การประมาณค่าใช้การประมาณค่าพารามิเตอร์หลายแบบ เช่น วิธีกำลังสองน้อยที่สุด วิธีไล่ลิขิตสูงสุด

จากตารางเปรียบเทียบ โมเดลลิสเรลมีลักษณะเด่นที่ทำให้ผลการวิจัยมีความถูกต้องและมีความน่าเชื่อถือ 4 ประเด็น คือ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542)

1. หลักการวิเคราะห์โมเดลลิสเรลเป็นหลักการที่ตรงตามวิธีวิทยาการวิจัย คือ นักวิจัยได้สร้างสมมติฐานในการวิจัยในรูปของความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นระหว่างตัวแปร โดยมีพื้นฐานมาจากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วจึงนำมาวิเคราะห์โมเดลลิสเรลโดยการตรวจสอบข้อมูลเชิงประจักษ์กลมกลืนสอดคล้องกับโมเดลที่พัฒนาขึ้น

2. โปรแกรมลิสเรล เป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติที่ใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุได้ทั้งการวิจัยเชิงทดลองและไม่ใช่การวิจัยเชิงทดลอง โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะมีความถูกต้องมากขึ้นจากการวิเคราะห์แบบเดิม เนื่องจากโมเดลมีการรวมตัวแปรแฝงและมีการผ่อนคลายข้อตกลงเบื้องต้นหลายประการ ซึ่งทำให้ข้อมูลมีความสอดคล้องกับข้อตกลงทางสถิติได้ดีขึ้น เช่น การที่โมเดลลิสเรลยอมให้ตัวแปรมีความคลาดเคลื่อนในการวัดและความคลาดเคลื่อนอาจสัมพันธ์กันได้ แต่ถ้าเป็นการวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์พหุคูณซึ่งเป็นการวิเคราะห์แบบเดิม จะกำหนดว่าต้องไม่มีความสัมพันธ์กันของความคลาดเคลื่อน และตัวแปรวัดได้โดยไม่มีความคลาดเคลื่อน

3. เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลโดยโมเดลลิสเรลนั้นจะครอบคลุมเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติขั้นสูงเกือบทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวน การวิเคราะห์ความ

แปรปรวนร่วม การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน การวิเคราะห์อิทธิพล รวมทั้งการวิเคราะห์โมเดลเกี่ยวกับการวัดแบบต่างๆ

4. การวิเคราะห์โมเดลลิสเรลสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบทฤษฎีที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาทั้งในด้านการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างและการตรวจสอบความตรงของโมเดล โดยสามารถพิจารณาได้จากดัชนีที่โปรแกรมเสนอไว้ในผลการวิเคราะห์ เช่น ไค-สแควร์ ดัชนีความสอดคล้อง (GFI) ดัชนีความสอดคล้องเชิงเปรียบเทียบ (CFI) ดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของเศษที่เหลือ (RMR) ดัชนีเหล่านี้จะบ่งบอกว่าโมเดลที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ ถ้ายังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ผู้วิจัยสามารถปรับโมเดลโดยพิจารณาจากดัชนีการปรับโมเดล (MI) และดัชนีการเปลี่ยนแปลงที่คาดหวัง (PEC) เป็นต้น

5.2 ลักษณะเด่นของโปรแกรมลิสเรล

โปรแกรมลิสเรลใช้เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นรูปแบบโมเดลการวิจัยแบบโมเดลลิสเรล (Linear Structure Relationship model หรือ LISREL model) ซึ่งมีลักษณะเด่นอยู่ 5 ประการ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) คือ

1. โปรแกรมลิสเรลใช้ทฤษฎีทางสถิติวิธีไลค์ลิสต์สูงสุด (maximum likelihood statistical theory) หรือวิธี ML เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล

2. ลักษณะของโมเดลในโปรแกรมลิสเรล โมเดลใหญ่ในลิสเรลประกอบด้วยโมเดลที่สำคัญสองโมเดล คือ โมเดลการวัด (measurement model) และโมเดลสมการโครงสร้าง (structural equation model) โมเดลการวัดทำให้โปรแกรมลิสเรลสามารถแก้ปัญหาความคลาดเคลื่อนในการวัด (measurement error) ได้ ส่วนโมเดลสมการโครงสร้างในโปรแกรมลิสเรลนั้นครอบคลุมลักษณะความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นทุกรูปแบบ

3. นักวิจัยสามารถใช้โปรแกรมตรวจสอบ โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นระหว่างตัวแปรตามทฤษฎีว่าโมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเพียงใด ซึ่งการตรวจสอบทำได้หลายวิธี โดยใช้ ไค-สแควร์ (Chi-Square) ดัชนีวัดความเหมาะสมพอดี หรือดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (goodness of fit index = GFI) และรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือ (root of mean square residuals = RMR)

4. ข้อจำกัดในเรื่องข้อตกลงเบื้องต้นจะมีน้อยกว่าการวิเคราะห์อิทธิพลแบบอื่น ทำให้ผลการวิเคราะห์มีความถูกต้องมากกว่าการวิเคราะห์แบบเดิม

5. มีโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลขั้นต้น คือ โปรแกรมพรีลิส หรือ PRELIS เพื่อใช้เป็นโปรแกรมสำหรับการคัดเลือกหรือสกรีนข้อมูลและสรุปข้อมูลที่เป็นตัวแปรพหุนาม

5.3 ข้อตกลงเบื้องต้นของโปรแกรมลิสเรล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ลิสเรล มีข้อตกลงเบื้องต้น 4 ข้อ ดังนี้

1. ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมดในโมเดลเป็นความสัมพันธ์เชิงเส้น (linear) แบบบวก (additive) และเป็นความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (causal relationships)
2. ลักษณะการแจกแจงของตัวแปรทั้งตัวแปรภายนอกและตัวแปรภายใน และความคลาดเคลื่อนต้องเป็นการแจกแจงแบบปกติ ความคลาดเคลื่อน ต้องมีค่าเฉลี่ยเป็นศูนย์
3. ลักษณะความเป็นอิสระต่อกัน (independence) ระหว่างตัวแปรกับความคลาดเคลื่อน สามารถแยกได้ดังนี้ คือ ความคลาดเคลื่อน เป็นอิสระต่อกัน ตัวแปรและความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน แต่ความคลาดเคลื่อนของตัวแปรแต่ละกลุ่มอาจสัมพันธ์กันได้
4. สำหรับกรณีการวิเคราะห์ข้อมูลอนุกรมเวลา (time series data) ที่มีการวัดข้อมูลมากกว่า 2 ครั้ง การวัดตัวแปรต้องไม่ได้รับอิทธิพลจากช่วงเวลาเหลือม (time lag) ระหว่างการวัด

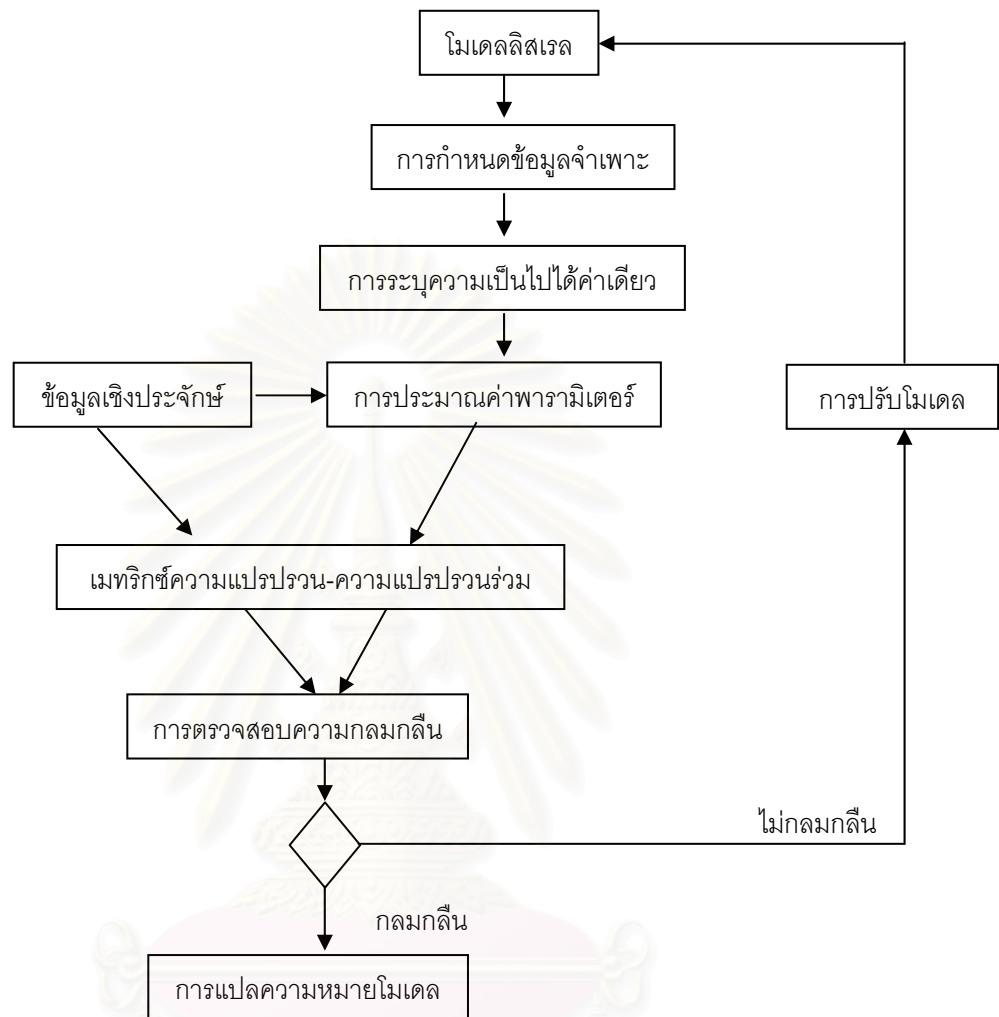
5.4 หลักการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล

โมเดลลิสเรล (Linear Structural RElationship model หรือ LISREL model) หมายถึง โมเดลแสดงความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นระหว่างตัวแปรที่เป็นไปได้ ทั้งตัวแปรสังเกตได้ (Observed variable) และตัวแปรแฝง (Latent variable) นงลักษณ์ วิรัชชัย (2542) จุดประสงค์หลักของโมเดลลิสเรลคือ ต้องการที่จะวัดค่าตัวแปรสมการโครงสร้างแต่ที่ไม่สามารถที่จะวัดตัวแปรที่อยู่ในสมการโครงสร้างได้โดยตรง ดังนั้นจึงต้องมีโมเดลการวัดเพื่อที่จะวัดค่าตัวแปรที่อยู่ในโมเดลสมการโครงสร้าง โมเดลลิสเรลเป็นผลของการสังเคราะห์วิธีการวิเคราะห์ที่สำคัญ 3 วิธี คือ การวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) การวิเคราะห์อิทธิพล (path analysis) และการประมาณค่าพารามิเตอร์ ซึ่งในการวิเคราะห์การถดถอยโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบ และการประมาณค่าพารามิเตอร์ ในการวิเคราะห์ถดถอยนั้นเป็นการวิเคราะห์ในโมเดลการวัด ซึ่งถือว่าเป็นจุดเด่นที่สำคัญของลิสเรล

การดำเนินงานเพื่อวิเคราะห์โมเดลลิสเรลแบ่งได้เป็น 6 ขั้นตอน คือ

- (1) การกำหนดข้อมูลจำเพาะของโมเดล (Specification of the model)
- (2) การระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวของโมเดล (Identification of the model)
- (3) การประมาณค่าพารามิเตอร์จากโมเดล (Parameter estimation from the model)
- (4) การทดสอบเทียบความกลมกลืนหรือความสอดคล้อง (Goodness of fit test) ระหว่างข้อมูลเชิงประจักษ์กับโมเดลลิสเรล
- (5) การปรับโมเดล (Model adjustment)
- (6) การแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ซึ่งการดำเนินการทั้ง 6 ขั้นตอนนั้นสามารถแสดงผังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 แสดงขั้นตอนการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล

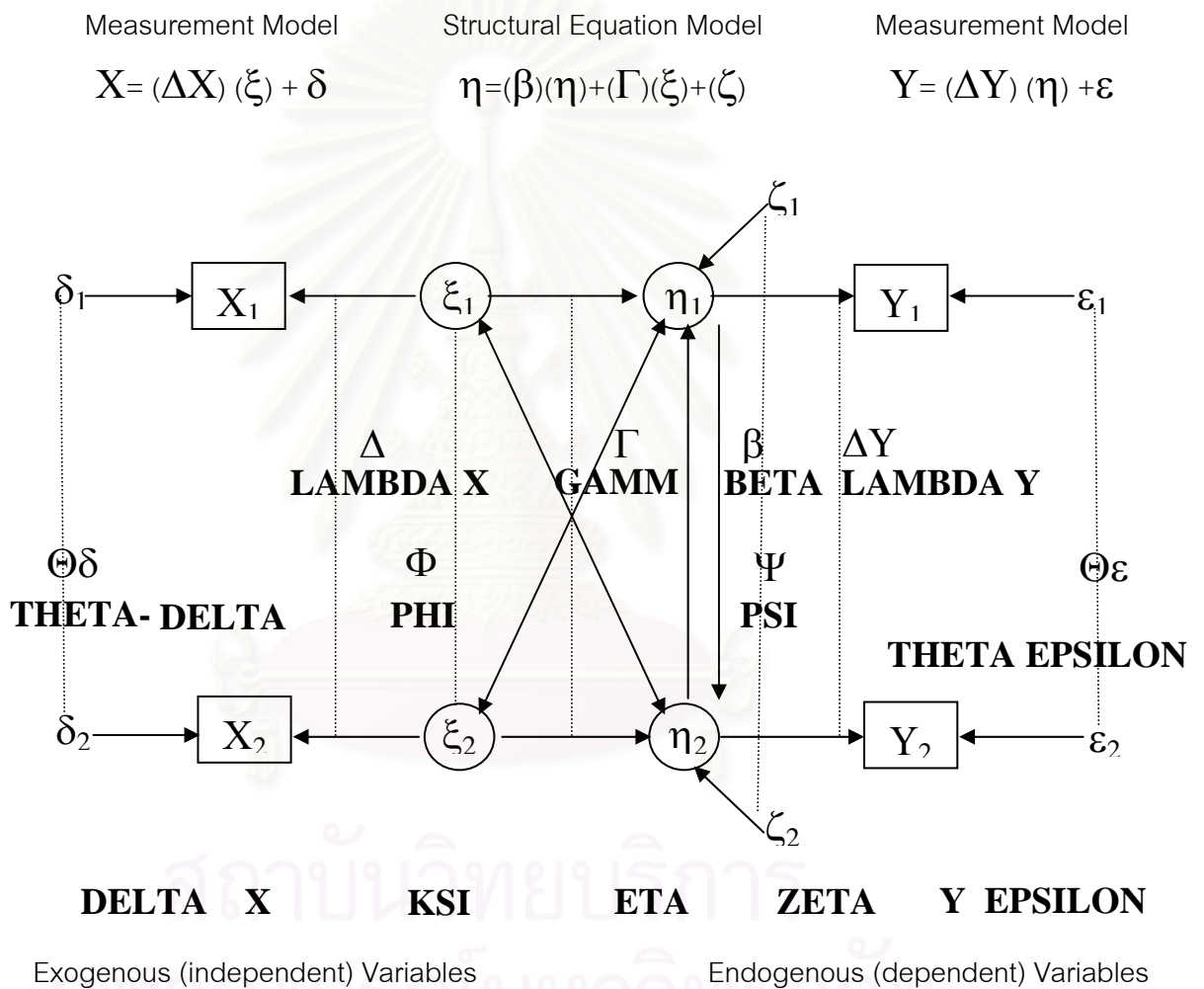
ที่มา : นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542

ขั้นตอนการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 โมเดลในโปรแกรมลิสเรลและการกำหนดข้อมูลจำเพาะของโมเดล (Specification of the Model)

โมเดลการวิจัยโดยทั่วไปประกอบด้วยตัวแปรภายนอก (exogenous variables) ตัวแปรคั่นกลาง (intervening variables) และตัวแปรภายใน (endogenous variables) ในโปรแกรมลิสเรล โมเดลใหญ่ประกอบด้วยโมเดลที่สำคัญสองโมเดล ได้แก่ โมเดลการวัด (measurement model) เป็นโมเดลแสดงความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นระหว่างตัวแปรแฝง (Latent or Unobserved variables)

และตัวแปรสังเกตได้ (Observed or Manifest variables) ซึ่งมีทั้งโมเดลการวัดสำหรับตัวแปรภายนอกและภายใน โดยโมเดลการวัดทั้งสองเป็นโมเดลแสดงความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นระหว่างตัวแปรแฝงและตัวแปรสังเกตได้ ส่วนโมเดลสมการโครงสร้าง (structural equation model) เป็นโมเดลแสดงความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นระหว่างตัวแปรแฝงในโมเดลการวิจัย ซึ่งมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่สำคัญ คือ การวิเคราะห์อิทธิพล (Path analysis) เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรแฝงภายนอกกับตัวแปรแฝงภายใน โมเดลใหญ่ในโปรแกรมลิสเรลสามารถเขียนเป็นสมการและแผนภาพได้ดังแผนภาพที่ 3

แผนภาพที่ 3 โมเดลใหญ่ในโปรแกรมลิสเรล

ที่มา : นางลักษณ วิรัชชัย.2542

- ในที่นี้ NX = จำนวนตัวแปรภายนอกสังเกตได้
- NY = จำนวนตัวแปรภายในสังเกตได้
- NK = จำนวนตัวแปรภายนอกแฝง
- NE = จำนวนตัวแปรภายในแฝง

เวกเตอร์ของตัวแปรในโมเดลมีสัญลักษณ์ และความหมายดังต่อไปนี้

X	=	เวกเตอร์ตัวแปรภายนอกสังเกตได้ X
Y	=	เวกเตอร์ตัวแปรภายในสังเกตได้ Y
ξ	=	เวกเตอร์ตัวแปรภายนอกแฝง K
η	=	เวกเตอร์ตัวแปรภายในแฝง E
δ	=	เวกเตอร์ความคลาดเคลื่อน d ในการวัดตัวแปร X
ε	=	เวกเตอร์ความคลาดเคลื่อน e ในการวัดตัวแปร Y
ζ	=	เวกเตอร์ความคลาดเคลื่อน z ของตัวแปร E

เมทริกซ์พารามิเตอร์อิทธิพลเชิงสาเหตุ หรือสัมประสิทธิ์การถดถอย (Causal effects or regression coefficients) รวม 4 เมทริกซ์ และเมทริกซ์พารามิเตอร์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วม (variance-co variance) รวม 4 เมทริกซ์ ดังนี้

ΔX	=	LX = เมทริกซ์สัมประสิทธิ์การถดถอยของ X บน K
ΔY	=	LY = เมทริกซ์สัมประสิทธิ์การถดถอยของ Y บน E
Γ	=	GA = เมทริกซ์อิทธิพลเชิงสาเหตุจาก K ไป E
β	=	BE = เมทริกซ์อิทธิพลเชิงสาเหตุระหว่าง E
Φ	=	PH = เมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมระหว่าง ตัวแปรภายในแฝง K
Ψ	=	PS = เมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมระหว่าง ความคลาดเคลื่อน z
$\Theta\delta$	=	TD = เมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมระหว่าง ความคลาดเคลื่อน d
$\Theta\varepsilon$	=	TE = เมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมระหว่างความคลาดเคลื่อน e

งานสำคัญในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมลิสเรล คือ การกำหนดเมทริกซ์ทั้ง 8 เมทริกซ์ให้สอดคล้องกับโมเดลการวิจัย การกำหนดเมทริกซ์ทำได้ 3 แบบ ตามลักษณะของพารามิเตอร์ในโมเดลลิสเรล ซึ่ง (Jöreskog and Sörbom, 1989 อ้างถึงในนงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) คือ

(1) พารามิเตอร์กำหนด (Fixed parameters) เมื่อโมเดลการวิจัยไม่มีเส้นแสดงอิทธิพลระหว่างตัวแปร พารามิเตอร์ขนาดอิทธิพลตัวนั้นมีความเป็นศูนย์ ใช้สัญลักษณ์ "0" (ศูนย์)

(2) พารามิเตอร์บังคับ (Constrained parameters) เมื่อโมเดลการวิจัยมีเส้นแสดงอิทธิพลระหว่างตัวแปร และพารามิเตอร์ และพารามิเตอร์ขนาดอิทธิพลตัวนั้นเป็นค่าที่ต้องประมาณโดยมีค่าเฉพาะคงที่ มีค่าเท่ากับหนึ่ง หรือมีค่าเท่ากับพารามิเตอร์ตัวอื่นๆ ใช้สัญลักษณ์ "1"

(3) พารามิเตอร์อิสระ (Free parameters) หมายถึง พารามิเตอร์ที่นักวิจัยต้องประมาณค่า และมีได้บังคับให้มีค่าอย่างใดอย่างหนึ่ง ใช้สัญลักษณ์ “*”

การกำหนดลักษณะพารามิเตอร์ว่าเป็นพารามิเตอร์กำหนด พารามิเตอร์บังคับ และ พารามิเตอร์อิสระ ในเมทริกซ์พารามิเตอร์ทั้งแปดเมทริกซ์ มีความสำคัญต่อการใช้งานโปรแกรมลิขสิทธิ์มากในการเขียนคำสั่งนักวิจัยต้องกำหนดข้อมูลจำเพาะของพารามิเตอร์ที่เขียนในรูปแบบเมทริกซ์สำหรับเมทริกซ์พารามิเตอร์ทั้ง 8 ตัวด้วยว่ามีรูปแบบ (Form) และสถานะ (mode) ของพารามิเตอร์เป็นแบบใด

สถานะ (Mode) ของเมทริกซ์ที่ใช้ในโปรแกรมกำหนดตามสถานะของสมาชิกในเมทริกซ์ เป็น 2 สถานะ คือ

1. พารามิเตอร์กำหนด (Fixed parameters= FI)
2. พารามิเตอร์อิสระ (Free parameters= FR)

ขั้นตอนที่ 2 การระบุความเป็นได้ค่าเดียวของโมเดล (Identification of the Model)

การระบุความเป็นได้ค่าเดียวของโมเดล คือ การระบุว่าโมเดลนั้นสามารถนำมาประมาณค่าพารามิเตอร์ได้เป็นค่าเดียวหรือไม่ เงื่อนไขที่ทำให้ระบุความเป็นได้ค่าเดียวพอดีต้องพิจารณาอยู่ 3 ประเภท (Bollen, 1989; Long, 1983 อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) คือ เงื่อนไขจำเป็น (necessary condition) เงื่อนไขพอเพียง (sufficient condition) และเงื่อนไขจำเป็นพอเพียง (necessary and sufficient condition)

ขั้นตอนที่ 3 การประมาณค่าพารามิเตอร์ของโมเดล (Parameter Estimation of the Model)

จุดมุ่งหมายของการประมาณค่าพารามิเตอร์ คือ การหาค่าพารามิเตอร์ที่จะทำให้เมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมที่คำนวณได้จากกลุ่มตัวอย่าง (แทนเมทริกซ์ด้วยสัญลักษณ์ S) มีค่าใกล้เคียงกันมากที่สุด กับเมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมที่ประมาณค่าได้จากโมเดลลิขสิทธิ์ที่เป็นสมมติฐานวิจัย (แทนด้วยเมทริกซ์ด้วยสัญลักษณ์ Σ หรือ Sigma) หากเมทริกซ์ทั้งสองมีค่าใกล้เคียงกันมาก แสดงว่าโมเดลที่เป็นสมมติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้การสร้างฟังก์ชันความกลมกลืน (fit or fitting function) เป็นตัวเกณฑ์ในการตรวจสอบ หากจะทำให้ได้ค่าประมาณที่มีความคงเส้นคงวา (consistency) ลักษณะของฟังก์ชันจะต้องมีคุณสมบัติรวม 4 ประการ (Bollen, 1989; อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ดังนี้

1. ฟังก์ชันความกลมกลืนต้องเป็นสเกลลาร์ (Scalar) หรือเป็นเลขจำนวน
2. ฟังก์ชันความกลมกลืนต้องมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับศูนย์
3. ฟังก์ชันความกลมกลืนมีค่าเป็นศูนย์เมื่อเมทริกซ์ Sigma และ S มีค่าเท่ากันเท่านั้น
4. ฟังก์ชันความกลมกลืนเป็นฟังก์ชันต่อเนื่อง (Continuous function)

วิธีการประมาณค่าพารามิเตอร์ในโปรแกรมลิสเรลมีทั้งหมด 7 วิธี ในจำนวนนี้เป็นการประมาณค่าที่ใช้ฟังก์ชันความกลมกลืน 5 แบบ (Jöreskog and Sörbom, 1989; Bollen, 1989; Long, 1983; Saris and Stronkhorst, 1984 อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ได้แก่

- 1) วิธีการกำลังสองน้อยที่สุดไม่ถ่วงน้ำหนัก (Unweighted Least Square = ULS)
- 2) วิธีการกำลังสองน้อยที่สุดถ่วงน้ำหนักทั่วไป (Generalized Least Square = GLS)
- 3) วิธีไลค์ลิตูดสูงสุด (Maximum Likelihood = ML)
4. วิธีการกำลังสองน้อยที่สุดถ่วงน้ำหนักทั่วไป (Generally Weighted Least Square = WLS)
- 5) วิธีการกำลังสองน้อยที่สุดถ่วงน้ำหนักแนวทแยง (Diagonally Weighted Least Square = DWLS)

ขั้นตอนที่ 4 การตรวจสอบความตรงของโมเดล (Validation of the Model)

ขั้นตอนที่สำคัญในการวิเคราะห์โมเดลลิสเรลอีกขั้นตอนหนึ่ง คือ การตรวจสอบความตรงของโมเดลลิสเรลที่เป็นสมมติฐานการวิจัย หรือการประเมินผลความถูกต้องของโมเดลหรือการตรวจสอบความกลมกลืนระหว่างข้อมูลเชิงประจักษ์กับโมเดล ซึ่งจะมีค่าสถิติที่จะช่วยตรวจสอบความตรงของโมเดลรวม 5 วิธี (Jöreskog and Sörbom, 1989; Long, 1983; Bollen, 1989 อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ดังนี้

1. ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานและสหสัมพันธ์ของค่าประมาณพารามิเตอร์ (Standard Error and Correlations of Estimates) ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมลิสเรลจะให้ค่าประมาณพารามิเตอร์ ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ค่าสถิติที่ และสหสัมพันธ์ระหว่างค่าประมาณ ถ้าค่าประมาณที่ได้ไม่มีนัยสำคัญ แสดงว่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานมีขนาดใหญ่และโมเดลการวิจัยอาจจะยังไม่ดีพอ และถ้าสหสัมพันธ์ระหว่างค่าประมาณมีค่าสูงมากแสดงว่าโมเดลจะไม่เป็นบวกแน่นอน (non-positive definite) และเป็นโมเดลที่ไม่ดีพอ

2. สหสัมพันธ์พหุคูณและสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (Multiple Correlations and Coefficients of Determination) ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจะให้ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณและสัมประสิทธิ์การพยากรณ์สำหรับตัวแปรสังเกตได้แยกทีละตัวและรวมทุกตัว รวมทั้งสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของสมการโครงสร้างด้วย ค่าสถิติเหล่านี้ควรมีค่าสูงสุดไม่เกินหนึ่งและค่าที่สูงแสดงว่าโมเดลมีความตรง

3. ค่าสถิติวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of fit Measures) ใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดลเป็นภาพรวมทั้งโมเดล และยังเปรียบเทียบโมเดลที่แตกต่างกันสองโมเดลได้ด้วยว่าโมเดลใดมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากกว่ากัน ค่าสถิติในกลุ่มนี้มี 4 ประเภท (Jöreskog and Sörbom, 1989; อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ได้แก่

3.1 ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square Statistics) เป็นค่าสถิติใช้ทดสอบสมมติฐานทางสถิติว่าฟังก์ชันความกลมกลืนมีค่าเป็นศูนย์ โดยคำนวณจากผลคูณขององศาอิสระกับค่าของฟังก์ชันความกลมกลืน ถ้าค่าไค-สแควร์มีค่าสูงมาก แสดงว่า ไม่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แต่ถ้าค่าไค-สแควร์มีค่าต่ำมาก ยิ่งใกล้ศูนย์มากเท่าไรแสดงว่าโมเดลลิสเรลสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3.2 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index = GFI) ใช้เปรียบเทียบระดับความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของโมเดลสองโมเดล ดัชนี GFI จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 และ 1 ถ้าเข้าใกล้ 1.00 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3.3 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index = AGFI) เมื่อนำดัชนี GFI มาปรับแก้โดยคำนึงถึงขนาดขององศาความอิสระ ซึ่งรวมทั้งจำนวนตัวแปรและขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จะได้ค่าดัชนี AGFI ค่าดัชนี AGFI นี้มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับดัชนี GFI

3.4 ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือ (Root Mean Squared Residual = RMR) ใช้เปรียบเทียบระดับความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของโมเดลสองโมเดลเฉพาะกรณีที่เป็นกรเปรียบเทียบโดยใช้ข้อมูลชุดเดียวกัน ค่าดัชนีของ RMR ยิ่งเข้าใกล้ศูนย์ แสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

4) การวิเคราะห์เศษเหลือหรือความคลาดเคลื่อน (Analysis of Residuals) การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวกับความคลาดเคลื่อนมีหลายแบบ แต่ละแบบใช้ประโยชน์ในการตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนี้

4.1 เมทริกซ์เศษเหลือหรือความคลาดเคลื่อนในการเทียบความกลมกลืน (Fitted Residuals Matrix) หมายถึง เมทริกซ์ที่เป็นผลต่างของเมทริกซ์ S และ Sigma โปรแกรมลิสเรลจะให้ค่าความคลาดเคลื่อนทั้งในรูปคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐาน ค่าความคลาดเคลื่อนในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ ผลหารระหว่างความคลาดเคลื่อนกับค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของความคลาดเคลื่อนนั้น ถ้าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูล ค่าความคลาดเคลื่อนในรูปคะแนนมาตรฐานไม่ควรมีค่าเกิน 2.00 ถ้ายังมีค่าเกิน 2.00 ต้องปรับโมเดล นอกจากจะให้ค่าความคลาดเคลื่อนแล้วยังให้แผนภาพต้น-ใบ (stem and leaf plot) ของความคลาดเคลื่อนด้วย

4.2 คิวพล็อต (Q-plot) เป็นกราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าความคลาดเคลื่อนกับค่าควอนไทล์ปกติ (normal quantiles) ถ้าได้เส้นกราฟมีความชันมากกว่าเส้นทแยงมุมอันเป็นเกณฑ์ในการเปรียบเทียบ แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

5. ดัชนีดัดแปรโมเดล (Model Modification Indices) ดัชนีดัดแปรโมเดลเป็นค่าสถิติเฉพาะสำหรับพารามิเตอร์แต่ละตัวมีค่าเท่ากับค่าไค-สแควร์ที่จะลดลงเมื่อกำหนดให้พารามิเตอร์ตัวนั้นเป็นพารามิเตอร์อิสระ หรือมีการผ่อนคลายข้อกำหนดเงื่อนไขข้อบังคับของพารามิเตอร์นั้น ข้อมูลที่ได้นี้เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจปรับโมเดลให้ดีขึ้น

ขั้นตอนที่ 5 การปรับโมเดล (Model Adjustment)

ในกรณีผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลพบว่า โมเดลไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจะต้องทำการปรับโมเดลโดยอาศัยดัชนีดัดแปรโมเดล เป็นแนวทางจนกว่าจะได้โมเดลที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ขั้นตอนที่ 6 การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะทำหลังจากที่ได้โมเดลที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์แล้ว

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Casual Relationship) ของคุณธรรมนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร โดยมีรายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 191, 445 คน (กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2550)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โดยในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างได้ใช้แนวคิดของลินด์แมน (Lindman, 1980 อ้างถึงในนงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ซึ่งลินด์แมนเสนอว่าการวิเคราะห์ขนาดกลุ่มตัวอย่างต้องมีอย่างน้อย 20 คนต่อ 1 ตัวแปร โดยการวิจัยครั้งนี้มี 27 ตัวแปร จึงได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 540 คน แต่เนื่องจากอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามในการวิจัยโดยเฉลี่ยมีค่าประมาณร้อยละ 80 (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542 อ้างถึงใน ภาวิณี บุญเสริม, 2546) ผู้วิจัยจึงปรับขนาดของกลุ่มตัวอย่างให้เป็น 810 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลตอบกลับเพียงพอในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนใน กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 810 คน โดยผู้วิจัยใช้การสุ่มจำนวน 2 ขั้นตอน (Two-Stage Random Sampling) โดยมีรายละเอียดขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ขั้นที่ 1 สุ่มโรงเรียนที่จะศึกษาโดยแยกตามสังกัดในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งมี 3 สังกัด ได้แก่ (1) โรงเรียนรัฐบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ (2) โรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ และ (3) โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร กระทรวงมหาดไทย (กทม.) โดยในแต่ละเขตทำการสุ่มโรงเรียนมาสังกัดละ 2 โรงเรียนเท่าๆกัน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ขั้นที่ 2 การสุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในแต่ละโรงเรียน ใช้หน่วยของการสุ่มคือ ระดับชั้น โดยสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) แยกเป็น นักเรียนระดับชั้น ม.1 ม.2 และม.3 ระดับชั้นละ 15 คน รวมเป็น 45 คน ซึ่งรายละเอียดของโรงเรียนและกลุ่มตัวอย่าง รายละเอียดดังตารางที่ 3.1

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.1 รายชื่อโรงเรียนและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเขตพื้นที่

เขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร	สังกัด	โรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง	ขนาดกลุ่ม ตัวอย่าง (คน)
เขต 1	สพฐ	1. มักกะสันพิทยา	45
		2. มัชฌิมวัดธาตุทอง	45
	เอกชน	1. วชิราวุธวิทยาลัย	45
		2. วรณวิทย์	45
	กทม	1. วัดปทุมวนาราม	45
		2. วัดชัยมงคล	45
เขต 2	สพฐ	1. เทพลีลา	45
		2. ดอนเมืองจาตุรจินดา	45
	เอกชน	1. อมาตยกุล	45
		2. ดลวิทยา	45
	กทม	1. วัดเวฬุวนาราม	45
		2. มัชฌิมสุวิทย์เสรีอนุสรณ์	45
เขต 3	สพฐ	1. ราชวินิตบางแคปานขำ	45
		2. มัชฌิมวัดดุสิตาราม	45
	เอกชน	1. เลิศพัฒนาศึกษา	45
		2. สุานปัญญา	45
	กทม	1. วัดราชฎร์บำรุง	45
		2. พระยามนธราตุราชศรีพิจิตร	45
รวม		18	810

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรแฝง 7 ตัวแปร ได้แก่ ตัวบ่งชี้คุณธรรม สำหรับนักเรียน ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนตัวของนักเรียน ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายในบ้าน ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ปัจจัยด้านการปฏิบัติทางศาสนา ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชน และปัจจัยด้านการรับรู้สื่อ ซึ่งวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้รวม 27 ตัวแปร โดยมีรายละเอียดตัวแปรดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรตาม ได้แก่ ตัวบ่งชี้คุณธรรมสำหรับนักเรียน ซึ่งเป็นตัวแปรแฝงภายใน วัดได้จาก ตัวแปรสังเกตได้จำนวน 8 ตัวแปร ได้แก่ (1) ความซื่อสัตย์สุจริต (2) ความรับผิดชอบ (3) ความขยันหมั่นเพียร (4) ความมีระเบียบวินัย (5) ความอดทน (6) ความกตัญญูตวกว่ (7) ความประหยัด และ(8) ความเสียสละ

2. ตัวแปรต้น ซึ่งเป็นตัวแปรแฝงภายใน จำนวน 6 ตัวแปร ได้แก่

(1) ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนตัวของนักเรียน วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร ได้แก่ ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความใฝ่รู้ จิตอาสา และลักษณะมุ่งอนาคต

(2) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายในบ้าน วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และการถ่ายทอดศีลธรรมจากครอบครัว

(3) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร ได้แก่ กิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร การดูแลเอาใจใส่ของครู ความสัมพันธ์กับเพื่อน และการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

(4) ปัจจัยด้านการปฏิบัติทางศาสนา วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร ได้แก่ การร่วมกิจกรรมทางศาสนา และการนำหลักธรรมทางศาสนามาใช้

(5) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร ได้แก่ การร่วมกิจกรรมกับชุมชน และการจัดสภาพแวดล้อมในชุมชน

(6) ปัจจัยด้านการรับรู้สื่อ วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร ได้แก่ การรับข่าวสารจากสื่อมวลชน และความสนใจพัฒนาปรับปรุงตนเองโดยอาศัยอิทธิพลจากสื่อ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติด้านคุณธรรมและระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียน

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติด้านคุณธรรมและการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ลักษณะของแบบวัดจะเป็นการถามเกี่ยวกับการปฏิบัติด้านคุณธรรมและการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม จำนวน 40 ข้อ ในแต่ละข้อจะประกอบด้วย 2 ส่วน ให้เลือกตอบ

ส่วนแรกเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติด้านคุณธรรม มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ โดยแต่ละระดับ มีความหมาย คือ

1	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อย
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมาก
5	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

ส่วนที่สองเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการให้เหตุผลในการตัดสินใจต่อการปฏิบัติ จำนวน 40 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ 6 ตัวเลือก มีความหมาย คือ

ตัวเลือกที่ 1	หมายถึง	มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมระดับที่ 1
ตัวเลือกที่ 2	หมายถึง	มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมระดับที่ 2
ตัวเลือกที่ 3	หมายถึง	มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมระดับที่ 3
ตัวเลือกที่ 4	หมายถึง	มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมระดับที่ 4
ตัวเลือกที่ 5	หมายถึง	มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมระดับที่ 5
ตัวเลือกที่ 6	หมายถึง	มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมระดับที่ 6

2. แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียน เป็นการสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรมของนักเรียนซึ่งครอบคลุม ปัจจัยทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนตัวของนักเรียน 2) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในบ้าน 3) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน 4) ปัจจัยด้านการปฏิบัติทางศาสนา 5) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน และ 6) ปัจจัยด้านการรับรู้สื่อ โดยมีข้อคำถามตามตัวบ่งชี้ของปัจจัยที่ได้ศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สำหรับข้อคำถาม มีลักษณะเป็นแบบ มาตราประมาณค่า 5 ระดับ โดยแต่ละระดับ มีความหมาย คือ

1	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อย
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมาก
5	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมาย

หลังจากที่ได้วิเคราะห์ข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยทำการหาค่าคะแนนเฉลี่ยของคุณธรรมและปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม โดยแบ่งช่วงของคะแนนเฉลี่ยและเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้

1.00 – 1.79	หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด
1.80 – 2.59	หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
2.60 – 3.39	หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
3.40 – 4.19	หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
4.20 – 5.00	หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ มีขั้นตอนการสร้าง พัฒนาตรวจสอบคุณภาพและออกแบบเครื่องมือตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. การสร้างเครื่องมือ

1.1 ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรม และการปลูกฝังคุณธรรม จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม และสังเคราะห์เพื่อหาปัจจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงตัวบ่งชี้ของปัจจัยนั้น เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

1.2 นิยามตัวแปรแต่ละตัวให้มีความชัดเจนตามทฤษฎีและนิยามเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการวัดและง่ายต่อการสร้างข้อคำถาม

1.3 สร้างข้อคำถามคุณธรรมและตัวบ่งชี้ในแต่ละปัจจัย ตามนิยามเชิงปฏิบัติการ จากนั้นนำข้อคำถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยให้อาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความเหมาะสมของข้อคำถาม การใช้ภาษา ความถูกต้องของภาษา และรูปแบบการพิมพ์

2. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

2.1 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้าน การวัดและประเมินผล ผู้เชี่ยวชาญด้านคุณธรรม จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และโดยดูความสอดคล้องของข้อคำถาม (Index of congruence: IOC) กับนิยามเชิงปฏิบัติการที่ต้องการวัด ดังนี้ IOC มีลักษณะการให้คะแนน คือ

-1 หมายถึง	ข้อคำถามไม่สอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการที่ต้องการวัด
0 หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องหรือไม่สอดคล้อง
1 หมายถึง	ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการที่ต้องการวัด

โดยผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ มีเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ

1. นักวิชาการสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ที่มีประสบการณ์มากกว่า 3 ปี จำนวน 2 ท่าน สาเหตุที่เลือกผู้เชี่ยวชาญในกลุ่มนี้เนื่องจากเป็นผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย วิธีการวัดตัวแปร

2. นักวิชาการหรือผู้ที่สอนหรือทำงานในด้านเกี่ยวกับคุณธรรม ที่มีประสบการณ์มากกว่า 3 ปี จำนวน 2 ท่าน สาเหตุที่เลือกผู้เชี่ยวชาญในกลุ่มนี้เนื่องจากเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการพัฒนาคุณธรรม

3. พระภิกษุหรือผู้ที่ทำงานทางด้านศาสนา ที่มีประสบการณ์มากกว่า 3 ปี จำนวน 1 ท่าน สาเหตุที่เลือกผู้เชี่ยวชาญในกลุ่มนี้เนื่องจากเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการพัฒนาคุณธรรมหรือส่งเสริมคุณธรรม

สำหรับผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ศิริชัย กาญจนวาสี (2544) กำหนดว่าเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินความตรงเชิงเนื้อหา คือ ค่าดัชนี IOC ซึ่งค่าที่คำนวณได้ต้องมากกว่า 0.50 ($IOC > 0.50$) จึงถือว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับข้อความที่จะวัด โดยในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน พบว่าข้อความทั้งหมดมีค่าดัชนี IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00

2.2 ผู้วิจัยทำการแก้ไขปรับปรุงด้านภาษาของข้อคำถามจากข้อเสนอแนะที่ผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจพิจารณาอีกครั้ง โดยรายละเอียดการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) จากผู้เชี่ยวชาญ รายละเอียดดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 ข้อคำถามที่ได้รับการปรับปรุงเพิ่มเติมจากคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ตัวแปร	ข้อที่	ข้อคำถามเดิม	ข้อคำถามที่ปรับปรุง
ความขยันหมั่นเพียร	11	ข้าพเจ้าจะตั้งใจจดจ่อทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ	ข้าพเจ้าจะทำงานที่ได้รับมอบหมายมาให้จนสำเร็จ
ความอดทน	23	ข้าพเจ้าไม่รู้สึกโกรธ เมื่อมีผู้ขัดแย้งข้อเสนอนั้นของข้าพเจ้า	ข้าพเจ้าจะไม่รู้สึกโกรธ เมื่อมีผู้คัดค้านข้อเสนอนั้นของข้าพเจ้า
ความกตัญญูทดแทน	25	ข้าพเจ้าช่วยพ่อแม่หรือผู้ปกครองทำงานในวันหยุด	ข้าพเจ้าจะช่วยพ่อแม่หรือผู้ปกครองทำงานบ้านเป็นประจำ
ความประหยัด	35	เมื่ออยากได้สิ่งของใหม่ๆ ข้าพเจ้าจะทำงานเก็บเงินซื้อด้วยตนเอง	เมื่ออยากได้สิ่งของใหม่ๆ ข้าพเจ้าจะพยายามเก็บเงินซื้อด้วยตนเอง

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ตัวแปร	ข้อที่	ข้อความเดิม	ข้อความที่ปรับปรุง
ความสนใจเรื่อง คุณธรรมส่วนตัว	2	ข้าพเจ้าจะเปิดเทปหรือซีดี ธรรมะฟังก่อนนอนเสมอ	ขณะกำลังเรียนวิชาพลະ เมื่อ เห็นเพื่อนหกล้มได้รับ บาดเจ็บ ข้าพเจ้าจะพาเพื่อน ไปส่งห้องพยาบาล
	3	ข้าพเจ้าจะไปฟังเทศน์ที่วัดเป็น ประจำ	เมื่อเห็นขอทานตาม สะพานลอย ข้าพเจ้าจะ ทำบุญด้วยการให้เงินแก่ ขอทานเป็นประจำ
จิตอาสา	13	ขณะที่เห็นเพื่อนกำลังชนของ เพราะถูกไฟไหม้บ้านเมื่อ ข้าพเจ้าเห็นจะเข้าไปช่วยชน ของทันที	ขณะที่เพื่อนบ้านกำลังชน ของเพื่อย้ายบ้าน เมื่อ ข้าพเจ้าเห็นจะเข้าไปช่วยชน ของทันที
การถ่ายทอดศีลธรรม จากครอบครัว	24	ผู้ปกครองจะพาข้าพเจ้าไป ศึกษาหรือปฏิบัติธรรมที่วัด เสมอ	ผู้ปกครองจะพาข้าพเจ้าไป ร่วมทำบุญหรือปฏิบัติธรรมที่ วัดเสมอ
การร่วมกิจกรรมทาง ศาสนา	41	ข้าพเจ้าจะไปเวียนเทียนในวัน พระหรือวันสำคัญทางศาสนาที่ วัดเป็นประจำ	ข้าพเจ้าจะไปทำบุญเวียน เทียนในวันพระหรือวันสำคัญ ทางศาสนาที่วัดเป็นประจำ
	42	ข้าพเจ้าไปทำวัตรเย็นในวันพระ หรือวันสำคัญทางศาสนาที่วัด เป็นประจำ	เมื่อมีการจัดโครงการส่งเสริม คุณธรรม ข้าพเจ้าจะไปร่วม เป็นประจำ

สำหรับผลที่ได้จากการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ ทำให้ได้
แบบสอบถามที่ประกอบด้วยตัวแปรคุณธรรม 8 ด้านและปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม 6 ด้าน จำนวน
97 ข้อ รายละเอียดดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 จำนวนข้อคำถามด้านคุณธรรมและปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรมของนักเรียน
มัธยมศึกษาตอนต้นในแต่ละด้าน

ตัวแปร	ข้อที่	จำนวนข้อ
คุณธรรม		
1) ความซื่อสัตย์สุจริต	1-5	5
2) ความรับผิดชอบ	6-10	5
3) ความขยันหมั่นเพียร	11-15	5
4) ความมีระเบียบวินัย	16-20	5
5) ความอดทน	21-25	5
6) ความกตัญญูกตเวที	26-30	5
7) ความประหยัด	31-35	5
8) ความเสียสละ	36-40	5
รวม		40
ปัจจัย		
1) ด้านคุณลักษณะส่วนตัวของนักเรียน	1-15	15
2) ด้านสิ่งแวดล้อมภายในบ้าน	16-24	9
3) ด้านสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน	25-39	15
4) ด้านการปฏิบัติทางศาสนา	40-45	6
5) ด้านสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน	46-51	6
6) ด้านการรับรู้สื่อ	52-57	6
รวม		57
รวมทั้งหมด		97

2.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (TRY OUT) กับโรงเรียนพุทธจักรวิทยา จำนวน 29 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นจึงมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามเป็นรายข้อโดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (สุมาลี ภูมาลา, 2547) แล้วทดสอบด้วย t-test ผลการวิเคราะห์พบว่า แบบสอบถามคุณธรรม มีค่า (t) อยู่ระหว่าง 2.291 ถึง 7.778 ซึ่งทุกข้อมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p < .05$) ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าแบบสอบถามคุณธรรมทั้ง 40 ข้อมีค่าอำนาจจำแนกสามารถจำแนกได้ระหว่างคนที่ได้คะแนนสูงกับคนที่ได้คะแนนต่ำ และแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม มีค่า (t) อยู่ระหว่าง 2.012 ถึง 7.120

ซึ่งทุกข้อมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p < .05$) ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรมทั้ง 57 ข้อมีค่าอำนาจจำแนกสามารถจำแนกได้ระหว่างคนที่ได้คะแนนสูงกับคนที่ได้คะแนนต่ำรายละเอียดดังตารางที่ 3.4 และตารางที่ 3.5

ตารางที่ 3.4 ค่าสถิติทดสอบ (t) และค่า (p) ของแบบสอบถามคุณธรรม

ข้อ	t	p	ข้อ	t	p
1	2.828	.030	21	2.646	.038
2	4.382	.005	22	7.071	.000
3	4.768	.003	23	3.333	.016
4	4.500	.004	24	3.057	.022
5	4.382	.005	25	3.653	.011
6	4.382	.005	26	2.489	.047
7	3.057	.022	27	2.897	.009
8	3.240	.018	28	4.382	.005
9	3.286	.017	29	3.240	.018
10	2.500	.047	30	3.361	.015
11	3.361	.015	31	2.465	.049
12	2.995	.007	32	2.705	.035
13	3.873	.008	33	2.828	.030
14	3.057	.022	34	2.828	.030
15	3.576	.012	35	7.778	.000
16	2.489	.047	36	3.667	.010
17	3.333	.016	37	3.576	.012
18	4.804	.003	38	2.489	.047
19	3.618	.011	39	2.828	.030
20	2.750	.033	40	2.291	.003

ตารางที่ 3.5 ค่าสถิติทดสอบ (t) และค่า (p) ของแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม

ข้อ	t	p	ข้อ	t	p
1	3.538	.009	30	2.582	.017
2	4.667	.002	31	3.627	.002
3	2.771	.021	32	2.711	.026
4	2.496	.028	33	3.250	.012
5	4.221	.003	34	2.496	.028
6	2.219	.047	35	2.847	.025
7	4.950	.000	36	2.573	.035
8	3.606	.004	37	2.847	.025
9	3.537	.004	38	2.756	.024
10	3.753	.003	39	4.583	.004
11	2.012	.000	40	4.000	.002
12	2.157	.003	41	4.667	.002
13	2.027	.002	42	6.010	.000
14	2.640	.035	43	3.162	.015
15	4.330	.001	44	7.120	.000
16	3.500	.010	45	5.060	.001
17	4.330	.001	46	4.596	.001
18	3.286	.007	47	3.897	.004
19	3.118	.009	48	5.539	.000
20	2.943	.003	49	3.538	.009
21	2.496	.028	50	5.539	.000
22	2.582	.024	51	4.825	.002
23	2.905	.013	52	5.644	.001
24	2.803	.028	53	5.303	.002
25	3.653	.011	54	4.824	.003
26	4.099	.006	55	6.584	.001
27	4.044	.007	56	4.042	.007
28	4.500	.004	57	4.500	.004
29	3.286	.017			

ด้านความเที่ยง (Reliability)

วิเคราะห์ความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายใน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Conbach's Alpha Coefficient)

ผลการวิเคราะห์พบว่า ข้อคำถามของตัวแปรคุณธรรมในแต่ละด้านมีค่าความเที่ยงอยู่ระหว่าง .7926 ถึง .8824 และมีความเที่ยงทั้งฉบับ คือ .9766 และปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรมในแต่ละด้านมีค่าความเที่ยงอยู่ระหว่าง .8466 ถึง .9411 และมีความเที่ยงทั้งฉบับ คือ .9668 แสดงว่าแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพและมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้เก็บข้อมูล สำหรับค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเกี่ยวกับตัวแปรคุณธรรมและปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรมในแต่ละด้านและทั้งฉบับ รายละเอียดดังตารางที่ 3.6

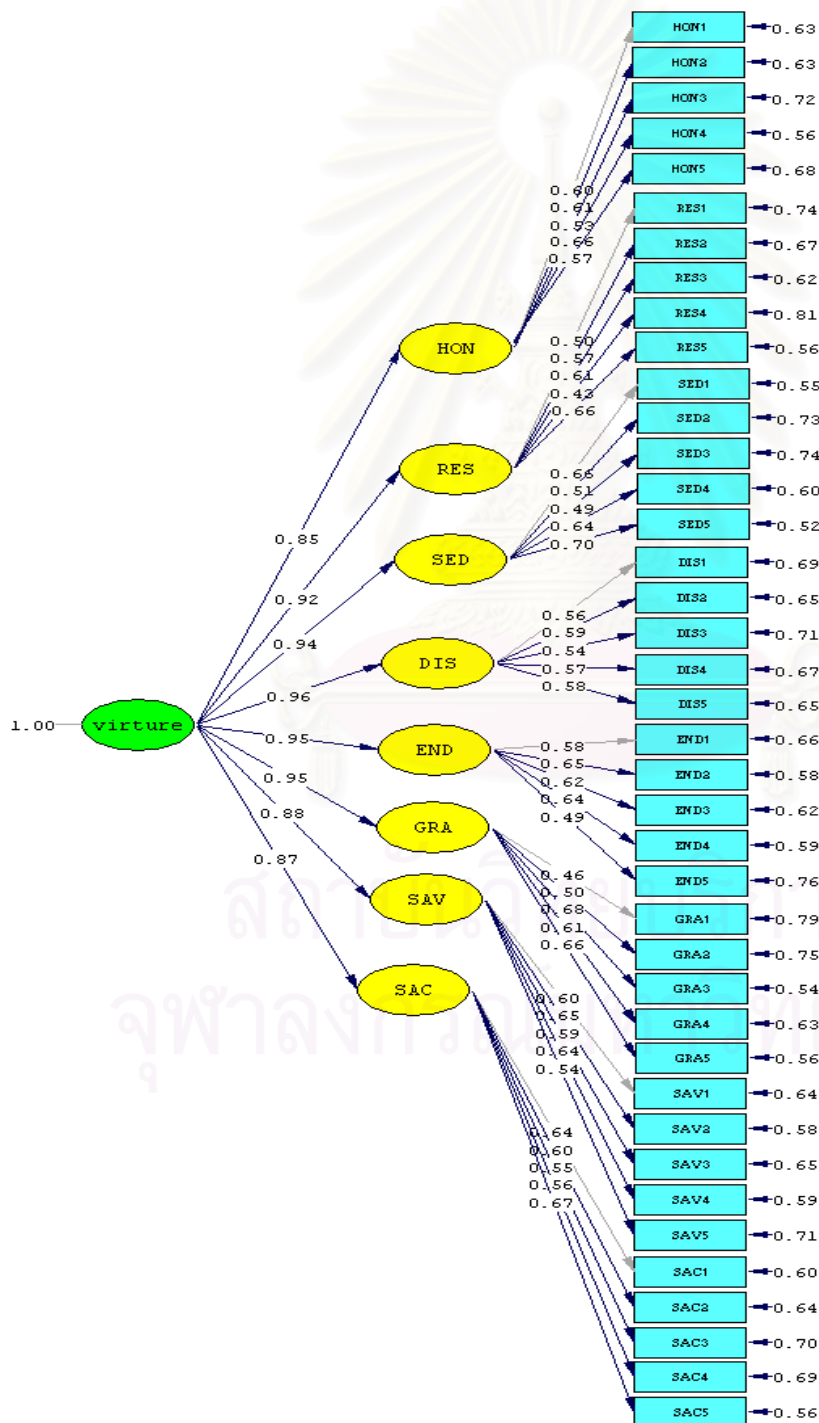
ตารางที่ 3.6 ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม

ตัวแปรคุณธรรม	ค่าความเที่ยง
1) ความซื่อสัตย์สุจริต	.8545
2) ความรับผิดชอบ	.8824
3) ความขยันหมั่นเพียร	.8276
4) ความมีระเบียบวินัย	.8522
5) ความอดทน	.8260
6) ความกตัญญูกตเวที	.7926
7) ความประหยัด	.8203
8) ความเสียสละ	.8603
ความเที่ยงทั้งฉบับ	.9766
ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรม	ค่าความเที่ยง
1) ด้านคุณลักษณะส่วนตัวของนักเรียน	.9411
2) ด้านสิ่งแวดล้อมภายในบ้าน	.8767
3) ด้านสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน	.9258
4) ด้านการปฏิบัติทางศาสนา	.8466
5) ด้านสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน	.8502
6) ด้านการรับรู้สื่อ	.9171
ความเที่ยงทั้งฉบับ	.9668

2.4 นำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จากนั้นจึงนำแบบสอบถามที่ได้ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริงต่อไป

ด้านความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity)

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนจำนวน 800 คน มาวิเคราะห์หาค่าความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (Second order Confirmatory Factor Analysis) ด้วยโปรแกรม LISREL ผลการวิเคราะห์พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Chi-Square = 704.92, df = 710, p = 0.54676, GFI = 0.89, AGFI = 0.88, RMSEA = 0.000) สรุปได้ว่าแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) รายละเอียดดังแผนภาพที่ 4

Chi-square=704.92, df=710, P-value=0.54676, RMSEA=0.000

แผนภาพที่ 4 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง

3. การจัดรูปแบบของแบบสอบถาม

จากการศึกษาการวิเคราะห์ห่อภิมาณของปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการตอบกลับของแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ของ ปรีดา เบ็ญคาร (2539) ผู้วิจัยได้จัดทำรูปแบบของแบบสอบถามเพื่อเพิ่มอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ให้สูงขึ้น โดยดำเนินการดังนี้

- แบบสอบถามเป็นแบบมาตรฐานวัดประมาณค่า 5 ระดับ และแบบหลายตัวเลือก 6 ระดับ วิธีการตอบให้นักเรียนผู้ตอบทำเครื่องหมาย X ในช่องคำตอบ เพื่อความสะดวกในการตอบ

- แบบสอบถามใช้การจัดพิมพ์ด้วยระบบออฟเซตเพราะทำให้อัตราการตอบกลับสูงกว่าการพิมพ์ด้วยระบบอัดสำเนา และใช้การจัดพิมพ์ด้วยกระดาษสีขาว อักษรสีน้ำเงิน ขนาดตัวอักษร 18 รูปแบบ Juar_one_Moment (ตัวอย่างอักษรที่ใช้ “จก.เรียน”) สาเหตุที่เลือกรูปแบบตัวอักษรแบบนี้เนื่องจากว่าเป็นแบบตัวอักษรที่เป็นเหมือนการคัดลายมือ ทำให้นักเรียนให้ความร่วมมือในการตอบมากกว่าอักษรที่เป็นรูปแบบมาตรฐาน เช่น Angsana หรือ Cordia เป็นต้น (ปรีดา เบ็ญคาร, 2539)

- การจัดหน้า ผู้วิจัยออกแบบแบบสอบถามให้มีขนาดเป็น A5 สาเหตุที่เลือกเป็น A5 เพราะว่ามีขนาดเล็กกะทัดรัดทำให้สามารถเก็บได้ง่าย

- ใช้รูปการ์ตูนประกอบแบบสอบถาม โดยรูปการ์ตูนที่หน้าปกเป็นรูปผู้ชายกับผู้หญิง เพื่อให้เด็กนักเรียนเกิดความสนใจในการตอบ เนื้อหาภายในใช้รูปการ์ตูนเป็นรูปเด็กกำลังช่วยกันทำความสะอาดพร้อมกับมีข้อความแนะนำเชิญชวน

- กระดาษปกใช้กระดาษสีจำนวน 3 สี ได้แก่ สีเหลือง สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สีชมพู สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และสีฟ้าสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ตั้งแต่วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2551 ถึงวันที่ 7 มีนาคม 2551 โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1.1 ดำเนินการหาข้อมูลเกี่ยวกับรายชื่อและที่อยู่ของโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จากเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) และสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร (กทม.)

1.2 ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงโรงเรียนต่างๆในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาในกรุงเทพมหานคร ที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 18 โรงเรียน

1.3 ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 18 โรงเรียน

1.4 ผู้วิจัยได้แนบซองติดแสตมป์ส่งถึงผู้วิจัย โดยเจ้าหน้าที่ซองถึงผู้วิจัย เพื่อความสะดวกในการส่งแบบสอบถามกลับคืน

1.5 ผู้วิจัยได้ส่งสิ่งตอบแทนไปพร้อมกับแบบสอบถาม ได้แก่ ปากกา ที่ตัดเล็บ พวงกุญแจ กระเป๋าสีของใบเล็ก เพื่อเป็นการแสดงน้ำใจที่นักเรียนตอบแบบสอบถามกลับคืน โดยสิ่งตอบแทนและแบบสอบถามใส่ไว้ในถุงสีขาวยึดผนึก โดยจำแนกตามระดับชั้นเพื่อให้ง่ายต่อการแจกและรับคืน

1.6 การแจ้งให้ทราบล่วงหน้า หลังจากส่งแบบสอบถาม 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยโทรศัพท์ติดตามกับทางโรงเรียนว่าแบบสอบถามส่งถึงโรงเรียนหรือยัง เพื่อเป็นการแจ้งล่วงหน้าสำหรับโรงเรียนที่แบบสอบถามยังไม่ถึง และเป็นการเตือนสำหรับโรงเรียนที่ได้รับแบบสอบถามแล้ว ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ขอความกรุณาจากโรงเรียนให้ส่งกลับภายในระยะเวลาที่กำหนด

1.7 หลังจากที่ได้รับแบบสอบถามให้กับโรงเรียนไปแล้วเป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 312 ชุด คิดเป็นร้อยละ 38.52 ผู้วิจัยจึงติดตามแบบสอบถามครั้งที่ 1 กับโรงเรียนที่ยังไม่ส่งแบบสอบถามกลับคืน ได้รับแบบสอบถามเพิ่ม 357 ชุด คิดเป็นร้อยละ 44.07 จากนั้นผู้วิจัยโทรติดตามแบบสอบถามครั้งที่ 2 ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาอีกจำนวน 131 ชุด คิดเป็นร้อยละ 16.17 ดังตารางที่ 3.7

ตารางที่ 3.7 จำนวนและร้อยละการตอบกลับของแบบสอบถาม (ส่งจำนวน 810 ชุด)

ช่วงเวลา	การปฏิบัติ	จำนวน	ร้อยละ
11 – 17 กุมภาพันธ์ 2551	- ส่งแบบสอบถาม - โทรแจ้งโรงเรียนให้ทราบ		
18 – 24 กุมภาพันธ์ 2551	- ได้รับแบบสอบถามกลับคืน - โทรศัพท์ติดตามแบบสอบถาม ครั้งที่ 1	312	38.52
25 กุมภาพันธ์ – 2 มีนาคม 2551	- ได้รับแบบสอบถามกลับคืน - โทรศัพท์ติดตามแบบสอบถาม ครั้งที่ 1	357	44.07
3 – 7 มีนาคม 2551	- ได้รับแบบสอบถามกลับคืน	131	16.17
	รวมแบบสอบถามที่ส่งกลับ	800	98.77

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ กำหนดการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

1.1 วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างด้วยสถิติภาคบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ เพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

1.2. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ ค่าความโด่ง เพื่อทราบลักษณะการแจกแจงของตัวแปร

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบปัญหาการวิจัย

2.1 การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณธรรม และระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม

2.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับคุณธรรมของนักเรียนตามเพศ ระดับชั้น และสังกัด ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

2.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Person's product moment correlation coefficient) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

2.4 การวิเคราะห์ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากทฤษฎีแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยโปรแกรม LISREL version 8.72

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับคุณธรรมและระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร และ 3) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยขอแนะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

- 1.1) ผลการวิเคราะห์จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง และอัตราการตอบกลับของแบบสอบถาม
- 1.2) ผลการวิเคราะห์จำนวนและร้อยละข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง
- 1.3) ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปรคุณธรรมและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ทราบถึงการแจกแจงของตัวแปร โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) ค่าสูงสุด (Maximum: Max) ค่าต่ำสุด (Minimum: Min) ค่าความเบ้ (Skewness: Sk) ค่าความโด่ง (Kurtosis: Ku) และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (Coefficient of Variance: C.V.)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัยประกอบด้วย

- 2.1) ผลการวิเคราะห์ระดับคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร
- 2.2) ผลการวิเคราะห์ระดับคุณธรรมและระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
- 2.3) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ เพื่อใช้สร้างเมทริกซ์สหสัมพันธ์ในการวิเคราะห์โมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร
- 2.4) ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้แทนตัวแปรต่างๆ ซึ่งมีความหมายดังนี้

Mean	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
S.D.	หมายถึง	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
C.V.	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย
Max	หมายถึง	ค่าคะแนนสูงสุด
Min	หมายถึง	ค่าคะแนนต่ำสุด
Sk	หมายถึง	ค่าความเบ้
Ku	หมายถึง	ค่าความโด่ง
χ^2	หมายถึง	ค่าสถิติไค-สแควร์
R^2	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย
r	หมายถึง	ค่าความสัมพันธ์
b หรือ β	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรทำนายของสมการทำนายในรูปแบบ คะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน
SE	หมายถึง	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน
df	หมายถึง	ค่าองศาอิสระ
p	หมายถึง	ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ
RMR	หมายถึง	ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือ
GFI	หมายถึง	ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index)
AGFI	หมายถึง	ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index)

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ในตอนที่ 1 ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ 1.1) ผลการวิเคราะห์จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง และอัตราการตอบกลับของแบบสอบถาม 1.2) ผลการวิเคราะห์จำนวนและร้อยละข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง 1.3) ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรมและตัวแปรคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

1.1) ผลการวิเคราะห์จำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างและอัตราการตอบกลับของแบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้ มีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยเริ่มทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2551 ถึงวันที่ 7 มีนาคม 2551 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 4 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปจำนวน 810 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาทั้งสิ้น 800 ฉบับ

ผลการวิเคราะห์ พบว่า อัตราการตอบกลับทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 98.77 สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีอัตราการตอบกลับมากที่สุดได้แก่ โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง โรงเรียนวรรณวิทย์ โรงเรียนวัดปทุมวนาราม โรงเรียนเทพลีลา โรงเรียนอมาตยกุล โรงเรียนดลวิทยา โรงเรียนวัดเวฬุวนาราม โรงเรียนราชวินิตบางแคปานขำ โรงเรียนเลิศพัฒนาศึกษา โรงเรียนฐานปัญญาและโรงเรียนพระยามนธาตุราชศรีพิจิตร จำนวน 45 คน มีอัตราการตอบกลับร้อยละ 100.00 และกลุ่มตัวอย่างที่มีอัตราการตอบกลับน้อยที่สุดได้แก่ โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย จำนวน 42 คน มีอัตราการตอบกลับร้อยละ 93.00 รายละเอียดดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างและอัตราการตอบกลับของแบบสอบถาม

โรงเรียน	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง	อัตราการ ตอบกลับ (ร้อยละ)
1) มัธยมศึกษาสันพิทยา	45	44 (98.00)
2) มัธยมวัดธาตุทอง	45	45 (100.00)
3) วชิราวุธวิทยาลัย	45	42 (93.00)
4) วรรณวิทย์	45	45 (100.00)
5) วัดปทุมวนาราม	45	45 (100.00)
6) วัดชัยมงคล	45	43 (95.00)
7) เทพลีลา	45	45 (100.00)
8) ดอนเมืองจตุรจินดา	45	43 (95.00)
9) อมาตยกุล	45	45 (100.00)
10) ดลวิทยา	45	45 (100.00)
11) วัดเวฬุวนาราม	45	45 (100.00)
12) มัธยมสุวิทย์เสรีอนุสรณ์	45	44 (98.00)
13) ราชวินิตบางแคปานขำ	45	45 (100.00)
14) มัธยมวัดดุสิตาราม	45	44 (98.00)

โรงเรียน	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง	อัตราการ ตอบกลับ (ร้อยละ)
15) เลิศพัฒนาศึกษา	45	45 (100.00)
16) สุวานปีญญา	45	45(100.00)
17) วัดราชวรীরำรุง	45	45(100.00)
18) พระยามนธำตุราชศรีพิจิตร	45	45(100.00)
รวม	810 (100.00)	800 (98.77)

1.2) ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานสภาพโดยทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ระดับชั้น อายุ ผลการเรียน และศาสนา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เป็นนักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชาย คิดเป็นร้อยละ 67.70 และ 32.40 ตามลำดับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาศึกษาปีที่ 3 มีจำนวนใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 33.80 33.30 และ 33.00 ตามลำดับ นักเรียนส่วนใหญ่อายุ 13 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.40 รองลงมาคือ อายุ 14 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.00 โดยนักเรียนอายุ 17 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.10 นักเรียนส่วนใหญ่มีผลการเรียน 3.50 – 4.00 คิดเป็นร้อยละ 31.60 รองลงมาคือ 3.00 – 3.49 คิดเป็นร้อยละ 29.00 โดยนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำกว่า 1.50 มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.90 นักเรียนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 95.80 รายละเอียดดังตารางที่ 4.2

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิหลัง

ตัวแปร		ความถี่	ร้อยละ
1) เพศ	ชาย	259	32.40
	หญิง	541	67.60
	รวม	800	100.00
2) ระดับชั้น	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	270	33.70
	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	266	33.30
	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	264	33.00
	รวม	800	100.00
3) อายุ	อายุ 12 ปี	52	6.50
	อายุ 13 ปี	275	34.40
	อายุ 14 ปี	264	33.00
	อายุ 15 ปี	194	24.30
	อายุ 16 ปี	14	1.70
	อายุ 17 ปี	1	0.10
	รวม	800	100.00
4) ผลการเรียน	ต่ำกว่า 1.50	7	0.90
	1.50 – 1.99	39	4.90
	2.00 – 2.49	113	14.10
	2.50 – 2.99	156	19.50
	3.00 – 3.49	232	29.00
	3.50 – 4.00	253	31.60
	รวม	800	100.00
5) ศาสนา	พุทธ	766	95.80
	คริสต์	5	0.60
	อิสลาม	29	3.60
	รวม	800	100.00

1.3) ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการศึกษา

การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการศึกษาไมเคิลเจียงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร แบ่งเป็นตัวแปรภายในสังเกตได้ 8 ตัวแปรได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ความมีระเบียบวินัย ความอดทน ความกตัญญูกตเวที ความประหยัด ความเสียสละ และตัวแปรภายนอกสังเกตได้ 19 ตัว คือ ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความใฝ่รู้ ลักษณะมุ่งอนาคต จิตอาสา การอบรมเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว การถ่ายทอดศีลธรรมจากครอบครัว การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การดูแลเอาใจใส่ของครู ความสัมพันธ์กับเพื่อน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การร่วมกิจกรรมทางศาสนา การนำหลักธรรมทางศาสนามาใช้ การร่วมกิจกรรมกับชุมชน การจัดสภาพแวดล้อมในชุมชน การรับข่าวสารจากสื่อมวลชน และความสนใจพัฒนาปรับปรุงตนเองโดยอาศัยอิทธิพลจากสื่อ

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ในภาพรวม พบว่า ปัจจัยทั้ง 6 ด้านมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก โดยปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยรวมมากที่สุด ($\bar{x} = 3.92$) รองลงมาคือ ด้านสิ่งแวดล้อมภายในครอบครัว ($\bar{x} = 3.85$) ส่วนด้านการปฏิบัติทางศาสนามีค่าเฉลี่ยรวมน้อยที่สุด ($\bar{x} = 3.43$) เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย พบว่า ปัจจัยด้านการปฏิบัติทางศาสนามีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายสูงกว่าด้านอื่น เมื่อพิจารณาค่าความเบ้ ตัวแปรส่วนใหญ่มีการแจกแจงในลักษณะเกือบเป็นโค้งปกติ โดยพิจารณาจากค่าความเบ้ที่ไม่ต่างจาก 0 (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2550) ตัวแปรมีความเบ้อยู่ในช่วง -0.95 ถึง 0.09 แสดงว่าค่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูงกว่าค่าเฉลี่ย ลักษณะการกระจายของข้อมูลส่วนใหญ่เบ้ซ้าย โดยตัวแปรที่มีค่าความเบ้มากที่สุด คือ ใฝ่รู้ ส่วนตัวแปรที่มีค่าความเบ้น้อยที่สุดคือ ลักษณะมุ่งอนาคต และเมื่อพิจารณาค่าความโด่ง พบว่า ตัวแปรส่วนใหญ่มีการแจกแจงในลักษณะแบนกว่าโค้งปกติ โดยตัวแปรมีความโด่งอยู่ในช่วง -0.66 ถึง 0.37 โดยตัวแปรที่มีค่าความโด่งมากที่สุด คือลักษณะมุ่งอนาคต ส่วนตัวแปรที่มีค่าความโด่งน้อยที่สุดคือ ความกตัญญูกตเวที

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ตัวแปรคุณธรรมหรือตัวแปรตามมีค่าเฉลี่ยในระดับมากทุกตัวแปร ($\bar{x} = 3.58 - 3.97$) โดยตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{x} = 3.97$) ความมีระเบียบวินัย ($\bar{x} = 3.90$) ความอดทน ($\bar{x} = 3.76$) ความกตัญญูกตเวที ($\bar{x} = 3.92$) ความประหยัด ($\bar{x} = 3.90$) ส่วนตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ความขยันหมั่นเพียร ($\bar{x} = 3.58$)

ตัวแปรตัวแปรอิสระมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลางถึงระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 3.16 - 4.20$) โดยตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุดได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต ($\bar{x} = 4.20$) ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุดได้แก่ การดูแลเอาใจใส่ของครู ($\bar{x} = 4.17$) การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ($\bar{x} = 4.07$) การอบรมเลี้ยงดู ($\bar{x} = 4.06$) ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ($\bar{x} = 3.98$) ความสัมพันธ์กับเพื่อน ($\bar{x} = 3.95$) การจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.75$) ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว

($\bar{x} = 3.72$) การทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน ($\bar{x} = 3.68$) การจัดสภาพแวดล้อมในชุมชน ($\bar{x} = 3.67$) การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ($\bar{x} = 3.63$) การรับข่าวสารจากสื่อมวลชน ($\bar{x} = 3.62$) ความสนใจพัฒนาปรับปรุงตนเอง ($\bar{x} = 3.61$) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ($\bar{x} = 3.60$) การนำกิจกรรมทางศาสนามาใช้ ($\bar{x} = 3.57$) จิตอาสา ($\bar{x} = 3.55$) การถ่ายทอดศีลธรรมจากครอบครัว ($\bar{x} = 3.50$) ส่วนตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลางคือ การร่วมกิจกรรมทางศาสนา ($\bar{x} = 3.30$) และความใฝ่รู้ ($\bar{x} = 3.16$)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้และค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้

ตัวบ่งชี้	Mean	ระดับ	S.D.	Min	Max	SK	KU	C.V.
ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว	3.72	มาก	0.80	1.00	5.00	-0.33	-0.33	21.51
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	3.60	มาก	0.76	1.00	5.00	-0.07	-0.31	21.11
ความใฝ่รู้	3.16	ปานกลาง	0.88	1.00	5.00	0.09	-0.31	27.85
ลักษณะมุ่งอนาคต	4.20	มากที่สุด	0.80	1.00	5.00	-0.95	0.37	19.05
จิตอาสา	3.55	มาก	0.88	1.00	5.00	-0.22	-0.47	24.79
รวม	3.65	มาก	0.63	1.00	5.00	-0.04	0.11	17.26
การอบรมเลี้ยงดู	4.06	มาก	0.81	1.00	5.00	-0.73	0.04	19.95
ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว	3.98	มาก	0.78	1.00	5.00	-0.53	-0.34	19.60
การถ่ายทอดศีลธรรม	3.50	มาก	0.95	1.00	5.00	-0.24	-0.41	27.14
รวม	3.85	มาก	0.70	1.00	5.00	-0.40	-0.19	18.18
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.75	มาก	0.81	1.00	5.00	-0.33	-0.12	21.60
การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	3.63	มาก	0.92	1.00	5.00	-0.31	-0.66	25.34
การดูแลเอาใจใส่ของครู	4.17	มาก	0.78	1.00	5.00	-0.73	-0.12	18.71
ความสัมพันธ์กับเพื่อน	3.95	มาก	0.78	1.00	5.00	-0.54	-0.08	19.75
การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	4.07	มาก	0.81	1.00	5.00	-0.82	0.29	19.90
รวม	3.92	มาก	0.66	1.00	5.00	-0.35	-0.40	16.84
การร่วมกิจกรรมทางศาสนา	3.30	ปานกลาง	1.10	1.00	5.00	-0.19	-0.69	33.33
การนำกิจกรรมทางศาสนามาใช้	3.57	มาก	0.85	1.00	5.00	-0.11	-0.49	23.81
รวม	3.43	มาก	0.87	1.00	5.00	0.04	-0.50	25.36
การทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน	3.68	มาก	0.95	1.00	5.00	-0.48	-0.26	25.82
การจัดสภาพแวดล้อมในชุมชน	3.67	มาก	0.88	1.00	5.00	-0.25	-0.56	23.98
รวม	3.67	มาก	0.82	1.00	5.00	-0.22	-0.47	22.34

ตัวบ่งชี้	Mean	ระดับ	S.D.	Min	Max	SK	KU	C.V.
การรับข่าวสารจากสื่อมวลชน	3.62	มาก	0.96	1.00	5.00	-0.38	-0.36	26.52
ความสนใจพัฒนาปรับปรุงตนเอง	3.61	มาก	0.89	1.00	5.00	-0.15	-0.61	24.65
รวม	3.61	มาก	0.84	1.00	5.00	-0.16	-0.50	23.27
ความซื่อสัตย์สุจริต	3.97	มาก	0.61	1.80	5.00	-0.51	0.11	15.37
ความรับผิดชอบ	3.73	มาก	0.64	1.60	5.00	-0.22	-0.32	17.16
ความขยันหมั่นเพียร	3.58	มาก	0.70	1.60	5.00	-0.14	-0.26	19.55
ความมีระเบียบวินัย	3.90	มาก	0.69	1.60	5.00	-0.62	-0.07	17.69
ความอดทน	3.76	มาก	0.70	1.40	5.00	-0.34	0.02	18.62
ความกตัญญูกตเวที	3.92	มาก	0.65	1.60	5.00	-0.49	-0.11	16.58
ความประหยัด	3.90	มาก	0.69	1.80	5.00	-0.40	-0.37	17.69
ความเสียสละ	3.65	มาก	0.72	1.20	5.00	-0.22	-0.30	19.73
รวม	3.80	มาก	0.54	1.85	5.00	-0.23	-0.12	14.21

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัย

ในตอนที่ 2 ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ 2.1) ผลการวิเคราะห์ระดับคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร 2.2) ผลการวิเคราะห์ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร 2.3) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ เพื่อใช้สร้างเมทริกซ์สหสัมพันธ์ในการวิเคราะห์โมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร และ 2.4) ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1) ผลการวิเคราะห์ระดับคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ระดับคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนมีคุณธรรมทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยนักเรียนมีคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตสูงที่สุด มีค่าเท่ากับ 3.97 รองลงมาคือ ความกตัญญูกตเวที และความประหยัด มีค่าเท่ากับ 3.92 และ 3.90 ตามลำดับ โดยนักเรียนมีคุณธรรมด้านความขยันหมั่นเพียรน้อยที่สุด มีค่าเท่ากับ 3.58 รายละเอียดดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยระดับคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

คุณธรรม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	
		มาตรฐาน	ระดับ
ความซื่อสัตย์สุจริต	3.97	0.61	มาก
ความรับผิดชอบ	3.73	0.64	มาก
ความขยันหมั่นเพียร	3.58	0.70	มาก
ความมีระเบียบวินัย	3.90	0.69	มาก
ความอดทน	3.76	0.70	มาก
ความกตัญญูกตเวที	3.92	0.65	มาก
ความประหยัด	3.90	0.69	มาก
ความเสียสละ	3.65	0.72	มาก

2.1.1) ผลการวิเคราะห์ระดับคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครจำแนกตามเพศ

ผลการวิเคราะห์ระดับคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ พบว่า นักเรียนหญิงมีคุณธรรมไม่แตกต่างจากนักเรียนชาย เมื่อพิจารณาลำดับที่ของคุณธรรม พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีลำดับที่ของคุณธรรมสอดคล้องกัน 4 ด้าน ยกเว้น ด้านความรับผิดชอบ ด้านความมีระเบียบวินัย ความอดทน และด้านความประหยัดที่นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความแตกต่างกัน รายละเอียดดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยระดับคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจำแนกตามเพศ

คุณธรรม	ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)		ผลการทดสอบ	
	ชาย	หญิง	t	p
ความซื่อสัตย์สุจริต	3.94 (0.65)	3.98 (0.59)	-0.90	0.37
ความรับผิดชอบ	3.67 (0.64)	3.76 (0.63)	-1.91	0.06
ความขยันหมั่นเพียร	3.53 (0.71)	3.60 (0.70)	-1.31	0.19
ความมีระเบียบวินัย	3.84 (0.70)	3.93 (0.68)	-1.64	0.10
ความอดทน	3.80 (0.66)	3.74 (0.71)	1.21	0.23
ความกตัญญูกตเวที	3.87 (0.67)	3.94 (0.64)	-1.60	0.11
ความประหยัด	3.85 (0.72)	3.92 (0.66)	-1.34	0.18
ความเสียสละ	3.58 (0.71)	3.68 (0.71)	-1.76	0.08

2.1.2) ผลการวิเคราะห์ระดับคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครจำแนกตามระดับชั้น

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับชั้น ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยเริ่มจากการทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน (homogeneity of variances) เพื่อตรวจสอบข้อตั้งเบื้องต้นว่าความแปรปรวนของประชากรเท่ากันหรือไม่ กรณีที่พบว่าค่าความแปรปรวนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ (ค่า p น้อยกว่า .05) ใช้การเปรียบเทียบรายคู่ (post hoc comparison) โดยเลือกที่เทคนิค Dunnett T3 และกรณีที่พบว่าความแปรปรวนไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ (ค่า p มากกว่า .05) ใช้การเปรียบเทียบรายคู่ (post hoc comparison) โดยเลือกที่เทคนิค Bonferroni

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม คือ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 5 ด้าน (ค่า $p = 0.02, 0.02, 0.00, 0.02$ และ 0.03 ตามลำดับ) ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ความกตัญญูต่อบุคคล และความเสียสละ ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนด้าน ความมีระเบียบวินัย ความอดทน และความประหยัดมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่า $p = 0.07, 0.15$ และ 0.29 ตามลำดับ)

ผลการทดสอบ homogeneity of variances ด้วยสถิติ Levene Statistics พบว่าข้อมูลไม่ฝ่าฝืนข้อตั้งเบื้องต้นเกี่ยวกับความเท่ากันของความแปรปรวนในแต่ละกลุ่ม โดยค่าสถิติ Levene Statistics ของคุณธรรมทั้ง 8 ด้าน เท่ากับ 0.92, 0.44, 1.16, 0.90, 2.46, 1.78, 1.87, และ 2.70 $p = 0.40, 0.65, 0.31, 0.41, 0.09, 0.17, 0.16,$ และ 0.07 ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกใช้การเปรียบเทียบรายคู่ (post hoc comparison) ด้วยเทคนิค Bonferroni พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีระดับคุณธรรมมากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 ในด้าน ความขยันหมั่นเพียร นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีระดับคุณธรรมมากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในด้านความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ และความกตัญญูต่อบุคคล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีระดับคุณธรรมมากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในด้านความเสียสละ รายละเอียดดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยระดับคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจำแนกตามระดับชั้น

คุณธรรม	ค่าเฉลี่ย(ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)			ผลการทดสอบ		
	ม.1	ม.2	ม.3	F	p	ผลการเปรียบเทียบ
ความซื่อสัตย์สุจริต	4.02 (0.60)	3.88 (0.59)	4.00 (0.63)	3.98	0.02	ม.1>ม.2 Levene Statistics = 0.92 , p = 0.40
ความรับผิดชอบ	3.82 (0.63)	3.66 (0.62)	3.71 (0.65)	4.19	0.02	ม.1>ม.2 Levene Statistics = 0.44 , p = 0.65
ความขยันหมั่นเพียร	3.71 (0.68)	3.48 (0.68)	3.53 (0.73)	7.58	0.00	ม.1>ม.2,ม.3 Levene Statistics = 1.16 , p = 0.31
ความมีระเบียบวินัย	3.97 (0.66)	3.84 (0.69)	3.88 (0.70)	2.68	0.07	ไม่แตกต่าง Levene Statistics = 0.90 , p = 0.41
ความอดทน	3.77 (0.72)	3.69 (0.71)	3.80 (0.66)	1.87	0.15	ไม่แตกต่าง Levene Statistics = 2.46 , p = 0.09
ความกตัญญูกตเวที	4.00 (0.70)	3.85 (0.60)	3.90 (0.64)	3.71	0.02	ม.1>ม.2 Levene Statistics = 1.78 , p = 0.17
ความประหยัด	3.96 (0.71)	3.88 (0.66)	3.87 (0.71)	1.25	0.29	ไม่แตกต่าง Levene Statistics = 1.87 , p = 0.16
ความเสียสละ	3.66 (0.77)	3.56 (0.67)	3.72 (0.71)	3.43	0.03	ม.3>ม.2 Levene Statistics = 2.70 , p = 0.07

2.1.3) ผลการวิเคราะห์ระดับคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครจำแนกตามสังกัด

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามสังกัด ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยเริ่มจากการทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน (homogeneity of variances) เพื่อตรวจสอบข้อตั้งเบื้องต้นว่าความแปรปรวนของประชากรเท่ากันหรือไม่ กรณีที่พบว่าค่าความแปรปรวนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ (ค่า p น้อยกว่า .05) ใช้การเปรียบเทียบรายคู่ (post hoc comparison) โดยเลือกที่เทคนิค Dunnett T3 และกรณีที่พบว่าความแปรปรวนไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ (ค่า p มากกว่า .05) ใช้การเปรียบเทียบรายคู่ (post hoc comparison) โดยเลือกที่เทคนิค Bonferroni

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม คือ สังกัด สพฐ. สังกัด สช. และ สังกัด กทม. พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนของนักเรียนในสังกัด สพฐ. สังกัด สช. และสังกัด กทม. แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใน 3 ด้านได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ และความเสียสละ (ค่า $p= 0.01, 0.04,$ และ 0.02 ตามลำดับ) ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกใช้การเปรียบเทียบรายคู่ (post hoc comparison) ด้วยเทคนิค Bonferroni จำนวน 2 ด้าน คือ ความซื่อสัตย์สุจริต และความเสียสละ (Levene Statistics เท่ากับ 1.57 และ 1.26 , $p= 0.21$ และ 0.28) และ Dunnett T3 จำนวน 1 ด้าน คือ ความรับผิดชอบ (Levene Statistics เท่ากับ 4.76 และ $p= 0.01$) ผลการทดสอบ พบว่า นักเรียนในสังกัด สช. มีระดับคุณธรรมมากกว่านักเรียนในสังกัด สพฐ. ในด้านความซื่อสัตย์สุจริต นักเรียนในสังกัด กทม. มีระดับคุณธรรมมากกว่า นักเรียนในสังกัด สพฐ. ในด้านความรับผิดชอบ ส่วนนักเรียนในสังกัด สพฐ. และสังกัด กทม. มีระดับคุณธรรมมากกว่า นักเรียนในสังกัด สช. ในด้านความเสียสละ ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนของนักเรียนในสังกัด สพฐ. สังกัด สช. และสังกัด กทม. ด้านความขยันหมั่นเพียร ความมีระเบียบวินัย ความอดทน ความกตัญญูตเวที และความประหัยดีมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่า $p= 0.15, 0.25, 0.94, 0.35$ และ 0.63 ตามลำดับ) รายละเอียดดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยระดับคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจำแนกตามสังกัด

คุณธรรม	ค่าเฉลี่ย(ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)			ผลการทดสอบ		
	สพฐ.	สช.	กทม.	F	p	ผลการเปรียบเทียบ
ความซื่อสัตย์สุจริต	3.88 (0.63)	4.04 (0.57)	3.99 (0.62)	5.32	0.01	สช.>สพฐ. Levene Statistics = 1.57 , p = 0.21
ความรับผิดชอบ	3.65 (0.71)	3.76 (0.57)	3.79 (0.62)	3.34	0.04	กทม.>สพฐ. Levene Statistics = 4.76 , p = 0.01
ความขยันหมั่นเพียร	3.52 (0.76)	3.63 (0.67)	3.58 (0.66)	1.93	0.15	ไม่แตกต่าง Levene Statistics = 2.78 , p = 0.06
ความมีระเบียบวินัย	3.85 (0.73)	3.94 (0.62)	3.91 (0.70)	1.38	0.25	ไม่แตกต่าง Levene Statistics = 4.25 , p = 0.01
ความอดทน	3.76 (0.72)	3.75 (0.68)	3.77 (0.69)	0.06	0.94	ไม่แตกต่าง Levene Statistics = 0.36 , p = 0.70
ความกตัญญูตเวที	3.89 (0.67)	3.91 (0.62)	3.96 (0.66)	1.04	0.35	ไม่แตกต่าง Levene Statistics = 1.05 , p = 0.35
ความประหัยดี	3.87 (0.73)	3.91 (0.67)	3.92 (0.68)	0.46	0.63	ไม่แตกต่าง Levene Statistics = 2.36 , p = 0.09
ความเสียสละ	3.70 (0.74)	3.55 (0.70)	3.70 (0.72)	3.85	0.02	สพฐ.,กทม.>สช. Levene Statistics = 1.26 , p = 0.28

2.2) ผลการวิเคราะห์ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

ผลการวิเคราะห์ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในภาพรวมพบว่า นักเรียนมีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับการยึดอุดมคติสากล(ระดับที่ 6) มากกว่าระดับอื่นๆ ยกเว้นด้านความมีระเบียบวินัยที่มีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับการทำหน้าที่ทางสังคม(ระดับที่ 4) โดยมีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม(ระดับที่ 6) ด้านความซื่อสัตย์สุจริตมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 78.13 และด้านความมีระเบียบวินัยน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 24.13 รายละเอียดดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

คุณธรรม	ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม						
	1	2	3	4	5	6	รวม
	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ
ความซื่อสัตย์ สุจริต	27 (3.38)	17 (2.13)	24 (3.00)	90 (11.25)	17 (2.13)	625 (78.13)	800 (100.00)
ความรับผิดชอบ	99 (12.38)	8 (1.00)	37 (4.63)	292 (36.50)	40 (5.00)	324 (40.50)	800 (100.00)
ความ ซื่อสัตย์สุจริต	50 (6.25)	8 (1.00)	54 (6.75)	166 (20.75)	36 (4.50)	486 (60.75)	800 (100.00)
ความมีระเบียบ วินัย	99 (12.38)	12 (1.50)	62 (7.75)	346 (43.25)	88 (11.00)	193 (24.13)	800 (100.00)
ความอดทน	19 (2.38)	12 (1.50)	63 (7.88)	245 (30.63)	13 (1.63)	448 (56.00)	800 (100.00)
ความกตัญญู กตเวทิต์	21 (2.63)	23 (2.88)	67 (8.38)	202 (25.25)	11 (1.38)	476 (59.50)	800 (100.00)
ความประหยัด	23 (2.88)	3 (0.38)	76 (9.50)	144 (18.00)	21 (2.63)	533 (66.63)	800 (100.00)
ความเสียสละ	14 (1.75)	11 (1.38)	96 (12.00)	240 (30.00)	13 (1.63)	426 (53.25)	800 (100.00)

2.2.1) ผลการวิเคราะห์ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามเพศ

ผลการวิเคราะห์ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจำแนกตามเพศพบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับการยึดอุดมคติสากล (ระดับที่ 6) ทุกด้าน ยกเว้นด้านความมีระเบียบวินัยที่นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับการทำหน้าที่ทางสังคม(ระดับที่ 4) และด้านความรับผิดชอบต่อที่นักเรียนชายอยู่ในระดับการทำหน้าที่ทางสังคม(ระดับที่ 4) ส่วนนักเรียนหญิงอยู่ในระดับการยึดอุดมคติสากล (ระดับที่ 6) รายละเอียดดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจำแนกตามเพศ

คุณธรรม	ชาย						หญิง					
	ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม						ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม					
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ
ความซื่อสัตย์ สุจริต	9 (3.47)	6 (2.32)	11 (4.25)	42 (16.22)	9 (3.47)	182 (70.27)	18 (3.33)	11 (2.03)	13 (2.40)	48 (8.87)	8 (1.48)	443 (81.89)
ความ รับผิดชอบต่อ	25 (9.65)	5 (1.93)	15 (5.79)	108 (41.70)	16 (6.18)	90 (34.75)	74 (13.68)	3 (0.55)	22 (4.07)	184 (34.01)	24 (4.44)	234 (43.25)
ความ ซื่อสัตย์	17 (6.56)	2 (0.77)	23 (8.88)	71 (27.41)	18 (6.95)	128 (49.42)	33 (6.10)	6 (1.11)	31 (5.73)	95 (17.56)	18 (3.33)	358 (66.17)
ความมี ระเบียบวินัย	32 (12.36)	8 (3.09)	29 (11.20)	108 (41.70)	28 (10.81)	54 (20.85)	67 (12.38)	4 (0.74)	33 (6.10)	238 (43.99)	60 (11.09)	139 (25.69)
ความอดทน	7 (2.70)	6 (2.32)	26 (10.04)	90 (34.75)	6 (2.32)	124 (47.88)	12 (2.22)	6 (1.11)	37 (6.84)	155 (28.65)	7 (1.29)	324 (59.89)
ความกตัญญู กตเวที	8 (3.09)	11 (4.25)	25 (9.65)	68 (26.25)	3 (1.16)	144 (55.60)	13 (2.40)	12 (2.22)	42 (7.76)	134 (24.77)	8 (1.48)	332 (61.37)
ความประหยัด	7 (2.70)	3 (1.16)	27 (10.42)	62 (23.94)	11 (4.25)	149 (57.53)	16 (2.96)	0 (0.00)	49 (9.06)	82 (15.16)	10 (1.85)	384 (70.98)
ความเสียสละ	4 (1.54)	10 (3.86)	32 (12.36)	90 (34.75)	8 (3.09)	115 (44.40)	10 (1.85)	1 (0.18)	64 (11.83)	150 (27.73)	5 (0.92)	311 (57.49)

2.2.2) ผลการวิเคราะห์ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามระดับชั้น

ผลการวิเคราะห์ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจำแนกตามระดับชั้น พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 มีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมสอดคล้องกัน กล่าวคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 มีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับการยึดอุดมคติสากล (ระดับที่ 6) เหมือนกันทุกด้าน ยกเว้นด้านความมีระเบียบวินัยอยู่ในระดับการทำหน้าที่ทางสังคม(ระดับที่ 4) โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีร้อยละของระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมระดับการทำหน้าที่ทางสังคม(ระดับที่ 4) มากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 1 (ร้อยละ 48.12, 44.70 และ 37.04 ตามลำดับ) รายละเอียดแสดงตารางที่ 4.10

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.10 ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจำแนกตามระดับชั้น

คุณธรรม	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม						ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม						ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม					
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ
ความซื่อสัตย์	6	7	5	23	3	226	17	6	7	25	9	202	4	4	12	42	5	197
สุจริต	(2.22)	(2.59)	(1.85)	(8.52)	(1.11)	(83.70)	(6.39)	(2.26)	(2.63)	(9.40)	(3.38)	(75.94)	(1.52)	(1.52)	(4.55)	(15.61)	(1.89)	(74.62)
ความรับผิดชอบ	36	1	10	94	19	110	35	4	12	96	8	111	28	3	15	102	13	103
	(13.33)	(0.37)	(3.70)	(34.81)	(7.04)	(40.74)	(13.16)	(1.50)	(4.51)	(36.09)	(3.01)	(41.73)	(10.61)	(1.14)	(5.68)	(38.64)	(4.92)	(39.02)
ความซื่อสัตย์	19	2	14	53	9	173	18	2	18	54	10	164	13	4	22	59	17	149
ซื่อสัตย์	(7.04)	(0.74)	(5.19)	(19.63)	(3.33)	(64.07)	(6.77)	(0.75)	(6.77)	(20.30)	(3.76)	(61.65)	(4.92)	(1.52)	(8.33)	(22.35)	(6.44)	(56.44)
ความมีระเบียบวินัย	38	2	22	100	33	75	30	8	20	128	24	56	31	2	20	118	31	62
	(14.07)	(0.74)	(8.15)	(37.04)	(12.22)	(27.78)	(11.28)	(3.01)	(7.52)	(48.12)	(9.02)	(21.05)	(11.74)	(0.76)	(7.58)	(44.70)	(11.74)	(23.48)
ความอดทน	10	3	23	81	4	149	4	8	19	76	2	157	5	1	21	88	7	142
	(3.70)	(1.11)	(8.52)	(30.00)	(1.48)	(55.19)	(1.50)	(3.01)	(7.14)	(28.57)	(0.75)	(59.02)	(1.89)	(0.38)	(7.95)	(33.33)	(2.65)	(53.79)
ความกตัญญู	12	8	22	72	2	154	3	8	17	61	6	171	6	7	28	69	3	151
กตเวที	(4.44)	(2.96)	(8.15)	(26.67)	(0.74)	(57.04)	(1.13)	(3.01)	(6.39)	(22.93)	(2.26)	(64.29)	(2.27)	(2.65)	(10.61)	(26.14)	(1.14)	(57.20)
ความประหยัด	10	1	23	42	6	188	6	1	23	46	10	180	7	1	30	56	5	165
	(3.70)	(0.37)	(8.52)	(15.56)	(2.22)	(69.63)	(2.26)	(0.38)	(8.56)	(17.29)	(3.76)	(67.67)	(2.65)	(0.38)	(11.36)	(21.21)	(1.89)	(62.50)
ความเสียสละ	6	5	29	77	5	148	3	2	29	84	4	144	5	4	38	79	4	134
	(2.22)	(1.85)	(10.74)	(28.52)	(1.85)	(54.81)	(1.13)	(0.75)	(10.90)	(31.58)	(1.50)	(54.14)	(1.89)	(1.52)	(14.39)	(29.92)	(1.52)	(50.76)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.2.3) ผลการวิเคราะห์ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามสังกัด

ผลการวิเคราะห์ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจำแนกตามสังกัด พบว่า นักเรียนในสังกัด สพฐ. สังกัด สช. และสังกัด กทม. มีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมสอดคล้องกันกล่าวคือ นักเรียนในสังกัด สพฐ. สังกัด สช. และสังกัด กทม. มีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับการยึดอุดมคติสากล (ระดับที่ 6) เหมือนกัน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน ความกตัญญูกตเวที ความประหยัด และความเสียสละ ยกเว้นด้านความมีระเบียบวินัยอยู่ในระดับการทำหน้าที่ทางสังคม(ระดับที่ 4) ส่วนด้านความรับผิดชอบ นักเรียนในสังกัด สช. และสังกัด กทม.มีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับการยึดอุดมคติสากล (ระดับที่ 6) แต่นักเรียนในสังกัด สพฐ.อยู่ในระดับการทำหน้าที่ทางสังคม(ระดับที่ 4) รายละเอียดดังตารางที่ 4.11

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.11 ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจำแนกตามสังกัด

คุณธรรม	สังกัด สพฐ. ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม						สังกัด สช. ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม						สังกัด กทม. ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม					
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ
ความซื่อสัตย์	9 (3.38)	4 (1.50)	15 (5.64)	38 (14.29)	9 (3.38)	191 (71.80)	9 (3.37)	6 (2.25)	3 (1.12)	31 (11.61)	5 (1.87)	213 (79.78)	9 (3.37)	7 (2.62)	6 (2.25)	21 (7.87)	3 (1.12)	221 (82.77)
สุจริต																		
ความรับผิดชอบ	40 (15.04)	5 (1.88)	23 (8.65)	98 (36.84)	23 (8.65)	77 (28.95)	39 (14.61)	1 (0.37)	5 (1.87)	98 (36.70)	8 (3.00)	116 (43.45)	20 (7.49)	2 (0.75)	9 (3.37)	96 (35.96)	9 (3.37)	131 (49.06)
ความซื่อสัตย์																		
ซื่อสัตย์สุจริต	28 (10.53)	4 (1.50)	31 (11.65)	51 (19.17)	20 (7.52)	132 (49.62)	18 (6.74)	1 (0.37)	7 (2.62)	52 (19.48)	9 (3.37)	180 (67.42)	4 (1.50)	3 (1.12)	16 (5.99)	63 (23.60)	7 (2.62)	174 (65.17)
ความมีระเบียบวินัย	42 (15.79)	10 (3.76)	38 (14.29)	100 (37.59)	24 (9.02)	52 (19.55)	37 (13.86)	1 (0.37)	9 (3.37)	120 (44.94)	31 (11.61)	69 (25.84)	20 (7.49)	1 (0.37)	15 (5.62)	126 (47.19)	33 (12.36)	72 (26.97)
ความอดทน	9 (3.38)	4 (1.50)	38 (14.29)	76 (28.57)	8 (3.01)	131 (49.25)	4 (1.50)	2 (0.75)	8 (3.00)	75 (28.09)	0 (0.00)	178 (66.67)	6 (2.25)	6 (2.25)	17 (6.37)	94 (35.21)	5 (1.87)	139 (52.06)
ความกตัญญู																		
กตเวทิต	13 (4.89)	8 (3.01)	36 (13.53)	79 (29.70)	4 (1.50)	126 (47.37)	6 (2.25)	7 (2.62)	10 (3.75)	62 (23.22)	2 (0.75)	180 (67.42)	2 (0.75)	8 (3.00)	21 (7.87)	61 (22.85)	5 (1.87)	170 (63.67)
ความประหยัด	12 (4.51)	2 (0.75)	40 (15.04)	59 (22.18)	10 (3.76)	143 (53.76)	7 (2.62)	0 (0.00)	12 (4.49)	45 (16.85)	4 (1.50)	199 (74.53)	4 (1.50)	1 (0.37)	24 (8.99)	40 (14.98)	7 (2.62)	191 (71.54)
ความเสียสละ	8 (3.01)	6 (2.26)	49 (18.42)	82 (30.83)	5 (1.88)	116 (43.61)	4 (1.50)	4 (1.50)	19 (7.12)	85 (31.84)	5 (1.87)	150 (56.18)	2 (0.75)	1 (0.37)	28 (10.49)	73 (27.34)	3 (1.12)	160 (59.93)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.2.4) ผลการวิเคราะห์ระดับคุณธรรม เหตุผลเชิงจริยธรรมและการทดสอบความแตกต่างของระดับคุณธรรม และเหตุผลเชิงจริยธรรม

ผลการวิเคราะห์ระดับคุณธรรม เหตุผลเชิงจริยธรรมและการทดสอบความแตกต่างของระดับคุณธรรม และเหตุผลเชิงจริยธรรม พบว่า นักเรียนมีระดับคุณธรรมในระดับมากทุกด้านและมีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับที่ 6 ทุกด้าน ยกเว้นด้านความมีระเบียบวินัยที่มีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับที่ 4 เมื่อทดสอบความแตกต่างของระดับคุณธรรมและระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีระดับคุณธรรมไม่ต่างกัน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 มีระดับคุณธรรมต่างกันจำนวน 5 ด้านและไม่ต่างกันจำนวน 3 ด้าน โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีระดับคุณธรรมมากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 ในด้าน ความขยันหมั่นเพียร นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีระดับคุณธรรมมากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในด้านความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ และความกตัญญูกตเวทีกี นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีระดับคุณธรรมมากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในด้านความเสียสละ ส่วนระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมต่างกันจำนวน 7 ด้านและไม่ต่างกันจำนวน 1 ด้าน โดยนักเรียนหญิงมีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนชาย และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 มีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมไม่ต่างกันจำนวน 7 ด้าน ยกเว้นด้านความซื่อสัตย์สุจริตที่ต่างกัน โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมมากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 ระดับคุณธรรมตามสังกัด พบว่า สังกัด สช. มีระดับคุณธรรมมากกว่าสังกัด สพฐ. ในด้านความซื่อสัตย์สุจริต สังกัด กทม. มีระดับคุณธรรมมากกว่า สังกัด สพฐ. ในด้านความรับผิดชอบ ส่วนสังกัด สพฐ. และสังกัด กทม. มีระดับคุณธรรมมากกว่า สังกัด สช. ในด้านความเสียสละ ส่วนระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมตามสังกัด พบว่า นักเรียนในสังกัด สพฐ. สังกัด สช. และสังกัด กทม. มีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมสอดคล้องกัน โดยมีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับการยึดอุดมคติสากล (ระดับที่ 6) เหมือนกัน 6 ด้าน ยกเว้นด้านความมีระเบียบวินัยอยู่ในระดับการทำหน้าที่ทางสังคม(ระดับที่ 4) ส่วนด้านความรับผิดชอบ นักเรียนในสังกัด สช. และสังกัด กทม. มีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับการยึดอุดมคติสากล (ระดับที่ 6) แต่นักเรียนในสังกัด สพฐ. อยู่ในระดับการทำหน้าที่ทางสังคม(ระดับที่ 4)รายละเอียดดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ระดับคุณธรรม ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมและการทดสอบความแตกต่างของระดับคุณธรรม ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม

คุณธรรม	ระดับคุณธรรม	ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม	ความแตกต่าง					
			ระดับคุณธรรม			ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม		
			เพศ	ระดับชั้น	สังกัด	เพศ	ระดับชั้น	สังกัด
1)ความซื่อสัตย์สุจริต	มาก	6	ไม่แตกต่าง	ม.1>ม.2	สช.>สพฐ.	ช = 6, ญ = 6	ม.1,2,3=6	สพฐ,สช,กทม= 6
2)ความรับผิดชอบ	มาก	6	ไม่แตกต่าง	ม.1>ม.2	กทม.>สพฐ.	ช = 4, ญ = 6	ม.1,2,3=6	สพฐ= 4,สช,กทม= 6
3)ความขยันหมั่นเพียร	มาก	6	ไม่แตกต่าง	ม.1>ม.2,ม.3	ไม่แตกต่าง	ช = 6, ญ = 6	ม.1,2,3=6	สพฐ,สช,กทม= 6
4)ความมีระเบียบวินัย	มาก	4	ไม่แตกต่าง	ไม่แตกต่าง	ไม่แตกต่าง	ช = 4, ญ = 4	ม.1,2,3=4	สพฐ,สช,กทม= 4
5)ความอดทน	มาก	6	ไม่แตกต่าง	ไม่แตกต่าง	ไม่แตกต่าง	ช = 6, ญ = 6	ม.1,2,3=6	สพฐ,สช,กทม= 6
6)ความกตัญญูกตเวที	มาก	6	ไม่แตกต่าง	ม.1>ม.2	ไม่แตกต่าง	ช = 6, ญ = 6	ม.1,2,3=6	สพฐ,สช,กทม= 6
7)ความประหยัด	มาก	6	ไม่แตกต่าง	ไม่แตกต่าง	ไม่แตกต่าง	ช = 6, ญ = 6	ม.1,2,3=6	สพฐ,สช,กทม= 6
8)ความเสียสละ	มาก	6	ไม่แตกต่าง	ม.3>ม.2	กทม.>สช.	ช = 6, ญ = 6	ม.1,2,3=6	สพฐ,สช,กทม= 6

2.3) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สังเกตได้ เพื่อใช้สร้างเมทริกซ์สหสัมพันธ์ในการวิเคราะห์โมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ในการวิเคราะห์โมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร มีรายละเอียดผลการวิเคราะห์นำเสนอไว้ดังตารางที่ 4.13

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด พบว่า ค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity ซึ่งเป็นค่าสถิติทดสอบสมมุติฐานว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์นั้นเป็น เมทริกซ์เอกลักษณ์ (identity matrix) หรือไม่ มีค่าสถิติเท่ากับ 13352.933 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 แสดงว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่างแตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีไกเกอร์-ไมเยอร์-ออลคิน (Kaiser-Meyer-Olkin) มีค่าเท่ากับ .953 ซึ่งเป็นค่าที่เข้าใกล้ 1 แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ของข้อมูลชุดนี้มีความสัมพันธ์กัน และตัวแปรเหล่านี้เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์โมเดลลิสมัลต่อไป

เมื่อพิจารณาเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 27 ตัวแปร พบว่า ตัวแปรทั้งหมดมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเป็นความสัมพันธ์ทางบวก จำนวน 376 คู่ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีค่าตั้งแต่ 0.219 ถึง 0.739 โดยมีรายละเอียดของตัวแปรที่สังเกตได้ที่ใช้วัดแต่ละตัวแปรแ่งดังนี้

ด้านคุณลักษณะส่วนตัวของนักเรียน เมื่อพิจารณาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปร พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.276-0.646 โดยตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดคือ ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว และ จิตอาสา มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.646 และ ตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด คือ ความใฝ่รู้ และ ลักษณะมุ่งอนาคต มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.276

ด้านสิ่งแวดล้อมภายในบ้าน เมื่อพิจารณาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.419-0.634 โดยตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดคือ การอบรมเลี้ยงดู และ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.634 และตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด คือ การอบรมเลี้ยงดู และการถ่ายทอดศีลธรรมจากครอบครัว มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.419

ด้านสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน เมื่อพิจารณาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปร พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.460-0.671 โดยตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดคือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.671 และตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด คือ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และความสัมพันธ์กับเพื่อน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.460

ด้านการปฏิบัติทางศาสนา เมื่อพิจารณาค่าความสัมพันธ์ของตัวบ่งชี้ ซึ่งมีเพียง 1 คู่ พบว่า การร่วมกิจกรรมทางศาสนา และการนำหลักธรรมทางศาสนามาใช้ มีความสัมพันธ์กันสูง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.572

ด้านสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน เมื่อพิจารณาค่าความสัมพันธ์ของตัวบ่งชี้ ซึ่งมีเพียง 1 คู่ พบว่า การร่วมกิจกรรมกับชุมชน และการจัดสภาพแวดล้อมในชุมชน มีความสัมพันธ์กันสูง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.613

ด้านการรับรู้สื่อ เมื่อพิจารณาค่าความสัมพันธ์ของตัวบ่งชี้ ซึ่งมีเพียง 1 คู่ พบว่า การรับข่าวสารจากสื่อมวลชน และ ความสนใจพัฒนาปรับปรุงตนเองโดยอาศัยอิทธิพลจากสื่อ มีความสัมพันธ์กันสูง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.638

ด้านคุณธรรม เมื่อพิจารณาค่าความสัมพันธ์ของตัวบ่งชี้ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ อยู่ระหว่าง 0.487-0.739 โดยตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดคือ ความรับผิดชอบ และ ความขยันหมั่นเพียร มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.739 และตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุดคือ ความซื่อสัตย์ และ ความเสียสละ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.487 รายละเอียดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ของตัวบ่งชี้ของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

	STU1	STU2	STU3	STU4	STU5	FAM1	FAM2	FAM3	SCH1	SCH2	SCH3	SCH4	SCH5	REG1	REG2	COM1	COM2	MED1	MED2	HON	RES	SED	DIS	END	GRA	SAV	SAC
STU1	1.000																										
STU2	0.547**	1.000																									
STU3	0.493**	0.520**	1.000																								
STU4	0.507**	0.453**	0.276**	1.000																							
STU5	0.646**	0.491**	0.519**	0.424**	1.000																						
FAM1	0.510**	0.448**	0.325**	0.585**	0.448**	1.000																					
FAM2	0.458**	0.429**	0.355**	0.455**	0.438**	0.634**	1.000																				
FAM3	0.423**	0.404**	0.480**	0.272**	0.401**	0.419**	0.504**	1.000																			
SCH1	0.457**	0.452**	0.427**	0.462**	0.480**	0.448**	0.480**	0.489**	1.000																		
SCH2	0.440**	0.424**	0.445**	0.359**	0.504**	0.355**	0.414**	0.446**	0.671**	1.000																	
SCH3	0.374**	0.379**	0.258**	0.528**	0.375**	0.547**	0.500**	0.307**	0.522**	0.508**	1.000																
SCH4	0.499**	0.443**	0.375**	0.479**	0.482**	0.502**	0.539**	0.430**	0.499**	0.460**	0.557**	1.000															
SCH5	0.387**	0.408**	0.323**	0.440**	0.416**	0.471**	0.476**	0.377**	0.566**	0.551**	0.647**	0.557**	1.000														
REG1	0.364**	0.331**	0.468**	0.143**	0.430**	0.232**	0.331**	0.533**	0.434**	0.463**	0.213**	0.328**	0.403**	1.000													
REG2	0.403**	0.354**	0.402**	0.324**	0.445**	0.345**	0.403**	0.409**	0.383**	0.393**	0.299**	0.443**	0.450**	0.572**	1.000												
COM1	0.426**	0.340**	0.426**	0.244**	0.446**	0.335**	0.410**	0.419**	0.422**	0.416**	0.292**	0.391**	0.394**	0.619**	0.527**	1.000											
COM2	0.432**	0.432**	0.444**	0.339**	0.473**	0.361**	0.440**	0.450**	0.454**	0.450**	0.361**	0.446**	0.467**	0.571**	0.565**	0.613**	1.000										
MED1	0.374**	0.418**	0.512**	0.279**	0.442**	0.322**	0.410**	0.389**	0.457**	0.469**	0.335**	0.424**	0.439**	0.549**	0.554**	0.555**	0.665**	1.000									
MED2	0.434**	0.415**	0.460**	0.311**	0.460**	0.318**	0.374**	0.425**	0.468**	0.457**	0.290**	0.433**	0.456**	0.595**	0.598**	0.570**	0.634**	0.638**	1.000								
HON	0.363**	0.302**	0.230**	0.367**	0.300**	0.391**	0.314**	0.247**	0.252**	0.245**	0.291**	0.369**	0.311**	0.215**	0.322**	0.223**	0.281**	0.264**	0.219**	1.000							
RES	0.336**	0.430**	0.283**	0.337**	0.321**	0.369**	0.329**	0.315**	0.341**	0.267**	0.305**	0.320**	0.318**	0.215**	0.232**	0.232**	0.309**	0.285**	0.261**	0.599**	1.000						
SED	0.346**	0.460**	0.319**	0.337**	0.348**	0.386**	0.349**	0.329**	0.342**	0.281**	0.315**	0.362**	0.300**	0.291**	0.309**	0.236**	0.321**	0.332**	0.272**	0.545**	0.739**	1.000					
DIS	0.304**	0.335**	0.300**	0.350**	0.295**	0.362**	0.375**	0.310**	0.295**	0.271**	0.326**	0.340**	0.346**	0.234**	0.297**	0.230**	0.309**	0.326**	0.247**	0.579**	0.623**	0.634**	1.000				
END	0.384**	0.379**	0.322**	0.364**	0.351**	0.357**	0.390**	0.321**	0.337**	0.289**	0.275**	0.364**	0.336**	0.289**	0.361**	0.267**	0.337**	0.369**	0.296**	0.583**	0.564**	0.611**	0.659**	1.000			
GRA	0.407**	0.382**	0.337**	0.400**	0.393**	0.397**	0.405**	0.342**	0.363**	0.345**	0.321**	0.375**	0.381**	0.324**	0.372**	0.321**	0.373**	0.360**	0.293**	0.580**	0.560**	0.579**	0.642**	0.666**	1.000		
SAV	0.340**	0.331**	0.276**	0.357**	0.303**	0.358**	0.327**	0.285**	0.296**	0.224**	0.225**	0.276**	0.266**	0.246**	0.317**	0.243**	0.274**	0.287**	0.244**	0.532**	0.524**	0.565**	0.565**	0.580**	0.637**	1.000	
SAC	0.460**	0.389**	0.428**	0.317**	0.500**	0.320**	0.357**	0.371**	0.415**	0.428**	0.265**	0.421**	0.338**	0.377**	0.402**	0.390**	0.378**	0.397**	0.385**	0.487**	0.502**	0.570**	0.560**	0.605**	0.606**	0.589**	1.000
MEAN	3.72	3.60	3.16	4.20	3.55	4.06	3.98	3.50	3.75	3.63	4.17	3.95	4.07	3.30	3.57	3.68	3.67	3.62	3.61	3.97	3.73	3.58	3.90	3.76	3.92	3.90	3.65
S.D.	0.80	0.76	0.88	0.80	0.88	0.81	0.78	0.95	0.81	0.92	0.78	0.78	0.81	1.10	0.85	0.95	0.88	0.96	0.89	0.61	0.64	0.70	0.69	0.70	0.65	0.69	0.72

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Adequacy = 0.953

Bartlett's Test of Sphericity = 13352.933

df = 351

sig = .000

**P < .01

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.4) ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครกับข้อมูลเชิงประจักษ์

การวิเคราะห์ในส่วนนี้เป็นวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรแฝงทั้งสิ้น 7 ตัวแปร ได้แก่ ตัวบ่งชี้คุณธรรมสำหรับนักเรียน ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนตัวของนักเรียน ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายในบ้าน ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน ปัจจัยด้านการปฏิบัติทางศาสนา ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน และปัจจัยด้านการรับรู้สื่อ โดยตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการวิเคราะห์ทั้งหมดจำนวน 27 ตัวแปร ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องมีรายละเอียดดังนี้

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยพิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลเชิงประจักษ์ ได้แก่ ค่าไค-สแควร์ (Chi-Square หรือ χ^2) มีค่าเท่ากับ 188.07 ที่องศาอิสระเท่ากับ 189 และค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ 0.505 นั่นคือระดับนัยสำคัญของการทดสอบค่าไค-สแควร์มากกว่า ระดับนัยสำคัญที่กำหนด (0.05) จึงไม่ปฏิเสธสมมุติฐานศูนย์ที่ว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาดัชนีวัดความสอดคล้องของโมเดลตัวอื่นๆ ได้ข้อมูลสอดคล้องกัน โดยดัชนีรากของกำลังสองของเฉลี่ยของการประมาณค่าความคลาดเคลื่อน (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.000 ดัชนีรากกำลังสองของเศษเหลือ (RMR) มีค่าเท่ากับ 0.0246 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.983 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.966 ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์เท่ากับ 0.995 (χ^2 / df) ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์นี้มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับสองแล้ว ให้ถือว่าโมเดลที่ทดสอบสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตัวแปรปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) เท่ากับ 0.511 แสดงว่าตัวแปรปัจจัยสามารถอธิบายความแปรปรวนระดับคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครได้ร้อยละ 51.1

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ตัวแปรคุณลักษณะส่วนตัวของนักเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อคุณธรรม ด้วยขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.37 ตัวแปรสิ่งแวดล้อมภายในบ้านมีอิทธิพลทางตรงต่อคุณธรรม ด้วยขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.66 ตัวแปรสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อคุณธรรม ด้วยขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.28 ตัวแปรการปฏิบัติทางศาสนามีอิทธิพลทางตรงต่อคุณธรรม ด้วยขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.47 ตัวแปรสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนมีอิทธิพลทางตรงต่อคุณธรรม ด้วยขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.17 และตัวแปรการรับรู้สื่อมีอิทธิพลทางตรงต่อคุณธรรม ด้วยขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.14 โดยอิทธิพลตัวแปรสาเหตุ

ที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรม เรียงจากมากไปน้อย คือ สิ่งแวดล้อมภายในบ้าน การปฏิบัติทางศาสนา คุณลักษณะส่วนตัวของนักเรียน สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน สิ่งแวดล้อมภายในชุมชน และการรับรู้สื่อ ด้วยขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.66, 0.47, 0.37, 0.28, 0.17 และ 0.14 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

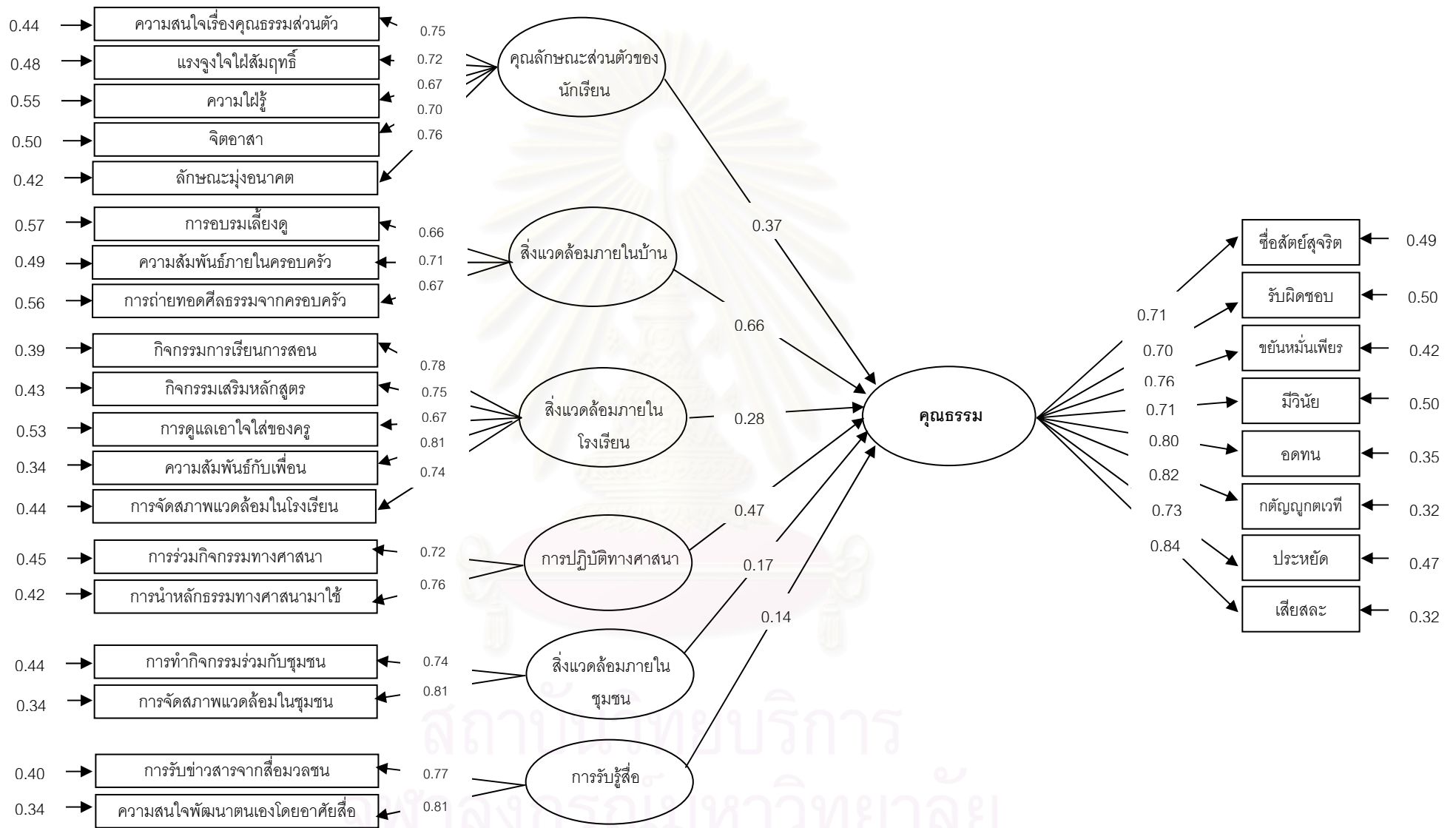
ตัวแปรผล	(คุณธรรม)
ตัวแปรเหตุ	ค่าอิทธิพล
คุณลักษณะส่วนตัวของนักเรียน	0.37** (0.11)
สิ่งแวดล้อมภายในบ้าน	0.66** (0.23)
สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน	0.28* (0.17)
การปฏิบัติทางศาสนา	0.47* (0.23)
สิ่งแวดล้อมภายในชุมชน	0.17* (0.05)
การรับรู้สื่อ	0.14* (---)

Chi-Square = 188.07, df = 189, p = 0.50550, GFI = 0.983, AGFI = 0.966, RMSEA = 0.000, RMR = 0.024

โครงสร้างตัวแปร	คุณธรรม
R ²	0.511

หมายเหตุ ** p<0.01, * p<0.05 ตัวเลขในวงเล็บคือความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 5 โมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาระดับคุณธรรมและระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร และ 3) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมที่พัฒนาขึ้น กับข้อมูลเชิงประจักษ์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 800 คนในกรุงเทพมหานคร ที่ศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ (2) โรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ และ (3) โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร กระทรวงมหาดไทย (กทม.) กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการใช้ทฤษฎีความน่าจะเป็น โดยใช้วิธีการสุ่มแบบ 2 ขั้นตอน (Two stage sampling)

อัตราการตอบกลับของแบบสอบถาม หลังจากส่ง 2 สัปดาห์ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาฉบับ 312 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 38.52 หลังจากโทรติดตามครั้งที่ 1 ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 357 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 44.07 ส่วนการติดตามครั้งที่ 2 ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 131 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 16.17 รวมอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามในการวิจัยเท่ากับร้อยละ 98.77

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครจำนวน 1 ฉบับ ประกอบด้วย 3 ตอนคือ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ 2) ระดับคุณธรรมและระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม และ 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร รวมข้อคำถามทั้งหมด 97 ข้อ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเพิ่มอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์คือ การออกแบบแบบสอบถามให้มีขนาด A5 (14.8x21) จัดพิมพ์ที่โรงพิมพ์ ด้วยระบบออฟเซต ใช้ตัวอักษรสีน้ำเงิน กระดาษสีขาว ใช้รูปแบบใช้รูปแบบตัวอักษร Juar_one_Moment ขนาด 18 หน้าปกใช้กระดาษสีจำนวน 3 สี ได้แก่ สีเหลือง สีฟ้า และสีชมพู ออกแบบหน้าปกเป็นรูปผู้ชายและผู้หญิง โดยสิ่งตอบแทนในครั้งนี้คือ พวงกุญแจที่ตัดเล็บ กระเป๋ และปากกา โดยแบบสอบถามและสิ่งตอบแทนจะใส่รวมกันไว้ในถุงพลาสติกสีขาวเพื่อให้ง่ายต่อการแจกแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ ได้แก่ โปรแกรม SPSS for Window, Microsoft Excel 2003 และ LISREL version 8.72 โดยใช้วิเคราะห์ค่าสถิติดังนี้

1) ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ร้อยละ ความถี่ สัมประสิทธิ์การกระจาย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความแปร ความโค้ง ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด 2) การวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ การวิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงเส้น และ 3) สถิติที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ได้แก่ ความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย (IOC) การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม และการหาค่าความเที่ยง (Reliability)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิภาค พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เป็นนักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชาย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มากที่สุด นักเรียนส่วนใหญ่มีอายุ 13 ปี และมีผลการเรียนเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.00 มากที่สุด นักเรียนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ

ผลการวิเคราะห์ระดับคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนมีระดับคุณธรรมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริตมากที่สุดและความขยันหมั่นเพียรน้อยที่สุด นักเรียนหญิงมีระดับคุณธรรมไม่แตกต่างจากนักเรียนชาย ซึ่งเมื่อพิจารณาลำดับที่ของคุณธรรม พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีลำดับที่ของคุณธรรมสอดคล้องกันเกือบทุกด้าน ยกเว้น ด้านความมีระเบียบวินัยและด้านความประหยัดที่นักเรียนชายมีความประหยัดมากกว่าความมีระเบียบวินัย แต่นักเรียนหญิงมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยมากกว่าความประหยัด นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 มีระดับคุณธรรมแตกต่างกันทั้ง 5 ด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ความกตัญญูกตเวที และความเสียสละ ด้านความมีระเบียบวินัย ความอดทน และความประหยัด มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีระดับคุณธรรมมากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 ในด้าน ความขยันหมั่นเพียร นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีระดับคุณธรรมมากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในด้านความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ และความกตัญญูกตเวที สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีระดับคุณธรรมมากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในด้านความเสียสละ นักเรียนในสังกัด สช. มีระดับคุณธรรมมากกว่านักเรียนในสังกัด สพฐ. ในด้านความซื่อสัตย์สุจริต นักเรียนในสังกัด กทม. มีระดับคุณธรรมมากกว่านักเรียนในสังกัด สพฐ. ในด้าน ความรับผิดชอบ ส่วนสังกัด นักเรียนในสังกัด สพฐ. และสังกัด กทม. มีระดับคุณธรรมมากกว่านักเรียนในสังกัด สช. ในด้านความเสียสละ

ผลการวิเคราะห์ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนมีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับการยึดอุดมคติสากล(ระดับที่ 6) มากกว่าระดับอื่นๆ ยกเว้นด้านความมีระเบียบวินัยที่มีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับการทำหน้าที่ทางสังคม(ระดับที่ 4)

โดยนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับการยึดอุดมคติสากล (ระดับที่ 6) ทุกด้าน ยกเว้นด้านความมีระเบียบวินัยที่นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับการทำหน้าที่ทางสังคม(ระดับที่ 4) และด้านความรับผิดชอบที่นักเรียนชายอยู่ในระดับการทำหน้าที่ทางสังคม(ระดับที่ 4) ส่วนนักเรียนหญิงอยู่ในระดับการยึดอุดมคติสากล (ระดับที่ 6) และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 มีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมสอดคล้องกัน กล่าวคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 มีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับการยึดอุดมคติสากล (ระดับที่ 6) เหมือนกันทุกด้าน ยกเว้นด้านความมีระเบียบวินัยอยู่ในระดับการทำหน้าที่ทางสังคม(ระดับที่ 4) โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีร้อยละของระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมระดับการทำหน้าที่ทางสังคม(ระดับที่ 4) มากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 1 ส่วนนักเรียนในสังกัด สพฐ. สังกัด สช. และสังกัด กทม. มีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับการยึดอุดมคติสากล (ระดับที่ 6) เหมือนกันทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน ความกตัญญูกตเวที ความประหยัด และความเสียสละ ยกเว้นด้านความมีระเบียบวินัยอยู่ในระดับการทำหน้าที่ทางสังคม(ระดับที่ 4) ส่วนด้านความรับผิดชอบ นักเรียนในสังกัด สช. และสังกัด กทม. มีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับการยึดอุดมคติสากล (ระดับที่ 6) แต่นักเรียนในสังกัด สพฐ. อยู่ในระดับการทำหน้าที่ทางสังคม(ระดับที่ 4)

ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร พบว่าตัวแปรคุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้รับอิทธิพลทางตรงที่เป็นบวกจากตัวแปรสิ่งแวดล้อมภายนอกในมากที่สุด รองลงมาคือ ตัวแปรการปฏิบัติทางศาสนา ตัวแปรคุณลักษณะส่วนตัวของนักเรียน ตัวแปรสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ตัวแปรสิ่งแวดล้อมในชุมชน และตัวแปรการรับรู้สื่อ ตามลำดับ

โมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครพบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (Chi-Square หรือ χ^2) มีค่าเท่ากับ 188.07 ที่องศาอิสระเท่ากับ 189 และค่าความน่าจะเป็น (p) มีค่าเท่ากับ 0.505 ดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของการประมาณค่าความคลาดเคลื่อน (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.000 ดัชนีรากกำลังสองของเศษเหลือ (RMR) มีค่าเท่ากับ 0.0246 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.983 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.966 ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2 / df) มีค่าเท่ากับ 0.995

ตัวแปรปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (R^2) เท่ากับ 0.511 แสดงว่าตัวแปรปัจจัยสามารถอธิบายความแปรปรวนของระดับคุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครได้ร้อยละ 51.1

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยได้แบ่งการอภิปรายออกเป็น 2 ประเด็นหลัก คือ ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมและระดับคุณธรรมและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียน มีรายละเอียดสำคัญดังนี้

ประเด็นแรก ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมและระดับคุณธรรม

จากผลการวิจัย พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีระดับคุณธรรมอยู่ในระดับสูงทุกด้าน ทั้งนี้เพราะเครื่องมือเป็นการให้ข้อมูลในลักษณะการรับรู้พฤติกรรมของตนเอง นอกจากนี้นักเรียนส่วนใหญ่ให้ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมที่สูงกว่าอายุ กล่าวคือ นักเรียนเลือกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับการยึดอุดมคติสากล (ระดับที่ 6) เกือบทุกด้าน ซึ่งนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งมีอายุระหว่าง 11 ถึง 16 ปี ตามหลักทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก นักเรียนในช่วงอายุนี้นี้ จะมีการให้ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับการทำหน้าที่ทางสังคม (ระดับที่ 4) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเรสต์ (Rest, 1969 อ้างถึงใน สุมาลี วงษ์สุวรรณ, 2546) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการให้ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กอายุ 10 ถึง 14 ปี พบว่า เด็กจะให้ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมที่สูงกว่าอายุของเขา ส่วนการที่นักเรียนให้ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยอยู่ในระดับการทำหน้าที่ทางสังคม (ระดับที่ 4) ซึ่งเป็นระดับที่มีในนักเรียนที่มีอายุในช่วงนี้อาจเนื่องจากว่าผู้ตอบเป็นนักเรียนและลักษณะของข้อคำถามได้ถามเกี่ยวกับกฎระเบียบวินัยภายในโรงเรียน จึงทำให้นักเรียนเลือกตอบเหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับที่ 4 มากที่สุด เพราะเมื่อเป็นนักเรียนก็ต้องทำตามหน้าที่โดยปฏิบัติตามระเบียบวินัยที่โรงเรียนกำหนดไว้อย่างเคร่งครัด ถ้าทำผิดระเบียบวินัยจะถูกลงโทษ จึงเป็นเหตุให้นักเรียนต้องปฏิบัติตามหน้าที่หรือระเบียบข้อบังคับที่โรงเรียนที่กำหนดไว้ ทำให้นักเรียนเลือกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับนี้

นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับการยึดอุดมคติสากล (ระดับที่ 6) ซึ่งเป็นระดับที่พึงประสงค์ มากกว่าระดับอื่นๆ ซึ่งระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับที่ 6 นั้นเป็นระดับที่พึงประสงค์ให้มีในสังคมเพราะเป็นระดับของการใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมใดๆ ก็เพื่อความถูกต้องที่ดั่งงามโดยไม่หวังผลประโยชน์ใดๆตอบแทน ซึ่งการที่นักเรียนหญิงมีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนชาย อาจเนื่องมาจากเด็กหญิงจะได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างใกล้ชิด ได้รับการควบคุมและเข้มงวดกวดขัน ประกอบกับเพศหญิงจะอ่อนน้อมง่ายอยู่ในระเบียบและคำสั่งสอนมาตั้งแต่เล็ก ในขณะที่เด็กชายจะได้รับอิสระและควบคุมตนเองมากกว่า (จารุวรรณ พานทอง, 2536) โอกาสการปลูกฝังคุณธรรมจากครอบครัวจึงน้อยกว่าเพศหญิง ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ อาจจะเป็นสาเหตุให้นักเรียนนักเรียนหญิงมีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบที่แตกต่างกัน

นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นมีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับ 6 เกือบทุกด้าน อาจเนื่องจากการแจกแบบสอบถามผู้วิจัยให้ครูเป็นผู้แจกแบบสอบถามให้กับนักเรียน ครูอาจจะเลือกนักเรียนที่เก่งมาเป็นกลุ่มตัวอย่างซึ่งพิจารณาได้จากเกรดเฉลี่ยที่สูง(GPA= 3.50 – 4.00) ซึ่งนักเรียนที่เรียนเก่งมักเป็นนักเรียนที่มีความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ ความอดทน (อนุศักดิ์ จินดา, 2548)

นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีระดับคุณธรรมสูงกว่านักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 อาจเนื่องจากนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 1 เพิ่งก้าวเข้ามาเรียนในระดับมัธยมศึกษาซึ่งต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับสถานที่ใหม่ เพื่อนใหม่ ทำให้นักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนและเชื่อฟังคำสั่งสอนของครู (จารุวรรณ พานทอง, 2536) แต่เมื่อนักเรียนเลื่อนชั้นขึ้นไปนักเรียนเริ่มที่จะไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนของครู ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน จึงทำให้นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีระดับคุณธรรมและระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3

นักเรียนในสังกัด สข. มีระดับคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตสูงกว่านักเรียนในสังกัด สพฐ. อาจเนื่องจากว่านักเรียนในสังกัด สข. ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี ทำให้ผู้ปกครองมีเวลาดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ คอยช่วยเหลือให้ความรัก ความอบอุ่นกับนักเรียนอย่างเพียงพอ (สุมาลี ภูผาลา, 2547)ทำให้นักเรียนมีเหตุผลในการใช้จ่ายเงินตามฐานะของตนเองอย่างคุ้มค่ารู้จักประมาณตนเอง ส่งผลให้นักเรียนมีความซื่อสัตย์ นอกจากนี้นักเรียนในสังกัด กทม. มีระดับคุณธรรมด้านความรับผิดชอบต่อสูงกว่านักเรียนในสังกัด สพฐ. อาจเนื่องมาจากนักเรียนในสังกัด กทม. มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างยากจน ผู้ปกครองต้องทำงานหนักหาเช้ากินค่ำจึงไม่มีเงินส่งเสียให้นักเรียนได้เรียนในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงได้ จึงเลือกให้เรียนในสังกัด กทม. เพราะว่ามีค่าใช้จ่ายที่น้อยกว่า ซึ่งเมื่อนักเรียนเห็นว่าผู้ปกครองต้องทำงานหนักเพื่อให้นักเรียนเองได้เรียนหนังสือ นักเรียนจึงเกิดความตั้งใจเรียน มีความรับผิดชอบและมุ่งมั่นที่จะศึกษาหาความรู้ให้บรรลุผลสำเร็จ ส่วนนักเรียนในสังกัด สพฐ.และสังกัด กทม. มีระดับคุณธรรมด้านความเสียสละสูงกว่านักเรียนในสังกัด สข. เนื่องจากว่านักเรียนในสังกัด สพฐ.และสังกัด กทม. มาจากครอบครัวที่มีความหลากหลายทั้งด้านการศึกษาและเศรษฐกิจดังนั้นเมื่อมาอยู่รวมกันนักเรียนจะรู้จักความเสียสละและแบ่งปันมากกว่านักเรียนในสังกัด สข. เพราะนักเรียนในสังกัด สข. มักจะคิดว่าเพื่อนของตนเองก็มีฐานะทัดเทียมกัน จึงทำให้ไม่มีความเสียสละหรือแบ่งปัน

สำหรับแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับคุณธรรมและเหตุผลเชิงจริยธรรม ลักษณะข้อคำถามเป็นลักษณะให้นักเรียนเลือกตอบ โดยมีตัวเลือกแล้วให้นักเรียนเลือกตอบ ลักษณะเช่นนี้อาจเป็นการชี้ให้นักเรียนเลือกตอบหรือจำกัดความคิดในการตอบ ซึ่งอาจทำให้นักเรียนตอบไม่ตรงความเป็นจริง แต่จะตอบตามการรับรู้ของตนเองว่าจะควรต้องตอบอย่างไร ทำให้เลือกตอบในระดับสูงสุดทั้งที่ความเป็นจริงแล้วนักเรียนอาจไม่ได้ปฏิบัติตามนี้

ประเด็นที่สอง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียน

ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมภายในบ้าน โดยตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญจากมากไปน้อย คือ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว การถ่ายทอดศีลธรรมจากครอบครัว และการอบรมเลี้ยงดู กล่าวคือ นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ดี ส่งผลให้นักเรียนมีคุณธรรมสูง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่าบิดามารดาหรือผู้ปกครอง มีการดูแลเอาใจใส่ ให้ความรัก ความใกล้ชิด เข้าใจกัน คอยช่วยเหลือ สนับสนุน ไว้วางใจกัน รับฟังและยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน จะสามารถส่งเสริมและพัฒนา คุณธรรมด้านต่างๆ ให้แก่นักเรียนไม่ว่าจะเป็นด้านความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ มีระเบียบ วินัย ประหยัด อุตุน เสียดสละ และกตัญญู ดังคำกล่าวของ สุพัตรา สุภาพ (2535) “ครอบครัว เป็น สถาบันพื้นฐานที่ขัดเกลามนุษย์ให้รู้ว่าสิ่งใดควรทำสิ่งใดไม่ควรทำ หรือว่าอะไรถูกอะไรผิด เป็นต้น เป็นสถาบันที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพอย่างลึกซึ้งและมีอิทธิพลต่ออารมณ์ทัศนคติและ ความประพฤติของเด็กเป็นอย่างยิ่ง” และจากการศึกษาของ จตุพร ศิลาเดช (2543) พบว่า บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีบทบาทอย่างยิ่งในการมุ่งที่จะส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรม โดยพยายามให้ เด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม การให้ความสำคัญกับเรื่องของความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันของ สมาชิกภายในครอบครัวให้มากและต่อเนื่องเสมอต้นเสมอปลาย พ่อแม่หรือผู้ปกครองควรสร้าง บรรยากาศที่เป็นกันเอง และเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้เหตุผลมากที่สุด จะส่งเสริมให้เด็กมีโอกาสในการพัฒนาคุณธรรมที่สูงขึ้น ครอบครัวจึงนับว่ามีส่วนสำคัญที่จะช่วยปลูกฝังและพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนให้สูงขึ้น

ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน โดยตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญมาก คือ ความสัมพันธ์กับเพื่อน ส่วนตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญน้อยคือ การดูแลเอาใจใส่ของครู กล่าวคือ การที่นักเรียนใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในโรงเรียน ทำให้นักเรียนได้มีเวลาอยู่กับเพื่อนมากกว่า นักเรียนจึงให้ความสำคัญกับเพื่อน จึงส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนส่งผลต่อคุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุศักดิ์ จินดา (2548) และจตุพร ศิลาเดช (2543) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนส่งผลต่อคุณธรรม นั่นคือ ถ้าเพื่อนของนักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติตนให้เป็น คนดี ก็ส่งเสริมให้นักเรียนที่มีเพื่อนเช่นนี้มีคุณธรรมสูงตามไปด้วย ในทางกลับกันถ้าเพื่อนของ นักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการปฏิบัติตนให้เป็นคนดี ก็ส่งเสริมให้นักเรียนที่มีเพื่อนเช่นนี้มี คุณธรรมต่ำตามไปด้วย ส่วนการดูแลเอาใจใส่ของครูมีความสำคัญน้อยอาจอาจเป็นเพราะว่า นักเรียนเห็นว่าครูไม่ได้ให้การดูแลเอาใจใส่อย่างจริงจังเนื่องจากว่านักเรียนเองเป็นนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาศึกษาครูจึงดูแลเอาใจใส่น้อยไม่เหมือนกับนักเรียนประถมศึกษาที่ต้องดูแลตลอดเวลา ดังนั้นครูจึงไม่ได้เอาใจใส่ต่อนักเรียนมาก ทำให้การดูแลเอาใจใส่ของครูมีความสำคัญน้อย

การรับรู้สื่อ ส่งผลต่อคุณธรรมของนักเรียนน้อยกว่าด้านอื่นๆ อาจเนื่องมาจากว่าปัจจุบัน รายการข่าวประเภทเยาวชน รายการสารคดีสำหรับเยาวชน หรือละครที่สร้างสรรค์สังคมให้แง่คิด นั้นยังมีน้อย ซึ่งทำให้นักเรียนเลือกชมหรือฟังรายการต่างๆ ไปมากกว่ารายการเกี่ยวกับเยาวชน และ ละครทางโทรทัศน์ที่สร้างสรรค์สังคมและให้แง่คิด นอกจากนี้สื่อส่วนใหญ่จะไม่ค่อยสอดแทรก เนื้อหาด้านคุณธรรมเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร และเนื่องจากตัวแปรทุกตัวมีอิทธิพลต่อคุณธรรมของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยขอเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. ครอบครัว มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนมาก ดังนั้น การอบรมเลี้ยงดูหรือ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว เป็นสิ่งสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรมสำหรับนักเรียน พ่อแม่หรือ ผู้ปกครองต้องให้ความดูแล เอาใจใส่นักเรียน คอยให้คำปรึกษาและช่วยเหลือนักเรียน รู้จัก ตักเตือนและให้อภัยเมื่อนักเรียนทำผิดพลาด ให้การยกย่อง ชมเชยเมื่อนักเรียนทำความดี สร้าง บรรยากาศภายในบ้านให้อบอุ่นโดยให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆร่วมกับ ครอบครัว นอกจากนี้ควรหาโอกาสไปทำบุญร่วมกัน และที่สำคัญพ่อแม่หรือผู้ปกครองต้อง ประพฤติปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนด้วย

2. โรงเรียน ด้านผู้บริหารต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน ส่งเสริมให้มีการเชิญผู้นำ ทางศาสนามาให้การอบรมคุณธรรมให้แก่นักเรียนเป็นประจำ ด้านครูต้องให้ความดูแลเอาใจใส่นักเรียน เป็นอย่างดีแม้ว่าจะเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาก็ตาม เพราะการดูแลเอาใจใส่นักเรียน อย่างใกล้ชิดจะช่วยทำให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมสูงขึ้นด้วย ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ยกตัวอย่างบุคคลที่มีความประพฤติดีมาเล่าให้นักเรียนฟัง เป็นประจำ ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ครูต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีกับนักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่และให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการสร้าง และเสนอกฎเกณฑ์ของการอยู่ร่วมกันในห้องอันจะเป็นการปลูกฝังและพัฒนาคุณธรรมให้กับ นักเรียน

3. สำหรับสื่อควรมีการสร้างให้มีความทันสมัยและหลากหลายรูปแบบ เนื้อหาควรมีการ สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมเพื่อกระตุ้นหรือเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน และ เนื้อหาต้องเลือกให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนด้วย นอกจากนี้ควรที่จะเพิ่มรายการที่ดีที่เกี่ยวกับการ ส่งเสริมหรือเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ตัวแปรที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาในครั้งนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนคุณธรรมของนักเรียนได้ร้อยละ 51 ที่เหลือเป็นอิทธิพลจากตัวแปรอื่นที่ไม่ได้นำมาศึกษา ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรพิจารณาตัวแปรที่คาดว่าจะส่งผลต่อคุณธรรมของนักเรียนเพิ่มเติม เช่น เศรษฐฐานะของผู้ปกครอง อาจส่งผลทางอ้อมต่อคุณธรรมของนักเรียน เพราะผู้ปกครองต้องออกไปทำงานทำให้ไม่มีเวลาอบรมดูแลนักเรียน เป็นต้น เพื่อที่จะได้รู้ว่าตัวแปรสามารถอธิบายความแปรปรวนได้เพิ่มขึ้นหรือไม่

2. การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในครั้งต่อไป ควรศึกษาว่าโมเดลมีความแปรเปลี่ยนระหว่างภูมิภาคหรือในเมืองกับนอกเมืองหรือไม่ เพราะในแต่ละภูมิภาคมีภูมิหลังที่ต่างกัน โดยใช้หลักการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างกลุ่มพหุ หรือใช้การวิเคราะห์แบบพหุระดับในระดับครอบครัวและโรงเรียน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มีหลายปัจจัยอาจทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ ดังนั้นจึงควรใช้การวิเคราะห์พหุระดับ นอกจากนี้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลควรเก็บข้อมูลกับนักเรียนทั้งห้อง เพราะจะได้นักเรียนที่มีความที่หลากหลายทั้งแง่ ปานกลาง และอ่อนคละกัน

3. จากผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรสิ่งแวดล้อมภายในบ้านส่งผลต่อคุณธรรมของนักเรียนมากที่สุด ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษากระบวนการหล่อหลอมและการอบรมการเลี้ยงดูของครอบครัวว่ามีกระบวนการอย่างไรที่ทำให้นักเรียนมีคุณธรรมสูง

4. การวิจัยครั้งต่อไป ควรใช้การศึกษาเชิงคุณภาพร่วมกับการศึกษาเชิงปริมาณ เพื่อจะได้ทราบถึงระดับคุณธรรมที่เป็นพฤติกรรมที่เป็นจริงของนักเรียน

5. ในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณธรรม ควรสร้างเป็นแบบสถานการณ์แล้วให้นักเรียนเป็นผู้ระบุพฤติกรรมนั้นๆพร้อมทั้งให้อธิบายเหตุผลประกอบด้วยว่าที่เลือกทำแบบนั้นเพราะอะไรซึ่งจะทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรมของนักเรียนมากกว่าให้นักเรียนเลือกตอบ

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- โกเมท เพ็ญสุพรรณ. (2538). การศึกษาการพัฒนาคุณธรรมนักศึกษาครูในวิทยาลัยครู.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ไกรยุทธ ธีรตยาคีนันท์. (2531). แนวพระราชดำริด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. สถาบันไทยคดีศึกษาและฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. (2550). เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร.
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- จตุพร ศิลาเดช. (2543). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จิตจำนง รัตนสกุล. (2538). การศึกษาเนื้อหาคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนไทย-อังกฤษ. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จารุวรรณ พานทอง. (2536). การเปรียบเทียบเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์. ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เจือจันทร์ จงสถิตอยู่ และ รุ่งเรือง สุขภิรมย์. (2550). รายงานการสังเคราะห์งานวิจัย คุณลักษณะ
และกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของประเทศต่างๆ. กรุงเทพมหานคร: บริษัท
พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- ฐิติวรรณ สุกใส. (2541). การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีพฤติกรรมคุณธรรมทาง
พระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดสมุทรปราการ. ปริญญา
สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2524). จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา. พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 2 .
กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2538). ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม การวิจัยและการพัฒนาบุคคล. พิมพ์ครั้งที่
2. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2543). ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม การวิจัยและการพัฒนาบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ทิตนา แชมณี. (2546). *การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร.
- ธรรมรัตน์ อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2547). "วิกฤตสังคมไทย". *มติชนรายวัน* (17 มิถุนายน 2547) : 12.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). *โมเดลลิสม์ สติวิถีเคราะห์สำหรับการวิจัย*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย และคณะ. (2550). *ตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรม การพัฒนา และพัฒนาการ*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม) สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้(องค์การมหาชน).
- นริศรา ริชารด์สัน. (2546). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเสียสละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัดธาตุทอง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร*. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิตย์ จารุสร. (2547). *สารธรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: เจริญบุญการพิมพ์.
- นิตา ชูโต. (2540). *การวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพมหานคร: พี.เอ็น. การพิมพ์.
- ปรีดา เบ็ญการ. (2539). *การวิเคราะห์อภิमानของปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการตอบกลับแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรอดทน เพชรวิวรรณ์. (2545). *การศึกษาการปลูกฝังคุณธรรมให้แก่เด็กนักเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2543). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- พระมหาพะเด็ด ชุ่มเพ็งพันธ์. (2548). *องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพุทธจิตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร*. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พระมหาเสรี ยีพระบาง. (2547). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความมีระเบียบวินัยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนวัดสระเกศ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร*. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พระเมธีธรรมมาภรณ์. (2544). *ความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรม จริยศาสตร์ และจริยศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิทักษ์ วงแหวน. (2546). *การศึกษาปัจจัยพุทธระดับที่ส่งผลต่อพฤติกรรมไม่เรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดศรีสะเกษ*. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ภัทร ยันตรกร. (2543). *ระดับคุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- ภาวิณี บุญเสริม. (2546). *การวิเคราะห์องค์ประกอบและการศึกษาภูมิหลังที่สัมพันธ์กับสมรรถภาพของครูนาฏศิลป์ระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- มยุรี เสวตน้อย. (2541). *คุณลักษณะของครูที่ดีตามแนวคิดของนักเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2544). *การศึกษาและความเป็นครูไทย. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส. พรีนติ้งเฮาส์.*
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.*
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). *การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสน์.*
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน, กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ. แหล่งที่มา <http://www.doingtheright.net/m/koonatham.html>*
- วัลลภา จันทรเพ็ญ. (2544). *การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนศึกษาช่วงอุตสาหกรรม ตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ศรีเรือน แก้วกังวาน. (2538). *จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2548). *ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2550). *สถิติประยุกต์สำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ศูนย์คุณธรรม. (2548). *ร่วมแรงแข็งขัน ร่วมทำความดี สมัชชาคุณธรรมแห่งชาติ และตลาดนัดคุณธรรมครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม) สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้(องค์การมหาชน).*
- สถาบันพัฒนาข้าราชการ, สำนักงาน ก.พ. (2546). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อการปรับเปลี่ยน. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ประชาชน จำกัด.*
- สถาบันพัฒนาข้าราชการ, สำนักงาน ก.พ. (2542). *การศึกษารูปแบบและวิธีการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร.*
- สิทธิชัย ธาดานิติ. (2524). *การศึกษาเกี่ยวกับสังคม. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.*

- สุพัตรา สุภาพ. (2535). *สังคมและวัฒนธรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมาลี วงษ์สุวรรณ. (2546). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนกุหลาบวัฒนา เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- สุมาลี ภูผาลา. (2547). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัดธาตุทอง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- สุวรินทร์ ไรจน์จรณาภักย์. (2547). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนสารสาสน์พิทยภา กรุงเทพมหานคร. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- สุวิมล ว่องวานิชและนางลักษณ์ วิรัชชัย. (2543). *ปัจจัยและกระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรม ระดับบุคคลเพื่อมุ่งความสำเร็จของส่วนรวมของนักศึกษามหาวิทยาลัย: การศึกษาเชิงปริมาณและคุณภาพ. ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- เสถียรพงษ์ วรรณปก. (2537). ความหมายของจริยธรรม. *วารสารการศึกษาแห่งชาติ*. 28(6): (สิงหาคม-กันยายน). 14-20.
- อรุณ พูลทวิ. (2539). *การศึกษาบทบาทของครอบครัวในการส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 1.วิทยานิพนธ์ปรินญา มหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- อนุศักดิ์ จินดา. (2548). *ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดสระบุรี. ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- อภิญา มานะโรจน์. (2539). *การศึกษากระบวนการปลูกฝังคุณธรรมแก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปรินญามหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- อัญชลี พุกชาญคำ. (2547). *การศึกษาเรื่องรูปแบบและวิธีการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.*

อารี การีมี. (2543). การปฏิบัติตนทางจริยธรรมตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
ในอิสลามวิทยาลัยแห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.

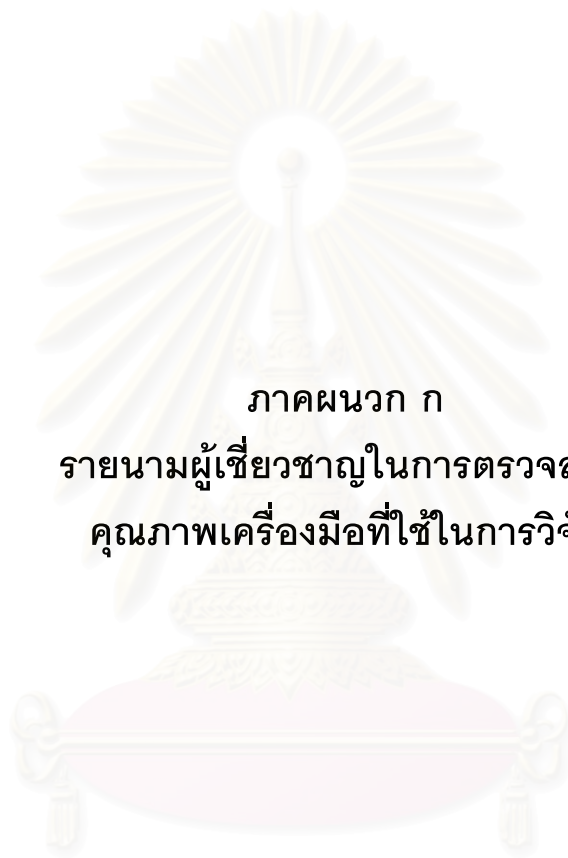
ภาษาอังกฤษ

- Adalbjarnardottri, S. and Selman, R. (1997). I fell I have received a new vision: An
Analysis of Teacher's professional development as they work with student on
interpersonal issues. *Teaching and teacher education*. 13 (4) : 409-428.
- Benninga and et al. (2006). Character and Academics: What Good School Do. *Phi Delta
Kappan* 6: 448-452.
- Fiser, J. (2004). Hume's Wide View of The Virtues: His Critics and His Defense. Available
from: <http://www.tum.edu/staff/jfieser/vita/research/vice.html>
- Gerard, E. B. (1998). *Discourse of moral issues in a third – grade classroom*.
[Dissertation Abstracts Online]. Boston University. Available from: [http://thailis-
db.car.chula.ac.th/dao/detail.nsp\[2007, June 15\]](http://thailis-db.car.chula.ac.th/dao/detail.nsp[2007, June 15]).
- Jame, R. R. (1977). *A Theorithical Analysis of Moral Judgment and Development*.
University of Minesota : Unpublished Manuscript.
- Joan, M. M. and Robert, J. H. (2007). The Effect of Moral Intensity on Ethical.
Journal of Business Ethics. 72:335-357.
- Kohlberg, L. (1979). *Moral Development and Behavior*. New York: Holt Rinehart and
Winston.
- Porter, F.B. (1980). *The Good Life: Alternative in Ethics*. (h.p.): Macmillan.
- Schulze, C. B. (1987). The Effect of different Method of Modeling and Instruction on
Honesty Behavior in Kindergarten and Second Grade Children. *Dissertation
Abstract International*. 48(July) : 43-A.
- Sockett. (1996). Can Virtue Be Taught?. *The Educational Forum* 60: 124-129.
- Webster's Ninth New Collegiate Dictionary*. (1991). Springfield, Massachusetts: Merrian
Webster.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ
คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) รองศาสตราจารย์ อมรา รอดดารา

อาจารย์ประจำ ภาควิชาหลักสูตร การสอน และเทคโนโลยีการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คุณวุฒิ ค.ม. (การสอนสังคมศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ญัฐภรณ์ หลาวทอง

อาจารย์ประจำ ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คุณวุฒิ ค.ต. (การวัดและประเมินผลการศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3) อาจารย์ ดร. กมลวรรณ ตั้งธนกานนท์

อาจารย์ประจำ ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คุณวุฒิ ค.ต. (การวัดและประเมินผลการศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3) อาจารย์ ดร. รุ่งนภา ตั้งจิตรเจริญ

อาจารย์ โครงการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา (โครงการพิเศษ)

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

คุณวุฒิ ค.ต. (วิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5) พระมหาจำลอง กตมฺโม

วัดยานนาวา เขตสาทร กรุงเทพมหานคร

คุณวุฒิ ป.ธ. ๘

ภาคผนวก ข
ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1

แบบสอบถามสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2

แบบสอบถามสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันวิทยบริการ
จรัญ ตรีบัวน้ำ
สาขาวิชาวิจัยการศึกษาศาสตร์ ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษาศาสตร์
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสำรวจเกี่ยวกับการปฏิบัติของนักเรียน

เรียน นักเรียนผู้ตอบทุกท่าน

คำชี้แจงในการตอบ

1. แบบสำรวจ เป็นแบบเลือกตอบในแต่ละข้อให้นักเรียนเลือกตอบเพียงข้อเดียว
ที่นักเรียนคิดว่าตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

2. เพื่อหาสาระใดแบบสำรวจนี้ ประกอบด้วย **ข้อคำถาม 3 ตอน** คือ

ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เป็นการสอบถามระดับการปฏิบัติของนักเรียน

3. **คำตอบของนักเรียน** จะไม่มีการตัดสินว่าถูกหรือผิดแต่จะบอกให้ทราบว่านักเรียนมีลักษณะเช่นใด และคำตอบของนักเรียนมีค่าต่อการวิจัยในครั้งนี้ ดังนั้นจึงขอให้นักเรียนให้ข้อมูลตามความเป็นจริง **คำตอบของนักเรียนไม่มีข้อเสียหายใดๆกับตัวนักเรียนและผู้วิจัย** ulla ว่าข้อมูลที่ได้จากนักเรียน**จะเก็บรักษาไว้เป็นความลับ** โดยจะประมวลผลเป็นภาพรวมเพื่อใช้ประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น

ขอขอบคุณนักเรียนที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการตอบแบบสำรวจฉบับนี้ ความร่วมมือที่นักเรียนได้ให้การวิจัยครั้งนี้จะเป็นคุณประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณธรรมให้แก่นักเรียน และการสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการ

จรัญ ศิริบัวนำ

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ

คำชี้แจง โปรดกรอกข้อมูลและทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ที่ตรงกับความจริง

1. เพศ 1. ชาย 2. หญิง
2. อายุ.....ปี 3. รั้งมัธยมศึกษาปีที่.....
4. เกรดเฉลี่ยสะสม
1. ต่ำกว่า 1.50 2. 1.50 — 1.99 3. 2.00 — 2.49
4. 2.50 — 2.99 5. 3.00 — 3.49 6. 3.50 — 4.00
5. นับถือศาสนา
1. พุทธ 2. คริสต์
3. อิสลาม 4. อื่นๆ.....

ตอนที่ 2 ระดับการปฏิบัติของนักเรียน

นักเรียนมีลักษณะการกระทำหรือการปฏิบัติที่ตรงกับข้อความต่อไปนี้ในระดับใด โดยระดับของการกระทำหรือการปฏิบัติของนักเรียนมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ **มากที่สุด**
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ **มาก**
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ **ปานกลาง**
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ **น้อย**
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ **น้อยที่สุด**

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงบนตัวเลขที่ตรงกับระดับการปฏิบัติที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน พร้อมทั้งระบุเหตุผลที่ได้เพียงหนึ่งเหตุผลเท่านั้น

<p>ข้อที่ 1</p> <p>เมื่อแม่ค้าทอนเงินให้เกิน ข้าพเจ้าจะรีบนำเงินนั้นไปคืนแม่ค้าทันที</p> <p style="text-align: center;">ระดับการปฏิบัติ</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	<p>เพราะว่า</p> <p>☐ กลัวแม่ค้าลงโทษแล้วไปบอกตำรวจ</p> <p>☐ เพื่อคนอื่นเขาไม่เห็นว่าได้เกินไปคืนให้แม่ค้า</p> <p>☐ เงินนั้นไม่ใช่ของเรา ควรคืนให้เจ้าของ</p> <p>☐ เป็นหน้าที่ที่ตนเองต้องปฏิบัติ</p> <p>☐ สัญญากับตนเองไว้ว่าจะนำเงินไปคืน</p> <p>☐ แม่ค้าจะให้รางวัลถ้านำเงินไปคืน</p>
1	2	3	4	5		

<p>ข้อที่ 2 เมื่อทำผิดพลาดบ้าง จะยอมรับความผิดนั้นโดยดี</p> <p style="text-align: center;">ระดับการปฏิบัติ</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	<p>เพราะว่า</p> <p>☐ สัญญากับตนเองไว้ว่าจะยอมรับผิด</p> <p>☐ เมื่อทำผิด ก็ควรยอมรับความจริง</p> <p>☐ กลัวผู้อื่นต่อว่าถ้าไม่ยอมรับผิด</p> <p>☐ เป็นหน้าที่ที่ตนเองต้องปฏิบัติ</p> <p>☐ ผู้อื่นจะได้ยกโทษให้</p> <p>☐ เพื่อจะส่วนใหญ่อยอมรับผิดเมื่อรู้ว่าตนเองทำผิด</p>
1	2	3	4	5		
<p>ข้อที่ 3 บ้างจะทำตามสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่นเสมอ</p> <p style="text-align: center;">ระดับการปฏิบัติ</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	<p>เพราะว่า</p> <p>☐ กลัวถูกต่อว่าจากผู้อื่นถ้าไม่ทำตามสัญญา</p> <p>☐ เป็นสิ่งที่ตนเองต้องปฏิบัติต่อผู้อื่น</p> <p>☐ การทำตามสัญญาเป็นสิ่งที่ดีต่อตนเอง</p> <p>☐ ผู้อื่นจะได้ชื่นชมและยกย่องว่าทำตามสัญญา</p> <p>☐ เมื่อสัญญากับใครไว้ก็ต้องทำตาม</p> <p>☐ เพื่อจะส่วนใหญ่มักทำตามสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น</p>
1	2	3	4	5		
<p>ข้อที่ 4 บ้างเจ้าปฏิบัติงานหรือทำกิจกรรมต่างๆด้วยความซื่อตรง</p> <p style="text-align: center;">ระดับการปฏิบัติ</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	<p>เพราะว่า</p> <p>☐ จะได้เป็นที่ยอมรับและไว้วางใจของผู้อื่น</p> <p>☐ เป็นสิ่งที่ตนเองต้องปฏิบัติอยู่เสมอ</p> <p>☐ เพื่อจะคนอื่นทำงานกับด้วยความซื่อตรง</p> <p>☐ สัญญากับตนเองไว้ว่าจะซื่อตรง</p> <p>☐ รู้สึกสะอาดใจถ้าปฏิบัติงานไม่ซื่อตรง</p> <p>☐ กลัวถูกผู้อื่นเห็นว่าไม่ซื่อตรง</p>
1	2	3	4	5		
<p>ข้อที่ 5 เมื่อไม่ได้ทำการบ้านมา บ้างเจ้าจะบอกครูไปตามความเป็นจริง</p> <p style="text-align: center;">ระดับการปฏิบัติ</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	<p>เพราะว่า</p> <p>☐ เพื่อจะส่วนใหญ่มุ่งแต่ความจริง</p> <p>☐ กล้าที่จะยอมรับความเป็นจริง</p> <p>☐ กลัวถูกครูจับได้ถ้าไม่บอกไปตามความจริง</p> <p>☐ เป็นสิ่งที่ตนเองต้องปฏิบัติในฐานะนักเรียน</p> <p>☐ สัญญากับตนเองไว้ว่าจะพูดแต่ความจริง</p> <p>☐ ครูจะได้ไม่ลงโทษถ้าเราพูดความจริง</p>
1	2	3	4	5		
<p>ข้อที่ 6 บ้างเจ้าส่งงานครบและทันตามกำหนดเวลาเสมอ</p> <p style="text-align: center;">ระดับการปฏิบัติ</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	<p>เพราะว่า</p> <p>☐ เป็นวินัยในการทำงาน</p> <p>☐ เป็นหน้าที่ที่ตนเองต้องปฏิบัติ</p> <p>☐ สัญญากับตนเองไว้ว่าจะต้องส่งงานให้ทัน</p> <p>☐ กลัวถูกครูทำโทษถ้าส่งไม่ทันเวลา</p> <p>☐ ครูจะเพิ่มคะแนนให้</p> <p>☐ เพื่อจะคนอื่นส่งงานทันตามเวลาที่กำหนด</p>
1	2	3	4	5		

<p>ข้อที่ ๗</p> <p>ข้าพเจ้าจะตรวจหาความถูกต้องของงานก่อนส่งครูทุกครั้ง</p> <p style="text-align: center;">ระดับการปฏิบัติ</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	<p>เพราะว่า</p> <p>☐ เพื่อนๆส่วนใหญ่ตรวจงานก่อนส่งครูทุกครั้ง</p> <p>☐ ครูจะได้ชื่นชมและยกย่อง</p> <p>☐ สันนิษฐานกับตนเองไว้ว่าจะตรวจงานก่อนส่ง</p> <p>☐ เป็นหน้าที่ที่เราควรต้องทำอยู่เสมอ</p> <p>☐ เป็นคนละเอียด รอบคอบ</p> <p>☐ กลัวจะต้องแก้งานถ้าทำมาไม่เรียบร้อย</p>
1	2	3	4	5		
<p>ข้อที่ ๘</p> <p>ข้าพเจ้ามักจะเตรียมอุปกรณ์การเรียนมาให้พร้อมเสมอ</p> <p style="text-align: center;">ระดับการปฏิบัติ</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	<p>เพราะว่า</p> <p>☐ ทำให้เรียนได้อย่างราบรื่นและมีสมาธิ</p> <p>☐ เป็นหน้าที่ที่ตนเองที่ต้องเตรียมมาให้พร้อม</p> <p>☐ สันนิษฐานกับตนเองว่าจะต้องเตรียมมาให้พร้อม</p> <p>☐ เพื่อนคนอื่นเตรียมอุปกรณ์การเรียนมาให้พร้อม</p> <p>☐ กลัวถูกครูและเพื่อนต่อว่า</p> <p>☐ ครูและเพื่อนจะได้ชื่นชม</p>
1	2	3	4	5		
<p>ข้อที่ ๙</p> <p>ทุกครั้งที่โรงเรียนมีการจัดกิจกรรม ข้าพเจ้าจะร่วมทำกิจกรรมด้วยเสมอ</p> <p style="text-align: center;">ระดับการปฏิบัติ</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	<p>เพราะว่า</p> <p>☐ ครูและเพื่อนจะได้ชื่นชม</p> <p>☐ เพื่อนๆส่วนใหญ่ร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน</p> <p>☐ ทำตามกฎระเบียบของโรงเรียน</p> <p>☐ เป็นหน้าที่ของนักเรียนที่ต้องปฏิบัติ</p> <p>☐ กลัวเพื่อนต่อว่าถ้าไม่เข้าร่วมกิจกรรม</p> <p>☐ เลือกว่าจะทำด้วยตนเอง</p>
1	2	3	4	5		
<p>ข้อที่ 10</p> <p>ข้าพเจ้าจะทำงานด้วยความรอบคอบเสมอ</p> <p style="text-align: center;">ระดับการปฏิบัติ</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	<p>เพราะว่า</p> <p>☐ เป็นสิ่งที่ตนเองต้องปฏิบัติอยู่แล้ว</p> <p>☐ ทำให้งานมีความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์</p> <p>☐ เพื่อนๆส่วนใหญ่ทำงานด้วยความรอบคอบ</p> <p>☐ สันนิษฐานกับตนเองไว้ว่าจะรอบคอบ</p> <p>☐ ผู้อื่นจะได้ชื่นชมว่ามีความรอบคอบ</p> <p>☐ กลัวถูกตำหนิจากผู้อื่นว่าไม่รอบคอบ</p>
1	2	3	4	5		
<p>ข้อที่ 11</p> <p>ข้าพเจ้าจะทำงานที่ได้รับมอบหมายมาให้จนสำเร็จ</p> <p style="text-align: center;">ระดับการปฏิบัติ</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	<p>เพราะว่า</p> <p>☐ กลัวถูกลงโทษถ้าทำไม่เสร็จ</p> <p>☐ เป็นหน้าที่ที่ตนเองทำปฏิบัติอยู่แล้ว</p> <p>☐ สันนิษฐานกับตนเองไว้ว่าจะต้องทำให้สำเร็จ</p> <p>☐ เป็นความรับผิดชอบของตนเอง</p> <p>☐ เพื่อนๆทุกคนทำงานที่ได้รับมาให้จนสำเร็จ</p> <p>☐ จะได้มีค่าชื่นชมเราว่าเป็นคนขยัน</p>
1	2	3	4	5		

<p>ข้อที่ 12</p> <p>เมื่อมีเวลาว่างบ้าง เจ้าของจะเข้าห้องสมุดหรือทำงานตามที่คุณ มอบหมาย</p> <p style="text-align: center;">ระดับการปฏิบัติ</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	<p>เพราะว่า</p> <p>☐ กลัวถูกเพื่อนต่อว่า</p> <p>☐ ลังเลกับตนเองไว้ว่าจะทำแบบนี้</p> <p>☐ เพื่อนๆส่วนใหญ่เข้าห้องสมุดหรือทำงานกัน</p> <p>☐ รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง</p> <p>☐ ครูจะได้รักและชื่นชม</p> <p>☐ เป็นหน้าที่ที่เราที่ต้องทำอยู่แล้ว</p>
1	2	3	4	5		
<p>ข้อที่ 13</p> <p>เมื่อกลับถึงบ้าน บ้างเจ้าของจะทบทวนเนื้อหาที่ได้เรียนมา เป็นประจำ</p> <p style="text-align: center;">ระดับการปฏิบัติ</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	<p>เพราะว่า</p> <p>☐ ทำให้เข้าใจเนื้อหามากยิ่งขึ้น</p> <p>☐ เพื่อนๆส่วนใหญ่ทบทวนเนื้อหาเมื่อกลับถึงบ้าน</p> <p>☐ ลังเลกับพ่อแม่เอาไว้</p> <p>☐ กลัวถูกพ่อแม่ลงโทษถ้าไม่ทบทวนเนื้อหา</p> <p>☐ พ่อแม่จะได้รักและให้รางวัลกับเรา</p> <p>☐ เป็นหน้าที่ที่ตนเองต้องปฏิบัติ</p>
1	2	3	4	5		
<p>ข้อที่ 14</p> <p>เมื่อได้รับมอบหมายงานมา บ้างเจ้าของจะรีบทำให้เสร็จ ทันเวลา</p> <p style="text-align: center;">ระดับการปฏิบัติ</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	<p>เพราะว่า</p> <p>☐ เพื่อนคนอื่นส่งงานทันเวลาตามที่กำหนด</p> <p>☐ จะได้มีเวลาไปเที่ยวหรือเล่นกับเพื่อนๆ</p> <p>☐ ลังเลกับตนเองไว้ว่าต้องรีบทำให้เสร็จ</p> <p>☐ ทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายมาให้เสร็จ</p> <p>☐ ถ้าส่งช้าจะถูกตำหนิเอาไว้</p> <p>☐ การรู้จักตรงต่อเวลาเป็นสิ่งที่ดีต่อตนเอง</p>
1	2	3	4	5		
<p>ข้อที่ 15</p> <p>บ้างเจ้าของจะมึนงงอย่างมากในการทำงานเพื่อให้งานของ บ้างเจ้าของมีข้อผิดพลาดน้อยที่สุด</p> <p style="text-align: center;">ระดับการปฏิบัติ</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	<p>เพราะว่า</p> <p>☐ ลังเลกับตนเองไว้ว่าจะทำงานอย่างรอบคอบ</p> <p>☐ เป็นหน้าที่ที่จะต้องทำด้วยความรอบคอบ</p> <p>☐ เพื่อนๆส่วนใหญ่ในงานให้ผิดพลาดน้อยที่สุด</p> <p>☐ การทำงานอย่างรอบคอบเป็นสิ่งที่ดีต่อตนเอง</p> <p>☐ ครูจะชื่นชมว่ามีความรอบคอบ</p> <p>☐ ครูจะหักคะแนนถ้าทำงานผิดพลาด</p>
1	2	3	4	5		
<p>ข้อที่ 16</p> <p>บ้างเจ้าของแต่งกายดูกระเป๋ียบของโรงเรียนเสมอ</p> <p style="text-align: center;">ระดับการปฏิบัติ</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	<p>เพราะว่า</p> <p>☐ ครูจะชื่นชมว่าแต่งกายดูกระเป๋ียบ</p> <p>☐ รู้สึกอายใจถ้าแต่งกายไม่เรียบร้อย</p> <p>☐ กลัวครูลงโทษถ้าแต่งกายไม่เรียบร้อย</p> <p>☐ เป็นหน้าที่ที่ต้องแต่งกายให้ดูกระเป๋ียบ</p> <p>☐ ปฏิบัติตามคำสั่งของครูและโรงเรียน</p> <p>☐ เพื่อนคนอื่นก็แต่งกายดูกระเป๋ียบ</p>
1	2	3	4	5		

<p>ข้อที่ 17 ข้าพเจ้าเข้าแถวซื้ออาหารหรือขนมอยู่เสมอ</p> <p style="text-align: center;">ระดับการปฏิบัติ</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	<p>เพราะว่า</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน ☐ เป็นหน้าที่ที่นักเรียนจะต้องปฏิบัติ ☐ เพื่อคนอื่นเขาก็เข้าแถวซื้อเหมือนกัน ☐ ทำให้เกิดความเรียบร้อย ☐ ถ้าแฉงคิดเพื่อจะต่อว่า ☐ ยากให้ผู้อื่นชมว่ามีมารยาท
1	2	3	4	5		
<p>ข้อที่ 18 ข้าพเจ้าเข้าห้องเรียนตรงตามเวลาเสมอ</p> <p style="text-align: center;">ระดับการปฏิบัติ</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	<p>เพราะว่า</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ เป็นหน้าที่ของนักเรียนที่ต้องตรงต่อเวลา ☐ ปฏิบัติตามคำสั่งของครูที่ให้มาตรงเวลา ☐ เพื่อคนอื่นเขาก็เข้าห้องเรียนตรงต่อเวลา ☐ ครูจะชมเชยถ้าเข้าห้องเรียนตรงต่อเวลา ☐ กลัวครูหักคะแนนถ้าเข้าห้องช้า ☐ รู้สึกอายใจถ้าไม่เข้าเรียนตรงตามเวลา
1	2	3	4	5		
<p>ข้อที่ 19 ข้าพเจ้าคืนหนังสือให้ห้องสมุดตรงตามเวลาที่กำหนดเสมอ</p> <p style="text-align: center;">ระดับการปฏิบัติ</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	<p>เพราะว่า</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ รู้สึกอายใจถ้าไม่ส่งตรงตามเวลา ☐ เป็นหน้าที่ที่นักเรียนจะต้องตรงต่อเวลา ☐ สัญญากับครูไว้ว่าจะส่งตรงตามเวลา ☐ กลัวถูกปรับถ้าส่งช้ากว่ากำหนด ☐ คราวต่อไปจะได้ยืมหนังสือได้มากขึ้น ☐ เพื่อคนอื่นเขาก็คืนหนังสือตรงเวลาทุกคน
1	2	3	4	5		
<p>ข้อที่ 20 ข้าพเจ้าจะไม่พูดขยหรือเล่นกับเพื่อนในขณะครูสอน</p> <p style="text-align: center;">ระดับการปฏิบัติ</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	<p>เพราะว่า</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ สัญญากับครูไว้ว่าจะไม่คุยหรือเล่นกัน ☐ เพื่อนๆส่วนใหญ่ไม่เล่นกันในขณะครูสอน ☐ ครูจะได้ชื่นชมว่าเป็นคนดี ☐ กลัวถูกครูลงโทษถ้าเล่นกัน ☐ ทำให้เรียนในสิ่งที่ครูสอนได้อย่างเข้าใจ ☐ เป็นหน้าที่ของนักเรียนที่ต้องตั้งใจเรียน
1	2	3	4	5		
<p>ข้อที่ 21 ข้าพเจ้ายอมรับข้อโต้แย้งจากสมาชิกในกลุ่มอย่างสงบ</p> <p style="text-align: center;">ระดับการปฏิบัติ</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	<p>เพราะว่า</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ เพื่อคนอื่นเขาก็ยอมรับข้อโต้แย้งอย่างสงบ ☐ ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ ☐ สัญญากับเพื่อนไว้ว่าจะไม่ขัดแย้ง ☐ เป็นหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มที่จะต้องทำ ☐ กลัวถูกเพื่อนต่อว่าถ้าขัดแย้ง ☐ เพื่อจะได้ชมว่าเราให้ความร่วมมือ
1	2	3	4	5		

<p>ข้อที่ 22</p> <p>เมื่อไม่มีผู้สนใจในขณะที่ย้ำพเจ้านำเสวเองงาฯ ย้ำพเจ้าจะควบคุมอารมณ์และความรู้สึกไว้</p> <p style="text-align: center;">ระดับการปฏิบัติ</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	<p>เพราะว่า</p> <p>☐ กลัวผู้อื่นรู้ว่าเราไม่พอใจที่เขาไม่ฟังเรา</p> <p>☐ จะได้มีคนชมว่าเป็นคนเก่ง</p> <p>☐ เพื่อคนอื่นที่ควบคุมอารมณ์ของตนเองได้</p> <p>☐ เป็นหน้าที่เรียนก็ควรรู้จักอดทน</p> <p>☐ สันนิษฐานกับตนเองว่าจะต้องควบคุมอารมณ์ไว้</p> <p>☐ การรู้จักระงับอารมณ์เป็นสิ่งที่ดีต่อตนเอง</p>
1	2	3	4	5		
<p>ข้อที่ 23</p> <p>ย้ำพเจ้าจะไม่รู้สึกโกรธ เมื่อมีผู้คัดค้านข้อเสวเองงาฯ ของย้ำพเจ้า</p> <p style="text-align: center;">ระดับการปฏิบัติ</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	<p>เพราะว่า</p> <p>☐ สันนิษฐานกับเพื่อนไว้ว่าจะไม่โกรธ</p> <p>☐ จะได้มีคนชมว่ากล้ารับความจริง</p> <p>☐ กล้ารู้จักที่จะยอมรับความจริง</p> <p>☐ เป็นสิ่งที่เราต้องปฏิบัติอยู่แล้ว</p> <p>☐ เพื่อจะรู้ส่วนไหนที่ไม่รู้สึกโกรธเมื่อมีผู้คัดค้าน</p> <p>☐ กลัวถูกต่อว่าถ้าขัดแย้งหรือไม่ยอมรับ</p>
1	2	3	4	5		
<p>ข้อที่ 24</p> <p>ย้ำพเจ้าจะตั้งใจเรียนทุกวิชา แม้ว่าจะมีบางวิชาที่ไม่ชอบ</p> <p style="text-align: center;">ระดับการปฏิบัติ</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	<p>เพราะว่า</p> <p>☐ ครูจะได้ชมว่าเป็นคนขยัน</p> <p>☐ กลัวครูลงโทษถ้าไม่เข้าเรียน</p> <p>☐ เพิ่มพูนความรู้ให้กับตนเองมากยิ่งขึ้น</p> <p>☐ เป็นหน้าที่เรียนก็ต้องตั้งใจเรียนทุกวิชา</p> <p>☐ เพื่อคนอื่นที่ตั้งใจเรียนเหมือนกัน</p> <p>☐ สันนิษฐานกับตนเองไว้ว่าจะตั้งใจเรียน</p>
1	2	3	4	5		
<p>ข้อที่ 25</p> <p>เมื่อถูกพ่อแม่ดู ย้ำพเจ้าจะไม่ตอบโต้ท่าน</p> <p style="text-align: center;">ระดับการปฏิบัติ</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	<p>เพราะว่า</p> <p>☐ ทำให้พ่อแม่รู้สึกเสียใจและเป็นทุกข์</p> <p>☐ ลูกที่ดีควรเชื่อฟังพ่อแม่</p> <p>☐ เพื่อจะรู้ส่วนไหนจะไม่โต้เถียงกับพ่อแม่</p> <p>☐ กลัวถูกพ่อแม่ลงโทษ</p> <p>☐ สันนิษฐานกับพ่อแม่ไว้ว่าจะเชื่อฟังท่าน</p> <p>☐ พ่อแม่จะได้ชมเชยว่าเป็นเด็กดี</p>
1	2	3	4	5		
<p>ข้อที่ 26</p> <p>ย้ำพเจ้าจะช่วยพ่อแม่หรือผู้ปกครองทำงานบ้านเป็นประจำ</p> <p style="text-align: center;">ระดับการปฏิบัติ</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	<p>เพราะว่า</p> <p>☐ สันนิษฐานกับพ่อแม่ไว้ว่าจะช่วยทำงานบ้าน</p> <p>☐ พ่อแม่จะได้ชมเชยว่าเป็นคนขยัน</p> <p>☐ เป็นการแบ่งเบาภาระของพ่อแม่</p> <p>☐ เพื่อจะรู้ส่วนไหนจะช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน</p> <p>☐ กลัวพ่อแม่ลงโทษถ้าไม่ช่วยทำงานบ้าน</p> <p>☐ เป็นหน้าที่ลูกที่ต้องช่วยพ่อแม่</p>
1	2	3	4	5		

<p>ข้อที่ 27</p> <p>ข้าพเจ้าไม่เคยกล่าวร้ายหรือขิงเทาคู</p> <p style="text-align: center;">ระดับการปฏิบัติ</p> <table border="1" style="margin: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	<p>เพราะว่า</p> <p>☐ เพื่อนคนอื่นขิงไม่ขิงเทาคู</p> <p>☐ เป็นหน้าที่ของนักเรียนที่ต้องปฏิบัติต่อครู</p> <p>☐ กลัวครูจะต่อว่าถ้ารู้ว่าเป็นเทาคู</p> <p>☐ ครูเป็นผู้มีพระคุณต่อนักเรียน</p> <p>☐ สันนิษฐานกับตนเองไว้ว่าจะไม่ขิงเทาคู</p> <p>☐ ครูจะชมเชยเราถ้าเราไม่ขิงเทาคู</p>
1	2	3	4	5		
<p>ข้อที่ 28</p> <p>ข้าพเจ้าจะตอบแทนเพื่อนๆ ที่เคยช่วยเหลือข้าพเจ้าเสมอ</p> <p style="text-align: center;">ระดับการปฏิบัติ</p> <table border="1" style="margin: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	<p>เพราะว่า</p> <p>☐ ตอบแทนบุญคุณที่เขาเคยช่วยเหลือเรา</p> <p>☐ คราวต่อไปเขาจะได้ช่วยเหลือเราบ้าง</p> <p>☐ สันนิษฐานกับเพื่อนไว้ว่าจะตอบแทน</p> <p>☐ เป็นสิ่งที่เราจะต้องปฏิบัติต่อเพื่อน</p> <p>☐ ถ้าไม่ตอบแทนจะถูกตำหนิและต่อว่าได้</p> <p>☐ เพื่อนๆส่วนใหญ่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน</p>
1	2	3	4	5		
<p>ข้อที่ 29</p> <p>เมื่อพ่อแม่หรือผู้ปกครองไม่สบาย ข้าพเจ้าจะดูแลทำงานอย่างใกล้ชิด</p> <p style="text-align: center;">ระดับการปฏิบัติ</p> <table border="1" style="margin: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	<p>เพราะว่า</p> <p>☐ ถ้าไม่ดูแลจะถูกผู้อื่นตำหนิได้</p> <p>☐ เป็นหน้าที่ของลูกที่ควรดูแลพ่อแม่</p> <p>☐ พ่อแม่จะได้รัก เมตตาและเอ็นดูเรา</p> <p>☐ ตอบแทนพระคุณของพ่อแม่ที่มีต่อเรา</p> <p>☐ สันนิษฐานกับพ่อแม่ไว้ว่าจะช่วยดูแลทำงาน</p> <p>☐ เพื่อนคนอื่นดูแลพ่อแม่เมื่อทำงานไม่สบาย</p>
1	2	3	4	5		
<p>ข้อที่ 30</p> <p>ทุกครั้งที่จะทำสิ่งใด ข้าพเจ้าจะคิดถึงคำสั่งสอนของพ่อแม่เสมอ</p> <p style="text-align: center;">ระดับการปฏิบัติ</p> <table border="1" style="margin: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	<p>เพราะว่า</p> <p>☐ เป็นหน้าที่ของลูกที่ต้องปฏิบัติต่อพ่อแม่</p> <p>☐ สันนิษฐานกับพ่อแม่ไว้ว่าจะทำตามคำสั่งสอน</p> <p>☐ เพื่อนๆส่วนใหญ่เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่</p> <p>☐ ระลึกและสำนึกถึงบุญคุณของพ่อแม่</p> <p>☐ กลัวพ่อแม่จะเสียใจว่าทำไมไม่เชื่อฟังทำงาน</p> <p>☐ พ่อแม่จะได้รักและเอ็นดูเรา</p>
1	2	3	4	5		
<p>ข้อที่ 31</p> <p>เวลาซื้อของ ข้าพเจ้าจะเลือกซื้อของที่จำเป็นและต้องใช้เท่านั้น</p> <p style="text-align: center;">ระดับการปฏิบัติ</p> <table border="1" style="margin: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	<p>เพราะว่า</p> <p>☐ พ่อแม่จะได้ชื่นชมและให้เงินเพิ่มจ้ะ</p> <p>☐ ถ้าซื้อซื้อของฟุ่มเฟือยจะถูกดู</p> <p>☐ สันนิษฐานกับพ่อแม่ไว้ว่าจะประหยัด</p> <p>☐ เป็นสิ่งที่ตนเองต้องปฏิบัติอยู่แล้ว</p> <p>☐ เพื่อนๆส่วนใหญ่ซื้อแต่ของที่จำเป็นเท่านั้น</p> <p>☐ รู้จักการใช้จ่ายเงินและคุณค่าของเงิน</p>
1	2	3	4	5		

<p>ข้อที่ ๐๒</p> <p>ข้าพเจ้าจะซื้ออาหารแต่พอรับประทาน ไม่ให้มีเหลือทิ้ง</p> <p style="text-align: center;">ระดับการปฏิบัติ</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	<p>เพราะว่า</p> <p>☐ รู้จักการพอประมาณ ไม่ฟุ้งเฟ้อ</p> <p>☐ เป็นสิ่งที่ตนเองต้องปฏิบัติอยู่แล้ว</p> <p>☐ เพื่อจะคนอื่นรับประทานไม่ให้มีเหลือทิ้ง</p> <p>☐ กลัวถูกเพื่อนต่อว่าถ้ารับประทานไม่หมด</p> <p>☐ สันนิษฐานกับพ่อแม่ไว้ว่าจะรับประทานให้หมด</p> <p>☐ คนอื่นจะได้ชื่นชมว่ารู้จักพอประมาณ</p>
1	2	3	4	5		
<p>ข้อที่ ๐๓</p> <p>ข้าพเจ้าจะนำเงินที่เหลือจากโรงเรียน ไปหยอดกระปุกออมสินเพื่อเก็บไว้ใช้ไวยามจำเป็นเสมอ</p> <p style="text-align: center;">ระดับการปฏิบัติ</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	<p>เพราะว่า</p> <p>☐ สันนิษฐานกับตนเองไว้ว่าจะเป็นคนอดออม</p> <p>☐ ทำให้รู้จักการเก็บหอมรอมริบ</p> <p>☐ เป็นสิ่งที่ตนเองต้องปฏิบัติอยู่แล้ว</p> <p>☐ เพื่อจะช่วยเหลือทำบุญทำกุศลด้วย</p> <p>☐ พ่อแม่จะได้รัก ชื่นชมและให้รางวัล</p> <p>☐ ถ้าไม่ทำพ่อแม่จะไม่ให้เงินอีก</p>
1	2	3	4	5		
<p>ข้อที่ ๐๔</p> <p>ข้าพเจ้าจะใช้จ่ายเงินในแต่ละวันน้อยกว่าจำนวนเงินที่ได้รับ</p> <p style="text-align: center;">ระดับการปฏิบัติ</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	<p>เพราะว่า</p> <p>☐ พ่อแม่จะได้ให้เงินเพิ่มขึ้นกว่าเดิม</p> <p>☐ เพื่อจะสะสมเงินไว้ใช้ยามจำเป็น</p> <p>☐ จะได้มีเงินเก็บไว้ใช้ไวยามที่จำเป็น</p> <p>☐ ถ้าใช้เงินเกินพ่อแม่จะต่อว่าและลงโทษ</p> <p>☐ สันนิษฐานกับพ่อแม่ไว้ว่าจะใช้เงินอย่างประหยัด</p> <p>☐ เป็นสิ่งที่ตนเองต้องปฏิบัติอยู่แล้ว</p>
1	2	3	4	5		
<p>ข้อที่ ๐๕</p> <p>เมื่ออยากได้สิ่งของใหม่ๆ ข้าพเจ้าจะพยายามเก็บเงินซื้อด้วยตนเอง</p> <p style="text-align: center;">ระดับการปฏิบัติ</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	<p>เพราะว่า</p> <p>☐ เป็นการประหยัดช่วยพ่อแม่</p> <p>☐ เป็นสิ่งที่เราต้องปฏิบัติอยู่แล้ว</p> <p>☐ เพื่อจะช่วยเหลือตัวเอง</p> <p>☐ ถ้าขอพ่อแม่จะต่อว่าและอาจไม่ให้เงิน</p> <p>☐ พ่อแม่จะได้ชื่นชม ยินดีในตัวเรา</p> <p>☐ สันนิษฐานกับตนเองไว้ว่าจะซื้อด้วยตนเอง</p>
1	2	3	4	5		
<p>ข้อที่ ๐๖</p> <p>ข้าพเจ้าจะอธิบายบทเรียนให้แก่เพื่อนที่ไม่เข้าใจเสมอ</p> <p style="text-align: center;">ระดับการปฏิบัติ</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	<p>เพราะว่า</p> <p>☐ เพื่อจะช่วยเหลือเพื่อน</p> <p>☐ กลัวเพื่อนจะไม่คบด้วยถ้าเราไม่อธิบาย</p> <p>☐ สันนิษฐานกับเพื่อนไว้ว่าจะช่วยอธิบายให้</p> <p>☐ เป็นสิ่งที่เราควรปฏิบัติต่อเพื่อน</p> <p>☐ เพื่อนจะเลี้ยงบงเมหรือให้สิ่งตอบแทน</p> <p>☐ เพื่อนจะได้เข้าใจเนื้อหาเหมือนเรา</p>
1	2	3	4	5		

<p>ข้อที่ ๓๗</p> <p>ข้าพเจ้าจะแบ่งอาหารและขนมแก่เพื่อนเสมอ</p> <p style="text-align: center;">ระดับการปฏิบัติ</p> <table border="1" style="margin: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	<p>เพราะว่า</p> <p>☐ เพื่อนๆอีกหลายคนแบ่งอาหารและขนมกับ</p> <p>☐ เป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน</p> <p>☐ วันหลังเพื่อนจะได้แบ่งให้บ้าง</p> <p>☐ กลัวเพื่อนจะไม่คุยด้วยถ้าไม่แบ่งให้</p> <p>☐ สันนิษฐานกับเพื่อนไว้ว่าจะแบ่งอาหารและขนมให้</p> <p>☐ เป็นสิ่งที่ตนเองต้องปฏิบัติต่อเพื่อน</p>
1	2	3	4	5		
<p>ข้อที่ ๓๘</p> <p>ถึงจะเป็นวันหยุด แต่ข้าพเจ้าก็ยินดีมาช่วยงานโรงเรียน</p> <p style="text-align: center;">ระดับการปฏิบัติ</p> <table border="1" style="margin: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	<p>เพราะว่า</p> <p>☐ ครูและเพื่อนจะได้ชื่นชมตนเอง</p> <p>☐ สันนิษฐานกับเพื่อนและครูไว้ว่าจะมาช่วย</p> <p>☐ ตอบแทนพระคุณของครูและโรงเรียน</p> <p>☐ เป็นหน้าที่ของนักเรียนที่ต้องปฏิบัติ</p> <p>☐ เพื่อนๆส่วนใหญ่มาช่วยกันทำงานโรงเรียน</p> <p>☐ กลัวถูกเพื่อนต่อว่าถ้าไม่มาช่วย</p>
1	2	3	4	5		
<p>ข้อที่ ๓๙</p> <p>เมื่อเห็นมีการพัฒนาวัดหรือที่สาธารณะ ข้าพเจ้าจะเข้าไปช่วยทำที่</p> <p style="text-align: center;">ระดับการปฏิบัติ</p> <table border="1" style="margin: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	<p>เพราะว่า</p> <p>☐ ทำตามกฎหมายระเบียบของสังคม</p> <p>☐ เป็นการช่วยเหลือและมีน้ำใจให้แก่กัน</p> <p>☐ ถ้าเห็นแล้วไม่ช่วยจะดูตำหนิจากผู้อื่น</p> <p>☐ เป็นหน้าที่ในสังคมที่ต้องปฏิบัติ</p> <p>☐ เพื่อนคนอื่นจะไปช่วยกันพัฒนา</p> <p>☐ ผู้อื่นจะได้ชื่นชมว่าตนมีน้ำใจ</p>
1	2	3	4	5		
<p>ข้อที่ ๔๐</p> <p>เมื่อเห็นครูถือของหนักๆ ข้าพเจ้าจะเข้าไปช่วยครูถือทันที</p> <p style="text-align: center;">ระดับการปฏิบัติ</p> <table border="1" style="margin: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; text-align: center;">1</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">2</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">3</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">4</td> <td style="width: 20px; text-align: center;">5</td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	<p>เพราะว่า</p> <p>☐ เป็นหน้าที่นักเรียนที่ต้องปฏิบัติต่อครู</p> <p>☐ สันนิษฐานตนเองไว้ว่าจะต้องช่วยเหลือครู</p> <p>☐ เห็นเพื่อนคนอื่นก็ช่วยครูถือของ</p> <p>☐ ตอบแทนพระคุณครูที่มีต่อเรา</p> <p>☐ ถ้าไม่ช่วยกลัวถูกครูตำหนิได้</p> <p>☐ ครูจะรักและชื่นชมว่าเป็นเด็กดี</p>
1	2	3	4	5		

ตอนที่ 3 ระดับการปฏิบัติของนักเรียน

นักเรียนมีลักษณะการกระทำหรือการปฏิบัติที่ตรงกับข้อความต่อไปนี้ในระดับใด โดยระดับของการกระทำหรือการปฏิบัติของนักเรียนมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ **มากที่สุด**
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ **มาก**
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ **ปานกลาง**
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ **น้อย**
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ **น้อยที่สุด**

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย **X** ลงบนตัวเลขที่ตรงกับระดับการปฏิบัติที่ตรงกับความเป็จริงของท่าน

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
	1	2	3	4	5
1. ข้าพเจ้าจะนำสิ่งของที่ไม่ใช้แล้ว ไปให้กับผู้ที่ขาดแคลน	1	2	3	4	5
2. ขณะกำลังเรียนวิชาพลศึกษา เมื่อเห็นเพื่อนหกล้มได้รับบาดเจ็บ ข้าพเจ้าจะพาเพื่อนไปส่งที่ห้องพยาบาล	1	2	3	4	5
3. เมื่อเห็นขอทานตามสะพานลอย ข้าพเจ้าจะทำบุญด้วยการให้เงินแก่ขอทานเป็นประจำ	1	2	3	4	5
4. ข้าพเจ้ามักจะทำงานใดก็ได้ดีกว่าที่ตั้งใจไว้เสมอ	1	2	3	4	5
5. ข้าพเจ้าทำงานตามแผนการที่ได้วางไว้ทุกครั้ง	1	2	3	4	5
6. ข้าพเจ้าจะปรับปรุงแก้ไขงานของตนเองให้ดีขึ้นเสมอ	1	2	3	4	5
7. ขณะที่ต้องรอคอย ข้าพเจ้าจะหยิบหนังสือที่สนใจมาอ่าน	1	2	3	4	5
8. ข้าพเจ้ามักจะไปดูงานแสดงนิทรรศการที่ให้ความรู้ตามหน่วยงานต่างๆที่จัดขึ้น	1	2	3	4	5
9. ในวันหยุดหรือเสาร์ อาทิตย์ ข้าพเจ้าจะชวนเพื่อนๆไปอ่านหนังสือที่ห้องสมุดหรืออ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน	1	2	3	4	5
10. ก่อนที่จะตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ ข้าพเจ้าจะศึกษารายละเอียดของสาขาวิชานั้นๆก่อน	1	2	3	4	5
11. ข้าพเจ้าจะเลือกเรียนในสาขาที่ชอบ เพื่อที่จะได้ประกอบอาชีพตามที่ตนสนใจ	1	2	3	4	5
12. ข้าพเจ้าจะพยายามหาโอกาสเรียนต่อสูงๆ เพื่อที่จะได้ทำงานที่มีเงินเดือนดี	1	2	3	4	5
13. ขณะที่ย่านกำลังขงเพื่อนบ้าน เมื่อข้าพเจ้าเห็นจะเข้าไปช่วยขงเพื่อนบ้าน	1	2	3	4	5
14. เมื่อพบคนชรากำลังเดินข้ามถนน ข้าพเจ้าจะช่วยพาคนชรานั้นข้ามถนน	1	2	3	4	5

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
	1	2	3	4	5
15. เมื่อพบคนที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ข้าพเจ้าจะเข้าไปช่วยทันที	1	2	3	4	5
16. เมื่อข้าพเจ้าขอความช่วยเหลือไม่ว่าเรื่องใดก็ตาม ผู้ปกครองจะให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี	1	2	3	4	5
17. เมื่อข้าพเจ้าทำงานผิดพลาด ผู้ปกครองจะตักเตือนและให้อภัย	1	2	3	4	5
18. ก่อนที่ผู้ปกครองจะลงโทษข้าพเจ้า ท่านจะชี้แจงให้ทราบถึงความผิดก่อนทุกครั้ง	1	2	3	4	5
19. ข้าพเจ้าและสมาชิกในครอบครัวช่วยเหลือกันในการทำงานบ้าน	1	2	3	4	5
20. ข้าพเจ้าและสมาชิกในครอบครัวมีการแบ่งปันสิ่งของให้แก่กันด้วยความเต็มใจ	1	2	3	4	5
21. ข้าพเจ้าและสมาชิกในครอบครัวพูดจาต่อกันอย่างสุภาพ	1	2	3	4	5
22. ผู้ปกครองมักจะชมเชยหรือให้รางวัลเมื่อข้าพเจ้าปฏิบัติดี	1	2	3	4	5
23. ผู้ปกครองจะพาข้าพเจ้าไปทำบุญใส่บาตรด้วยกันเป็นประจำ	1	2	3	4	5
24. ผู้ปกครองจะพาข้าพเจ้าไปร่วมทำบุญหรือปฏิบัติธรรมที่วัดเสมอ	1	2	3	4	5
25. ครูมีการยกตัวอย่างปัญหาคุณธรรมแล้วให้นักเรียนช่วยกันหาแนวทางแก้ไขปัญหานั้น	1	2	3	4	5
26. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านคุณธรรม โดยใช้ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงในห้องเรียน	1	2	3	4	5
27. ครูมักจะยกตัวอย่างบุคคลที่มีความประพฤติดีมาเล่าให้นักเรียนฟังเสมอ	1	2	3	4	5
28. ครูมีการเชิญผู้ทำทางศาสนามาให้การอบรมคุณธรรมแก่นักเรียนเป็นประจำ	1	2	3	4	5
29. ครูแบ่งกลุ่มให้นักเรียนจัดป้ายนิเทศหรือนิทรรศการทางคุณธรรมในวันสำคัญทางศาสนา	1	2	3	4	5
30. ครูจัดให้นักเรียนกันทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน ในวัน “Big Cleaning day”	1	2	3	4	5
31. ครูมีการตักเตือนให้นักเรียนปรับปรุงเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม	1	2	3	4	5
32. ครูให้คำปรึกษาและแนะนำแก่นักเรียนเมื่อนักเรียนมีปัญหาเป็นอย่างดี	1	2	3	4	5
33. ครูให้ความรักและเอาใจใส่ต่อนักเรียนเป็นอย่างดี	1	2	3	4	5
34. ข้าพเจ้าจะให้ความช่วยเหลือเพื่อนเมื่อเพื่อนมีปัญหา	1	2	3	4	5
35. ข้าพเจ้าจะห้ามปรามเพื่อน เมื่อพบว่าเพื่อนกำลังจะทำในสิ่งที่ผิด	1	2	3	4	5
36. เมื่อเพื่อนไม่สบายข้าพเจ้าจะห่วงใยและดูแลเพื่อน	1	2	3	4	5
37. ครูทุกคนปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน	1	2	3	4	5
38. ครูให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสร้างและเสนอแนะเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในห้อง	1	2	3	4	5
39. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่	1	2	3	4	5
40. ข้าพเจ้าไปรักษาศีลในวันพระหรือวันสำคัญทางศาสนาที่วัดเป็นประจำ	1	2	3	4	5
41. ข้าพเจ้าไปทำบุญเวียนเทียนในวันพระหรือวันสำคัญทางศาสนาที่วัดเป็นประจำ	1	2	3	4	5
42. เมื่อวัดมีการจัดโครงการส่งเสริมคุณธรรม ข้าพเจ้าจะไปร่วมเป็นประจำ	1	2	3	4	5
43. ข้าพเจ้ารู้จักพอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่ ไม่เบียดเบียนและสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น	1	2	3	4	5
44. เมื่อถูกให้ร้าย ข้าพเจ้าจะไม่แก้แค้นหรือตอบโต้	1	2	3	4	5
45. ข้าพเจ้าไม่เคยรังแกหรือทำร้ายสัตว์ เพราะคิดว่าสัตว์ก็ย่อมรักชีวิตเหมือนๆกับเรา	1	2	3	4	5
46. ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมวันปีใหม่ วันสงกรานต์ วันลอยกระทงของชุมชนเสมอ	1	2	3	4	5
47. ข้าพเจ้าเข้าร่วมรดน้ำขอพรปีใหม่จากผู้ใหญ่ในชุมชนเสมอ	1	2	3	4	5
48. เมื่อชุมชนจัดการแข่งขันกีฬา ข้าพเจ้าจะเข้าร่วมแข่งขันด้วยเสมอ	1	2	3	4	5

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
	1	2	3	4	5
49. ข้าพเจ้าช่วยปลูกและดูแลต้นไม้ภายในชุมชนเพื่อให้เกิดความร่มรื่นและน่าอยู่เสมอ	1	2	3	4	5
50. ข้าพเจ้าช่วยรักษาความสะอาดเรียบร้อยภายในชุมชนเสมอโดยทิ้งขยะลงในถังขยะเสมอ	1	2	3	4	5
51. ข้าพเจ้าจะไม่เปิดวิทยุหรือโทรทัศน์จนส่งเสียงดัง รบกวนผู้อื่นในชุมชน	1	2	3	4	5
52. ข้าพเจ้าชอบฟังหรือดูข่าวประเภทข่าวเยาวชน	1	2	3	4	5
53. ข้าพเจ้าชอบฟังหรือดูรายการสารคดีสำหรับเยาวชน	1	2	3	4	5
54. ข้าพเจ้าชอบดูละครที่สร้างสรรค์สังคม ให้น่าคิด	1	2	3	4	5
55. ข้าพเจ้าจะแต่งกายให้เรียบร้อยตามแบบอย่างการแต่งกายของดาราที่เห็นในละครทางโทรทัศน์	1	2	3	4	5
56. เมื่อข้าพเจ้าเห็นข้อความรณรงค์ในโครงการ “แยกขยะ เพื่อลดการใช้พลังงาน” ต่างๆ ข้าพเจ้าปฏิบัติตาม	1	2	3	4	5
57. ข้าพเจ้ามีความกล้าแสดงออก เพราะเห็นการแสดงของนักแสดงทางโทรทัศน์	1	2	3	4	5

ขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสำรวจ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร 0-2218-2578

ที่ ศธ 0512.6(2755)/44

วันที่ 21 มกราคม 2551

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน รองศาสตราจารย์ อมรา รอดดารา

ด้วยนายจรัญ ศรีบัวนำ นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. อวยพร เรืองตระกูล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น (ตามเอกสารที่แนบ)

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบพระคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ)

หัวหน้าภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

โทรศัพท์และโทรสาร 0-2218-2578

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร 0-2218-2578

ที่ ศธ 0512.6(2755)/45

วันที่ 21 มกราคม 2551

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐภรณ์ หลาวทอง

ด้วยนายจรัญ ศรีบัวนำ นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. อวยพร เรืองตระกูล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น (ตามเอกสารที่แนบ)

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบพระคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ)

หัวหน้าภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

โทรศัพท์และโทรสาร 0-2218-2578

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร 0-2218-2578

ที่ ศธ 0512.6(2755)/46

วันที่ 21 มกราคม 2551

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน อาจารย์ ดร. กมลวรรณ ตั้งธนกานนท์

ด้วยนายจรัญ ศรีบัวนำ นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. อวยพร เรืองตระกูล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น (ตามเอกสารที่แนบ)

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบพระคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ)

หัวหน้าภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

โทรศัพท์และโทรสาร 0-2218-2578

ที่ ศธ 0512.6(2755)/47

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

21 มกราคม 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.รุ่งนภา ตั้งจิตเรเจริญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วยนายจรูญ ศรีบัวนา นิสิตชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. อวยพร เรืองตระกูล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่สร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบพระคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ)

หัวหน้าภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

โทรศัพท์และโทรสาร 0-2218-2578

ที่ ศธ 0512.6(2755)/48

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

21 มกราคม 2551

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน พระมหาจำลอง กตฺธิโม

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วยนายจรูญ ศรีบัวร่า นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. อวยพร เรืองตระกูล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่สร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบพระคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุขีวะ)

หัวหน้าภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

โทรศัพท์และโทรสาร 0-2218-2578

ที่ ศธ 0512.6(2755)/49

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

21 มกราคม 2551

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วยนายจรัญ ศรีบัวนำ นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. อวยพร เรืองตระกูล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือวิจัยเพื่อเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับนักเรียน ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายจรัญ ศรีบัวนำ ได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบพระคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุขีวะ)

หัวหน้าภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

โทรศัพท์และโทรสาร 0-2218-2578

ที่ ศธ 0512.6(2755)/50

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

21 มกราคม 2551

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วยนายจรัญ ศรีบัวนา นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. อวยพร เรืองตระกูล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับนักเรียน ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายจรัญ ศรีบัวนา ได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบพระคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ)
หัวหน้าภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
โทรศัพท์และโทรสาร 0-2218-2578

ภาคผนวก จ
ตารางแสดงค่า IOC

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางแสดงค่า IOC จากความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	ข้อคำถาม	ค่า IOC
ความซื่อสัตย์สุจริต		
1	เมื่อแม่ค้าทอนเงินให้เกิน ข้าพเจ้าจะรีบนำเงินนั้นไปคืนแม่ค้าทันที	1.00
2	เมื่อทำผิดข้าพเจ้าจะยอมรับความผิดนั้นโดยดี	1.00
3	ข้าพเจ้าจะทำตามสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่นเสมอ	0.80
4	ข้าพเจ้าปฏิบัติงานหรือทำกิจกรรมต่างๆด้วยความซื่อตรง	1.00
5	เมื่อไม่ได้ทำการบ้านมา ข้าพเจ้าจะบอกครูไปตามความเป็นจริง	1.00
ความรับผิดชอบ		
1	ข้าพเจ้าส่งงานครบและทันตามกำหนดเวลาเสมอ	1.00
2	ข้าพเจ้าจะตรวจทานความถูกต้องของงานก่อนส่งครูทุกครั้ง	1.00
3	ข้าพเจ้ามักจะเตรียมอุปกรณ์การเรียนมาให้พร้อมเสมอ	1.00
4	ทุกครั้งที่โรงเรียนมีการจัดกิจกรรม ข้าพเจ้าจะร่วมทำกิจกรรมด้วยเสมอ	1.00
5	ข้าพเจ้าจะทำงานด้วยความรอบคอบเสมอ	1.00
ความขยันหมั่นเพียร		
1	ข้าพเจ้าจะทำงานที่ได้รับมอบหมายมาให้จนสำเร็จ	1.00
2	เมื่อมีเวลาว่างข้าพเจ้าจะเข้าห้องสมุดหรือทำงานตามที่ครูมอบหมาย	1.00
3	เมื่อกลับถึงบ้าน ข้าพเจ้าจะทบทวนเนื้อหาที่ได้เรียนมาเป็นประจำ	0.80
4	เมื่อได้รับมอบหมายงานมา ข้าพเจ้าจะรีบทำให้เสร็จทันเวลา	1.00
5	ข้าพเจ้าระมัดระวังอย่างมากในการทำงานเพื่อให้งานของข้าพเจ้ามีข้อผิดพลาดน้อยที่สุด	1.00
ความมีระเบียบวินัย		
1	ข้าพเจ้าแต่งกายถูกระเบียบของโรงเรียนเสมอ	1.00
2	ข้าพเจ้าเข้าแถวซื้ออาหารหรือขนมอยู่เสมอ	1.00
3	ข้าพเจ้าเข้าห้องเรียนตรงตามเวลาเสมอ	1.00
4	ข้าพเจ้าคืนหนังสือให้ห้องสมุดตรงตามเวลาที่กำหนดเสมอ	1.00
5	ข้าพเจ้าจะไม่พูดคุยหรือเล่นกับเพื่อนในขณะที่ครูสอน	1.00
ความอดทน		
1	ข้าพเจ้ายอมรับข้อโต้แย้งจากสมาชิกในกลุ่มอย่างสงบ	1.00
2	เมื่อไม่มีผู้สนใจในขณะที่ข้าพเจ้านำเสนองาน ข้าพเจ้าจะควบคุมอารมณ์และความรู้สึกไว้	1.00
3	ข้าพเจ้าจะไม่รู้สึกโกรธ เมื่อมีผู้คัดค้านข้อเสนอแนะของข้าพเจ้า	1.00
4	ข้าพเจ้าจะตั้งใจเรียนทุกวิชา แม้ว่าจะมีบางวิชาที่ไม่ชอบ	1.00
5	เมื่อถูกพ่อแม่ดุ ข้าพเจ้าจะไม่ตอบโต้ท่าน	0.80

ความกตัญญูกตเวทิต

1	ข้าพเจ้าจะช่วยเหลือพ่อแม่หรือผู้ปกครองทำงานบ้านเป็นประจำ	1.00
2	ข้าพเจ้าไม่เคยกล่าวร้ายหรือนินทาครู	1.00
3	ข้าพเจ้าจะตอบแทนเพื่อนๆ ที่เคยช่วยเหลือข้าพเจ้าเสมอ	1.00
4	เมื่อพ่อแม่หรือผู้ปกครองไม่สบาย ข้าพเจ้าจะดูแลท่านอย่างใกล้ชิด	1.00
5	ทุกครั้งที่ทำอะไรสิ่งใด ข้าพเจ้าจะคิดถึงคำสั่งสอนของพ่อแม่เสมอ	1.00

ความประหยัด

1	เวลาซื้อของ ข้าพเจ้าจะเลือกซื้อของที่จำเป็นและต้องใช้เท่านั้น	1.00
2	ข้าพเจ้าซื้ออาหารแต่พอรับประทาน ไม่ให้มีเหลือทิ้ง	1.00
3	ข้าพเจ้าจะนำเงินที่เหลือจากโรงเรียน ไปหยอดกระปุกออมสินเพื่อเก็บไว้ใช้ในยามจำเป็นเสมอ	1.00
4	ข้าพเจ้าจะใช้จ่ายเงินในแต่ละวันน้อยกว่าจำนวนเงินที่ได้รับ	1.00
5	เมื่ออยากได้สิ่งของใหม่ๆ ข้าพเจ้าจะพยายามเก็บเงินซื้อด้วยตนเอง	1.00

ความเสียสละ

1	ข้าพเจ้าจะอธิบายบทเรียนให้แก่เพื่อนที่ไม่เข้าใจเสมอ	1.00
2	ข้าพเจ้าจะแบ่งอาหารและขนมแก่เพื่อนเสมอ	1.00
3	ถึงจะเป็นวันหยุด แต่ข้าพเจ้าก็ยินดีมาช่วยงานโรงเรียน	0.80
4	เมื่อมีการพัฒนาวัดหรือที่สาธารณะ ข้าพเจ้าจะไปช่วยทันที	1.00
5	เมื่อเห็นครูถือของมากๆ ข้าพเจ้าจะเข้าไปช่วยครูถือทันที	0.80

ความสนใจเรื่องคุณธรรมส่วนตัว

1	ข้าพเจ้าจะนำสิ่งของที่ไม่ใช้แล้ว ไปให้กับผู้ที่ยากแค้น	1.00
2	ขณะกำลังเรียนวิชาพลศึกษา เมื่อเห็นเพื่อนหกล้มได้รับบาดเจ็บ ข้าพเจ้าจะพาเพื่อนไปส่งที่ห้องพยาบาล	0.80
3	เมื่อเห็นขอทานตามสะพานลอย ข้าพเจ้าจะทำบุญด้วยการให้เงินแก่ขอทานเป็นประจำ	1.00

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

1	ข้าพเจ้ามักจะทำงานใดๆ ได้ดีกว่าที่ตั้งใจไว้เสมอ	1.00
2	ข้าพเจ้าทำงานตามแผนการที่ได้วางไว้ทุกครั้ง	1.00
3	ข้าพเจ้าจะปรับปรุงแก้ไขงานของตนเองให้ดีขึ้นเสมอ	1.00

ความใฝ่รู้

1	ขณะที่ต้องรอคอย ข้าพเจ้าจะหยิบหนังสือที่สนใจมาอ่าน	1.00
2	ข้าพเจ้ามักจะไปดูงานแสดงนิทรรศการที่ให้ความรู้ตามหน่วยงานต่างๆ ที่จัดขึ้น	1.00
3	ในวันหยุดหรือเสาร์ อาทิตย์ ข้าพเจ้าจะชวนเพื่อนๆ ไปอ่านหนังสือที่ห้องสมุดหรืออ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน	1.00

ลักษณะมุ่งอนาคต

1	ก่อนที่จะตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ ข้าพเจ้าจะศึกษารายละเอียดของสาขาวิชานั้นๆก่อน	1.00
2	ข้าพเจ้าจะเลือกเรียนในสาขาที่ชอบ เพื่อที่จะได้ประกอบอาชีพตามที่ตนสนใจ	1.00
3	ข้าพเจ้าจะพยายามหาโอกาสเรียนต่อสูงๆ เพื่อที่จะได้ทำงานที่มั่นคงในอนาคต	1.00

จิตอาสา

1	ขณะที่เพื่อนบ้านกำลังชนของเพื่อย้ายบ้าน เมื่อข้าพเจ้าเห็นจะเข้าไปช่วยชนของทันที	1.00
2	เมื่อพบคนชราที่กำลังเดินข้ามถนน ข้าพเจ้าจะช่วยพาคนชราข้ามถนน	1.00
3	เมื่อเห็นขโมยกำลังจะขโมยของเพื่อนบ้าน ข้าพเจ้าจะรีบแจ้งตำรวจทันที	1.00

การอบรมเลี้ยงดู

1	เมื่อข้าพเจ้าขอความช่วยเหลือไม่ว่าเรื่องใดก็ตาม ผู้ปกครองจะให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี	1.00
2	เมื่อข้าพเจ้าทำงานผิดพลาด ผู้ปกครองจะตักเตือนและให้อภัย	1.00
3	ก่อนที่ผู้ปกครองจะลงโทษข้าพเจ้า ท่านจะชี้แจงให้ทราบถึงความผิดก่อนทุกครั้ง	1.00

ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว

1	ข้าพเจ้าและสมาชิกในครอบครัวช่วยเหลือกันในการทำงานบ้าน	1.00
2	ข้าพเจ้าและสมาชิกในครอบครัวมีการแบ่งปันสิ่งของให้แก่กันด้วยความเต็มใจ	1.00
3	ข้าพเจ้าและสมาชิกในครอบครัวพูดจาต่อกันอย่างสุภาพ	1.00

การถ่ายทอดศีลธรรมจากครอบครัว

1	ผู้ปกครองมักจะชมเชยหรือให้รางวัลเมื่อข้าพเจ้าปฏิบัติดี	1.00
2	ผู้ปกครองจะพาข้าพเจ้าไปทำบุญใส่บาตรด้วยกันเป็นประจำ	1.00
3	ผู้ปกครองจะพาข้าพเจ้าไปร่วมทำบุญหรือปฏิบัติธรรมที่วัดเสมอ	1.00

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1	ครูมีการยกตัวอย่างปัญหาคุณธรรมแล้วให้นักเรียนช่วยกันหาแนวทางแก้ไขปัญหานั้น	1.00
2	ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านคุณธรรม โดยให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงในห้องเรียน	1.00
3	ครูมักจะยกตัวอย่างบุคคลที่มีความประพฤติดีมาเล่าให้นักเรียนฟังเสมอ	1.00

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

1	ครูมีการเชิญผู้ทำทางศาสนามาให้การอบรมคุณธรรมแก่นักเรียนเป็นประจำ	1.00
2	ครูแบ่งกลุ่มให้นักเรียนจัดป้ายนิเทศหรือนิทรรศการทางคุณธรรมในวันสำคัญทางศาสนา	1.00
3	ครูจัดให้นักเรียนกันทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน ในวันที่ "Big Cleaning day"	1.00

การดูแลเอาใจใส่ของครู

1	ครูมีการตักเตือนให้นักเรียนปรับปรุงเกี่ยวพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม	1.00
2	ครูให้คำปรึกษาและแนะนำแก่นักเรียนเมื่อนักเรียนมีปัญหาเป็นอย่างดี	1.00
3	ครูให้ความรักและเอาใจใส่ต่อนักเรียนเป็นอย่างดี	1.00

ความสัมพันธ์กับเพื่อน

1	ข้าพเจ้าจะให้ความช่วยเหลือเพื่อนเมื่อเพื่อนมีปัญหา	1.00
2	ข้าพเจ้าจะห้ามปรามเพื่อน เมื่อพบว่าเพื่อนกำลังจะทำในสิ่งที่ผิด	1.00
3	เมื่อเพื่อนไม่สบายข้าพเจ้าจะห่วงใยและดูแลเพื่อน	1.00

การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

1	ครูทุกคนปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน	0.80
2	ครูให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสร้างและเสนอกฎเกณฑ์ของการอยู่ร่วมกันในห้อง	1.00
3	ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่	1.00

การร่วมกิจกรรมทางศาสนา

1	ข้าพเจ้าไปรักษาศีลในวันพระหรือวันสำคัญทางศาสนาที่วัดเป็นประจำ	1.00
2	ข้าพเจ้าไปทำบุญเวียนเทียนในวันพระหรือวันสำคัญทางศาสนาที่วัดเป็นประจำ	1.00
3	เมื่อวัดมีการจัดโครงการส่งเสริมคุณธรรม ข้าพเจ้าจะไปร่วมเป็นประจำ	1.00

การนำหลักธรรมทางศาสนามาใช้

1	ข้าพเจ้ารู้จักพอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่ ไม่เบียดเบียนและสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น	1.00
2	เมื่อถูกให้ร้าย ข้าพเจ้าจะไม่แก้แค้นหรือตอบโต้	1.00
3	ข้าพเจ้าไม่เคยรังแกหรือทำร้ายสัตว์ เพราะคิดว่าสัตว์ก็ย่อมรักชีวิตเหมือนกับเรา	1.00

การร่วมกิจกรรมกับชุมชน

1	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมวันปีใหม่ วันสงกรานต์ วันลอยกระทงของชุมชน เสมอ	1.00
2	ข้าพเจ้าเข้าร่วมรดน้ำขอพรปีใหม่จากผู้ใหญ่ในชุมชนเสมอ	1.00
3	เมื่อชุมชนจัดการแข่งขันกีฬา ข้าพเจ้าจะเข้าร่วมแข่งขันด้วยเสมอ	1.00

การจัดสภาพแวดล้อมในชุมชน

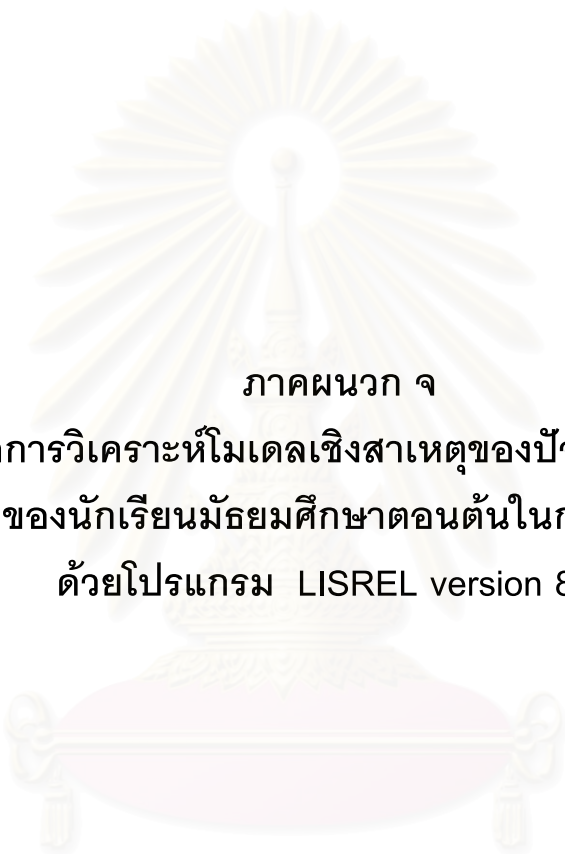
1	ข้าพเจ้าช่วยปลูกและดูแลต้นไม้ภายในชุมชนเพื่อให้เกิดความร่มรื่นและน่า อยู่เสมอ	1.00
2	ข้าพเจ้าช่วยรักษาความสะอาดเรียบร้อยภายในชุมชนเสมอโดยทิ้งขยะลง ในถังขยะเสมอ	1.00
3	ข้าพเจ้าจะไม่เปิดวิทยุหรือโทรทัศน์จนส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นในชุมชน	1.00

การรับข่าวสารจากสื่อมวลชน

1	ข้าพเจ้าชอบฟังหรือดูข่าวประเภทข่าวเยาวชน	0.60
2	ข้าพเจ้าชอบฟังหรือดูรายการสารคดีสำหรับเยาวชน	0.80
3	ข้าพเจ้าชอบดูละครที่สร้างสรรค์สังคม ให้แง่คิด	1.00

ความสนใจพัฒนาปรับปรุงตนเองโดยอาศัยอิทธิพลจากสื่อ

1	ข้าพเจ้าจะแต่งกายให้เรียบร้อยตามแบบอย่างการแต่งกายของดาราที่เห็น ในละคร ทางโทรทัศน์	0.80
2	เมื่อข้าพเจ้าเห็นข้อความรณรงค์ในโครงการ “แยกขยะ เพื่อลดการใช้ พลังงาน” ตามที่ต่างๆ ข้าพเจ้าปฏิบัติตาม	1.00
3	ข้าพเจ้ามีความกล้าแสดงออก เพราะเห็นการแสดงของนักแสดงทาง โทรทัศน์	0.80

ภาคผนวก จ

ตัวอย่างผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ
คุณธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร
ด้วยโปรแกรม LISREL version 8.72

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

DATE: 3/12/2008

TIME: 17:14

L I S R E L 8.72

BY

Karl G. J"reskog & Dag S"rbom

This program is published exclusively by
 Scientific Software International, Inc.
 7383 N. Lincoln Avenue, Suite 100
 Lincolnwood, IL 60712, U.S.A.
 Phone: (800)247-6113, (847)675-0720, Fax: (847)675-2140
 Copyright by Scientific Software International, Inc., 1981-2005
 Use of this program is subject to the terms specified in the
 Universal Copyright Convention.
 Website: www.ssicentral.com

The following lines were read from file C:\Documents and
 Settings\cak\Desktop\วิเคราะห์สถิติเรก 28 ก.พ.51.LS8:

```
MORAL MODEL
DA NI=27 NO=800 NG=1 MA=KM
LA
STU1 STU2 STU3 STU4 STU5 FAM1 FAM2 FAM3 SCH1 SCH2 SCH3 SCH4 SCH5
REG1 REG2 COM1 COM2 MED1 MED2 HON RES SED DIS END GRA SAV SAC
KM
1.000
0.547 1.000
0.493 0.520 1.000
0.507 0.453 0.276 1.000
0.646 0.491 0.519 0.424 1.000
0.510 0.448 0.325 0.585 0.448 1.000
0.458 0.429 0.355 0.455 0.438 0.634 1.000
0.423 0.404 0.480 0.272 0.401 0.419 0.504 1.000
0.457 0.452 0.427 0.462 0.480 0.448 0.480 0.489 1.000
0.440 0.424 0.445 0.359 0.504 0.355 0.414 0.446 0.671 1.000
0.374 0.379 0.258 0.528 0.375 0.547 0.500 0.307 0.522 0.508 1.000
0.499 0.443 0.375 0.479 0.482 0.502 0.539 0.430 0.499 0.460 0.557
1.000
0.387 0.408 0.323 0.440 0.416 0.471 0.476 0.377 0.566 0.551 0.647
0.557 1.000
0.364 0.331 0.468 0.143 0.430 0.232 0.331 0.533 0.434 0.463 0.213
0.328 0.403 1.000
0.403 0.354 0.402 0.324 0.445 0.345 0.403 0.409 0.383 0.393 0.299
0.443 0.450 0.572 1.000
0.426 0.340 0.426 0.244 0.446 0.335 0.410 0.419 0.422 0.416 0.292
0.391 0.394 0.619 0.527 1.000
0.432 0.432 0.444 0.339 0.473 0.361 0.440 0.450 0.454 0.450 0.361
0.446 0.467 0.571 0.565 0.613 1.000
0.374 0.418 0.512 0.279 0.442 0.322 0.410 0.389 0.457 0.469 0.335
0.424 0.439 0.549 0.554 0.555 0.665 1.000
0.434 0.415 0.460 0.311 0.460 0.318 0.374 0.425 0.468 0.457 0.290
0.433 0.456 0.595 0.598 0.570 0.634 0.638 1.000
0.363 0.302 0.230 0.367 0.300 0.391 0.314 0.247 0.252 0.245 0.291
0.369 0.311 0.215 0.322 0.223 0.281 0.264 0.219 1.000
```

0.336 0.430 0.283 0.337 0.321 0.369 0.329 0.315 0.341 0.267 0.305
0.320 0.318 0.215 0.232 0.232 0.309 0.285 0.261 0.599 1.000
0.346 0.460 0.319 0.337 0.348 0.386 0.349 0.329 0.342 0.281 0.315
0.362 0.300 0.291 0.309 0.236 0.321 0.332 0.272 0.545 0.739 1.000
0.304 0.335 0.300 0.350 0.295 0.362 0.375 0.310 0.295 0.271 0.326
0.340 0.346 0.234 0.297 0.230 0.309 0.326 0.247 0.579 0.623 0.634
1.000
0.384 0.379 0.322 0.364 0.351 0.357 0.390 0.321 0.337 0.289 0.275
0.364 0.336 0.289 0.361 0.267 0.337 0.369 0.296 0.583 0.564 0.611
0.659 1.000
0.407 0.382 0.337 0.400 0.393 0.397 0.405 0.342 0.363 0.345 0.321
0.375 0.381 0.324 0.372 0.321 0.373 0.360 0.293 0.580 0.560 0.579
0.642 0.666 1.000
0.340 0.331 0.276 0.357 0.303 0.358 0.327 0.285 0.296 0.224 0.225
0.276 0.266 0.246 0.317 0.243 0.274 0.287 0.244 0.532 0.524 0.565
0.565 0.580 0.637 1.000
0.460 0.389 0.428 0.317 0.500 0.320 0.357 0.371 0.415 0.428 0.265
0.421 0.338 0.377 0.402 0.390 0.378 0.397 0.385 0.487 0.502 0.570
0.560 0.605 0.606 0.589 1.000

ME

3.72 3.60 3.16 4.20 3.55 4.06 3.98 3.50 3.75 3.63 4.17 3.95 4.07
3.30 3.57 3.68 3.67 3.62 3.61 3.97 3.73 3.58 3.90 3.78 3.92 3.90
3.65

SD

0.80 0.76 0.88 0.80 0.88 0.81 0.78 0.95 0.81 0.92 0.78 0.78 0.81
1.10 0.85 0.95 0.88 0.96 0.89 0.61 0.64 0.70 0.69 0.70 0.65 0.69
0.72

SE

20 21 22 23 24 25 26 27 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18
19/

MO NX=19 NY=8 NK=6 NE=1 LX=FU,FI LY=FU,FI TD=FU,FI TE=FU,FI TH=FU,FI
FR LX(1,1) LX(2,1) LX(3,1) LX(4,1) LX(5,1) LX(6,2) LX(7,2) LX(8,2)
LX(9,3) LX(10,3) LX(11,3) LX(12,3) LX(13,3) LX(14,4) LX(15,4)
LX(16,5) LX(17,5) LX(18,6) LX(19,6)

FR LY(1,1) LY(2,1) LY(3,1) LY(4,1) LY(5,1) LY(6,1) LY(7,1) LY(8,1)
FR TD(1,1) TD(2,2) TD(3,3) TD(4,4) TD(5,5) TD(6,6) TD(7,7) TD(8,8)
TD(9,9) TD(10,10) TD(11,11) TD(12,12) TD(13,13) TD(14,14) TD(15,15)
TD(16,16) TD(17,17) TD(18,18) TD(19,19)

FR TD(14,8)TD(10,9)TD(6,4)TD(14,4)TD(4,3)TD(19,11)TD(13,1)
TD(13,11)TD(5,1)TD(8,3)TD(11,4) TD(11,6) TD(16,14) TD(6,1) TD(14,3)
TD(18,1) TD(12,10) TD(10,6) TD(12,9) TD(9,4) TD(10,5) TD(11,7)

FR TD(8,4)TD(7,6)TD(14,11)TD(15,13)TD(10,7)TD(18,4)TD(5,4)TD(18,3)
TD(14,13)TD(15,12)TD(14,10)TD(14,9)TD(18,17)TD(9,8) TD(5,2) TD(16,4)
TD(14,5)TD(14,6)TD(8,7)TD(13,12)TD(4,2)TD(6,2)TD(17,4)TD(15,5)TD(11,
8)TD(11,3)TD(13,3)TD(13,8)TD(12,8)

FR TD(16,2)TD(10,3)TD(10,4)TD(3,2)TD(18,7)TD(7,4)TD(6,5)
TH(2,3)TH(2,2)TH(5,8)TH(10,8)TH(15,2)TH(14,3)TH(12,1)TH(6,1)TH(16,8)
TH(1,8)TH(3,8)TH(12,8)TH(9,8)TH(19,8)TH(9,1)TD(19,4)C

TH(13,3)TH(1,1)TH(9,4)TH(19,6)TH(14,2)TH(18,5)TH(15,1)TH(6,3)TH(6,7)
TH(4,7)TH(6,2)TH(1,4)TH(10,6)TH(5,4)TH(4,1)TH(12,7)TH(13,7)TH(14,8)
TH(4,8)TH(6,8)TH(7,8)TH(11,8)TH(11,7)TH(10,7)TH(11,5)TH(13,6)

FR TE(1,1) TE(2,2) TE(3,3) TE(4,4) TE(5,5) TE(6,6) TE(7,7) TE(8,8)
TE(6,3) TE(3,2) TE(1,2) TE(2,4) TE(8,1) TE(4,3) TE(5,4) TE(4,1)
TE(8,6) TE(6,4) TE(8,2) TE(8,3) TE(7,4) TE(8,5) TE(7,6) GA(1,1)
GA(1,2) GA(1,3) GA(1,4) GA(1,5) GA(1,6)

FI GA(1,6)

ST .1 GA(1,6)

LE

VIRTUE

LK

FAC1 FAC2 FAC3 FAC4 FAC5 FAC6

PD
 OU SE TV EF SS RS FS MI ND=3 AD=OFF IT=1000

MORAL MODEL

Number of Input Variables 27
 Number of Y - Variables 8
 Number of X - Variables 19
 Number of ETA - Variables 1
 Number of KSI - Variables 6
 Number of Observations 800

MORAL MODEL

Covariance Matrix

	HON	RES	SED	DIS	END	GRA
HON	1.000					
RES	0.599	1.000				
SED	0.545	0.739	1.000			
DIS	0.579	0.623	0.634	1.000		
END	0.583	0.564	0.611	0.659	1.000	
GRA	0.580	0.560	0.579	0.642	0.666	1.000
SAV	0.532	0.524	0.565	0.565	0.580	0.637
SAC	0.487	0.502	0.570	0.560	0.605	0.606
STU1	0.363	0.336	0.346	0.304	0.384	0.407
STU2	0.302	0.430	0.460	0.335	0.379	0.382
STU3	0.230	0.283	0.319	0.300	0.322	0.337
STU4	0.367	0.337	0.337	0.350	0.364	0.400
STU5	0.300	0.321	0.348	0.295	0.351	0.393
FAM1	0.391	0.369	0.386	0.362	0.357	0.397
FAM2	0.314	0.329	0.349	0.375	0.390	0.405
FAM3	0.247	0.315	0.329	0.310	0.321	0.342
SCH1	0.252	0.341	0.342	0.295	0.337	0.363
SCH2	0.245	0.267	0.281	0.271	0.289	0.345
SCH3	0.291	0.305	0.315	0.326	0.275	0.321
SCH4	0.369	0.320	0.362	0.340	0.364	0.375
SCH5	0.311	0.318	0.300	0.346	0.336	0.381
REG1	0.215	0.215	0.291	0.234	0.289	0.324
REG2	0.322	0.232	0.309	0.297	0.361	0.372
COM1	0.223	0.232	0.236	0.230	0.267	0.321
COM2	0.281	0.309	0.321	0.309	0.337	0.373
MED1	0.264	0.285	0.332	0.326	0.369	0.360
MED2	0.219	0.261	0.272	0.247	0.296	0.293

Covariance Matrix

	SAV	SAC	STU1	STU2	STU3	STU4
SAV	1.000					
SAC	0.589	1.000				
STU1	0.340	0.460	1.000			
STU2	0.331	0.389	0.547	1.000		
STU3	0.276	0.428	0.493	0.520	1.000	
STU4	0.357	0.317	0.507	0.453	0.276	1.000
STU5	0.303	0.500	0.646	0.491	0.519	0.424
FAM1	0.358	0.320	0.510	0.448	0.325	0.585
FAM2	0.327	0.357	0.458	0.429	0.355	0.455
FAM3	0.285	0.371	0.423	0.404	0.480	0.272
SCH1	0.296	0.415	0.457	0.452	0.427	0.462
SCH2	0.224	0.428	0.440	0.424	0.445	0.359
SCH3	0.225	0.265	0.374	0.379	0.258	0.528
SCH4	0.276	0.421	0.499	0.443	0.375	0.479
SCH5	0.266	0.338	0.387	0.408	0.323	0.440
REG1	0.246	0.377	0.364	0.331	0.468	0.143
REG2	0.317	0.402	0.403	0.354	0.402	0.324

COM1	0.243	0.390	0.426	0.340	0.426	0.244
COM2	0.274	0.378	0.432	0.432	0.444	0.339
MED1	0.287	0.397	0.374	0.418	0.512	0.279
MED2	0.244	0.385	0.434	0.415	0.460	0.311

Covariance Matrix

	STU5	FAM1	FAM2	FAM3	SCH1	SCH2
STU5	1.000					
FAM1	0.448	1.000				
FAM2	0.438	0.634	1.000			
FAM3	0.401	0.419	0.504	1.000		
SCH1	0.480	0.448	0.480	0.489	1.000	
SCH2	0.504	0.355	0.414	0.446	0.671	1.000
SCH3	0.375	0.547	0.500	0.307	0.522	0.508
SCH4	0.482	0.502	0.539	0.430	0.499	0.460
SCH5	0.416	0.471	0.476	0.377	0.566	0.551
REG1	0.430	0.232	0.331	0.533	0.434	0.463
REG2	0.445	0.345	0.403	0.409	0.383	0.393
COM1	0.446	0.335	0.410	0.419	0.422	0.416
COM2	0.473	0.361	0.440	0.450	0.454	0.450
MED1	0.442	0.322	0.410	0.389	0.457	0.469
MED2	0.460	0.318	0.374	0.425	0.468	0.457

Covariance Matrix

	SCH3	SCH4	SCH5	REG1	REG2	COM1
SCH3	1.000					
SCH4	0.557	1.000				
SCH5	0.647	0.557	1.000			
REG1	0.213	0.328	0.403	1.000		
REG2	0.299	0.443	0.450	0.572	1.000	
COM1	0.292	0.391	0.394	0.619	0.527	1.000
COM2	0.361	0.446	0.467	0.571	0.565	0.613
MED1	0.335	0.424	0.439	0.549	0.554	0.555
MED2	0.290	0.433	0.456	0.595	0.598	0.570

Covariance Matrix

	COM2	MED1	MED2
COM2	1.000		
MED1	0.665	1.000	
MED2	0.634	0.638	1.000

MORAL MODEL

Parameter Specifications

LAMBDA-Y

VIRTUE

HON	0
RES	1
SED	2
DIS	3
END	4
GRA	5
SAV	6
SAC	7

LAMBDA-X

	FAC1	FAC2	FAC3	FAC4	FAC5	FAC6
STU1	8	0	0	0	0	0
STU2	9	0	0	0	0	0
STU3	10	0	0	0	0	0
STU4	11	0	0	0	0	0
STU5	12	0	0	0	0	0
FAM1	0	13	0	0	0	0
FAM2	0	14	0	0	0	0
FAM3	0	15	0	0	0	0
SCH1	0	0	16	0	0	0
SCH2	0	0	17	0	0	0
SCH3	0	0	18	0	0	0
SCH4	0	0	19	0	0	0
SCH5	0	0	20	0	0	0
REG1	0	0	0	21	0	0
REG2	0	0	0	22	0	0
COM1	0	0	0	0	23	0
COM2	0	0	0	0	24	0
MED1	0	0	0	0	0	25
MED2	0	0	0	0	0	26

GAMMA

	FAC1	FAC2	FAC3	FAC4	FAC5	FAC6
VIRTUE	27	28	29	30	31	0

PHI

	FAC1	FAC2	FAC3	FAC4	FAC5	FAC6
FAC1	0					
FAC2	32	0				
FAC3	33	34	0			
FAC4	35	36	37	0		
FAC5	38	39	40	41	0	
FAC6	42	43	44	45	46	0

PSI

VIRTUE
47

THETA-EPS

	HON	RES	SED	DIS	END	GRA
HON	48					
RES	49	50				
SED	0	51	52			
DIS	53	54	55	56		
END	0	0	0	57	58	
GRA	0	0	59	60	0	61
SAV	0	0	0	62	0	63
SAC	65	66	67	0	68	69

THETA-EPS

	SAV	SAC
SAV	64	
SAC	0	70

THETA-DELTA-EPS

	HON	RES	SED	DIS	END	GRA
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
STU1	71	0	0	72	0	0
STU2	0	75	76	0	0	0
STU3	0	0	0	0	0	0
STU4	81	0	0	0	0	0
STU5	0	0	0	87	0	0
FAM1	93	94	95	0	0	0
FAM2	0	0	0	0	0	0
FAM3	0	0	0	0	0	0
SCH1	111	0	0	112	0	0
SCH2	0	0	0	0	0	117
SCH3	0	0	0	0	127	0
SCH4	136	0	0	0	0	0
SCH5	0	0	143	0	0	144
REG1	0	152	153	0	0	0
REG2	165	166	0	0	0	0
COM1	0	0	0	0	0	0
COM2	0	0	0	0	0	0
MED1	0	0	0	0	178	0
MED2	0	0	0	0	0	185

THETA-DELTA-EPS

	SAV	SAC
	-----	-----
STU1	0	73
STU2	0	0
STU3	0	78
STU4	82	83
STU5	0	88
FAM1	96	97
FAM2	0	103
FAM3	0	0
SCH1	0	113
SCH2	118	119
SCH3	128	129
SCH4	137	138
SCH5	145	0
REG1	0	154
REG2	0	0
COM1	0	171
COM2	0	0
MED1	0	0
MED2	0	186

THETA-DELTA

	STU1	STU2	STU3	STU4	STU5	FAM1
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
STU1	74					
STU2	0	77				
STU3	0	79	80			
STU4	0	84	85	86		
STU5	89	90	0	91	92	
FAM1	98	99	0	100	101	102
FAM2	0	0	0	104	0	105
FAM3	0	0	107	108	0	0
SCH1	0	0	0	114	0	0
SCH2	0	0	120	121	122	123
SCH3	0	0	130	131	0	132
SCH4	0	0	0	0	0	0
SCH5	146	0	147	0	0	0
REG1	0	0	155	156	157	158
REG2	0	0	0	0	167	0
COM1	0	172	0	173	0	0

COM2	0	0	0	176	0	0
MED1	179	0	180	181	0	0
MED2	0	0	0	187	0	0

THETA-DELTA

	FAM2	FAM3	SCH1	SCH2	SCH3	SCH4
FAM2	106					
FAM3	109	110				
SCH1	0	115	116			
SCH2	124	0	125	126		
SCH3	133	134	0	0	135	
SCH4	0	139	140	141	0	142
SCH5	0	148	0	0	149	150
REG1	0	159	160	161	162	0
REG2	0	0	0	0	0	168
COM1	0	0	0	0	0	0
COM2	0	0	0	0	0	0
MED1	182	0	0	0	0	0
MED2	0	0	0	0	188	0

THETA-DELTA

	SCH5	REG1	REG2	COM1	COM2	MED1
SCH5	151					
REG1	163	164				
REG2	169	0	170			
COM1	0	174	0	175		
COM2	0	0	0	0	177	
MED1	0	0	0	0	183	184
MED2	0	0	0	0	0	0

THETA-DELTA

	MED2
MED2	189

MORAL MODEL

Number of Iterations = 29

LISREL Estimates (Maximum Likelihood)

LAMBDA-Y

	VIRTUE
HON	0.708
RES	0.698 (0.034) 20.812
SED	0.760 (0.038) 19.817
DIS	0.709 (0.038) 18.586

END	0.803
	(0.038)
	21.212
GRA	0.820
	(0.039)
	20.934
SAV	0.727
	(0.038)
	19.157
SAC	0.837
	(0.044)
	19.108

LAMBDA-X

	FAC1	FAC2	FAC3	FAC4	FAC5	FAC6
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
STU1	0.753 (0.032) 23.644	--	--	--	--	--
STU2	0.722 (0.033) 21.698	--	--	--	--	--
STU3	0.668 (0.034) 19.920	--	--	--	--	--
STU4	0.699 (0.034) 20.394	--	--	--	--	--
STU5	0.756 (0.033) 22.737	--	--	--	--	--
FAM1	--	0.655 (0.034) 18.992	--	--	--	--
FAM2	--	0.711 (0.035) 20.190	--	--	--	--
FAM3	--	0.672 (0.035) 19.136	--	--	--	--
SCH1	--	--	0.779 (0.032) 23.982	--	--	--
SCH2	--	--	0.750 (0.033) 22.879	--	--	--
SCH3	--	--	0.665 (0.032) 20.589	--	--	--
SCH4	--	--	0.811 (0.033) 24.275	--	--	--

SCH5	- -	- -	0.744 (0.032) 23.066	- -	- -	- -
REG1	- -	- -	- -	0.716 (0.031) 22.848	- -	- -
REG2	- -	- -	- -	0.765 (0.032) 23.785	- -	- -
COM1	- -	- -	- -	- -	0.741 (0.032) 23.264	- -
COM2	- -	- -	- -	- -	0.814 (0.031) 25.988	- -
MED1	- -	- -	- -	- -	- -	0.766 (0.031) 24.623
MED2	- -	- -	- -	- -	- -	0.811 (0.031) 26.274

GAMMA

	FAC1	FAC2	FAC3	FAC4	FAC5	FAC6
VIRTUE	0.367 (0.110) 3.347	0.662 (0.225) 2.942	0.276 (0.172) 1.984	0.470 (0.230) 2.045	0.168 (0.075) 2.389	0.141

Covariance Matrix of ETA and KSI

	VIRTUE	FAC1	FAC2	FAC3	FAC4	FAC5	FAC6
VIRTUE	1.000						
FAC1	0.622	1.000					
FAC2	0.651	0.823	1.000				
FAC3	0.551	0.783	0.905	1.000			
FAC4	0.564	0.680	0.735	0.633	1.000		
FAC5	0.508	0.760	0.775	0.698	0.917	1.000	
FAC6	0.508	0.747	0.706	0.723	0.950	0.948	1.000

Covariance Matrix of ETA and KSI

	FAC6
FAC6	1.000

PHI

	FAC1	FAC2	FAC3	FAC4	FAC5	FAC6
FAC1	1.000					
FAC2	0.823 (0.027) 30.071	1.000				

FAC3	0.783 (0.021) 37.468	0.905 (0.026) 35.075	1.000			
FAC4	0.680 (0.030) 22.696	0.735 (0.035) 21.258	0.633 (0.031) 20.694	1.000		
FAC5	0.760 (0.027) 28.248	0.775 (0.031) 25.331	0.698 (0.027) 26.038	0.917 (0.022) 41.855	1.000	
FAC6	0.747 (0.026) 28.355	0.706 (0.035) 20.199	0.723 (0.026) 28.339	0.950 (0.021) 45.254	0.948 (0.019) 49.131	1.000

PSI

VIRTUE

0.489
(0.061)
7.965

Squared Multiple Correlations for Structural Equations

VIRTUE

0.511

THETA-EPS

	HON	RES	SED	DIS	END	GRA
HON	0.495 (0.028) 17.481					
RES	0.101 (0.018) 5.622	0.504 (0.029) 17.557				
SED	- -	0.201 (0.021) 9.396	0.420 (0.027) 15.539			
DIS	0.071 (0.021) 3.341	0.125 (0.022) 5.784	0.097 (0.021) 4.654	0.499 (0.035) 14.454		
END	- -	- -	- -	0.086 (0.020) 4.219	0.350 (0.023) 15.129	
GRA	- -	- -	-0.042 (0.015) -2.759	0.061 (0.021) 2.857	- -	0.325 (0.025) 13.135
SAV	- -	- -	- -	0.046 (0.021) 2.177	- -	0.035 (0.019) 1.783
SAC	-0.087 (0.021) -4.246	-0.066 (0.020) -3.253	-0.050 (0.020) -2.465	- -	-0.047 (0.020) -2.294	-0.068 (0.020) -3.443

THETA-EPS

	SAV	SAC
	-----	-----
SAV	0.469 (0.027) 17.072	
SAC	- -	0.324 (0.033) 9.789

Squared Multiple Correlations for Y - Variables

HON	RES	SED	DIS	END	GRA
-----	-----	-----	-----	-----	-----
0.503	0.492	0.579	0.502	0.648	0.674

Squared Multiple Correlations for Y - Variables

SAV	SAC
-----	-----
0.530	0.684

THETA-DELTA-EPS

	HON	RES	SED	DIS	END	GRA
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
STU1	0.044 (0.017) 2.527	- -	- -	-0.040 (0.016) -2.461	- -	- -
STU2	- -	0.100 (0.019) 5.381	0.109 (0.018) 5.890	- -	- -	- -
STU3	- -	- -	- -	- -	- -	- -
STU4	0.038 (0.019) 2.005	- -	- -	- -	- -	- -
STU5	- -	- -	- -	-0.031 (0.016) -1.859	- -	- -
FAM1	0.076 (0.018) 4.145	0.036 (0.017) 2.099	0.045 (0.017) 2.719	- -	- -	- -
FAM2	- -	- -	- -	- -	- -	- -
FAM3	- -	- -	- -	- -	- -	- -
SCH1	-0.041 (0.017) -2.484	- -	- -	-0.037 (0.015) -2.458	- -	- -
SCH2	- -	- -	- -	- -	- -	0.030 (0.016) 1.897
SCH3	- -	- -	- -	- -	-0.034 (0.015) -2.212	- -

SCH4	0.062 (0.018) 3.429	- -	- -	- -	- -	- -
SCH5	- -	- -	-0.032 (0.014) -2.205	- -	- -	0.026 (0.016) 1.698
REG1	- -	-0.033 (0.016) -2.086	0.026 (0.016) 1.655	- -	- -	- -
REG2	0.037 (0.018) 2.002	-0.059 (0.016) -3.613	- -	- -	- -	- -
COM1	- -	- -	- -	- -	- -	- -
COM2	- -	- -	- -	- -	- -	- -
MED1	- -	- -	- -	- -	0.026 (0.015) 1.787	- -
MED2	- -	- -	- -	- -	- -	-0.031 (0.015) -2.100

THETA-DELTA-EPS

	SAV	SAC
	-----	-----
STU1	- -	0.051 (0.019) 2.752
STU2	- -	- -
STU3	- -	0.064 (0.018) 3.502
STU4	0.030 (0.019) 1.589	-0.059 (0.020) -2.872
STU5	- -	0.103 (0.019) 5.376
FAM1	0.037 (0.018) 2.080	-0.055 (0.020) -2.784
FAM2	- -	-0.045 (0.018) -2.484
FAM3	- -	- -
SCH1	- -	0.040 (0.018) 2.271
SCH2	-0.030 (0.018) -1.639	0.102 (0.019) 5.306

SCH3	-0.048 (0.020) -2.439	-0.051 (0.018) -2.809
SCH4	-0.042 (0.019) -2.278	0.041 (0.018) 2.239
SCH5	-0.030 (0.019) -1.602	- -
REG1	- -	0.037 (0.017) 2.184
REG2	- -	- -
COM1	- -	0.065 (0.017) 3.766
COM2	- -	- -
MED1	- -	- -
MED2	- -	0.042 (0.016) 2.640

THETA-DELTA

	STU1	STU2	STU3	STU4	STU5	FAM1
STU1	0.440 (0.027) 16.044	- -	- -	- -	- -	- -
STU2	- -	0.477 (0.032) 15.121	- -	- -	- -	- -
STU3	- -	0.035 (0.022) 1.558	0.547 (0.032) 16.866	- -	- -	- -
STU4	- -	-0.051 (0.022) -2.258	-0.170 (0.024) -7.130	0.504 (0.034) 14.770	- -	- -
STU5	0.073 (0.023) 3.231	-0.057 (0.020) -2.807	- -	-0.094 (0.022) -4.192	0.425 (0.031) 13.580	- -
FAM1	0.116 (0.019) 5.950	0.059 (0.019) 3.083	- -	0.200 (0.025) 8.051	0.056 (0.019) 2.878	0.571 (0.034) 16.685
FAM2	- -	- -	- -	0.029 (0.022) 1.308	- -	0.166 (0.026) 6.297
FAM3	- -	- -	0.117 (0.022) 5.357	-0.106 (0.024) -4.403	- -	- -

SCH1	- -	- -	- -	0.035 (0.020) 1.756	- -	- -
SCH2	- -	- -	0.039 (0.019) 2.053	-0.051 (0.021) -2.426	0.055 (0.017) 3.155	-0.081 (0.019) -4.362
SCH3	- -	- -	-0.060 (0.020) -3.006	0.135 (0.021) 6.586	- -	0.134 (0.020) 6.600
SCH4	- -	- -	- -	- -	- -	- -
SCH5	-0.051 (0.016) -3.212	- -	-0.057 (0.020) -2.885	- -	- -	- -
REG1	- -	- -	0.107 (0.019) 5.500	-0.154 (0.022) -7.002	0.059 (0.018) 3.378	-0.062 (0.018) -3.460
REG2	- -	- -	- -	- -	0.037 (0.018) 2.032	- -
COM1	- -	-0.053 (0.018) -2.910	- -	-0.110 (0.022) -4.930	- -	- -
COM2	- -	- -	- -	-0.049 (0.021) -2.338	- -	- -
MED1	-0.053 (0.016) -3.248	- -	0.085 (0.018) 4.586	-0.095 (0.022) -4.355	- -	- -
MED2	- -	- -	- -	-0.057 (0.021) -2.724	- -	- -

THETA-DELTA

	FAM2	FAM3	SCH1	SCH2	SCH3	SCH4
FAM2	0.494 (0.035) 14.219					
FAM3	0.046 (0.023) 1.990	0.560 (0.036) 15.707				
SCH1	- -	0.016 (0.020) 0.802	0.394 (0.029) 13.495			
SCH2	-0.053 (0.018) -2.870	- -	0.080 (0.023) 3.477	0.432 (0.030) 14.319		
SCH3	0.067 (0.020) 3.327	-0.087 (0.023) -3.710	- -	- -	0.533 (0.030) 18.048	

SCH4	- -	-0.050 (0.022) -2.247	-0.134 (0.023) -5.736	-0.144 (0.023) -6.191	- -	0.343 (0.032) 10.657
SCH5	- -	-0.071 (0.022) -3.171	- -	- -	0.137 (0.021) 6.610	-0.052 (0.021) -2.427
REG1	- -	0.172 (0.021) 8.058	0.078 (0.020) 3.892	0.113 (0.021) 5.506	-0.043 (0.020) -2.191	- -
REG2	- -	- -	- -	- -	- -	0.060 (0.020) 3.069
COM1	- -	- -	- -	- -	- -	- -
COM2	- -	- -	- -	- -	- -	- -
MED1	0.037 (0.016) 2.229	- -	- -	- -	- -	- -
MED2	- -	- -	- -	- -	-0.060 (0.016) -3.789	- -

THETA-DELTA

	SCH5	REG1	REG2	COM1	COM2	MED1
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
SCH5	0.443 (0.029) 15.505					
REG1	0.071 (0.020) 3.546	0.450 (0.028) 15.901				
REG2	0.068 (0.018) 3.821	- -	0.416 (0.028) 14.625			
COM1	- -	0.101 (0.019) 5.296	- -	0.440 (0.028) 15.825		
COM2	- -	- -	- -	- -	0.336 (0.026) 12.916	
MED1	- -	- -	- -	- -	0.062 (0.019) 3.324	0.402 (0.026) 15.622
MED2	- -	- -	- -	- -	- -	- -

THETA-DELTA

	MED2

MED2	0.336 (0.025) 13.463

Squared Multiple Correlations for X - Variables

STU1	STU2	STU3	STU4	STU5	FAM1
0.563	0.522	0.449	0.492	0.574	0.429

Squared Multiple Correlations for X - Variables

FAM2	FAM3	SCH1	SCH2	SCH3	SCH4
0.506	0.446	0.606	0.565	0.454	0.657

Squared Multiple Correlations for X - Variables

SCH5	REG1	REG2	COM1	COM2	MED1
0.556	0.533	0.584	0.555	0.664	0.594

Squared Multiple Correlations for X - Variables

MED2
0.662

TH was written to file fort.811

Goodness of Fit Statistics

Degrees of Freedom = 189
 Minimum Fit Function Chi-Square = 187.050 (P = 0.526)
 Normal Theory Weighted Least Squares Chi-Square = 188.066 (P = 0.506)
 Estimated Non-centrality Parameter (NCP) = 0.0
 90 Percent Confidence Interval for NCP = (0.0 ; 35.196)

Minimum Fit Function Value = 0.234
 Population Discrepancy Function Value (F0) = 0.0
 90 Percent Confidence Interval for F0 = (0.0 ; 0.0440)
 Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) = 0.0
 90 Percent Confidence Interval for RMSEA = (0.0 ; 0.0153)
 P-Value for Test of Close Fit (RMSEA < 0.05) = 1.000

Expected Cross-Validation Index (ECVI) = 0.710
 90 Percent Confidence Interval for ECVI = (0.710 ; 0.754)
 ECVI for Saturated Model = 0.946
 ECVI for Independence Model = 61.141

Chi-Square for Independence Model with 351 Degrees of Freedom = 48798.005

Independence AIC = 48852.005
 Model AIC = 566.066
 Saturated AIC = 756.000
 Independence CAIC = 49005.489
 Model CAIC = 1640.458
 Saturated CAIC = 2904.783

Normed Fit Index (NFI) = 0.996
 Non-Normed Fit Index (NNFI) = 1.000
 Parsimony Normed Fit Index (PNFI) = 0.536
 Comparative Fit Index (CFI) = 1.000
 Incremental Fit Index (IFI) = 1.000
 Relative Fit Index (RFI) = 0.993

Critical N (CN) = 1013.995

Root Mean Square Residual (RMR) = 0.0246
 Standardized RMR = 0.0247

Goodness of Fit Index (GFI) = 0.983
 Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = 0.966
 Parsimony Goodness of Fit Index (PGFI) = 0.491

MORAL MODEL

Fitted Covariance Matrix

	HON	RES	SED	DIS	END	GRA
HON	0.996					
RES	0.595	0.991				
SED	0.538	0.731	0.998			
DIS	0.573	0.620	0.636	1.003		
END	0.569	0.561	0.611	0.656	0.996	
GRA	0.580	0.572	0.581	0.642	0.658	0.997
SAV	0.515	0.508	0.553	0.562	0.584	0.631
SAC	0.505	0.519	0.586	0.594	0.626	0.618
STU1	0.376	0.327	0.356	0.293	0.377	0.384
STU2	0.318	0.414	0.451	0.319	0.361	0.368
STU3	0.294	0.290	0.316	0.295	0.334	0.341
STU4	0.346	0.304	0.331	0.309	0.350	0.357
STU5	0.333	0.329	0.358	0.303	0.378	0.386
FAM1	0.377	0.334	0.369	0.302	0.342	0.349
FAM2	0.328	0.323	0.352	0.328	0.372	0.379
FAM3	0.309	0.305	0.332	0.310	0.351	0.358
SCH1	0.263	0.300	0.327	0.268	0.345	0.352
SCH2	0.293	0.289	0.314	0.293	0.332	0.369
SCH3	0.260	0.256	0.279	0.260	0.261	0.301
SCH4	0.378	0.312	0.340	0.317	0.359	0.366
SCH5	0.291	0.287	0.281	0.291	0.330	0.363
REG1	0.286	0.249	0.333	0.287	0.325	0.331
REG2	0.342	0.243	0.328	0.306	0.347	0.354
COM1	0.267	0.263	0.286	0.267	0.302	0.309
COM2	0.293	0.289	0.314	0.293	0.332	0.339
MED1	0.275	0.272	0.296	0.276	0.339	0.319
MED2	0.291	0.287	0.313	0.292	0.331	0.306

Fitted Covariance Matrix

	SAV	SAC	STU1	STU2	STU3	STU4
SAV	0.997					
SAC	0.608	1.024				
STU1	0.341	0.444	1.008			
STU2	0.327	0.376	0.544	0.999		
STU3	0.302	0.412	0.503	0.517	0.993	
STU4	0.347	0.305	0.527	0.454	0.297	0.992
STU5	0.342	0.497	0.643	0.489	0.505	0.435
FAM1	0.347	0.301	0.522	0.449	0.360	0.577
FAM2	0.336	0.342	0.441	0.423	0.391	0.438
FAM3	0.318	0.366	0.417	0.399	0.486	0.281
SCH1	0.312	0.399	0.459	0.440	0.407	0.462
SCH2	0.271	0.448	0.442	0.424	0.431	0.359
SCH3	0.219	0.256	0.393	0.376	0.288	0.500
SCH4	0.283	0.415	0.478	0.458	0.424	0.444
SCH5	0.268	0.344	0.388	0.421	0.332	0.408
REG1	0.294	0.376	0.367	0.352	0.433	0.187
REG2	0.314	0.361	0.392	0.376	0.348	0.364
COM1	0.274	0.380	0.424	0.353	0.376	0.284
COM2	0.301	0.346	0.466	0.447	0.413	0.383
MED1	0.283	0.326	0.378	0.413	0.467	0.306
MED2	0.299	0.387	0.457	0.438	0.405	0.367

Fitted Covariance Matrix

	STU5	FAM1	FAM2	FAM3	SCH1	SCH2
STU5	0.996					
FAM1	0.464	1.000				
FAM2	0.443	0.631	1.000			
FAM3	0.418	0.440	0.524	1.011		
SCH1	0.461	0.462	0.501	0.490	1.000	
SCH2	0.499	0.364	0.430	0.456	0.664	0.995
SCH3	0.394	0.528	0.495	0.318	0.518	0.499
SCH4	0.480	0.480	0.522	0.443	0.497	0.464
SCH5	0.441	0.441	0.479	0.382	0.580	0.558
REG1	0.428	0.283	0.374	0.526	0.431	0.453
REG2	0.431	0.368	0.400	0.378	0.377	0.363
COM1	0.426	0.376	0.409	0.386	0.403	0.388
COM2	0.468	0.413	0.449	0.424	0.443	0.426
MED1	0.433	0.354	0.421	0.363	0.431	0.415
MED2	0.458	0.375	0.407	0.385	0.457	0.440

Fitted Covariance Matrix

	SCH3	SCH4	SCH5	REG1	REG2	COM1
SCH3	0.976					
SCH4	0.539	1.000				
SCH5	0.632	0.551	0.997			
REG1	0.259	0.367	0.408	0.963		
REG2	0.322	0.452	0.429	0.548	1.001	
COM1	0.344	0.420	0.385	0.588	0.520	0.989
COM2	0.378	0.461	0.423	0.535	0.571	0.604
MED1	0.368	0.449	0.412	0.521	0.557	0.539
MED2	0.330	0.475	0.436	0.552	0.589	0.570

Fitted Covariance Matrix

	COM2	MED1	MED2
COM2	0.999		
MED1	0.654	0.989	
MED2	0.626	0.621	0.993

Fitted Residuals

	HON	RES	SED	DIS	END	GRA
HON	0.004					
RES	0.004	0.009				
SED	0.007	0.008	0.002			
DIS	0.006	0.003	-0.002	-0.003		
END	0.014	0.003	0.000	0.003	0.004	
GRA	0.000	-0.012	-0.002	0.000	0.008	0.003
SAV	0.017	0.016	0.012	0.003	-0.004	0.006
SAC	-0.018	-0.017	-0.016	-0.034	-0.021	-0.012
STU1	-0.013	0.009	-0.010	0.011	0.007	0.023
STU2	-0.016	0.016	0.009	0.016	0.018	0.014
STU3	-0.064	-0.007	0.003	0.005	-0.012	-0.004
STU4	0.021	0.033	0.006	0.041	0.014	0.043
STU5	-0.033	-0.008	-0.010	-0.008	-0.027	0.007
FAM1	0.014	0.035	0.017	0.060	0.015	0.048
FAM2	-0.014	0.006	-0.003	0.047	0.018	0.026
FAM3	-0.062	0.010	-0.003	0.000	-0.030	-0.016
SCH1	-0.011	0.041	0.015	0.027	-0.008	0.011
SCH2	-0.048	-0.022	-0.033	-0.022	-0.043	-0.024
SCH3	0.031	0.049	0.036	0.066	0.014	0.020
SCH4	-0.009	0.008	0.022	0.023	0.005	0.009
SCH5	0.020	0.031	0.019	0.055	0.006	0.018
REG1	-0.071	-0.034	-0.042	-0.053	-0.036	-0.007

REG2	-0.020	-0.011	-0.019	-0.009	0.014	0.018
COM1	-0.044	-0.031	-0.050	-0.037	-0.035	0.012
COM2	-0.012	0.020	0.007	0.016	0.005	0.034
MED1	-0.011	0.013	0.036	0.050	0.030	0.041
MED2	-0.072	-0.026	-0.041	-0.045	-0.035	-0.013

Fitted Residuals

	SAV	SAC	STU1	STU2	STU3	STU4
SAV	0.003					
SAC	-0.019	-0.024				
STU1	-0.001	0.016	-0.008			
STU2	0.004	0.013	0.003	0.001		
STU3	-0.026	0.016	-0.010	0.003	0.007	
STU4	0.010	0.012	-0.020	-0.001	-0.021	0.008
STU5	-0.039	0.003	0.003	0.002	0.014	-0.011
FAM1	0.011	0.019	-0.012	-0.001	-0.035	0.008
FAM2	-0.009	0.015	0.017	0.006	-0.036	0.017
FAM3	-0.033	0.005	0.006	0.005	-0.006	-0.009
SCH1	-0.016	0.016	-0.002	0.012	0.020	0.000
SCH2	-0.047	-0.020	-0.002	0.000	0.014	0.000
SCH3	0.006	0.009	-0.019	0.003	-0.030	0.028
SCH4	-0.007	0.006	0.021	-0.015	-0.049	0.035
SCH5	-0.002	-0.006	-0.001	-0.013	-0.009	0.032
REG1	-0.048	0.001	-0.003	-0.021	0.035	-0.044
REG2	0.003	0.041	0.011	-0.022	0.054	-0.040
COM1	-0.031	0.010	0.002	-0.013	0.050	-0.040
COM2	-0.027	0.032	-0.034	-0.015	0.031	-0.044
MED1	0.004	0.071	-0.004	0.005	0.045	-0.027
MED2	-0.055	-0.002	-0.023	-0.023	0.055	-0.056

Fitted Residuals

	STU5	FAM1	FAM2	FAM3	SCH1	SCH2
STU5	0.004					
FAM1	-0.016	0.000				
FAM2	-0.005	0.003	0.000			
FAM3	-0.017	-0.021	-0.020	-0.011		
SCH1	0.019	-0.014	-0.021	-0.001	0.000	
SCH2	0.005	-0.009	-0.016	-0.010	0.007	0.005
SCH3	-0.019	0.019	0.005	-0.011	0.004	0.009
SCH4	0.002	0.022	0.017	-0.013	0.002	-0.004
SCH5	-0.025	0.030	-0.003	-0.005	-0.014	-0.007
REG1	0.002	-0.051	-0.043	0.007	0.003	0.010
REG2	0.014	-0.023	0.003	0.031	0.006	0.030
COM1	0.020	-0.041	0.001	0.033	0.019	0.028
COM2	0.005	-0.052	-0.009	0.026	0.011	0.024
MED1	0.009	-0.032	-0.011	0.026	0.026	0.054
MED2	0.002	-0.057	-0.033	0.040	0.011	0.017

Fitted Residuals

	SCH3	SCH4	SCH5	REG1	REG2	COM1
SCH3	0.024					
SCH4	0.018	0.000				
SCH5	0.015	0.006	0.003			
REG1	-0.046	-0.039	-0.005	0.037		
REG2	-0.023	-0.009	0.021	0.024	-0.001	
COM1	-0.052	-0.029	0.009	0.031	0.007	0.011
COM2	-0.017	-0.015	0.044	0.036	-0.006	0.009
MED1	-0.033	-0.025	0.027	0.028	-0.003	0.016
MED2	-0.040	-0.042	0.020	0.043	0.009	0.000

Fitted Residuals

	COM2	MED1	MED2
COM2	0.001		
MED1	0.011	0.011	
MED2	0.008	0.017	0.007

Summary Statistics for Fitted Residuals

Smallest Fitted Residual = -0.072
 Median Fitted Residual = 0.003
 Largest Fitted Residual = 0.071

Stemleaf Plot

```

- 7|21
- 6|42
- 5|76532210
- 4|988765444332211000
- 3|9976655444333321100
- 2|9777665544333222111110000
- 1|99998777666666555444333322221111110000
- 0|9999999888877776665554443333222211111000000000000

0|111122222233333333333333333344444445555555555666666666667777777778888889+09
 1|00001111111111222233444444444455556666666667777778888899999
 2|0000001112233444666677888
 3|000111112233455566667
 4|011113345789
 5|004455
 6|06
 7|1
    
```

Standardized Residuals

	HON	RES	SED	DIS	END	GRA
HON	0.740					
RES	0.480	1.419				
SED	0.509	1.128	0.286			
DIS	1.045	0.426	-0.322	-0.765		
END	1.267	0.279	0.030	0.820	1.679	
GRA	-0.023	-1.191	-0.376	0.002	1.006	1.213
SAV	1.186	1.126	0.991	0.664	-0.362	1.696
SAC	-2.318	-2.006	-1.946	-3.889	-2.842	-1.811
STU1	-0.739	0.368	-0.475	0.726	0.354	1.123
STU2	-0.671	0.912	0.571	0.702	0.827	0.644
STU3	-2.564	-0.291	0.123	0.210	-0.521	-0.167
STU4	1.249	1.350	0.265	1.763	0.647	1.992
STU5	-1.436	-0.332	-0.454	-0.563	-1.320	0.359
FAM1	0.784	1.945	0.969	-2.589	0.680	2.284
FAM2	-0.597	0.260	-0.127	2.183	0.923	1.347
FAM3	-2.633	0.405	-0.150	-0.004	-1.424	-0.795
SCH1	-0.607	1.684	0.669	1.581	-0.369	0.519
SCH2	-1.950	-0.883	-1.427	-0.938	-1.951	-1.473
SCH3	1.203	1.871	1.440	2.604	0.745	0.866
SCH4	-0.530	0.334	0.999	1.025	0.237	0.431
SCH5	0.825	1.260	1.047	2.301	0.277	1.119
REG1	-3.042	-1.812	-2.374	-2.314	-1.706	-0.360
REG2	-1.269	-0.611	-0.891	-0.414	0.704	0.927
COM1	-1.778	-1.256	-2.173	-1.560	-1.631	0.587
COM2	-0.511	0.881	0.314	0.722	0.248	1.811
MED1	-0.473	0.554	1.606	2.167	1.843	1.988
MED2	-3.149	-1.141	-1.912	-2.044	-1.765	-0.959

Standardized Residuals

	SAV	SAC	STU1	STU2	STU3	STU4
SAV	0.857					
SAC	-1.990	-3.120				
STU1	-0.038	1.265	-1.602			
STU2	0.181	0.623	0.256	0.190		
STU3	-1.066	1.086	-0.721	0.336	1.358	
STU4	0.618	0.976	-1.510	-0.102	-2.312	0.955
STU5	-1.733	0.265	0.529	0.222	1.148	-1.314
FAM1	0.651	1.590	-1.152	-0.057	-1.744	0.943
FAM2	-0.423	1.291	1.025	0.357	-1.891	1.791
FAM3	-1.410	0.246	0.360	0.246	-0.710	-1.124
SCH1	-0.678	1.050	-0.142	0.620	0.996	0.028
SCH2	-2.754	-1.316	-0.132	-0.004	1.142	-0.036
SCH3	0.336	0.574	-0.953	0.134	-2.656	2.321
SCH4	-0.455	0.454	1.255	-0.869	-2.625	1.974
SCH5	-0.136	-0.261	-0.073	-0.680	-0.846	1.713
REG1	-2.080	0.092	-0.162	-1.022	2.739	-4.138
REG2	0.141	2.090	0.581	-1.097	2.585	-1.896
COM1	-1.286	0.662	0.102	-1.098	2.453	-3.238
COM2	-1.204	1.734	-2.139	-0.867	1.709	-3.666
MED1	0.181	3.526	-0.364	0.243	3.544	-2.004
MED2	-2.477	-0.136	-1.371	-1.303	3.015	-4.431

Standardized Residuals

	STU5	FAM1	FAM2	FAM3	SCH1	SCH2
STU5	0.848					
FAM1	-1.716	0.039				
FAM2	-0.283	0.417	0.106			
FAM3	-0.989	-1.705	-2.424	-2.046		
SCH1	1.083	-0.851	-1.468	-0.099	-0.087	
SCH2	0.484	-1.026	-2.031	-0.628	1.182	0.847
SCH3	-1.004	1.793	0.737	-1.634	0.277	0.620
SCH4	0.119	1.421	1.339	-1.343	0.497	-0.612
SCH5	-1.403	1.790	-0.200	-0.743	-1.431	-0.639
REG1	0.167	-4.164	-2.495	0.669	0.264	0.826
REG2	1.266	-1.204	0.192	1.727	0.328	1.568
COM1	1.129	-2.116	0.084	1.725	0.973	1.376
COM2	0.347	-3.024	-0.577	1.573	0.654	1.307
MED1	0.519	-1.628	-0.997	1.321	1.410	2.818
MED2	0.103	-3.088	-2.019	2.266	0.677	0.975

Standardized Residuals

	SCH3	SCH4	SCH5	REG1	REG2	COM1
SCH3	3.500					
SCH4	1.463	0.057				
SCH5	1.988	0.849	0.614			
REG1	-3.647	-2.216	-0.453	4.004		
REG2	-1.074	-0.887	1.783	2.378	-0.211	
COM1	-2.453	-1.547	0.437	3.393	0.535	2.592
COM2	-0.886	-0.915	2.469	2.991	-0.537	1.913
MED1	-1.641	-1.436	1.428	2.018	-0.231	1.348
MED2	-3.063	-2.654	1.131	3.493	0.801	-0.020

Standardized Residuals

	COM2	MED1	MED2
COM2	1.106		
MED1	2.239	2.149	
MED2	0.997	2.926	1.643

Summary Statistics for Standardized Residuals

Smallest Standardized Residual = -4.431
 Median Standardized Residual = 0.229
 Largest Standardized Residual = 4.004

Stemleaf Plot

```

- 4 | 421
- 3 | 976
- 3 | 2111100
- 2 | 8877666555
- 2 | 443332211100000000
- 1 | 999998888777776666665555
- 1 | 4444444333333332222111110000000
- 0 | 99999999888777777666666555555555
- 0 | 4444443333322222111111111000000000
  0 | 111111111222222222222333333333333334444444444
  0 | 55555555666666666667777777777778888888899999999
  1 | 00000000000001111111111222223333333333444444444
  1 | 5666666777777778888888999
  2 | 00001122233334
  2 | 556666789
  3 | 004
  3 | 5555
  4 | 0
    
```

Largest Negative Standardized Residuals

Residual for	SAC and	DIS	-3.889
Residual for	SAC and	END	-2.842
Residual for	SAC and	SAC	-3.120
Residual for	FAM3 and	HON	-2.633
Residual for	SCH2 and	SAV	-2.754
Residual for	SCH3 and	STU3	-2.656
Residual for	SCH4 and	STU3	-2.625
Residual for	REG1 and	HON	-3.042
Residual for	REG1 and	STU4	-4.138
Residual for	REG1 and	FAM1	-4.164
Residual for	REG1 and	SCH3	-3.647
Residual for	COM1 and	STU4	-3.238
Residual for	COM2 and	STU4	-3.666
Residual for	COM2 and	FAM1	-3.024
Residual for	MED2 and	HON	-3.149
Residual for	MED2 and	STU4	-4.431
Residual for	MED2 and	FAM1	-3.088
Residual for	MED2 and	SCH3	-3.063
Residual for	MED2 and	SCH4	-2.654

Largest Positive Standardized Residuals

Residual for	FAM1 and	DIS	2.589
Residual for	SCH3 and	DIS	2.604
Residual for	SCH3 and	SCH3	3.500
Residual for	REG1 and	STU3	2.739
Residual for	REG1 and	REG1	4.004
Residual for	REG2 and	STU3	2.585
Residual for	COM1 and	REG1	3.393
Residual for	COM1 and	COM1	2.592
Residual for	COM2 and	REG1	2.991
Residual for	MED1 and	SAC	3.526
Residual for	MED1 and	STU3	3.544
Residual for	MED1 and	SCH2	2.818
Residual for	MED2 and	STU3	3.015
Residual for	MED2 and	REG1	3.493
Residual for	MED2 and	MED1	2.926

MORAL MODEL

Standardized Residuals

MORAL MODEL

Modification Indices and Expected Change

No Non-Zero Modification Indices for LAMBDA-Y

Modification Indices for LAMBDA-X

	FAC1	FAC2	FAC3	FAC4	FAC5	FAC6
STU1	-	3.576	1.072	0.014	0.384	0.374
STU2	-	0.217	0.414	1.908	2.200	2.749
STU3	-	2.384	2.041	9.059	8.211	10.287
STU4	-	1.662	2.783	0.957	0.723	0.549
STU5	-	0.942	0.265	0.100	0.027	0.005
FAM1	0.256	-	0.518	1.219	2.445	1.549
FAM2	0.441	-	0.725	0.063	0.026	0.062
FAM3	0.127	-	0.042	2.923	2.953	3.234
SCH1	2.356	0.047	-	0.048	0.121	0.147
SCH2	0.093	1.701	-	0.066	0.179	0.467
SCH3	1.634	0.322	-	3.124	4.076	4.336
SCH4	0.046	0.218	-	4.080	3.887	4.999
SCH5	0.002	1.528	-	9.516	7.790	7.434
REG1	1.010	2.238	1.677	-	0.120	0.317
REG2	1.010	2.238	1.677	-	0.120	0.315
COM1	0.512	0.020	0.011	1.519	-	1.951
COM2	0.512	0.020	0.011	1.519	-	1.921
MED1	2.898	4.697	2.788	0.029	0.645	-
MED2	2.898	4.697	2.788	0.029	0.647	-

Expected Change for LAMBDA-X

	FAC1	FAC2	FAC3	FAC4	FAC5	FAC6
STU1	-	0.173	0.065	-0.006	-0.035	-0.033
STU2	-	-0.041	-0.041	-0.070	-0.090	-0.094
STU3	-	-0.145	-0.098	0.168	0.177	0.194
STU4	-	0.164	0.133	-0.062	-0.072	-0.058
STU5	-	-0.091	-0.034	-0.019	0.010	0.004
FAM1	-0.056	-	0.081	-0.055	-0.087	-0.068

FAM2	0.058	- -	-0.101	-0.013	0.009	-0.014
FAM3	-0.036	- -	0.031	0.110	0.121	0.120
SCH1	0.099	0.025	- -	0.010	0.016	0.018
SCH2	-0.022	-0.153	- -	0.011	0.020	0.033
SCH3	-0.080	-0.069	- -	-0.078	-0.094	-0.102
SCH4	-0.016	0.069	- -	-0.119	-0.122	-0.135
SCH5	0.003	0.155	- -	0.153	0.137	0.134
REG1	-0.061	-0.094	-0.076	- -	0.064	0.114
REG2	0.065	0.100	0.082	- -	-0.069	-0.121
COM1	0.046	0.009	-0.005	-0.205	- -	-0.347
COM2	-0.050	-0.009	0.006	0.225	- -	0.376
MED1	0.100	0.128	0.079	0.025	0.179	- -
MED2	-0.106	-0.136	-0.084	-0.026	-0.189	- -

Standardized Expected Change for LAMBDA-X

	FAC1	FAC2	FAC3	FAC4	FAC5	FAC6
STU1	- -	0.173	0.065	-0.006	-0.035	-0.033
STU2	- -	-0.041	-0.041	-0.070	-0.090	-0.094
STU3	- -	-0.145	-0.098	0.168	0.177	0.194
STU4	- -	0.164	0.133	-0.062	-0.072	-0.058
STU5	- -	-0.091	-0.034	-0.019	0.010	0.004
FAM1	-0.056	- -	0.081	-0.055	-0.087	-0.068
FAM2	0.058	- -	-0.101	-0.013	0.009	-0.014
FAM3	-0.036	- -	0.031	0.110	0.121	0.120
SCH1	0.099	0.025	- -	0.010	0.016	0.018
SCH2	-0.022	-0.153	- -	0.011	0.020	0.033
SCH3	-0.080	-0.069	- -	-0.078	-0.094	-0.102
SCH4	-0.016	0.069	- -	-0.119	-0.122	-0.135
SCH5	0.003	0.155	- -	0.153	0.137	0.134
REG1	-0.061	-0.094	-0.076	- -	0.064	0.114
REG2	0.065	0.100	0.082	- -	-0.069	-0.121
COM1	0.046	0.009	-0.005	-0.205	- -	-0.347
COM2	-0.050	-0.009	0.006	0.225	- -	0.376
MED1	0.100	0.128	0.079	0.025	0.179	- -
MED2	-0.106	-0.136	-0.084	-0.026	-0.189	- -

Modification Indices for GAMMA

	FAC1	FAC2	FAC3	FAC4	FAC5	FAC6
VIRTUE	- -	- -	- -	- -	- -	0.004

Expected Change for GAMMA

	FAC1	FAC2	FAC3	FAC4	FAC5	FAC6
VIRTUE	- -	- -	- -	- -	- -	-0.241

Standardized Expected Change for GAMMA

	FAC1	FAC2	FAC3	FAC4	FAC5	FAC6
VIRTUE	- -	- -	- -	- -	- -	-0.241

No Non-Zero Modification Indices for PHI

No Non-Zero Modification Indices for PSI

Modification Indices for THETA-EPS

	HON	RES	SED	DIS	END	GRA
HON	- -	- -	- -	- -	- -	- -
RES	- -	- -	- -	- -	- -	- -
SED	0.338	- -	- -	- -	- -	- -
DIS	- -	- -	- -	- -	- -	- -

END	0.831	0.008	0.178	- -	- -	- -
GRA	0.222	1.811	- -	- -	0.304	- -
SAV	0.561	0.287	0.420	- -	0.470	- -
SAC	- -	- -	- -	1.575	- -	- -

Modification Indices for THETA-EPS

	SAV	SAC
	-----	-----
SAV	- -	- -
SAC	0.025	- -

Expected Change for THETA-EPS

	HON	RES	SED	DIS	END	GRA
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
HON	- -	- -	- -	- -	- -	- -
RES	- -	- -	- -	- -	- -	- -
SED	0.012	- -	- -	- -	- -	- -
DIS	- -	- -	- -	- -	- -	- -
END	0.017	0.001	-0.007	- -	- -	- -
GRA	-0.008	-0.025	- -	- -	0.011	- -
SAV	0.014	0.009	0.011	- -	-0.013	- -
SAC	- -	- -	- -	-0.038	- -	- -

Expected Change for THETA-EPS

	SAV	SAC
	-----	-----
SAV	- -	- -
SAC	-0.004	- -

Modification Indices for THETA-DELTA-EPS

	HON	RES	SED	DIS	END	GRA
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
STU1	- -	0.056	1.110	- -	0.558	0.082
STU2	0.010	- -	- -	0.205	1.013	0.061
STU3	1.350	0.004	0.136	0.377	0.016	0.000
STU4	- -	0.013	0.464	0.001	0.122	1.110
STU5	0.003	0.023	0.346	- -	0.909	0.749
FAM1	- -	- -	- -	0.334	0.567	0.877
FAM2	0.518	0.511	1.024	0.995	1.344	0.026
FAM3	1.787	1.329	0.032	0.214	0.748	0.493
SCH1	- -	1.736	0.003	- -	0.023	0.056
SCH2	0.034	0.196	0.478	0.082	0.215	- -
SCH3	0.346	0.327	0.190	0.164	- -	1.471
SCH4	- -	0.809	1.950	0.035	0.000	0.155
SCH5	0.319	0.003	- -	1.953	0.188	- -
REG1	0.296	- -	- -	1.665	0.145	1.215
REG2	- -	- -	0.834	0.649	1.113	0.525
COM1	0.097	0.007	1.503	0.192	1.127	0.877
COM2	0.830	0.450	0.168	0.043	0.022	0.388
MED1	0.000	2.847	1.991	2.634	- -	0.106
MED2	1.530	0.960	0.146	1.044	0.000	- -

Modification Indices for THETA-DELTA-EPS

	SAV	SAC
	-----	-----
STU1	0.861	- -
STU2	0.150	0.010
STU3	0.191	- -
STU4	- -	- -
STU5	1.461	- -
FAM1	- -	- -
FAM2	0.088	- -
FAM3	0.018	0.658

SCH1	0.015	- -
SCH2	- -	- -
SCH3	- -	- -
SCH4	- -	- -
SCH5	- -	1.162
REG1	0.172	- -
REG2	1.389	0.315
COM1	0.103	- -
COM2	1.286	0.012
MED1	0.001	1.639
MED2	0.614	- -

Expected Change for THETA-DELTA-EPS

	HON	RES	SED	DIS	END	GRA
STU1	- -	0.004	-0.015	- -	0.012	-0.004
STU2	-0.002	- -	- -	-0.008	0.017	-0.004
STU3	-0.021	0.001	0.006	0.011	-0.002	0.000
STU4	- -	0.002	-0.011	0.000	-0.006	0.018
STU5	0.001	-0.002	0.009	- -	-0.015	0.014
FAM1	- -	- -	- -	0.010	-0.012	0.015
FAM2	-0.013	-0.011	-0.016	0.016	0.018	0.003
FAM3	-0.025	0.019	0.003	0.008	-0.014	-0.011
SCH1	- -	0.020	0.001	- -	-0.002	-0.004
SCH2	-0.003	-0.006	-0.010	-0.005	-0.008	- -
SCH3	0.010	0.008	0.007	0.006	- -	-0.021
SCH4	- -	-0.014	0.021	-0.003	0.000	-0.007
SCH5	0.010	0.001	- -	0.022	-0.007	- -
REG1	-0.009	- -	- -	-0.020	0.006	0.016
REG2	- -	- -	-0.016	-0.013	0.017	-0.012
COM1	0.005	-0.001	-0.019	-0.007	-0.017	0.015
COM2	0.015	0.009	0.006	-0.003	-0.002	0.009
MED1	0.000	-0.024	0.020	0.025	- -	-0.005
MED2	-0.021	0.014	-0.005	-0.016	0.000	- -

Expected Change for THETA-DELTA-EPS

	SAV	SAC
STU1	0.016	- -
STU2	0.007	-0.002
STU3	-0.008	- -
STU4	- -	- -
STU5	-0.021	- -
FAM1	- -	- -
FAM2	-0.006	- -
FAM3	-0.002	0.017
SCH1	-0.002	- -
SCH2	- -	- -
SCH3	- -	- -
SCH4	- -	- -
SCH5	- -	-0.022
REG1	-0.007	- -
REG2	0.021	0.010
COM1	0.006	- -
COM2	-0.018	-0.002
MED1	0.000	0.022
MED2	-0.013	- -

Modification Indices for THETA-DELTA

	STU1	STU2	STU3	STU4	STU5	FAM1
STU1	- -	- -	- -	- -	- -	- -
STU2	0.900	- -	- -	- -	- -	- -
STU3	1.217	- -	- -	- -	- -	- -
STU4	0.926	- -	- -	- -	- -	- -

STU5	- -	- -	1.149	- -	- -	- -
FAM1	- -	- -	0.007	- -	- -	- -
FAM2	1.211	0.838	2.171	- -	0.030	- -
FAM3	0.347	0.002	- -	- -	2.452	0.004
SCH1	0.716	0.018	0.539	- -	2.583	0.326
SCH2	0.097	0.063	- -	- -	- -	- -
SCH3	0.793	0.261	- -	- -	0.024	- -
SCH4	2.464	0.383	4.772	0.949	0.215	0.016
SCH5	- -	1.171	- -	0.586	2.774	1.937
REG1	0.053	0.165	- -	- -	- -	- -
REG2	0.427	0.610	2.079	1.642	- -	0.001
COM1	0.140	- -	0.488	- -	0.314	0.138
COM2	2.869	0.099	0.003	- -	0.453	1.586
MED1	- -	0.171	- -	- -	1.016	0.189
MED2	0.214	0.234	2.780	- -	0.007	0.062

Modification Indices for THETA-DELTA

	FAM2	FAM3	SCH1	SCH2	SCH3	SCH4
FAM2	- -	- -	- -	- -	- -	- -
FAM3	- -	- -	- -	- -	- -	- -
SCH1	0.561	- -	- -	- -	- -	- -
SCH2	- -	0.092	- -	- -	- -	- -
SCH3	- -	- -	0.529	0.432	- -	- -
SCH4	1.196	- -	- -	- -	0.060	- -
SCH5	1.124	- -	1.598	0.037	- -	- -
REG1	1.457	- -	- -	- -	- -	0.065
REG2	0.376	0.132	0.446	0.502	0.049	- -
COM1	1.607	0.010	0.321	0.147	2.428	0.205
COM2	0.018	0.057	0.052	0.786	0.350	0.018
MED1	- -	0.055	0.016	2.337	1.920	0.047
MED2	1.208	1.578	0.081	0.400	- -	1.358

Modification Indices for THETA-DELTA

	SCH5	REG1	REG2	COM1	COM2	MED1
SCH5	- -	- -	- -	- -	- -	- -
REG1	- -	- -	- -	- -	- -	- -
REG2	- -	0.004	- -	- -	- -	- -
COM1	0.000	- -	0.010	- -	- -	- -
COM2	2.000	1.014	0.991	0.004	- -	- -
MED1	0.312	0.798	1.648	0.324	- -	- -
MED2	1.039	1.222	0.966	1.157	0.462	0.004

Modification Indices for THETA-DELTA

	MED2
MED2	- -

Expected Change for THETA-DELTA

	STU1	STU2	STU3	STU4	STU5	FAM1
STU1	- -	- -	- -	- -	- -	- -
STU2	0.023	- -	- -	- -	- -	- -
STU3	-0.023	- -	- -	- -	- -	- -
STU4	-0.028	- -	- -	- -	- -	- -
STU5	- -	- -	0.025	- -	- -	- -
FAM1	- -	- -	-0.002	- -	- -	- -
FAM2	0.020	0.018	-0.029	- -	0.003	- -
FAM3	0.011	0.001	- -	- -	-0.030	-0.002
SCH1	-0.014	0.002	0.015	- -	0.029	-0.011
SCH2	0.006	0.005	- -	- -	- -	- -
SCH3	-0.016	0.009	- -	- -	-0.003	- -
SCH4	0.027	-0.011	-0.044	0.020	0.008	0.002

SCH5	- -	-0.020	- -	0.017	-0.030	0.025
REG1	0.004	-0.008	- -	- -	- -	- -
REG2	0.012	-0.015	0.029	-0.030	- -	0.001
COM1	0.007	- -	0.014	- -	0.010	-0.007
COM2	-0.028	-0.006	0.001	- -	0.011	-0.021
MED1	- -	0.008	- -	- -	-0.019	0.008
MED2	-0.008	-0.008	0.031	- -	0.001	-0.004

Expected Change for THETA-DELTA

	FAM2	FAM3	SCH1	SCH2	SCH3	SCH4
FAM2	- -	- -	- -	- -	- -	- -
FAM3	- -	- -	- -	- -	- -	- -
SCH1	-0.014	- -	- -	- -	- -	- -
SCH2	- -	-0.008	- -	- -	- -	- -
SCH3	- -	- -	0.013	0.012	- -	- -
SCH4	0.022	- -	- -	- -	0.006	- -
SCH5	-0.020	- -	-0.024	-0.004	- -	- -
REG1	-0.027	- -	- -	- -	- -	-0.006
REG2	0.011	0.008	-0.012	0.013	0.004	- -
COM1	0.022	0.002	0.010	0.007	-0.027	-0.008
COM2	0.002	0.004	-0.003	-0.014	0.009	-0.002
MED1	- -	-0.004	-0.002	0.025	-0.023	-0.004
MED2	-0.019	0.023	0.005	-0.010	- -	-0.021

Expected Change for THETA-DELTA

	SCH5	REG1	REG2	COM1	COM2	MED1
SCH5	- -	- -	- -	- -	- -	- -
REG1	- -	- -	- -	- -	- -	- -
REG2	- -	0.004	- -	- -	- -	- -
COM1	0.000	- -	0.002	- -	- -	- -
COM2	0.022	0.020	-0.019	-0.006	- -	- -
MED1	0.009	-0.015	-0.025	0.011	- -	- -
MED2	0.018	0.020	0.020	-0.020	0.015	-0.011

Expected Change for THETA-DELTA

	MED2
MED2	- -

Maximum Modification Index is 10.29 for Element (3, 6) of LAMBDA-X

MORAL MODEL

Factor Scores Regressions

ETA

	HON	RES	SED	DIS	END	GRA
VIRTUE	0.145	0.050	0.161	-0.058	0.194	0.243

ETA

	SAV	SAC	STU1	STU2	STU3	STU4
VIRTUE	0.073	0.354	-0.007	-0.012	0.005	0.041

ETA

	STU5	FAM1	FAM2	FAM3	SCH1	SCH2
VIRTUE	-0.030	-0.032	0.049	0.033	0.006	-0.070

ETA

	SCH3	SCH4	SCH5	REG1	REG2	COM1
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
VIRTUE	0.074	-0.038	0.008	0.008	0.017	-0.034

ETA

	COM2	MED1	MED2
	-----	-----	-----
VIRTUE	0.022	0.002	0.017

KSI

	HON	RES	SED	DIS	END	GRA
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
FAC1	0.007	-0.036	0.021	0.054	0.022	0.027
FAC2	-0.015	0.004	0.027	0.021	0.042	0.018
FAC3	-0.024	-0.030	0.045	0.040	0.017	-0.019
FAC4	-0.029	0.085	-0.039	-0.013	0.020	0.057
FAC5	-0.028	0.027	-0.022	0.011	-0.002	0.018
FAC6	-0.033	0.043	-0.026	0.012	-0.004	0.024

KSI

	SAV	SAC	STU1	STU2	STU3	STU4
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
FAC1	0.030	-0.077	0.147	0.188	0.171	0.320
FAC2	0.053	-0.009	0.023	0.032	0.021	0.054
FAC3	0.090	-0.118	0.042	0.004	0.015	0.003
FAC4	-0.004	0.043	0.010	0.008	-0.046	0.128
FAC5	0.001	-0.050	0.021	0.044	0.005	0.167
FAC6	0.015	-0.064	0.043	0.031	-0.006	0.161

KSI

	STU5	FAM1	FAM2	FAM3	SCH1	SCH2
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
FAC1	0.244	-0.186	0.062	0.074	0.011	0.017
FAC2	0.027	0.072	0.137	0.174	0.095	0.150
FAC3	0.020	0.006	0.034	0.128	0.207	0.244
FAC4	-0.043	0.024	0.041	0.006	-0.040	-0.018
FAC5	0.026	-0.028	0.036	0.044	-0.019	0.021
FAC6	0.011	-0.070	-0.027	-0.021	0.018	0.030

KSI

	SCH3	SCH4	SCH5	REG1	REG2	COM1
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
FAC1	-0.037	0.057	0.089	-0.065	-0.049	0.125
FAC2	-0.015	0.209	0.114	-0.060	0.045	0.093
FAC3	0.019	0.376	0.185	-0.155	-0.051	0.065
FAC4	0.049	-0.031	-0.076	0.267	0.252	0.068
FAC5	0.003	0.012	-0.013	0.087	0.116	0.215
FAC6	0.048	0.057	-0.019	0.160	0.149	0.121

KSI

	COM2	MED1	MED2
	-----	-----	-----
FAC1	0.034	0.038	0.049
FAC2	0.104	-0.045	-0.022
FAC3	0.008	0.042	0.073
FAC4	0.135	0.167	0.223
FAC5	0.263	0.116	0.187
FAC6	0.137	0.201	0.267

MORAL MODEL

Standardized Solution

LAMBDA-Y

	VIRTUE
HON	0.708
RES	0.698
SED	0.760
DIS	0.709
END	0.803
GRA	0.820
SAV	0.727
SAC	0.837

LAMBDA-X

	FAC1	FAC2	FAC3	FAC4	FAC5	FAC6
STU1	0.753	- -	- -	- -	- -	- -
STU2	0.722	- -	- -	- -	- -	- -
STU3	0.668	- -	- -	- -	- -	- -
STU4	0.699	- -	- -	- -	- -	- -
STU5	0.756	- -	- -	- -	- -	- -
FAM1	- -	0.655	- -	- -	- -	- -
FAM2	- -	0.711	- -	- -	- -	- -
FAM3	- -	0.672	- -	- -	- -	- -
SCH1	- -	- -	0.779	- -	- -	- -
SCH2	- -	- -	0.750	- -	- -	- -
SCH3	- -	- -	0.665	- -	- -	- -
SCH4	- -	- -	0.811	- -	- -	- -
SCH5	- -	- -	0.744	- -	- -	- -
REG1	- -	- -	- -	0.716	- -	- -
REG2	- -	- -	- -	0.765	- -	- -
COM1	- -	- -	- -	- -	0.741	- -
COM2	- -	- -	- -	- -	0.814	- -
MED1	- -	- -	- -	- -	- -	0.766
MED2	- -	- -	- -	- -	- -	0.811

GAMMA

	FAC1	FAC2	FAC3	FAC4	FAC5	FAC6
VIRTUE	0.367	0.662	0.276	0.470	0.168	0.141

Correlation Matrix of ETA and KSI

VIRTUE	FAC1	FAC2	FAC3	FAC4	FAC5	FAC6
VIRTUE	1.000					
FAC1	0.622	1.000				
FAC2	0.651	0.823	1.000			
FAC3	0.551	0.783	0.905	1.000		
FAC4	0.564	0.680	0.735	0.633	1.000	
FAC5	0.508	0.760	0.775	0.698	0.917	1.000
FAC6	0.508	0.747	0.706	0.723	0.950	0.948

Correlation Matrix of ETA and KSI

FAC6	FAC6
FAC6	1.000

PSI

VIRTUE

0.489

Regression Matrix ETA on KSI (Standardized)

	FAC1	FAC2	FAC3	FAC4	FAC5	FAC6
VIRTUE	0.367	0.662	0.276	0.470	0.168	0.141

Time used: 1.001 Seconds

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายจรัญ ศรีบัวนำ เกิดเมื่อวันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2524 ที่อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ สำเร็จการศึกษาปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาการศึกษา วิชาเอกเทคโนโลยีและนวัตกรรม การศึกษา วิชาโทคอมพิวเตอร์ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เมื่อปีการศึกษา 2547 และในปีการศึกษา 2549 ได้เข้าศึกษาต่อในหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยการศึกษา ภาควิชา วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย